

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA ANABİLİM DALI
KENTSEL TASARIM VE DÖNÜŞÜM YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KENTSEL MERKEZİ ALANLARI
AKŞAM VE GECE SAATLERİNDE KULLANIMI:
ANKARA KENTİ ÖRNEĞİ**

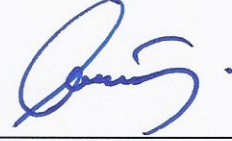
MERVE GÜNGÖR

ŞUBAT 2020

Tezin Başlığı: Üniversite Öğrencilerinin Kentsel Merkezi Alanları Akşam Ve Gece Saatlerinde Kullanımı: Ankara Kenti Örneği

Tezi Hazırlayan: Merve GÜNGÖR

Fen Bilimleri Enstitüsü onayı.

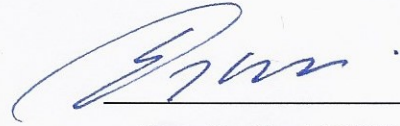
Prof. Dr. Can ÇOĞUN
Fen Bilimleri Enstitüsü Müdür

Bu tezin yüksek lisans derecesi elde etmek için gerekli koşulları sağladığını onaylarım.

Doç. Dr. Zerrin Ezgi KAHRAMAN
Anabilim Dalı Başkanı

Bu tez, tarafımdan incelenmiş olup yüksek lisans tezi olarak uygun bulunmuştur.

Doç. Dr. Ezgi ORHAN
Tez Danışmanı

Tez Jüri Tarihi: 07/02/2020

Tez Jüri Üyeleri

Prof. Dr . Ali TÜREL (Çankaya Üniversitesi)

Prof. Dr. Çağatay KESKİNOK (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)

Doç. Dr. Ezgi ORHAN (Çankaya Üniversitesi)

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları alıntılıdığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.

Ad, Soyad : **Merve GÜNGÖR**
İmza :
Tarih : **07.02.2020**

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KENTSEL MERKEZİ ALANLARI AKŞAM VE GECE SAATLERİNDE KULLANIMI: ANKARA KENTİ ÖRNEĞİ

GÜNGÖR, Merve

Yüksek Lisans Tezi

Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı

Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Ezgi ORHAN

Şubat 2020, 219 sayfa

Kent merkezleri, barındırdığı pek çok kentsel fonksiyonun yanı sıra boş zaman aktivitelerine de ev sahipliği yapmaktadır. Bu tez çalışması kentsel merkezi alanların akşam ve gece saatlerinde kullanımlarını etkileyen etkenleri ortaya koymaktadır. Çalışmanın öznesini, gece hayatının belirleyicilerinden olan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Gençlerin kent merkezlerini kullanımlarını temele alan çalışmada, kentsel mekânları tercih etme nedenleri, gençlerin bu merkezi alanları kullanma kararlarını belirleyen etkenlerin neler olduğu ve bu tercihlerin kentsel alanları nasıl biçimlendirdikleri araştırılmıştır. Buradan hareketle, kent merkezlerini gençlerin kullanım tercihleri, eğlence mekânlarına yönelik eğilimleri, akşam ve gece saatlerinde kentsel deneyimleri tespit edilmiştir.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda, saha çalışması için Ankara kenti seçilerek kentte öğrenim gören üniversite öğrencileri özelinde görgül bir araştırma yürütülmüştür. Bu çalışma kapsamında bir vakıf üniversite olan Çankaya Üniversitesinin her iki yerleşkesinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri arasından 250 kişilik bir örneklem seçilmiştir.

Görgül araştırmanın sonuçlarına göre, akşam ve gece saatlerinde kullanıcıların, kentin alt merkezleri arasında kullanım tercihlerinin değişkenlik gösterdiği bu değişkenliklerin cinsiyet, araba sahipliliği, ikamet süresi, ikamet türü, ortalama harcama tutarı, merkezde vakit geçirme süresi açılarından farklılık sergilediği ortaya konulmuştur. Ayrıca, kent merkezlerinin tercih edilmesinde merkezlerde yaşanan güvenlik sorunu, trafik sıkışıklılığı ve otopark sıkıntısı, merkezlerde ilgi çekici ve bütçelerine uygun mekânların bulunması sonucuna ulaşılmıştır.

Gençlerin, kent merkezlerinin 24 saatlik kullanımının sağlanabilmesi için güvenlik, ulaşım, altyapı, ekonomi, kültürel ve sosyal planlamayı birbirinden ayırmadan çalışma yapılmasının önemli olduğu, yeni politikalar, kurallar, düzenlemeler, izinler geliştirilerek, aktörler tanımlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kent Merkezi, Üniversite Öğrencileri, Gece Planlaması, Ankara

ABSTRACT

THE USE OF UNIVERSITY STUDENTS OF URBAN CENTRAL DISTRICTS IN THE EVENING AND NIGHT TIME HOURS: EXAMPLE OF ANKARA CITY

GÜNGÖR, Merve

M.Sc., Department of City and Regional Planning

Thesis Manager: Assoc. Dr. Ezgi ORHAN

February 2020, 219 pages

The city centers host many urban activities as well as a spare time activities. This thesis present the factors of utilization of urban regions both in evening and at night. The common role is subjected to university students who are determinate for night activities. The study in which it is for used on youngs, reveals the reasons of preference of urban places and idea behind this choices. Therefore preference of youth on urban places and tendency on entertainment event at night are all revealed.

Within the scope of the research, Ankara city is selected to perform a specific study on university students. Thus, a total of 250 students were selected from two different campus of Cankaya University which is a foundation university in Turkey.

According to the results of empirical research, the preference of youths vary from suburbans due to their gender, car, property residence duration, residence type, amount of expenses and passiry time to in center. On the other hand, security problems, traffic jam, lack of car, attracted places and available profer places their budgets are all factors affecting the preferences.

Finally, it is found that problems an security transportations infrastructure economy have to be solved in order to sustain a 24 hours life in the city. Moreover news political issues, rules, regulations and permissions have to be defined to identify constructive.

Keywords: City Center, University Students, Night Planning, Ankara

TEŞEKKÜR

Bu alıőma sırasında; öncelikle konunun belirlenmesi aşamasında ufkumu aan, değerli vaktini esirgemedi, sorularımı hiçbir zaman cevapsız bırakmayan, danıőtıęım tüm sorunları güler yüzüyle çözen, gelecekteki meslek hayatım için örnek aldığım, tez çalışması sürecinde yardım ve katkılarıyla beni bilgilendiren ve yönlendiren tez danıőmanım Doç. Dr. Ezgi ORHAN'a teşekkür ve saygılarımı sunarım. Ayrıca çalıőmamı inceleyen jüri üyeleri Prof. Dr. Çağatay KESKİNOK'a ve Prof. Dr. Ali TÜREL'e emekleri ve çok değerli katkıları için teşekkür ederim.

Her konuda olduğu gibi tezimi yazma sürecinde de hayatımı kolaylaştırmak için elinden gelen her őeyi yapan ve beni maddi manevi her konuda destekleyen, yanımda olan emeklerini asla ödeyemeyeceğim babam, annem ve ağabeyime sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

İNTİHAL BULUNMADIĞINA DAİR BEYAN.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xviii
BÖLÜM 1.....	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1.TEZİN KONUSU.....	2
1.2. TEZİN AMACI.....	3
1.3. ARAŞTIRMA SORUSU.....	4
1.4. TEZİN ÖNEMİ.....	4
1.5. TEZİN AŞAMALARI.....	5
BÖLÜM 2.....	9
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. KENT MERKEZİ KAVRAMI.....	10
2.1.1. Kent Merkezlerinin Tanımı Ve Özellikleri.....	10
2.1.2. Kent Merkezlerinin Tarihi Gelişimi.....	13
2.2. EĞLENCE MEKÂNI KAVRAMI.....	25

2.2.1. Gece Hayatı	25
2.2.2. Gece Ekonomisi.....	28
BÖLÜM 3	51
3. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ/METODOLOJİ.....	51
BÖLÜM 4	58
4. ANKARA KENT MERKEZLERİ.....	58
4.1. ANKARA’NIN BAŞKENT OLMA SÜRECİ	58
4.2. ANKARA’NIN PLANLAMA TARİHİ.....	59
4.2.1. Lörcher Planı	60
4.2.2. Jansen Planı	62
4.2.3. Yücel-Uybadin Planı	63
4.2.4. 1990 Nazım İmar Planı.....	65
4.2.5. 2015 Yapısal Planı.....	67
4.2.6. 2025 Ankara Nazım İmar Planı	68
4.3. ANKARA’DA YER ALAN KENT MERKEZLERİNİN DAĞILIMI.....	71
4.4. ANKARA’DA YER ALAN ÜNİVERSİTELERİN MEKÂNSAL YERSEÇİMİ	75
4.5. ANKARA’DA YER ALAN EĞLENCE VE DİNLENCE MEKÂNLARININ TARİHİ	82
4.5.1. Erken Cumhuriyet dönemi.....	82
4.5.2. 1950-1980 dönemi.....	86
4.5.3. 1980 sonrası dönem	88
BÖLÜM 5	94
5. SAHA ARAŞTIRMASI: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANKARA KENT MERKEZLERİNİ AKŞAM VE GECE SAATLERİNDE KULLANIMI.....	94
5.1. KULLANICI PROFİLİ	94

5.2. ALAN KULLANIMI	97
5.3. BAĞIMLI/BAĞIMSIZ DEĞİŞKEN İLİŞKİSİ	120
5.4. KARAR AĞACI VE KORELASYON ANALİZİ.....	170
5.5. REGRESYON MODELLERİ VE SONUÇLARI.....	177
BÖLÜM 6.....	182
6. SONUÇ.....	182
6.1. ÇALIŞMA KAPSAMINDA ULAŞILAN SORUNLAR VE ÖNERİLER...	190
6.2. ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI VE YENİ TARTIŞMA ALANLARI...	193
KAYNAKLAR	196
EKLER.....	210
EK 1- ETİK KURUL RAPORU	210
EK 2- ANKET.....	211
EK 3- ÖZGEÇMİŞ.....	219

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Kent merkezlerinin tarihsel geçmişte konumu	24
Tablo 2: Kentsel gece mekanları çalışmaları hakkında literatür özet tablosu.....	53
Tablo 3: Ankara'da yer alan üniversitelerin kuruluş yılları.....	78
Tablo 4: Cumhuriyet Döneminden günümüze Ankara kentinde eğlence mekânlarının oluşumu ve yer seçim etkenleri.....	93
Tablo 5: Kullanıcı Profili tablosu.....	95
Tablo 6: Örneklemin İkamet ettikleri İlçelere göre dağılımı	96
Tablo 7: Öğrencilerin akşam ve gece saatlerinde dışarı çıkma sıklıkları.....	97
Tablo 8: Dışarı çıkılan günlerin dağılımı	97
Tablo 9: Dışarıda Vakit geçirme süresi.....	98
Tablo 10: Akşam yemeği için tercih edilen mekan dağılımı	98
Tablo 11: Akşam dışarı çıkarken kullanılan ulaşım türü	99
Tablo 12: Akşam saatlerin dışarı çıkarken çıkış noktası.....	100
Tablo 13: Akşam saatlerinde dönerken kullanılan araç türü.....	100
Tablo 14: Akşam saatlerinde eve dönüş saati	101
Tablo 15: Akşam saatlerinde kimlerle dışarı çıkıldığını gösterir tablo.....	102
Tablo 16: Akşam saatlerinde nereye gidildiğini gösterir tablo	102
Tablo 17: Akşam saatlerinde gidilen yerlerin Tercih edilme sıralaması tablosu	103
Tablo 18: Bölgelerde gerçekleştirilen aktivite türlerinin dağılımı	105
Tablo 19: Kent merkezlerinde gerçekleştirilen aktivite türlerinin bölgelere göre dağılımı	106
Tablo 20: Akşam saatlerinde dışarıda ortalama harcama tutarı	107
Tablo 21: Akşam saatlerinde gidilen kent merkezlerinin dağılım tablosu.....	108
Tablo 22: Kent merkezlerine gidilme sıklığı tablosu	109
Tablo 23: Akşam ve gece saatlerinde dışarı çıkma deneyimlerinin değerlendirilmesi	111

Tablo 24: Kent merkezlerinin tercih edilme nedenlerinin dağılımı	115
Tablo 25: Kent merkezlerinin tercih edilmeme nedenlerinin dağılımı	119
Tablo 26: Özet tablosu	121
Tablo 27: Kadın kullanıcı profili.....	123
Tablo 28: Erkek kullanıcı profili.....	124
Tablo 29: Merkez Kampüste öğrenim gören kullanıcı profili.....	127
Tablo 30: Balgat Kampüsünde öğrenim gören kullanıcı profili	128
Tablo 31: Araba sahibi olan kullanıcı profili	130
Tablo 32: Araba sahibi olmayan kullanıcı profili	132
Tablo 33: Ankara'da ikamet süresi 0-4 yıl arası olan kullanıcı profili	134
Tablo 34: Ankara'da ikamet süresi 5-19 yıl arası olan kullanıcı profili	135
Tablo 35: Ankara'da ikamet süresi 20 yıldan fazla olan kullanıcı profili	137
Tablo 36: Ailesi ile ikamet eden kullanıcı profili	138
Tablo 37: Yurttan ikamet eden kullanıcı profili.....	140
Tablo 38: Kendi dairesinde ikamet eden kullanıcıların profili	142
Tablo 39: Haftada birden az dışarı çıkan kullanıcı profili	143
Tablo 40: Haftada birden çok dışarı çıkan kullanıcı profili	145
Tablo 41: Dışarıda 4 saat ve altı vakit geçiren kullanıcı profili	146
Tablo 42: Dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçiren kullanıcı profili	148
Tablo 43: Dışarı saat 22:30 öncesi dönen kullanıcıların profili	150
Tablo 44: Dışarı saat 22:30 sonrası dönen kullanıcıların profili.....	151
Tablo 45: Dışarıda 0-50 TL arası harcayan kullanıcı profili.....	153
Tablo 46: Dışarıda 50-100 TL arası harcayan kullanıcıların profili	154
Tablo 47: Dışarıda 100 TL ve üstü harcayan kullanıcıların profili.....	156
Tablo 48: Bölgelere gidilme sıklığı dağılım tablosu.....	157
Tablo 49: Bölgelerden dönüş saati dağılım tablosu	158
Tablo 50: Bölgelere gidilme sürelerinin dağılım tablosu.....	159
Tablo 51: Bölgelerde harcama tutarları dağılımı tablosu.....	160
Tablo 52: Dışarıya çıkarken kullanılan ulaşım türü dağılımı.....	163
Tablo 53: Dışarıdan dönerken kullanılan ulaşım türü dağılımı.....	165
Tablo 54: Bölgelerin değişkenlerle olan çapraz ilişki tablosu	168
Tablo 55: Karar ağacı uygulanırken kullanılan değişkenler tablosu.....	171

Tablo 56: Korelasyon tablosu	176
Tablo 57: Öğrenci profiline göre tarihi merkezin tercih edilmesi.....	178
Tablo 58: Öğrenci profiline göre kentin planlı merkezinin tercih edilmesi.....	180
Tablo 59: Öğrenci profiline göre kentin yeni gelişim bölgesindeki alt merkezlerin tercih edilmesi	181

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1:Çalışmanın Akış Şeması.....	8
Şekil 2:Kavramsal çerçeve özet tablosu	9
Şekil 3: Antik Yunan kentlerinde kent planı	14
Şekil 4: Lucca Roma Dönemi kent yapısı	15
Şekil 5: Roma kenti, İtalya	15
Şekil 6: Ortaçağ kent planı	16
Şekil 7: Piazza del Campo, Sienna	16
Şekil 8: Cenevre kenti Ortaçağ Dönemi pazar meydanı.....	17
Şekil 9: Palmanova kent planı	18
Şekil 10: Versay Saray bahçelerinin görünümü	18
Şekil 11: Barok dönemi etkisinde Paris de inşa edilen park.....	19
Şekil 12: Sanayi sonrası kentlerin görünüşü.....	20
Şekil 13: Sanayi dönemi kent sokaklarının görünümü	20
Şekil 14: Park planı.....	21
Şekil 15: Howard'ın Kentsel sistemi kuramı	22
Şekil 16: Viyana Ring Strasse Uygulaması	23
Şekil 17:Gece hayatını kullananlar	27
Şekil 18: Roma Trevi Çeşmesi.	32
Şekil 19: Shah Alam kentinde gece hayatının görüntüsü	34
Şekil 20: Bairro Alto'da yer alan öğrencilerin kullandığı meydanın gece ve gündüz görünümü	34
Şekil 21: Unesco Müzik şehri olan Bogota	35
Şekil 22: Ticaret alanlarında yayalaştırma	39
Şekil 23: Kent merkezlerinde uygulanması gereken otopark ücret politikaları	40
Şekil 24: Paris kenti Eyfel Kulesinin gece görünüşü	42
Şekil 25: Pleasure sahilindeki aydınlatmalar	42

Şekil 26: Sdney yılbaşı gecesinde havai fişek gösterisi.....	43
Şekil 27: İstanbul yılbaşı gecesinden hava fişek gösterisi.....	44
Şekil 28: Hava karardıktan sonra Newcastle Northumberland sokağı	45
Şekil 29: Dublin gece hayatı.....	47
Şekil 30: Melbourne’da yer alan sanat sokağı.....	48
Şekil 31: İzmir Büyükşehir Belediyesinin Açık hava sinema olanağı sunması.	49
Şekil 32: Tayvan'da yer alan Shilin Market.....	50
Şekil 33: Çalışma alanı Ankara’nın Türkiye'deki konumu	52
Şekil 34: Lörcher Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.	61
Şekil 35: Jansen Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.....	63
Şekil 36: Yücel-Uybadin Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.....	64
Şekil 37: 1990 Nazım Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.....	67
Şekil 38: 2015 Yapısal İmar Planı sınırları.....	68
Şekil 39: 2025 Nazım Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.....	69
Şekil 40: Ankara kentinde hazırlanan imar planlarının sınırları.....	70
Şekil 41: Ankara'da yer alan kent merkezleri haritası	74
Şekil 42: Ankara'da yer alan üniversitelerin kuruluş yılları ve planlama tarihi ile ilişkisi.....	80
Şekil 43: Ankara’da yer alan üniversitelerin konumları.....	81
Şekil 44: Ankara Kentinde Alışveriş Merkezlerinin (AVM) kuruluş yıllarına göre yer seçimi haritası.....	92
Şekil 45: Bölgelere gidilme sıklıkları dağılımı.....	108
Şekil 46: Kent merkezlerine gidilme sıklığı dağılım grafiği	109
Şekil 47: Bölgelerin tercih edilme nedenlerinin dağılımı.....	114
Şekil 48: Bölgelerin tercih edilmeme nedenlerinin dağılımı.....	118
Şekil 49: Bölgelere gidilme sıklığı dağılım haritası	157
Şekil 50: Bölgelerden dönüş saati dağılımı haritası	158
Şekil 51: Bölgelerde vakit geçirme süresi dağılım haritası	160
Şekil 52: Bölgelere göre harcama tutarı dağılımı haritası	161
Şekil 53: Bölgelere giderken kullanılan ulaşım türü dağılımı haritası	162
Şekil 54: Bölgelerden dönerken kullanılan ulaşım türü dağılımları	164
Şekil 55: Bölgelerin cinsiyet (sol) ve kampüs (sağ) ile ilişkisi	169

Şekil 56: Bölgelerin araba sahipliliği (sol) ve ikamet süresi (sağ) ile ilişkisi	169
Şekil 57: Bölgelerin ikamet türü (sol) ve çıkma sıklığı (sağ) ile ilişkisi	169
Şekil 58: Bölgelerin vakit geçirme süresi (sol) ve dönüş saati (sağ) ile ilişkisi	170
Şekil 59: Bölgelerin harcama tutarı ile ilişkisi	170
Şekil 60: Kale ve Ulus bölgesi ve diğer seçeneği için karar ağacı (Bölge 1).....	172
Şekil 61: Kızılay, Bahçelievler, Tunalı için karar ağacı (Bölge 2).....	173
Şekil 62: Çukurambar-Söğütözü, Bilkent, Ümitköy- Çayyolu için karar ağacı (Bölge 3)	174

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Simgeler

TL Türk Lirası

Kisaltmalar

ABD Amerika Birleşik Devletleri
AMANPB Ankara Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosu
AVM Alışveriş Merkezi
MİA Merkezi İş Alanı
MÖ Millattan Önce
MS Millattan Sonra
ODTÜ Orta Doğu Teknik Üniversitesi
UNESCO Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

BÖLÜM 1

1.GİRİŞ

Kentler tarım dışı üretimin yoğunlukta olduğu, sanayi ve hizmette çeşitlilik ve ihtisaslaşmanın en üst düzeylerde olduğu, yeni iş ve mal türlerinin yaratıldığı, alt bölgelerdeki faaliyetlerin yönlendirildiği ve denetlendiği, ekonomik kültürel ve politik faaliyetlerin merkezleri olarak tanımlanmaktadır (Sepetçi, 2007; Güzelsoy, 2008). Kentlerin tanımı için kullanılan bu nitelikler daha çok kent merkezlerinde faaliyet göstermektedir. Kent merkezleri durağan bir yapıya sahip değil, kentlerin hem beyni hem de kalbi olma özelliği taşımaktadır. Kentsel yaşam kent merkezlerinde yoğunlaşmaktadır. Kent merkezi o kentin özelliklerinin, yaşadığı gelişimin ve dönüşümün en iyi ve açık kendini gösterdiği mekânlardır. Kent merkezi kavramında kentin ticaret merkezi, iş merkezi, uluslararası ticaret merkezi, kültür merkezi ve benzeri kavramlar örtüşmek durumundadır. Kentlerin nüfusu hızla artmakta, bununla beraber insan, mal ve para akışları, bunların arasındaki üretim, tüketim ve bölüşüm ilişkileri gelişmektedir. Bu ilişkilerin gerçekleştiği mekânlar olarak kent merkezlerine olan talep her zaman yüksektir.

Arslanoğlu (2000) kenti, hem kentte yaşayanlar için hem de kente dışarıdan gelenler için merkeziyle var olan ve kente gelindiğinde dikkat çeken bütün işlevlerin var olduğu alan olarak tanımlamıştır. Kentsel merkezi alanlar iş etkinliklerinin, yığılmalarının yanı sıra, insanların sosyal ve ticari faaliyetlerini yapabildikleri ve boş vakitlerini geçirdikleri eğlence alanlarını kapsamaktadır. Tellan (2016), eğlence mekânlarını giyim-kuşam, yiyecek ve içecek, oyun, dans, müzik, spor, tiyatro, sinema, müze, festival, sergi gibi çok farklı ortam ve etkinlikleri içerisinde popüler kültürün oluşturulma, dönüştürülme, anlamlandırılma, aktarılma

ve ilişkilendirilme sürecinin bir parçası olarak tanımlamıştır.

Kentsel merkezi alanların en dikkat çekici özelliği gece ve gündüz arasındaki farklılıktır. Kent merkezleri yalnızca gündüz saatlerinde faaliyet gösteren iş alanlarına değil, akşam ve gece saatlerinde de çekim yaratan kullanımları barındırmaktadır. Bu kez, kullanımlar çalışma ve iş odağından daha çok boş zaman ve eğlence odağına dönüşmüştür. Kenti gece ve gündüz yaşanır kılmak kentsel canlılık yakalamak demektir. Rowe vd. (2008) en güvenli, en ilginç ve en başarılı şehir merkezlerinin, geceleri terk edilmeyen ve kullanım çeşitliliğini destekleyen merkezler olduğunu savunmaktadır. Kentin merkezi bölgelerinde “hava karardıktan sonra” gerçekleşen etkinlikler, o şehrin imgesini ve yaşanabilirliğini şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle gece mekânlarının geliştirilmesini ve farklı insan grupları tarafından kullanılmasını sağlamak önemlidir.

Kentin gece saatlerinde kullanımlarında en etkin grup gençlerdir. Türkiye kentleri örneğinde, gençlerin kent merkezlerini ve bu alanlarda yer alan etkinlikleri nasıl kullandığına ve tercih nedenlerine yönelik yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma, Türkiye’de özellikle üniversite düzeyinde eğitim gören genç kullanıcıların kentsel merkezi alanları akşam ve gece saatlerinde hangi kullanım alanlarına yönelik ilk araştırmalardan biri olma özelliği taşımaktadır.

1.1. TEZİN KONUSU

Kent merkezleri, barındırdığı pek çok kentsel işlevin yanı sıra boş zaman etkinliklerine ev sahipliğini yapmaktadır. Ankara kent merkezi önce Ulus çevresinde oluşmuş ve Cumhuriyet Dönemi ile birlikte ilk planlama çalışmaları doğrultusunda Yenisehir bölgesinde gelişmiştir. Kentin büyümesi ve saçaklanmasıyla, kent merkezinde toplanan işlevler yer değiştirme sürecine başlamıştır. Kentin idari, ticari ve ofis kullanımlarının çepere yöneldiği, alt merkezler ve saçaklanma yoluyla merkezin, önemli işlevlerini yer değiştirdiği görülmektedir.

Bu süreçte kentin merkezinde yer alan eğlence mekânları da yeniden mekânsal olarak örgütlenecek yeni kentsel merkezi iş alanlarının oluşumunda önemli rol oynamıştır. Ulus dışında yeni bir merkezin oluşumu ile birlikte eğlence alanlarının yer seçimleri de özellikle akşam ve gece saatlerinde geleneksel ve planlı kent merkezinin kullanımında değişimlere yol açmıştır.

Bu değişimlerin nedenlerini anlamak çok boyutlu bir irdelemeyi gerektirmektedir; bu tür bir incelemenin ayaklarından birini “kullanıcı tercihleri” oluşturmaktadır. Bu tez çalışması, gece saatlerinde eğlence mekânlarını kullanma tercihlerini araştırarak kentin merkezinin yayılımını anlamayı ve bu merkezlerdeki kullanıcı tercihlerini ortaya koymayı, farklı nitelikteki iş alanlarının kullanıcı tarafından tercih edilme veya edilmeme sebeplerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, kentin akşam ve gece saatlerinde daha sık kullanan genç yaştaki kullanıcı grubunu hedef alan görgül bir araştırma tasarlanmıştır. Araştırma sahası olarak kent merkezindeki değişimlerin izlenebildiği Ankara kentsel merkezi iş alanları belirlenmiştir. Bu alanları kullanan üniversite öğrencilerinin tercihleri bir örneklem grup üzerinde araştırılacaktır.

1.2. TEZİN AMACI

Çalışmanın amacı kentsel merkezi alanların akşam ve gece saatlerinde kullanımlarını etkileyen etkenleri ortaya koymaktır. Çalışmanın öznesi üniversite öğrencileri olarak belirlenmiştir. Kent merkezlerinin sahip olduğu farklı niteliklere göre üniversite öğrencilerinin kent merkezlerinde tercih ettikleri alanları, bu alanları tercih etme nedenleri ve bu alanlarda ne tür faaliyetler gösterdikleri belirlenecektir. Gençlerin kent merkezlerini kullanımlarını incelemeye yönelik çalışmada, kentsel mekânları tercih etme nedenleri ve gençlerin bu merkezi alanları kullanma kararlarını belirleyen etkenlerin neler olduğu, diğer merkezi alanları tercih etmeme kararları ve bu tercihlerin kentsel alanları nasıl biçimlendirdikleri araştırılacaktır. Bu sayede kent merkezlerinde yaşanan değişimler ve gençlerin tercihleri, eğlence mekânlarına

yönelik eğilimleri, akşam ve gece saatlerinde kente olan deneyimleri tespit edilecektir.

1.3. ARAŞTIRMA SORUSU

Araştırmanın ana sorusu kent merkezlerinin ve eğlence mekânlarının dağılımlarının ve kullanımlarının neler olduğu üzerinedir. Belirlenen ana araştırma sorusunun yanıtlanabilmesi amacıyla ele alınan alt sorular aşağıda verilmiştir:

- Gece saatlerinde kentin hangi merkezleri tercih edilmektedir?
- Gençlerin gece saatlerinde merkezi alanlarını kullanmalarını etkileyen etkenler nelerdir?
- Gençlerin gece saatlerinde kentin merkezi alanları tercih etme/ etmeme sebeplerinden yola çıkarak ne gibi politikalar önerilebilir?

1.4. TEZİN ÖNEMİ

Alternatif ve kültürel gece hayatı etkinlikleri giderek merkezi yerleşim alanlarının dışına itilmekte ve bunların yerini üst sınıf seçkin tüketim alanları ve gece mekânları almaktadır (Chatterton ve Hollands, 2002; Hae, 2011; Chatterton ve Hollands, 2003). Kentsel merkezi iş alanlarının büyümesine bağlı olarak eğlence mekânlarının yer seçimi değişmekte, aynı zamanda eğlence türü de değişmektedir.

Genç yetişkinlerin, eğlence alanlarını barındıran kentsel merkezi alanları gece saatlerinde kullanımlarının yoğunlaştığı gece ekonomisinde etkin olarak yer aldıkları görülmektedir. Bu doğrultuda kentsel merkezi alanların akşam ve gece saatlerinde kullanımlarının araştırılmasında gençlere odaklanılarak ve çalışma üniversite öğrencileri özelinde yapılmaktadır. Öğrenciler ve gençler için gece hayatı eğlencesi başkalarıyla tanışmak, rahatlamak ve eğlenmekle ilgilidir (Liempt vd., 2015). Gece hayatı eğlenceleri gençlerin kimliğinin inşasında çok önemli bir toplumsal dönüşümdür (Cattan ve Vanola, 2013; Chatterton ve Hollands, 2003; Hollands,

1996). Gençlerin ve genç yetişkinlerin “şehri ve kültürü deneyimlemeleri”, iletişim ağını genişletmeleri ve yaşam tarzlarını keşfetmeleri için gece hayatı mekânları ve etkinlikleri önemlidir (Thomas, 2000; Cattan ve Vanola, 2014; Chatterton ve Hollands, 2003; Hollands, 1996; Liempt, van Aalst ve Schwanen, 2015). Üniversite öğrencilerinin sosyal etkileşim ağları üniversite yerleşke alanı ve gündüz saatleri ile sınırlı olmamakla birlikte kentsel gece hayatı ortamlarında sosyal etkileşim olanaklarının var olduğu söylenebilir. Thomas (2000) gece hayatının, öğrencilerin iletişim ağlarını genişletmelerine yardımcı olduğunu vurgulamaktadır. Barlar, restoranlar, kafeler ve diğer gece hayatı mekânları gençlerin arkadaşları ile birlikte gayri resmi toplumsallaşmalar için hoş bir yer sağlamaktadır (Oldenburg, 1989). Daha rahat ve dinlendirici olarak kabul edilen gece hayatı, öğrencilere akademik çalışmalardan biraz uzaklaşma ve özellikle hafta sonları müzik, alkol, konuşma ve dansın tadını çıkarma fırsatı sunmaktadır (Jiang, 2017). Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin kent merkezlerini akşam ve gece saatlerinde ne tür amaçla kullandıkları, hangi faaliyetleri gerçekleştirdikleri, kent merkezi hangi bölgelerini ne sıklıkla kullandıkları sorusuna yöneltilmektedir. Bu sayede, akşam ve gece saatlerinde kullanıcıların kentsel mekânsal yapılanmasını nasıl etkilendiği de ortaya konulacaktır.

Kentsel merkezi alanların kullanımları ile ilgili yazında sınırlı sayıda çalışma yer almakta olup Türkiye’de kentsel merkezi alanların akşam ve gece saatlerinde kullanımı ile ilgili yapılmış akademik çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma Türkiye’de kentsel merkezlerin akşam ve gece saatlerinde kullanımı ile ilgili yapılacak ilk çalışma olma özelliğini taşımaktadır.

1.5. TEZİN AŞAMALARI

Altı bölümden oluşan bu çalışmanın giriş bölümünde konu genel hatları ile ele alınmış olup, tezin genel amacı ve hangi sorunlar üzerinden hareket edileceği tanımlanmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde kent merkezi ile ilgili olarak kavramsal açıklamalar ile kent merkezlerinin gelişim organizasyonu ve barındırdığı işlevlere değinilecektir. Bu bağlamda akşam ve gece saatlerinde kent merkezini canlı tutan işlevlerinden biri olan eğlence mekânlarına, kentin gece zamanı etkinliklerinin yoğunlaştığı mekânlara, kentsel alana dağılan gece mekânlarının nasıl kullanıldığına, bu alanları gece saatlerinde kullanan grupların kimler olduğu ve genç nüfusa değinilecektir.

Üçüncü bölümde çalışmanın nasıl yapılacağı, örneklem alan olarak nerenin seçileceği, veri toplama yöntemi olarak neyin kullanılacağı gibi metodolojik bilgilere yer verilecektir.

Çalışmada yazındaki ilgili araştırmalara değinilmesi, temel kavramların ve ilişkilerin tanımlanmasından sonra araştırma alanı ve konusuna yönelik veri toplama çalışmaları yapılmıştır. Bu bağlamda dördüncü bölümde, Ankara kentinin konumu, kentsel merkez alanı olarak belirlenen bölgelerin Ankara kenti içerisindeki konumları ve kentsel gelişimindeki yeri, kentin planlama geçmişi ile ilişkilendirilerek ele alınacaktır.

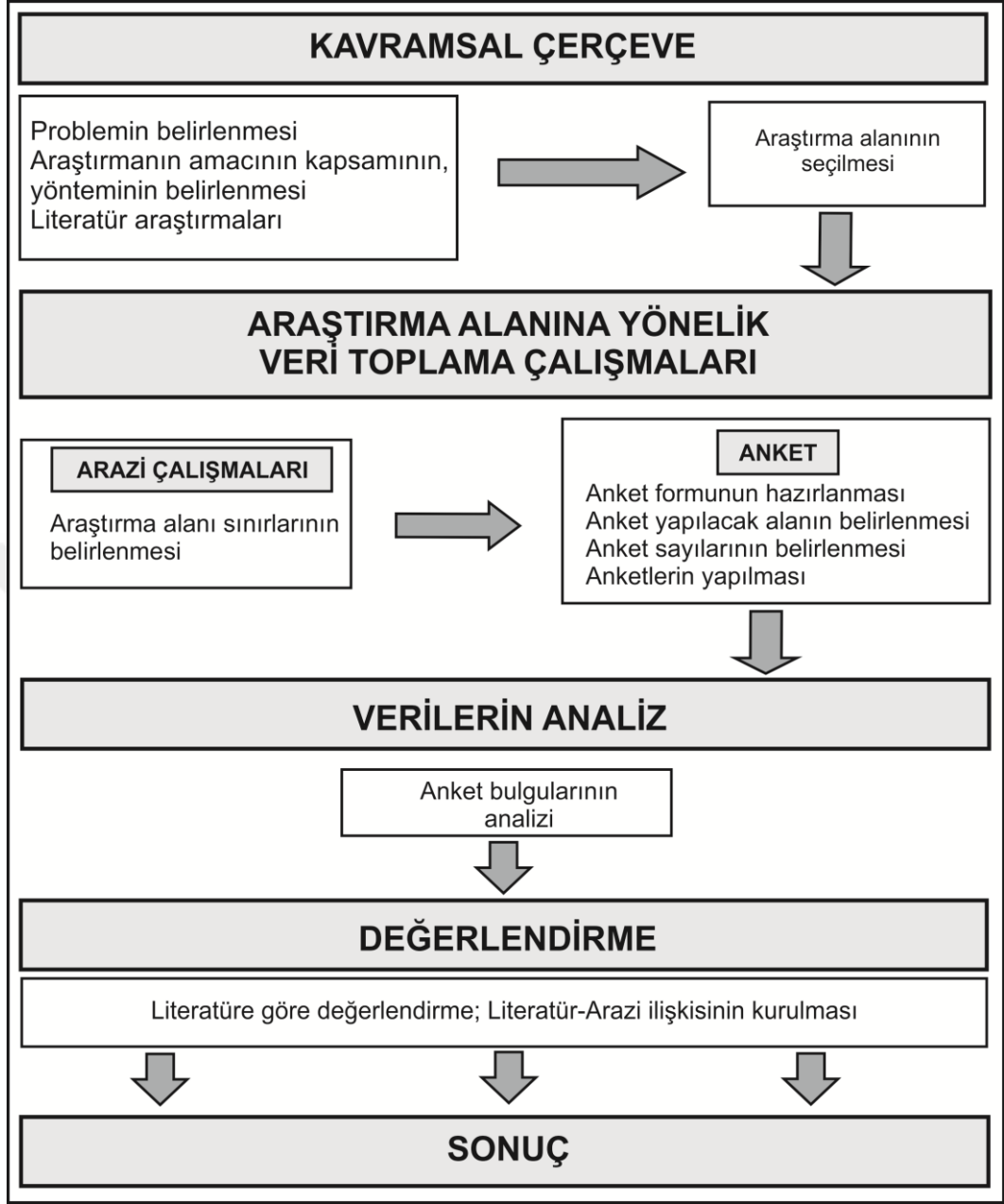
Bu amaçla Cumhuriyetin ilan edilmesiyle birlikte Başkent ilan edilen Ankara kentinin planlama çalışmaları ile kent merkezlerinin dağılımında yaşanan değişimlere değinilmiştir. Bu bağlamda konu Ankara kenti için planlama anlayışının benimsenmesinde kırılma noktası olan 1920-1950 yılları dönemi ele alacaktır. Ankara kentindeki nüfusun artması ve kentleşme hızının artması sonucu yeni yerleşmelere ihtiyaç duyulduğu ve böylelikle kent merkezinin geleneksel kent merkezinden çıkarak yeni kent merkezlerinin olduğu 1950–1980 tarihleri arasındaki döneme değinilecektir. Kent merkezinin desantralizasyona uğrayarak Eskişehir yolu boyunca gelişim göstererek yeni merkezlerin olduğu 1980-2010 dönemi ele alınacaktır. Daha üst gelire sahip kişilerin kendi konutlarının bulunduğu bölgelerde yeni merkezi iş alanlarını oluşturduğu 2010 sonrası dönem irdelenecek ve

bu değerlendirmeler sonucu kent merkezlerinin Ankara ilindeki dağılımlarına bakılacaktır.

Beşinci bölümde ise çalışma alanında saha çalışması yardımıyla, ilgili yazındaki çalışmalar ile ortaya koyulan kentsel merkezi alanların kullanımlarına yönelik çözümlenmelerin ışığı altında, Ankara örneğinde kent merkezlerinin değişimlerinin ve üniversite öğrencilerinin akşam ve gece saatlerine ilişkin genel bir değerlendirmeleri ortaya konulmuştur.

Sonuç kısmında elde edilen bulgulardan yola çıkarak çalışma kapsamında ele alınan kentsel merkezi iş alanlarının akşam ve gece saatlerinde kullanımına ilişkin uygulamaya yönelik politikalar geliştirilmiştir.

Çalışmanın akış şeması ise Şekil 1’de verilmiştir.

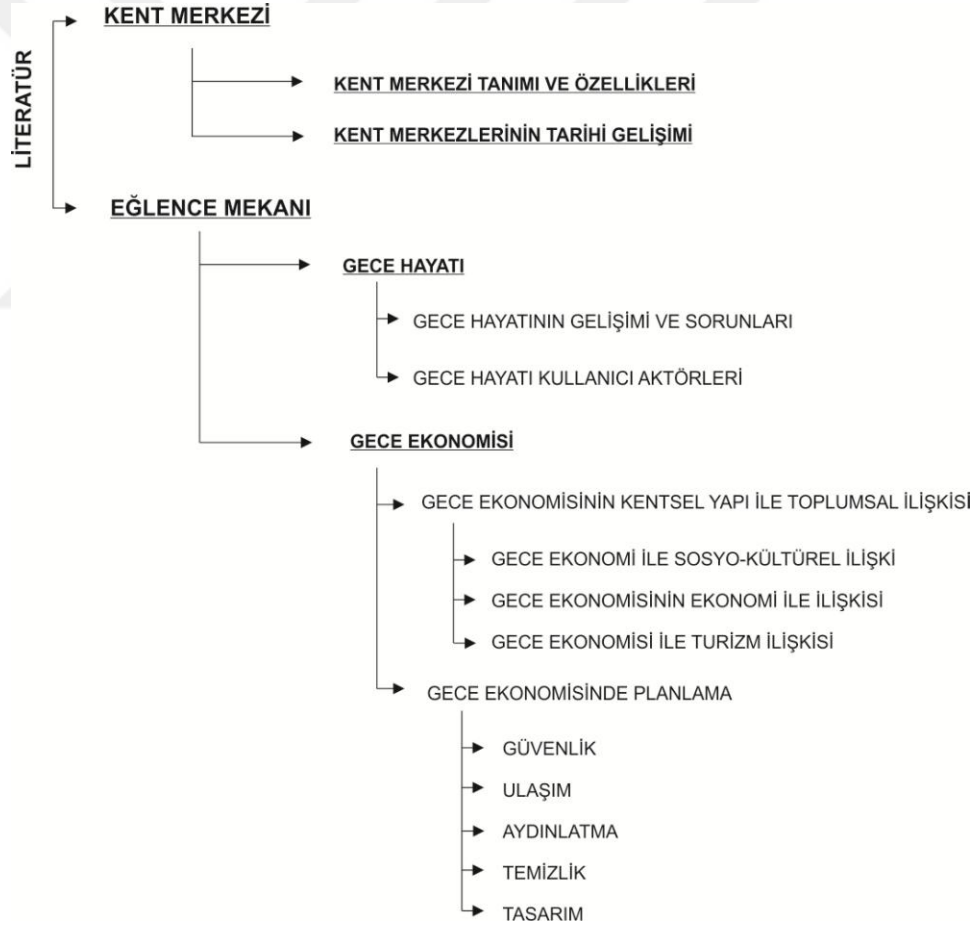
Şekil 1:Çalışmanın Akış Şeması

Kaynak: Yazar, 2019

BÖLÜM 2

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde tez konusunun ana başlığını oluşturan kent merkezi ve eğlence mekânı kavramları açıklanacaktır. Ana çerçeve Şekil 2’de şema olarak sunulmaktadır.

Şekil 2: Kavramsal çerçeve özet tablosu

2.1. KENT MERKEZİ KAVRAMI

Çalışmanın bu bölümünde kent merkezleri ile ilgili yapılan tanımlamalara, bu tanımlardan yola çıkılarak kent merkezlerinin özelliklerine ve antik çağdan günümüze kadar kent merkezlerinin gelişim ve dönüşüm süreçlerine değinilecektir.

2.1.1. Kent Merkezlerinin Tanımı Ve Özellikleri

Kent merkezleri işlevlerine göre ayrılan ekonomik yapıya göre biçimlenen ve karmaşıklaşan kentsel düğüm noktalarıdır.

Murphy (1972), merkezi iş alanlarını bina yoğunluğunun en çok olduğu, arazi değerlerinin ve vergilerin en yüksek olduğu, taşıt ve trafik sirkülasyonunun kent içinde en fazla olduğu, etnik, kültürel ve sınıfsal farklılıkların yaşandığı kentsel alanlar olarak tanımlamaktadır.

Kent işlevlerini tanımlayan Rowe vd (2008)'ne göre kent merkezleri sadece iş merkezi değil mali, yargı ve idari hizmetler gibi metropoliten işlevlerin yapıldığı alanlardır.

Tekeli (2011:55), kent merkezlerinin, kamu hizmetleri, oteller, eğlence yerleri, yeme-içme servisleri, perakende ticaret, toptan ticaret, depolama, otopark, terminal, nakliye ve konut gibi çok çeşitli kullanışları içinde bulundurduğunu ve banka ve finansman merkezi, sivil merkez, kamu kuruluşlarının toplandığı alan ve eğlence merkezi olarak işlevsel gruplaşmalar yaşadığını belirtmiştir. Kent merkezlerindeki faaliyetlerin çeşitliliğinin erişimle doğru orantılı olduğunu savunarak, toplu taşıma alanları ve otopark alanlarının varlığının merkezdeki işlevlerin çokluğuna işaret ettiğini ileri sürmektedir.

Kent merkezlerinin kamusalılığına vurgu yapan Batuhan (2002:45)'a göre kent merkezleri, “kamusal bir alan olma özelliklerine sahip çeşitli sosyal kimliklerin hem söylemsel hem sosyal düzeyde üretildiği, meşru ve görünür olarak karşılaştığı ve etkileştiği alanlar” dır.

Karmaşıklaşan kentsel, toplumsal ve ekonomik ilişkilerin düğüm noktası olan sınırları diğer kullanımlar gibi belirli olmayan kent merkezleri, “kent ticaret merkezi, kentin iş merkezi, kentin uluslar arası ticaret merkezi, kentin kültür merkezi” kavramları ile örtüştürülerek bu alanlarda konut dışı işlevlerin yoğunlaştığını tarif eden Merkezi İş Alanı (MİA) kavramı geliştirilmiştir (Sepetçi, 2007:8).

Göçer (1974:5) ise “kentsel merkezler, belirli etki alanı içinde, o alanda yaşayan nüfusun ekonomik, yönetim, teknik, kültürel vb. gibi gereksinimlerini karşılayacak olan donatıların toplandığı merkezler” olduğuna vurgu yaparak Sepetçi (2007)'den farklı olarak kent merkezlerinin sadece ticaret faaliyetin yapıldığı yerler olmadığını “şehrin çekim alanı içerisindeki nüfusun bütün yaşama işlevlerine cevap veren mekânlar” olduğuna vurgu yapmıştır.

Güzelsoy'a (2008:40) göre, kent merkezleri “gündüz nüfusunun, etkinliklerin, iletişim ve yüz yüze etkileşimin, alınan kararların, yapılan işlerin, yaratılan değerlerin, ulaşımın, yapılaşmanın ve altyapı ağlarının en yoğun, kiralar, arazi fiyatları ve vergi gelirlerinin en yüksek olduğu kentsel alanlar, başta ticaret olmak üzere kişisel, mesleki, işsel ve kamusal hizmetler ile depolama ve imalat gibi birçok kullanımın iç içe geçtiği yerler” dir.

Kentsel Planlama Ansiklopedik Sözlük'te merkezi iş alanları “kentteki ticari, toplumsal ve kültürel yaşamın odak alanı” olarak tanımlanmakta olup merkezi iş alanlarının iç yapısına daha detaylı bakıldığında işlevsel olarak farklılık olduğuna, üretici servislerin yoğunluğunun MİA'larda daha fazla olduğu ve kent

merkezlerinden ayıran en önemli özellik olduğuna değinilmektedir (Büyükcivelek, 2012:337).

Şehircilikte “kente yaşam veren organ”, “kentün beyni” olarak tanımlanan ve başta ticaret faaliyetleri olmak üzere hizmet sektörü, depolama ve imalat bir arada kullanım gösteren kent merkezleri, şehirlerin sosyo-politik hayatını yakından etkileyen bir ekonomik merkez haline gelmiş ve kendisini kentün diğer kısımlarından farklı kılan, işlev ve özellikleri nedeniyle önem kazanmıştır (Ulu, 2003).

Bu tanımlardan yola çıkarak kent merkezlerinin taşıdıkları özellikler aşağıdaki gibidir (Murphy 1972; Rowe, 2008; Tekeli, 2011; Göçer, 1974; Sepetçi, 2007; Batuhan, 2002; Güzelsoy, 2008; Büyükcivelek, 2012; Ulu, 2003)

- Kent merkezi kentte yaşayan bütün halk tarafından kullanılabilir kamuya açık bir alandır.
- Kentte yaşanan sosyo-ekonomik değişim ve dönüşümlerden ilk etkilenen bölgelerdir.
- Yönetim ve denetimin en yoğun olarak yapıldığı bölgelerdir.
- Kent içi ekonominin temeli olan ticaretin yer aldığı yerlerdir.
- Perakende ticaret faaliyetlerinin yığıldığı bölgelerdir.
- Mal ve hizmet üretiminin yapıldığı ve pazarlandığı yerlerdir.
- Geleneksel üretim etkinliklerinin yapıldığı bölgelerdir.
- Kamu hizmetlerinin bulunduğu alanlardır.
- Sosyo-kültürel faaliyetlerin yapıldığı ve sosyal yaşantının en yoğun olduğu yerlerdir.
- Arazi fiyatları, vergi gelirleri ve kiraların kent içinde en yüksek olduğu bölgelerdir.
- Sosyal kimliklerin, hem söylesel hem sosyal düzeyde üretildiği alanlardır.
- Kentün eğlence faaliyetlerinin bulunduğu yerlerdir.
- Kent içi ulaşımın düğüm noktasıdır; ulaşım tür ve çeşitliliğün en yoğun olduğu erişilebilirliğün en fazla olduğu alanlardır.

- Yaya ve taşıt dolaşımının en fazla olduğu bölgelerdir.

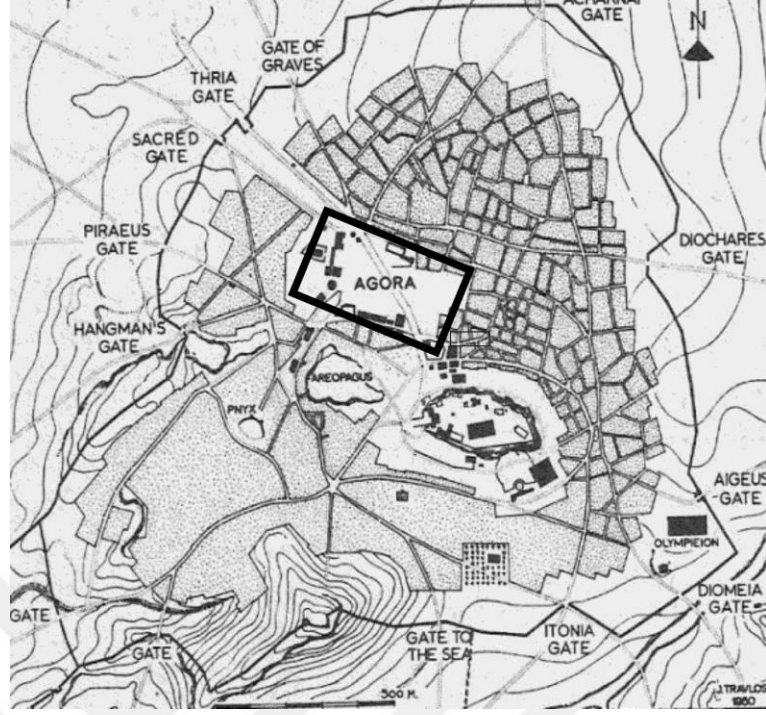
Bütün bu tanımlardan ve özelliklerden yola çıkarak, kent merkezleri, kentte yaşayan, genç, yetişkin ve yaşlı, bütün yaş grubunun gece ve gündüz kullanabileceği, içinde ticaretin, yönetimin, sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapıldığı aslında kentte yaşayanların bütün gereksinimlerini karşılayabilecekleri mekânlar olarak tanımlanabilir.

2.1.2. Kent Merkezlerinin Tarihi Gelişimi

Kent merkezleri, kentlerin ilk oluştuğu günden bugüne kentte yaşayan insanların her türlü gereksinimlerini karşıladıkları alanlar olmuştur. Kent merkezleri kentin özellikleri ve geçirdiği dönüşümlerin izlerini taşımaktadır. Bundan dolayı bir kenti anlayabilmek için o kentin merkezlerinin geçirdiği değişimlere bakmak yeterlidir (Güzelsoy, 2008). Kent merkezlerinin antik çağdan günümüze kadar olan süreçte toplumların sosyal, ekonomik, politik ve teknolojik değişimlere paralel geçirdikleri değişim ve dönüşümler gösterdiği görülmektedir.

Antik Yunan kent devletlerinde politik, ticari fonksiyonların yerine getirildiği tasarlanmış kent merkezleri bulunur. Akropol ve agoranın bu dönemde kentler için yerleşimin temel bileşenler olduğu görülmektedir. Akropol, Yunan şehirlerinde, çevresi surlarla çevrili, tapınakların ve anıtların bulunduğu kutsal bir alandır. Agora, kentin siyasi ve ticari bir merkeze duyulan ihtiyaçlarından ortaya çıkmıştır. Temelde politik toplantıların yapıldığı alan iken pazarlama merkezi, kütüphane, hapisane gibi görkemli kamu yapılarının eklenmesi ile Yunan kentlerinin kamusal alanları olarak tanımlanmaya başlamıştır. Agoranın günümüz kentlerindeki kentin merkezi işlevlerini yerine getirir konumunda olduğu ileri sürülmektedir (Zeka, 2011).

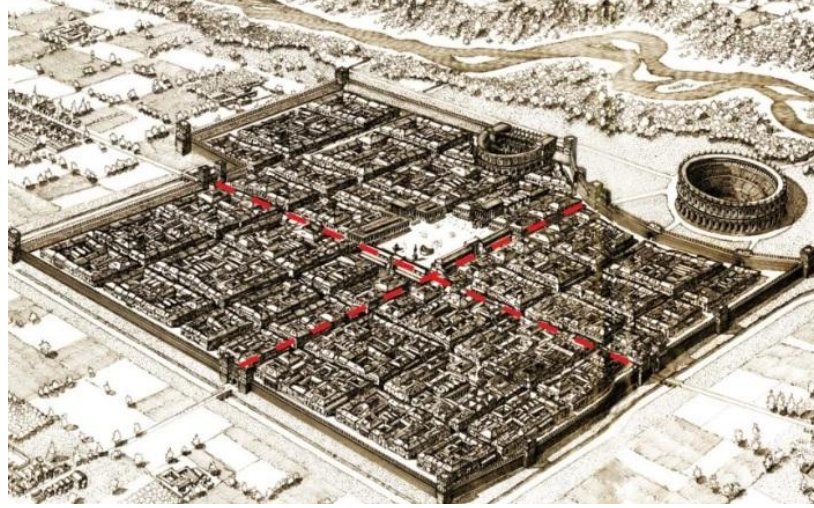

Şekil 3: Antik Yunan kentlerinde kent planı

Kaynak: Wycherley,1993

Roma kentleri Yunan kentlerinden gelişim olarak farklılık göstermektedir. Kent ana gelişim eksenleri üzerinde yerleşmekte ve caddenin kavşak noktasında forum adı verilen kamusal alanlar yer almaktadır. Forum genel olarak dikdörtgen plana sahip ve kamusal karakterin temsil edildiği senato, bazilika ve diğer kamu binalarıyla çevrilidir. Yunan kentlerinin agorası, günümüz kentlerinin kent merkezi konumunda olan forum, Roma kentlerinin çekirdeği olmuştur. Antik çağda kentlerin ekonomik geçimlerinin tarıma dayalı olduğu, fazla mahsullerini takas ederek sağladıkları görülmektedir (Gökçe, 2008).

Şekil 4: Lucca Roma Dönemi kent yapısı

Kaynak: URL-1

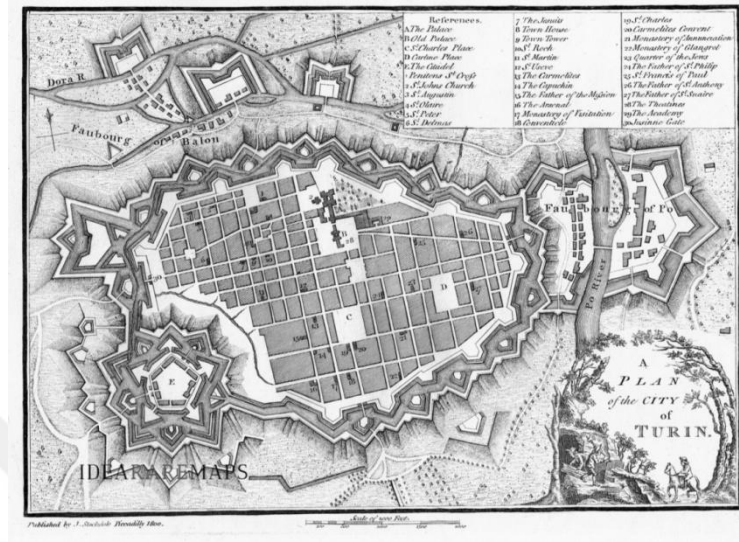

Şekil 5: Roma kenti, İtalya

Kaynak: URL-2

Ortaçağ kentleri, Yunan ve Roma dönemi kentlerinden farklılık göstermektedir. Ortaçağ Avrupa'sında kentlerin bir pazar ve dini yapı etrafında geliştikleri ve ekonomik, politik işlevlerin yürütüldüğü pazara sahip olmanın bir imtiyaz olduğu, kentlerin hepsinin birer pazara sahip oldukları görülmektedir (Gottman,1976). Kentlerde ağırlıklı olarak kilise ve pazarın egemen olduğu açık alanlar, günlük aktiviteler için kamusal alanlar olmuştur. Bu açık alanlar yaya sirkülasyonunun yaşandığı alanlardır (Zeka, 2011). Kentte yer alan kiliseler sadece

manevi merkezler olarak değil aynı zamanda kentsel, sosyal ve ekonomik hayata dair idari kararların da alındığı yerlerdir (Gökçe, 2008).

Şekil 6: Ortaçağ kent planı

Kaynak: URL-3

Şekil 7: Piazza del Campo, Sienna

Kaynak: URL-4

Şekil 8: Cenevre kenti Ortaçağ Dönemi pazar meydanı

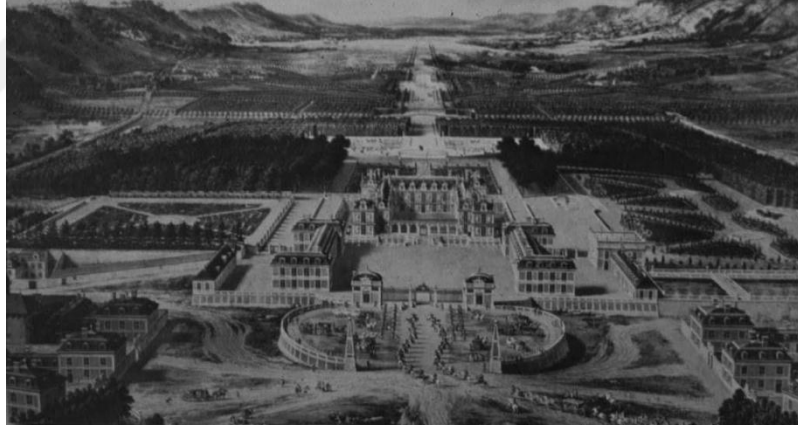
Kaynak: URL-5

15. yüzyıl Rönesans döneminden itibaren kentlerin planlamasının görünüş olarak değiştiği görülmektedir. Bahçelerin ve parkların tasarımıyla kentler aksenel ve desenli olarak geometrik bir gelişim göstermeye başlamışlardır. Merkez, kentin radyal organizasyonunun odak noktası olarak konumlanmıştır. 17. ve 18. yüzyıl dönemleri kapsayan barok dönemde ise kralların halk üzerinde güçlerini ve yetkilerini vurgulamaları için büyük ölçekli saraylar, bahçeler inşa edilmiştir. Açık alanlar bu dönemde görsel ve törensel etkiler için ortaya konulmuştur (Zeka, 2011). Barok dönemde daha önceki dönemlerden farklı olarak meydana dini unsur bulunmadığı görülmektedir. Barok ve Rönesans şehirlerinde sadece binaların değil aynı zamanda açık alanların, meydanların, pazarların, kapalı, açık kamusal alanlarının ve binaların çeşitlendirildiği ve öne çıktığı görülmektedir (Gökçe, 2008).

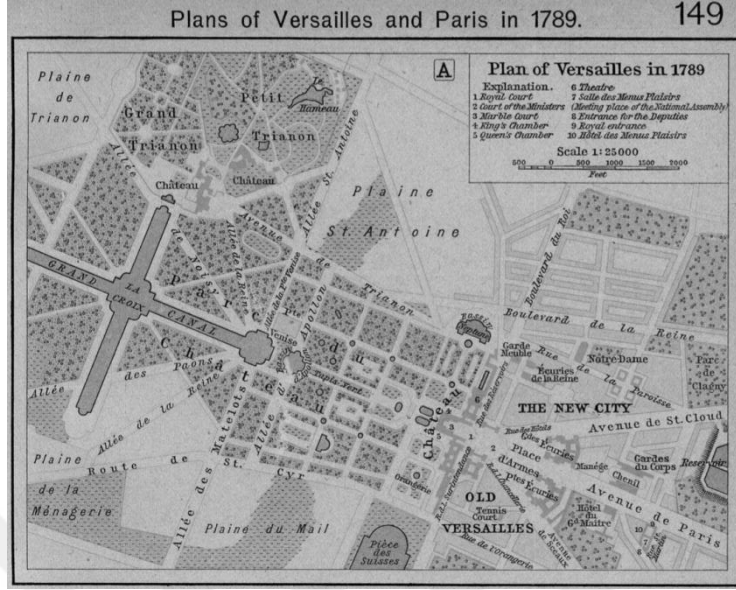
Şekil 9: Palmanova kent planı

Kaynak: URL-6

Şekil 10: Versay Saray bahçelerinin görünümü

Kaynak: URL-7

Şekil 11: Barok dönemi etkisinde Paris de inşa edilen park

Kaynak: URL-8

Bu dönemde şehirler, barındırdıkları işlevleri çeşitliliği ve çokluğuyla anılmaktadır: Katedral şehirleri, fabrika şehirleri, pazar şehirleri, üniversite şehirleri vb. Sanayileşme öncesinde 18. yüzyıla kadar dünyanın birçok yerinde kentlerde merkezin konumu üç etkene bağlıdır. Saray (idari işlev), pazar (ticari işlev), tapınak (dini işlev). Sanayileşmenin başlaması ile çeşitlenmiş iş gücü ortaya çıkmış ve perakende dükkânları, iş büroları, eğlence yerleri, idari, dini ve kamu hizmet alanları oluşarak kent merkezleri oluşmaya başlamıştır (Gottman, 1976).

19. yüzyılda buhar makinesinin bulunuşu, tüm dünyada üretim modellerini değiştirmiştir. Buhar makinesine ve yeni makinelere dayanan sanayi üretim modeli Sanayi Devrimi'nin gelişini haber vermiştir. Bu devrim sadece tarım ve sanayideki üretim modelini değil aynı zamanda kentlerin mekânsal örgütlenmelerini de etkilemiştir. Sanayinin ortaya çıkması yeni bir işgücüne duyulan ihtiyacı ortaya çıkarmış ve çok sayıda insan tarımdan sanayi üretimine geçmiştir. Bu dönemler

sanayi alanlarının havzalarda yer seçtiği ve bu işkolunda çalışan kişilerinde sanayi alanlarına yakın bölgelerde yer seçmeye başladıkları görülmektedir. Böylece tarım alanlarının giderek sanayileşmesi ve kentleşme sonucu tarım alanların sorunu doğmuştur. Üretim modelindeki bu değişim sadece şehirlerin yerleşim yerlerini değil aynı zamanda merkezi iş bölgelerini, kamu kurumlarını, hizmetleri de etkilemiştir (Gökçe, 2008).

Şekil 12: Sanayi sonrası kentlerin görünüşü

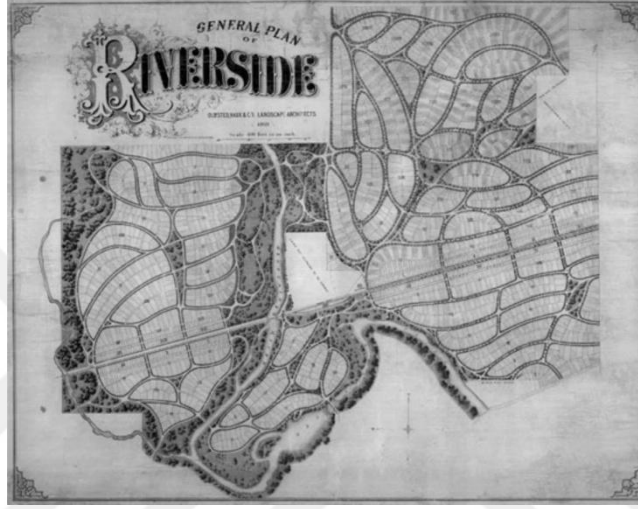
Kaynak: URL-9

Şekil 13: Sanayi dönemi kent sokaklarının görünümü

Kaynak: URL-10

Sanayi Devrimi ekonomik örgütlenmedeki değişimin kentsel planlama alanında da yepyeni bir bakış getirmiştir. Sanayinin gelişmesi ile birlikte kentlerde oluşan sorunlar öncelik olarak hava, toprak, su kirliliği, sanayi çevrelerinde nüfusun artışı altyapı eksikliği ve salgın hastalıklar olmuştur. Bu sorunlara yanıt vermek için sağlıklı kentsel çevreler oluşturmak amacıyla planlama disiplini doğmuştur.

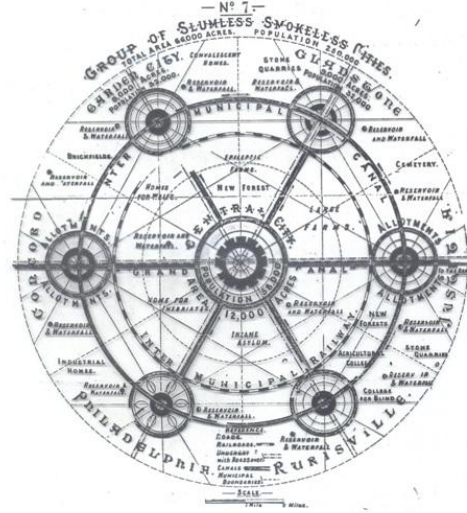

Şekil 14: Park planı

Kaynak: URL-11

19. yüzyıl ve 20. yüzyılın ilk bölümünde sanayi gelişmesinden etkilenen yeni çekirdek alanlar kentsel alanlarda dağılmaya başlamıştır. İş-konut ilişkileri yeni konut banliyöleri ve ulaşım olanakları talep ederken şehir merkezi alanları hızla genişlemiş ve yeni uzmanlaşmış kentsel çekirdekler ortaya çıkmaya başlamıştır (Gökçe, 2011).

194 - THE CITY AS DIAGRAM

Şekil 15: Howard'ın Kentsel sistemi kuramı

Kaynak: URL-12

Sanayileşmiş Batı coğrafyasında 20. yüzyılın ikinci yarısında otomobil temelli taşımacılık politikaları ve buna bağlı yerleşim eğilimleri şekillenmiştir. Artan araba kullanımdan dolayı banliyö gelişmeler ortaya çıkmıştır. Kentlerdeki bu tür bir dağılım geleneksel cadde ve meydan karakterini değiştirmiştir. Modernizmin arabalara, yüksek binalara, düzen ve geometriye önem vermesi; kentsel işlevleri (iş, rekreasyon, konut vb.), tarihsel arka planı, sosyal bağlamı ve sokak dokusunun değişmesine sebep olmuştur. 20. yüzyılın 1950 sonrasında araba bağımlılığının artmasıyla şehir merkezleri parçalanmış ve ince sokaklar ve meydanlar yok olmaya başlamıştır (Zeka, 2011). 20. yüzyılın ikinci yarısında, kentsel ve merkezi yapılarda önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Artan özel otomobil sahipliliği ve gelişen karayolu altyapısına bağlı banliyöleşme sürecine paralel olarak alışveriş merkezleri kullanımı ortaya çıkmaya başlamıştır. Ticaretin yeniden örgütlenmesi sonucu ana ulaşım eksenleri üzerinde yer seçen alışveriş merkezleri sermayenin yer seçimini takip ederek kentin gelişme alanları içinde oluşmuştur.

Şekil 16: Viyana Ring Strasse Uygulaması

Kaynak: URL-13

1960'lı yıllardan itibaren kentlerde büyümeye bağlı olarak sanayi alanlarının işlevsizleşmesi ve bu alanlara büyük ofis alanları, oteller, eğlence komplekslerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Kentlerde özel araçların kullanımının da artması ile birlikte kent merkezlerinde trafik sıkışıklığının artmaya başladığı görülmektedir. Sanayi alanlarının işlevsizleşmesi, merkezlerin ulaşılabilirliğinin artması, yayaların rahat hareket edebilmeleri için 1970'li yıllardan itibaren kent merkezlerinde yenileme projeleri uygulanmaya başlamıştır. ABD'de kent merkezlerine giren araçların trafik sıkışıklığından dolayı saatlerce merkezden çıkamaması kent merkezlerinde yenileme projeleri yapılmasına neden olmuştur. Bu proje kapsamında kent merkezleri motorlu araç trafiğine kapatılmış ve yayaların rahat kullanabilecekleri alanlar haline getirilmeye çalışılmıştır (Tekeli, 2011).

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ve konut alanlarının kentin çeperlerine taşınmasıyla birlikte kent için geleneksel kent merkezi özelliği taşıyan tek merkezlilik anlayışı değişmeye başlamış ve kimi merkez kullanımlarının kent çeperlerine taşınan konut alanlarında bağlı olarak oluşmaya başladığı gözlenmiştir. Bunun sonucunda kentlerde yoğunluğu düşük birden çok alt merkez ortaya çıkmış ve çok merkezli bir kentsel yapılaşma izlenmeye başlamıştır.

			DÖNEM	KENT MERKEZİ	KENT MERKEZİNİN İŞLEVLERİ
ENDÜSTRİ DEVRİMİ ÖNCESİ	ANTİK DÖNEM	YUNAN DÖNEMİ	M.Ö. 600 M.S. 600	Tek merkez (Agora)	Şehrin kalbi/ çekirdeği özellikle siyasi toplantıların yapıldığı alan
		ROMA DÖNEMİ	M.Ö. 400 M.S. 800	Tek merkez (Forum)	
	ORTAÇAĞ DÖNEMİ		9. yüzyıl 15. yüzyıl	Tek merkezli form	Dini yapının (kilisenin) ve pazarın olduğu açık alanlar
	NEOKLASİK	RÖNESANS DÖNEMİ	15. yüzyıl 16. yüzyıl	Görkemli saraylar ve parklarla çevrili meydanlar	Görsel ve törensel etkinlikler için askeri ve politik kentin odağı, açık alanları (Barok döneminde kent meydanında dini yapı yer almıyor)
		BAROK DÖNEMİ	17. yüzyıl 18.yüzyıl		
ENDÜSTRİ DEVRİMİ SONRASI	MODERNİZM	19. YÜZYIL DÖNEM	19. yüzyıl	Merkez hızla genişliyor Uzmanlaşmış kentsel çekirdekler oluşuyor	Sokakların kesiştiği noktalar, trafik düğüm noktası, kavşak noktası, binalar arasındaki açık alanlar
	POST-MODERNİZM	20. YÜZYIL DÖNEM	İlk yarısı (1900-1950) İkinci yarısı (1950-2000)	Alt merkezler Merkez çekirdeğin öneminin azalması ve Kent desantrilizasyonu	Ticaret yeniden örgütlenmesi, Kent meydanları sosyal etkileşim alanları haline gelmesi Banliyöleşme, AVM ler, yeni iş koridorları, kamusallığın kaybolması

Tablo 1: Kent merkezlerinin tarihsel geçmişte konumu

2.2. EĞLENCE MEKÂNI KAVRAMI

Ticaret, idari ve yönetim gibi birçok fonksiyonu içinde barındıran kent merkezleri bu özelliklerinin dışında kentte yaşayanların çalışma saatleri dışında boş zamanlarını geçirebildikleri, sosyal ve kültürel faaliyetlerin yapıldığı alanlar olma özelliğine de sahiptir.

Tezin ana konusu olarak, kentlinin akşam ve gece saatlerinde yani boş zamanlarında kent merkezlerini kullanması ele alınmıştır. Tez kapsamında gece hayatı kavramı, gece hayatının ekonomisi, sosyo-zamansal ayrışma gece ekonomisinin getirileri ve önemi konularına da değinilmektedir.

2.2.1. Gece Hayatı

2.2.1.1. Gece Hayatının Gelişimi Ve Sorunları

20. yüzyıl öncesinde, kentsel merkezler hava karardıktan sonra suçların, gayri resmi işlerin, sapkınlıkların yapıldığı alanlar olarak bilinmektedir. 20. yüzyıldan itibaren kentsel alanlarda elektrikli aydınlatmanın genişlemesi ile bugünkü modern gece metropollerinin ilk adımı atılmıştır (Lovatt ve O'connar, 1995). 1879 senesinde ampulün keşfedilmesi ile birlikte sokakların bilinmeyen yüzü ve kötü olayların yaşandığı karanlık gece dünyası algısı yıkılmaya başlamıştır. Gecenin aydınlatılmaya başlatılması ile gece saatlerinde korku algısıyla özdeşleşen merkezi alanlar, tüketim alanı ve eğlence mekânı haline dönüşmeye başlamıştır. Böylelikle karanlık alanların aydınlatılması kentsel alanların gece kullanılmaya başlamasında önemli bir etken olmuştur.

Roberts ve Eldridge (2009), gündüz etkinlikleri yerini geceye bırakmasında aydınlatmanın değil esnek iş ve boş vakit zamanlarının iç içe geçmesi ile mümkün olduğunu savunmuştur. 1950 sonrası şehir merkezleri, yaşanan, çalışılan ve eğlenilen yerler olarak yenilenmiştir (Lovatt ve O'connar, 1995). Kent merkezlerinde güçlü bir ekonomi ve kültürel üretim sistemleri geliştirilmeye

başlanmıştır. Gündüz etkinlikleri perakende ticaret ve iş merkezi alanlarına odaklanırken, akşam ve gece etkinliklerinde gece kulübü, restoran, sinema, tiyatro, konser salonu gibi kültürel faaliyetler, eğlence alanları ve kamusal alanlar yoğunluk göstermektedir (Thomas ve Bromley, 2000). İnsanlar gün boyunca çalışırken geceleri yemek yeme, eğlenme ve dinlenme için işyerinden, konutundan dışarı çıkarak kent merkezlerine gitmeye başlamışlardır.

Günün yirmi dört saati aydınlanan şehir sokaklarında karanlığa olan korku kısmen atlatılmış olsa da günümüzde hala gece şehir merkezlerine karşı korku ve güven problemi devam etmektedir. Şehir merkezlerinde şiddet içeren ve düzensiz davranışlarla ilgili endişeler çoğu zaman gece hayatı ile ilişkilendirilmiştir. İngiltere’de yapılan araştırmada gece hayatında yaşanan şiddet olaylarının çoğunlukla alkol kullanımından kaynaklandığı ve yaşanan sorunların oranının son dönemlerde yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır (Finney, 2004).

Gece hayatının artan potansiyeline rağmen doğru yönlendirilememesi sonucunda kentlerde güvenlik, şiddet, suç, çevre ve gürültü kirliliği gibi sorunlar ortaya çıkmıştır. Her ülkenin kendi sosyo-kültürel durumuna göre gece hayatında ön plana çıkan sorunları farklılık göstermektedir. Örnek verilecek olursa İngiltere ve Avrupa kentlerinde gece ekonomisinin temel sorunu şiddet ve güvenlik iken Çin’de ve İsviçre’de uyuşturucu kullanımı, çevre ve gürültü kirliliği sorunları olduğu görülmektedir (Matthew ve Chew, 2009; Thomas ve Bromley, 2000).

Gece hayatının neden olduğu gürültü, trafik sıkışıklığı, çevresel kirlilikler bazı durumlarda sadece kent merkezlerini kullananları değil kent merkezlerinde yaşayanları da olumsuz etkilemektedir. House of Common (2003), bazıları için iyi bir gece geçirmenin başkası için iyi bir gece uykusunu mahvetmemesi gerektiğine vurgu yapmıştır. Şehir merkezlerinde yaşayanların karma kullanım alanlarında yaşadıkları için bölgeyi terk etmeleri yerine uygulanan planlamayı takdir etmelerinin sağlanması gerekmektedir.

Bütün bunlar gece hayatının sadece sosyal açıdan değil, ekonomik, yapısal, psikolojik, toplumsal, siyasal, kültürel, çevresel açıdan da etkilerinin olduğunu göstermektedir.

2.2.1.2. Gece Hayatının Kullanıcıları

Gece hayatını eğlenme amaçlı kullananların yanı sıra gece hayatını kullananlara hizmet, sağlık ve ulaşım sunmak ve gece hayatının güvenliğini, korumasını, yönetimini sağlamak için çalışanlar yer almaktadır. Şekil 2.1’de gece hayatını kullananlar detaylı olarak belirtilmiştir. Çalışma kapsamında gece hayatını eğlence amacıyla kullananlara değinilecektir.

Şekil 17: Gece hayatını kullananlar

Yirmi dört saat etkin olan bir şehir, kenti cazip kılarken özellikle yaşayanlar için ilgi çekicidir. Fakat gençler ve ekonomik olarak daha iyi toplumsal konumda olanlar, gece hayatını daha fazla ve geç saatlere kadar kullanırken, yaşlı ve düşük gelir grubuna sahip kişilerin akşam ve gece saatlerinde şehir merkezlerini daha az kullandıkları görülmekte bu durumda ziyaretçiler arasında belirgin bir sosyo-zamansal bölünmeye neden olmaktadır (Thomas ve Bromley, 2000).

Gençler gece ekonomisinin sık katılımcıları ve tüketicileridir. İnsanların yaşlandıkça gece hayatına katılımları devam etse de öncelikleri değiştiği için

katılımları azalmaktadır. Oxford kentinden örnek verilecek olursa kent, gençlerin takıldığı barlar, canlı müzik mekânları ve kafelerin bulunduğu, kentsel gece hayatının canlı olduğu bir alan olmasına rağmen genç olmayan, yaşları ilerlemiş kişilerce kullanımlarının azaldığı bir alan olmaya başlamıştır (Gallan, 2015). Genç olmayanlar tarafından hala sevilen fakat yaş gruplarına uygun ve ilgisini çeken mekânların bulunmamasından dolayı eskisi gibi tercih edilmemeye başlamıştır.

Dünya’da kent merkezlerinin kentte yaşayan herkes tarafından kullanılabilmesi için çeşitli projeler gündeme gelmeye başlamıştır. Newcastle kentinde, kentte yaşayan tüm insanların özellikle ailelerin ve işçilerin şehir merkezlerine çekilmesi amacıyla “Beşten Sonra Hayat” projesini uygulanmıştır (Shaw, 2015).

Gece hayatında her yaştan, kültürden ve cinsiyetten kişilerin birbirleriyle etkileşime girerek dinamik bir alan oluşturması beklenmektedir. Gece şehirlerinden en iyi şekilde faydalanmak için tüm kullanıcıların konfor ve bilgi ile ilgili ihtiyaçlarını karşılamak, en çok da dışlananlara dikkat etmek gerekmektedir. Geceye erişimi az olan kadınlar, evsiz insanlar, gençler, yaşlılar, sağlık sorunu yaşayan bireyler, engelliler, gece çalışanlar ve banliyölerde yaşayanların gece ekonomisine katılımlarının sağlanması gerekmektedir.

2.2.2. Gece Ekonomisi

Gece ekonomisi konusu 1990’ların başında sanayileşmenin getirdiği olumsuzluklara karşı İngiltere’de ortaya çıkmış ve son yıllarda dünya kentlerinde kent politikalarının uygulanabilirliğinde öne çıkmaya başlamıştır (Rowe ve Bawinton, 2011). Bir şehrin kent merkezinde hava karardıktan sonra gerçekleşen etkinlikler o şehrin imgesini ve yaşanabilirliğini şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Aynı zamanda bu etkinliklerin yerel ekonomi üzerinde de önemli bir etkisi vardır. Hannigan (1998), gece ekonomisini, gece sosyalleşmesi ve eğlence kalıplarıyla ilişkili boş zaman etkinliklerini ifade eden bir kavram olarak

değerlendirmektedir. Guo (2012)'a göre ise, gece ekonomisini barlar, restoranlar, mağazalar, tiyatrolar veya akşam açık olan diğer mekânları kapsadığını söylemektedir.

Gündüz ekonomisinde faaliyet gösteren kasaplar, fırınlar, manavlar gibi geleneksel dükkânlar kapanarak, akşam 6'dan sonra barlar ve restoranlar faaliyet göstermeye başlamaktadır. Gece ekonomisi gündüz ekonomisinin durduğu 18:00-06:00 saatleri arasında yapılan ekonomik faaliyetleri kapsamaktadır. Seijas (2018), gece ekonomisinin ikiye ayrıldığını, 18:00-24:00 saatleri arası ve 24:00-06:00 saatleri arasında faaliyet göstermekte olduğunu söylemektedir. Bu etkinliklerin zaman dilimlerine göre oluşumu bazı araştırmacılar bunu yirmi dört saat şehir ekonomisi olarak da tanımlamaktadırlar.

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren kent merkezleri, eğlence hayatı etrafında gelişmeye ve insanların iş sonrasında vakitlerini geçirebilecekleri alanlar ortaya çıkarmaya başlamıştır. Geleneksel üretim, ticaret ve sanayi sektörlerinin etkisini kaybetmeye başlaması, şehir merkezinde ekonominin değişmesine sebep olmuştur. Birçok şehir merkezinin temel aldığı imalat ve sanayi sektörünün, 1970'lerin başından itibaren mali, hizmet ve turizm sektörüyle değişmiştir. Şehirler hizmet sektörü, eğlence, bilgi ve gittikçe artan bir şekilde kültür etrafında yoğunlaşmış ve gece ekonomisi bu geniş ekonomik değişimlerin arkasında ortaya çıkmaya başlamıştır. Kent merkezleri bir şekilde gece geç saatlerde "takılma" kültürü yaratmıştır. Elbridge (2010), alkollü mekânların gece şehir merkezlerinde önemli bir eğlence merkezi haline geldiğini söyleyerek, barlar, restoranlar ve gece kulüplerinin, sinemalar, tiyatrolar ve dans salonlarının yerine geçtiğini ve bu durumun sektörel bir boşluğu doldurarak yeni bir ekonominin ortaya çıktığını savunmuştur.

Şehirler barınma için dikey ve yatay olarak büyüme gösterirken ekonomik olarak zamanda genişleme yaşamış ve ekonomi geceye doğru kaymıştır. Gece ekonomisi ve yirmi dört saatlik şehir kavramları dünyada 1990'lı yıllardan itibaren yerel politika yapıcılar tarafından benimsenmiştir. Matthew ve Chew (2009) gece

ekonomisi kavramının dünya genelinde bu kadar geç kabul edilmesinin nedeninin devam etmekte olan yarı yasal faaliyetler ve gece hayatı mekânlarının çoğunun organize suçlara katılımı olarak belirtmektedir. Başta Avrupalı ülkeler olmak üzere birçok kent, kentsel dönüşüm, turizm ve kültürel ekonomiyi kolaylaştırmak için gece hayatı bölgeleri inşa etmeye başlamıştır (Matthew ve Chew, 2009). Türkiye’de ise gece ekonomisi kavramı sosyal ekonomik mekânsal boyutları ve yerel politika yapıcılar ve plancılar tarafından henüz gelişme aşaması üzerinde durulmaktadır.

Dünya’nın dört bir yanından işletmeleri, turistleri ve öğrencileri çekmek isteyen kentler, şehirlerin gece zamanını pazarlamış ve stratejilerine dâhil etmişlerdir. Bunlara örnek verilecek olursa Paris, ışık kenti olarak, Londra, yirmi dört saat toplu taşımanın yapıldığı kent olarak, Las Vegas ve Ibiza kentleri 7/24 parti ve gece hayatıyla uzmanlaşmış kentler olarak tanınmışlardır (Gwiazdzinski, 2014).

Gece ekonomisi şehirlere iş ve canlılık kazandırdığı için yerel yönetimler tarafından hem fırsat olarak görülmekte hem de gürültü, kirlilik ve yasadışı işlenen suçlardan dolayı zorluklar ortaya koymaktadır. Bu kavram üzerine çalışma yapan araştırmacıları izledikleri süreçler üzerine isimlendirmek gerekirse; Lovatt ve O’connar (1995), gece ekonomisinin canlandırılmasında kültürel tüketiminin rolünün belirlenmesi üzerine, Heath (1997), İngiltere’de gece ekonomisini teşvik etmek için kullanılan planlama sürecine odaklanma üzerine, Chatterton ve Hollands (2002), gece hayatında yaşanan gençlik kültürleri üzerine, Rowe vd. (2008), gece ekonomisinin planlaması ve yönetiminin yapılması konusu üzerine, Robert ve Elbridge (2009), akşam ve gece şehirlerinin gelişmesi için planlama çalışması yapılması gerektiği üzerine çalışmalar yapmıştır. Buradaki odak gece ekonomisi tarafından sağlanan kültür, çeşitlilik, eğlence, canlılık ve yeniden canlandırmanın kentsel dönüşümün bir parçası olmasıdır.

2.2.2.1. Gece Ekonomisinin Kentsel Yapı İle Toplumsal İlişkisi

Gece hayatı belirlenen politikalarla kentin turizmine etki etmekte, ekonomik olarak kar getirmekte, kentin yaşanabilirliğine sosyo-kültürel olarak katkıda bulunmaktadır. Fakat bu katkılar doğru yönlendirilemediği takdirde kent için ve kentte yaşayanlar için olumsuz sonuçlara da sebep olabilmektedir.

Bu bölümde gece ekonomisinin kentsel yapıya olan turizm, sosyo-kültürel ve ekonomik olarak etkisi olumlu ve olumsuz yönleri ile değerlendirilecektir.

2.2.2.1.1. Gece Ekonomisi ve Sosyo-Kültürel İlişki

Uzun yıllardır sosyo-kültürel faaliyetler dünya çapında birçok şehrin dönüşümünde merkezi bir rol oynamıştır. Kent merkezleri sosyal ve kültürel olarak tüketim odağı haline gelmiştir. Bianchini (1993), kültür politikalarının tarihsel miras, turizm ve boş zaman etkinlikleri ile ifade edildiğini belirtmiştir. İnsanların boş zamanlarını değerlendirdikleri gece hayatı etkinliklerinin, kentlerin yenilenmesinde önemli bir rol oynadığı görülmektedir.

Stevenson (2005), kentte yaşayanlar için çekici, erişilebilir ve canlı bir kent merkezi oluşturulabilmesi için yerel yönetimler tarafından kent merkezlerinde kültürel planlama stratejilerinin geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapmıştır. İnsanları sosyal ve kültürel faaliyetler için kent merkezlerine çekmek düzensiz gece etkinliklerini dengelemek için temel kabul edilir (Landry vd. 1995). Şehir içinde yer alan kültür bölgeleri, prova ve performans alanları, galeri ve sanatçı stüdyoları, perakende satış tesisleri, restoranlar ve sokak eğlence yerleri dâhil olmak üzere çeşitli etkinlik mekânlarını barındırmaktadır. Kent ekonomisi için “kültür endüstrisi” önemli katkılar sağlamaktadır.

İngiltere şehir merkezinde yapılan araştırmada öğrencilerin ve gençlerin merkezleri en fazla kullananlar olduğu (Chatterton ve Hollands, 2003) ve gençler için gece hayatının başkalarıyla tanışmak, rahatlamak ve eğlenmek olduğu ortaya çıkmıştır (Liempt vd, 2015). Jiang (2017), öğrenciler üzerine yapmış olduğu araştırmada daha geniş iletişim ağına sahip ve akran gruplarının dışındaki kişilerle

bağları daha fazla olan öğrencilerin akademik olarak daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Gençlerin ve genç yetişkinlerin şehri ve kültürü deneyimlemeleri, iletişim ağını genişletmeleri ve yaşam tarzlarını keşfetmeleri için gece hayatı mekânları ve etkinlikleri önemlidir (Thomas ve Bromley, 2000; Liempt vd. 2015; Chatterton ve Hollands, 2003; Jiang, 2017).

Kentlerin, özellikle tarihi dokusunun yer aldığı merkezlerin, 1970'lerden sonra artan nüfus ve istihdamda yaşanan sorunlardan dolayı ekonomik olarak canlılığını yitirmeye, köhnemeye başladığı görülmüştür. Kentlerin ve kent ekonomisinin canlanması, yeniden korunması ve hareketlenmesi için kent merkezlerinde dönüşüm projeleri uygulanmıştır. İrlanda'nın Dublin kenti de bölgede ortaya çıkan köhneme ve çöküntü alanlarının yeniden canlandırılması ve ekonominin işlevlendirilmesi için kültür eksenli dönüşüm projesi olan Temple Bar projesini uygulamıştır. Projenin hayata geçirilmesi ile birlikte alan köhneme bölgesi olmaktan çıkarak yirmi dört saat boyunca faaliyet gösteren insanların eğlenebilecekleri ticari bir alan haline dönüşmüştür (Özdemir, 2005).

Şekil 18: Roma Trevi Çeşmesi.

Kaynak: URL-14

Geceler aynı zamanda eğitim, dil becerileri veya diğer sosyal faaliyetlerden yararlanılabilecek alan olmaya başlamıştır (Guo, 2012). Gündüz saatlerinde çalışan insanlar, mesai sonrasında kalan kent merkezlerinde yer alan dil, eğitim, yetenek

kurslarına giderek kullanıcıların hem boş vakitlerini değerlendirmelerini hem de kültürel etkinlik olanağı sunarak gece ekonomisine katkı sağlamasını etkilemiştir.

2.2.2.1.2. Gece Ekonomisinin Ekonomi İle İlişki

Şehir merkezleri geceleri giderek daha fazla kitlesel tüketim bölgesi olmaktadır. Bu durum eğlence ve dinlenme alanlarının çoğalmasına sebep olmuştur. Bu da yeni bir ekonomiyi ortaya çıkarmıştır. 2010 yılında Newcastle kentinde başlatılan “Beşten Sonra Hayat” kampanyası ile kentin gece ekonomisi getirisinin 350 milyon sterline yükseldiği ve ziyaretçi sayısının 7.9 milyon arttığı görülmektedir. Gece hayatı ekonomisinin toplumsal olarak dışlanması ve hükümetler tarafından yok sayılmasına rağmen Newcastle örneğinde de görüldüğü üzere ticari olarak her zaman kent ekonomisine katkısı oldukça fazla olmuştur.

Çalışma saatlerinden sonra kentsel çekirdekte eğlence ve alışverişin teşvik edilmesi durağanlığı sonlandırarak yirmi dört saatlik gece ekonomisine katkı sağlar (Roberts ve Elbridge, 2009). Gece hayatında faaliyet gösteren bu mekânlar yerel ekonomiye katkı sağlamanın yanı sıra kentte yaşayanlar içinde yeni bir istihdam alanı oluşturmaktadır.

Bölgeden bölgeye göre kent merkezlerinin dayandığı gece ekonomisi altyapısı farklılık göstermektedir. Örnek verilecek olursa dini inancı İslam olan ve gündüzleri oldukça sıcak geçtiği için yaşayanlar tarafından hava karardıktan sonra kent merkezine çıkmanın tercih edildiği Malezya'nın Shah Alam kentinde, gece ekonomisinde barlar, gece kulüpleri cazibe alanı olarak görülmediğini ortaya koymuştur (Karim ve Riduan, 2012b). İsviçre'nin Cenevre kentinde kullanıcıların gece zamanı etkinlikleri yoğun olarak tercih ettikleri durum farklılık göstermektedir. Cenevre yerel yönetimi kentte yaşanan güvenlik sorunlarından dolayı gece kulüplerinin kapatılması kararı alınmış ve sonrasında kentte yaşayanlar tarafından ayaklanma başlamıştır (Raphael, 2016).

Şekil 19: Shah Alam kentinde gece hayatının görüntüsü

Kaynak: Riduan, 2014;253

2.2.2.1.3. Gece Ekonomisi ve Turizm İlişkisi

Gece hayatının canlanması gece ekonomisini geliştirerek kentin sosyal ve ekonomik yapı kazanmasına katkı sağlamakla birlikte kentin turizm ekonomisine de etkilemektedir. Lisbon'un merkezi Bairro Alto'da yapılan planlama çalışması ile bölge turistlerin, öğrencilerin kullandığı gece hayatının ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Kent son on yılda büyük bir değişim geçirerek kentsel yenilenmenin, gece turizminde, kentin öğrencileşmesinde ve soylulaştırmada ne kadar etkili olduğunu göstermektedir (Nofre vd. 2017).

Şekil 20: Bairro Alto'da yer alan öğrencilerin kullandığı meydanın gece ve gündüz görünümü

Kaynak: Nofre vd., 2017;340

Dünya'nın en gelişmiş ülkelerinin gece hayatında eğlence tesisleri sayesinde ülke ekonomisine katkı sağladığı görülmektedir. Kolombiya'nın Bogota kenti

“müzik endüstrisi”ndeki hızlı büyümeden sonra UNESCO Müzik Şehri olarak ilan edilmiş ve tüm dünya tarafından bilinen ve ziyaret edilen bir bölge haline gelmiştir (Seijas, 2018).

Şekil 21: Unesco Müzik şehri olan Bogota

Kaynak: URL-15

Son yıllarda mevcut nüfusunun yüzde otuzunu kaybeden ve akşam 6'dan sonra hayalet şehir haline gelen Paraguay'ın Asuncion kentinde gece ekonomisinin geliştirilmesi için üzerine çalışmalar yapılmış ve bu kapsamda politikalar geliştirilmiştir (Seijas, 2018). Yapılan çalışmalar doğrultusunda kentte genç nüfus oranı artarken liman kenti olan kentte turistik faaliyetlerin ortaya çıktığı görülmüştür.

Fakat burada önemli olan yerel halk ile turizm ekonomisi arasındaki dengenin sağlanabilmesi konusudur. Çünkü gece hayatı hem o bölgede yaşayan insanları hem de kentin ekonomisini ciddi anlamda etkilemektedir. Burada turizm ekonomisine önem verilerek bölgede yaşayan yerel halk dikkate alınmadığı takdirde kent açısından ciddi sorunlar ortaya çıkmaktadır. Gece hayatı düzeninin sağlanmadığı durumlarda bölgede yaşayan yerel halk gece hayatının ortaya çıkardığı güvenlik, ses, gürültü sorunundan rahatsız olarak bölgeyi terk etmeyi tercih edebilmekte bu durumda bölgede yer alan konut dokusunun bozulmasına ve bölgenin köhneme alanı olmasına sebep olmaktadır. Bu duruma örnek verilecek olursa Macaristan'ın başkenti olan Budapeşte örneğinde özel sektör tarafından yerel halk dikkate alınmadan turizm getirisi sağladığı için gece hayatı üzerine düzenli politikalar getirilmediği ve kent

merkezinde yaşayan yerel halkın turistlerin getirdiği güvenlik sorunundan rahatsız olarak geleneksel dokudan uzaklaşmaya başladıkları ve konut dokusunun bozulmaya başladığı görülmektedir (Olt vd., 2019).

2.2.2.1. Gece Ekonomisinin Planlaması

Gece ekonomisi kavramı ilk olarak 1990'larda sanayileşmenin etkilerinin yaşandığı kentlerde kent merkezlerini yeniden canlandırmayı hedefleyen karar vericiler tarafından bir kentsel dönüşüm aracı olarak kullanılmıştır (Gill, 2017). Geceleri kentte yaşayanlar tarafından korkutucu olarak görülen şehirlerin daha iyi kullanılabilmesi için hiç uyumayan kent, daha hareketli bir kent kültürü geliştirmek amacıyla yirmi dört saat kullanılan şehir fikri ortaya atılmıştır.

Kentlerin doğru politikalar ve planlamalarla yönetilmemesi kentlerin gece kaçınılması gereken, güvenli olmayan mekânlar olarak algılanmasına sebep olmakta bu durumda gece kent merkezlerinin kullanımını olumsuz etkilediği görülmektedir. Bu sebeplerden dolayı da kent plancıları ve kenti yönetenlerin gece kentleri önemli politika ve planlamalar yapması gerekmektedir. Roberts ve Elbridge (2009), gece ekonomisinin iyi uygulanabilmesi için kentlere gece geç saatlerde ulaşım sağlanması, şehirlerde yaşanan çöp sorunu ile başa çıkılması, sokakların kirlenmesinin önlenmesi, güvenlik önlemlerinin artırılması, gürültünün önlenmesi, suç ve rahatsızlıkla başa çıkılması gerektiği konularına değinmiştir.

Bu doğrultuda kent merkezlerinin gece hayatında güvenlik, ulaşım, aydınlatma, temizlik ve mekânsal tasarım konuları dikkat edilerek planlama yapılması gerektiği ileri sürülebilir.

2.2.2.1.1. Güvenlik

Geceleri تنها, karanlık, kirli olan yerler her zaman daha güvensiz olarak algılanır ve o bölgeler genellikle geceleri kullanılmaz (Shaw, 2015). Bu nedenle geceleri gündüzlere göre işlevini yitiren mekânlarda güvenlik önlemleri alınmaktadır.

Endonezya'nın Jakarta kentinde yaşayan halk, gece saatlerinde kentin güvenli olmadiğı, dışarı çıkılmaması gereken bir yer olduğu, kadınların kapı önlerine dahi ıkılmaları gerektiği düşüncesine sahip ve gece gündüz arasında farklı kuralları olan bir kenttir. Tadie (20115), bu sebeplerden dolayı kentin gece eğence alanlarının gayri resmi barlardan, kulüplerden, fuhuş alanlarından olduğunu ortaya koymaktadır.

Sanayi Devrimi sonrası kent merkezlerinde yer alan sanayi alanlarının şehir dışına çıkması kent merkezlerinin boşalmasına, kentlerin mekânsal olarak parçalanmasına, kentlerde tanımsız alanlar oluşturmasına bunun sonucunda kent merkezlerinin güvensiz mekânlar olarak algılanmasına neden olmuştur. İngiltere'nin Swansea ve Cardiff kentlerinde, ülkede yaşanan kentlerin kırsal alanlara doğru büyümesinden dolayı kent merkezlerinde nüfus kaybı ortaya çıkmaya başlamış ve kentlerde mekânsal parçalanmaya sebep olmuştur. Mekânsal parçalanmadan dolayı boşalan şehir merkezlerinde güvenlik sorunları yaşanmaya başlanmıştır (Thomas ve Bromley, 2000).

Gündüz kent merkezlerinde cinsel istismara, tacize ve saldırıya maruz kalan kadınlar için kent merkezleri hava karardıktan sonra daha büyük sorunlar oluşturmaktadır. Gece ekonomisi için sorun oluşturarak alkol kullanımı (Talbot, 2004) sonrası ortaya çıkan şiddet özellikle kadınlar için güvensiz ortamlar ortaya çıkarmaktadır. Sheard (2011), toplu taşımada, sokaklarda sarhoş insanlarla karşılaşmanın bazı kadınlar için özellikle korkutucu olduğunu vurgulamıştır.

Suç işlenen mekânların genellikle alkollü mekânlar olması insanların bu tarz mekânlara istedikleri gibi gidememelerine sebep olmaktadır. Bromley vd. (2000), erkeklerin çoğunun bu mekânlara suça karışmaktan korktukları için, kadınların ise zarar görmekten korktukları için gitmediklerini söylemektedir. Geceleri suç işleme oranının yüksek olduğu alkollü mekânlarda ve sokaklarda ilave güvenlik önlemlerinin alınması gerektiğini ve buralara güvenlik kameralarının konulmasının

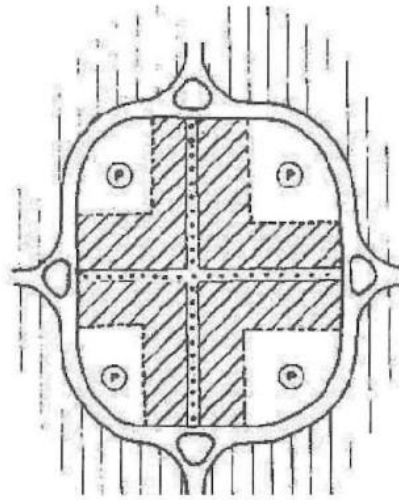
gerektiğini, ayrıca insanların suçtan uzaklaştırılması için caydırıcı cezaların verilmesi ve yaptırımların uygulanması gerektiğini savunmaktadır.

Şehirde güven ortamının oluşturulması şehre dışarıdan gelen ziyaretçi sayısını da arttırmaktadır. Örneğin terörün yaşandığı bir kente ya da bir ülkeye insanlar giderken tereddüt edebilir ya da bu sebepten dolayı gitmekten vazgeçebilir. Tüm bu nedenlerden dolayı gece ekonomisinin katkısı düşünüldüğünde gece kent içindeki güvenliğin sağlanması ele alınması gereken önemli politikaların başında gelmektedir.

2.2.2.1.2. Ulaşım

Kent merkezlerine ulaşımın iyi ve güvenilir olması gece ekonomisi için hayati bir öneme sahiptir. Ulaşımın planlı, erişilebilir ve güvenli olması gece aktivitelerine katılımı artırıp ekonomiye katkı sağlar.

Kent merkezleri, eğlence ve dinlenme amaçlı kullanılan yaya yoğunluğunun yaşandığı bölgeler olmasından dolayı trafiğe kapatılması gerekmektedir. Trafiğe kapatılan kent merkezlerine yakın noktalarda otopark alanları oluşturulması gerekmektedir. Kılınçaslan (2012a), kent merkezlerinde sadece otobüs ve metro gibi toplu taşıma araçlarının girmesi gerektiğini yada toplu taşıma duraklarının kent merkezlerinin dışında bir alanda yaya yoluyla bağlanması gerektiğini söylemektedir.

Şekil 22: Ticaret alanlarında yayalaştırma

Kaynak: Kılınçaslan, 2012a;68

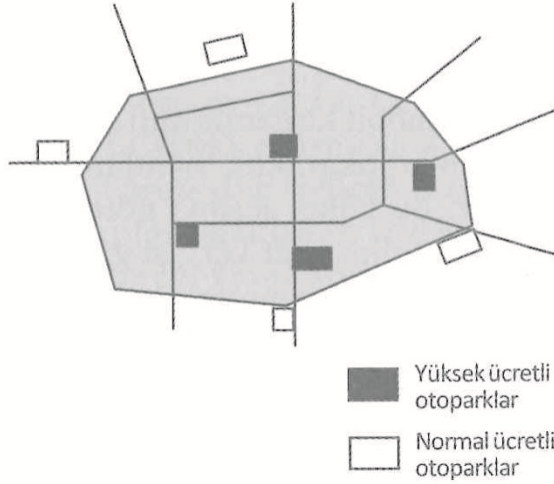
Kent merkezleri genellikle tarihi doku alanının içinde kalması, dar yollardan ve geleneksel dokudan oluşması araç park yerleri sınırlı ve yetersiz olması sorununa yol açmaktadır. Yaşanan otopark sıkıntısından dolayı araç sahiplerinin park edecek yer bulamayıp yol kenarlarına araçlarını park etmek zorunda kalması, alışveriş ve eğlence için kent merkezlerini kullananları ve dükkân sahiplerini vitrin önlerini kapladıkları için rahatsız etmektedir (Kılınçaslan, 2012a). Dar sokaklarda çevre standardının korunabilmesi için trafik sıklığının azaltılması durumu oluşmuştur. Bu durum yayaaların kent merkezlerine olan güvenini de arttıracaktır. Kılınçaslan (2012a), kent merkezlerinde artan motorlu araç sayısının son yirmi yılın yayaaların güvenliği için çözülmesi gereken en önemli sorunu olduğunu söylemektedir.

Ticaretin gelişmiş olduğu Newyork East Village’de özellikle hava karardıktan sonra trafik sıklığı ve bu sıklıktan kaynaklı kent merkezinde korna sesleri gece hayatı kullanıcılarını ve o bölgede yaşayanları olumsuz etkilemektedir (Hae,2011). Bunun yanı sıra asıl önemli problemin bölgede yaşanacak acil bir durumda polis ve ambulans araçlarının bölgeye giriş ve çıkışlarını sağlayamayacak olmasıdır (Karim ve Riduan, 2012a). Planlı bir ulaşımın kent merkezlerini akşam saatlerinde kullanımını arttırdığı gibi acil bir durum olduğunda da olay yerine geç kalmadan erişimin sağlanmasında etkilidir.

Türkiye’de 1950’li yıllardan önce kentlerde açılan yollar kenti güzelleştirmek için 1950’lerden sonra artan kentleşme ile kentlerde trafik sorunları yaşanmaya başlamıştır (Kılınçaslan, 2012c). Kent merkezlerinde otomobil sıklığının ve bireysel araç kullanımının azaltılması amacıyla merkeze yakın noktalarda otopark sayısının azaltılması gerekmekte ve otopark alanlarının kent merkezlerinin çevrelerinde sağlanması gerekmektedir. Otoparkların uygun fiyatlı olması, erişilebilirliğinin iyi olması, güvenli olması, aydınlatmasının iyi olması kullanıcılar için tercih edilebilirlikte önemli bir etken olmuştur (Bromley, 2000). Newcastle yerel

makamlarının saat 17:00 dan sonra ücretsiz otopark yeri sunması akşam ve gece saatlerinde kent merkezlerinin kullanımını arttırmıştır (Shaw, 2015). Fakat bu durumda otopark alanlarına karşı kullanıcıların güvensizlik yaşamalarına sebep olabileceği gibi yayalara ait olması gereken kent merkezlerinde trafiğin yaşanmasına sebep olacaktır.

Gündüz kent merkezlerinde trafik sıkışıklığının azaltılması ve araç kullanımında caydırıcılık oluşturulabilmesi için Elker (2012), merkezlerde yer alan otoparklarda ücret politikasının yüksek olması gerektiğini söylemektedir. Elker (2012), kent merkezlerinde yaşanan trafik sıkışıklığının azaltılması ve kent merkezlerinde yaşayan kişilerin hayat standartlarının korunması için merkezlerde yer alan otoparklarda yüksek ücret tarifesi uygulanması gerektiğini savunmuştur.

Şekil 23: Kent merkezlerinde uygulanması gereken otopark ücret politikaları

Kaynak: Elker, 2012; 287

2.2.2.1.3. Aydınlatma

Elektrikli aydınlatma 19. yüzyılın sonlarında ve 20. yüzyılın başlarında çoğalmış, kentlerin en büyük teknolojik kazanımlarından biri ve şehirlerin ayrılmaz

bir parçası olmuştur. Gece manzarası modernleşmeyi tanımlayan bir manzara sunmaya başlamıştır (Stone, 2018).

Aydınlatma kent merkezlerinin kullanımını etkileyen ve özellikle gece saatlerinde meydanların tasarımsal başarısına katkıda bulunan önemli bir fiziksel unsurdur. Bir mekânın aydınlatılması aynı zamanda bir yerin imajını ve kimliğini yaratmaya yardımcı olmaktadır. Gece aydınlatması mekâna ilgi duyulmasını sağlamakta ve alanın keşfedilmesi hissini uyandırmaktadır. Aynı zamanda da kent merkezlerinde kullanıcıların kendilerini emniyette ve güvende hissetmelerini sağlamaktadır.

Karanlık ortamlarda insanların psikolojisi olumsuz yönde etkilendiği için bu ortamlarda aydınlatma elemanlarının olması gerekmektedir (Bromley, 2000). Kentlerin iyi aydınlatılması geceleri suç oranını azalmasını, insanların kentte daha fazla kalmasını ve trafik kazalarının azalmasını sağlamaktadır.

Aydınlatma kentteki güvenlik hissini artırmanın yanı sıra kent manzarasını da estetik açıdan güçlendirmektedir. Son zamanlarda kent gecesi, kent manzarası sunmasından dolayı kentli ve turistler için heyecan verici bir unsur olarak görülmüş ve turizm için artan bir öneme sahip olmaya başlamıştır. Aydınlatma kentin görsel görünümünü geliştirmek, geceleri daha iyi gezinme duygusu oluşturmak, şehirdeki öğelerin daha iyi anlaşılması, okunması ve şehrin estetik, simgesel manzaralarının hem gündüz hem gece göze çarpmasını sağlayan önemli bir tasarım aracıdır (Mohammed, 2017). İspanya'nın Valladolid kentinde uygulanan proje kapsamında sokak boyunca binalar ve sokaklar led ışıkları ile aydınlatılmış ve bir vitrin olarak tasarlanmıştır (Giordano, 2017). Aydınlatmanın ziyaretçileri ve turistleri çekerek gece turizmine katkı sağladığı görülmüştür.

Şekil 24: Paris kenti Eyfel Kulesinin gece görünüşü

Kaynak: URL-16

Edensor (2012), Blackpool Illuminations'da altmış altı gece süren ışıklandırma, sanat ve karnaval festivalinin şehirdeki gece hayatına katkı sağladığını heyecan verici ve değişen aydınlatmaların her gruptan insanı festival ve fuar alanlarına çektiğine vurgu yapmıştır.

Şekil 25: Pleasure sahilindeki aydınlatmalar

Kaynak: Edensor,2012

Özellikle yılbaşı gecelerinde aydınlatmanın önemi kent merkezlerinde oldukça fazladır. Gece manzarası sağlayan aydınlatmalar, havai fişekler yılbaşı geceleri kent merkezlerini eğlenceli, heyecan verici ortamlara dönüştürür. Kentte yaşayan birçok kullanıcı bu gösterileri izleyebilmek için kent merkezlerine gelmektedir. Yılbaşına diğer ülkelerden daha erken giren Avustralya'nın başkenti olan Sdney yılbaşı geceleri dünyanın çeşitli yerlerinden yapılacak gösterileri seyredilemek için ziyaretçiler çekmektedir. Türkiye'de İstanbul kentinde yer alan köprülerde de yılbaşı gecelerinde görsel şölen sunulmaktadır.

Şekil 26: Sdney yılbaşı gecesinde havai fişek gösterisi

Kaynak: URL-17

Şekil 27: İstanbul yılbaşı gecesinden hava fişek gösterisi

Kaynak: URL-18

Fakat burada dikkat edilmesi gereken önemli bir husus vardır. Kent merkezlerini aşırı aydınlatılması ışık kirliliğine sebep olabileceği gibi ekolojik dengenin de olumsuz etkilenmesine sebep olduğu ileri sürülmektedir. Giordano (2017), fazla ışıklandırmanın gece yıldızlarının görünürlüğünü zayıflatmaması gerektiğini söylemiştir. Yapay ışıklandırmanın olumsuz etkilerinden en belirgin olanı karanlığın ve onun mümkün kıldığı doğal güzellikleri ortadan kaldırıyor olmasıdır. Bu durum gece ekonomisinin ayrılmaz parçası aydınlatma kavramının farklı bir boyutunu oluşturmaktadır.

2.2.2.1.3. Temizlik

Gece ekonomisinin planlanmasında ulaşım, güvenlik, aydınlatma, tasarım kadar önemli olan bir diğer konu kent merkezlerinde yaşanan temizlik sorunudur. Gece hayatının gelişmiş olduğu ve temizlik planlamasının yapılmadığı kent merkezlerinde çöp yığınlarının oluşmasına, farelerin çoğalmasına, kaldırımlarda insan atıklarının görülmesine sebep olmaktadır.

Şekil 28: Hava karadıktan sonra Newcastle Northumberland sokağı

Kaynak: Shaw, 2015;466

Kent merkezlerinin temizliği, gece hayatı etkinliklerinin yaşandığı mahallelerde yaşam kalitesini etkilediği için Shaw (2015), 17:00-20:00 saatleri arası kent merkezlerinde temizliğin artırılması gerektiği yönünde öneride bulunmuştur. Bunların dışında kent merkezlerinde kamu açık ve günün her saati temiz olacak şekilde her gruptan insanın kullanımına elverişli tuvaletlerin bulundurulması gerektiğini savunmuştur.

2.2.2.1.4. Tasarım

Kentsel tasarım çağdaş kentler için görsel ve mekânsal olarak önemlidir. Sürekli büyüyen kentler arası rekabet, artan tanınma isteği ve turist akışlarının sağlanması arzusu yerel otoriteler için kentsel tasarımı ön plana çıkarmıştır.

Kentlerin tasarımında dikkat edilmesi gereken en önemli konu okunaklılıktır. Lynch (2011:5), “okunaklı bir çevrenin güven vermenin yanı sıra deneyimin derinliğini ve yoğunluğunu arttıran bir etkiye sahip olduğunu” söylemiş ve günlük aktivitelerin canlı bir ortamda geçmesinin yeni anlamlar kazandıracağına vurgu yapmıştır. Kentsel mekânlar soğuk mekânlar olmayıp, insanların fiziksel ve

psikolojik ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, sosyal mekânlar olarak tasarlanması gereken alanlardır. Tasarım sürecinde ise merkezlerin anlaşılabilirliğinin, okunaklılığının sağlanabilmesi için algılanabilir nesnelere olan işaret öğeleri, tabelalar, peyzaj öğeleri, şehir mobilyaları ve görsel şölen sunan aydınlatmaya ayrıca bir önem verilmesi gerekmektedir.

Kentsel alanda işaretler, tabelalar ve sokak mobilyaları, kentin ziyaretçileri ve turistleri için görsel imge oluşturarak kentin macera alanı gibi hissedilmesine neden olacak bir araç haline gelmiştir. Amaç şehri yorumlamayı kolaylaştırma, okunaklı ve ziyaret edilebilir kılan estetik bir çerçeve oluşturma.

Sokak mobilyaları aydınlatma elemanları, sokak lambaları, banklar, direkler, çöp kutuları, korkuluklar sınır duvarları, fiskiyeler, anıtlar, heykeller gibi kentsel alanda yer alan mobilyalar ve diğer ekipmanlar için kullanılan genel bir tanımdır (Zeka, 2011). Sokak mobilyaları ortamın kalite standartlarını ve beklentilerini arttırarak bir yerin imajını ve kimliğinin geliştirmesinde önemli bir konuma sahiptir.

Bir meydanın yerel kimliğini geliştirmek ve kent meydanı için uygun ve özel mobilyalar yaratmak kent merkezlerinin sadece gündüz değil akşam ve gece saatlerinde de kullanımını arttıracaktır. Buna örnek verilecek olursa Roma'da yer alan, halk tarafından Aşk eşmesi olarak bilinen Trevi eşmesi kent meydanında özel bir sokak mobilyası olarak tasarlanmış ve kentin imajının ve kimliğinin oluşturulmasında önemli bir etken olmuştur.

Şekil 29: Dublin gece hayatı

Kaynak: URL-19

Sokak mobilyaları kamusal sanat eserlerini de kapsamaktadır. Kamusal sanat duvar resimleri, şablonlar ve grafitiler gibi herhangi bir malzemeyle üretilen ve ortama uyum sağlayan sanat eserleri olarak tanımlanmaktadır. Kamusal sanat öncelikle kentsel imge ve kimliğin oluşmasına katkıda bulunur ve yaratıcı oyun alanları sağlamakla birlikte kullanıcılara psikolojik olarak katılım ve keşif duygusunu teşvik etmektedir.

Şekil 30: Melbourne’da yer alan sanat sokağı

Kaynak: URL-20

Çevrenin anlaşılmasında ve şekillenmesinde bir diğer önemli role sahip peyzaj öğelerinin kullanımınıdır. Peyzaj, ekolojik ve psikolojik açıdan kentin tasarımına katkı sağlayan, fiziksel olarak başarılı bir meydanın önemli bir bileşenidir. Peyzaj öğeleri, kentsel meydanların sınırlandırılmasını sağladığı gibi kentsel dokularda da bir süreklilik ve bütünlük sağlamaktadır. Yumuşak peyzaj bitkileri olarak tanımlanan çalılar, ağaçlar ve çimler gibi doğal öğeler bir yerin kimliğinin ve görüntüsünün oluşmasında önemli bir unsurdur (Zeka, 2011). Avustralya’nın merkezinde yer alan rüya zamanı adı verilen yolların, peyzaj öğesi bakımında zengin olduğu ve yerel halk kullanırken kendini güvende hissettiği anlaşılmıştır (Lynch, 2011). Peyzajın simgesel olarak bile bulunması korkunun hafiflemesini, çevre ile güvenli bir ilişki kurulmasını sağlamaktadır. Peyzaj elemanları psikolojik, estetik ve pratik açıdan bir meydanın başarısına katkı sağlayan önemli bir etkidir.

Meydanda bulunacak çim ve çim alanları gibi doğal unsurlar kent merkezlerinde gece ve gündüz oturulacak, dinlenilecek oyun oynanabilecek alanlar sağlamaktadır. Bu bakımdan iyi organize edilmiş peyzaj dokularının üretilmesi

kentsel merkezlerin akşam ve gece saatlerinde kullanımını ve başarısını önemli ölçüde etkilemektedir.

Şekil 31: İzmir Büyükşehir Belediyesinin Açık hava sinema olanağı sunması.

Kaynak: URL-21

Kent merkezlerinin kullanıcıları için merkezde yer alan yaya yollarının gece ve gündüz kullanımına uygun olacak şekilde estetik açıdan güzel, konforlu, sert, kuru, kaymaz bir yüzey sağlanması gerekmektedir. Farklı iklim koşullarına uygun ve uzun vadeli ekonomik fayda sağlamaya ilişkin dayanıklı malzemeler kullanılarak kaldırımlar ve yaya yolları üretilmesi gerekmektedir. Childs (2004), meydana yer alan kaldırım taşlarının sosyal hayata önemli ölçüde katkıda bulunabileceğini söylemektedir. Kaldırımda kullanılan taşlar bir mekânın sembolü olabilmesi gerekmektedir.

Sutcliffe (2012)'e göre yayaların, yolların ve kaldırımlarının yüzey kaplamalarında kullanılan malzemelerde üç konuya dikkat edilmesi gerekmektedir. Bunlardan ilki yürüme kolaylığı sağlaması, ikincisi dayanıklılık, üçüncüsü görsellik olarak tanımlar. Kent merkezleri her gruptan kişilerin kullanabileceği olanaklara sahip olması gereken alanlar olduğundan yayaların hareketlerinde hava karardıktan sonra kesinti yapacak engellerin ortadan kaldırılması özellikle taşıtlarla bir araya gelinen noktalarda uyarı düzenlerinin yapılması gerektiği ileri sürülmektedir.

Kent merkezlerine işlevsel anlamlar yüklemek çevresel imgelerle güçlendirmek kadar önemli bir konudur. Chang ve Hsieh (2006)'nın Tayvan'da yapmış olduğu bir çalışmada bölgede geceleri açılan gece pazarlarının sokakları yalnızca bir geçiş noktası olmaktan çıkardığına, sokakların alışveriş ve eğlence alanı olduğuna, kamusal kimliğini güçlendirdiğine değinmiştir.

Şekil 32: Tayvan'da yer alan Shilin Market

Kaynak: URL-22

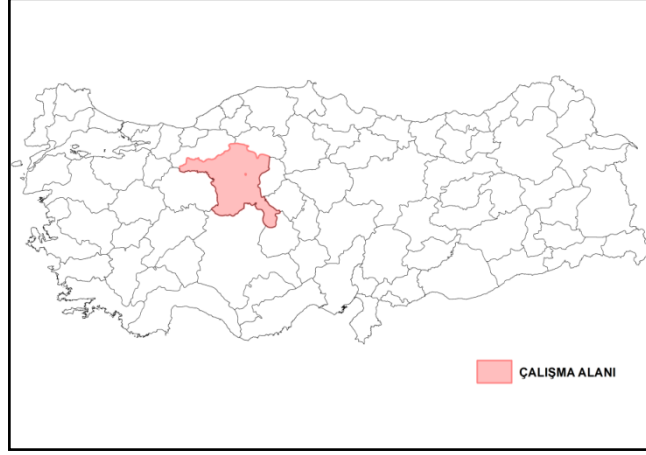
Kent merkezlerinin akşam ve gece saatlerinde kullanımının artırılması için doğru tasarımlarla planlanarak ilginç, canlı, heyecan verici, merak uyandıran bir kent merkezi ile günün yirmi dört saatinde kullanılacak ve gece ekonomisinin gelişmesine de katkı sağlamış olacaktır.

BÖLÜM 3

3.ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ/METODOLOJİ

Kentsel mekânların akşam ve gece saatlerinde kullanımlarının araştırılması için Ankara Kenti araştırma sahası olarak seçilmiştir (Şekil 33). Ankara'nın başkent olmasıyla kentte yaşanacak nüfus artışları için yeni yerleşim alanlarının planlanması gerekmiş ve kent için imar planı çalışmaları başlatılmıştır (ABB, 2007). Bu çalışmalar kapsamında Ankara'nın ilk imar planı olan Lörcher Planı, Kızılay ve çevresine ilişkin temel kararlar vermiştir (Cengizkan, 1998). Böylece Lörcher planı bulvar ve meydanların mekânsal temelini oluşturmuştur (Günay, 2006; Cengizkan, 2002). Kent nüfusunun tahmin edilenden hızlı artması kentsel mekânın biçimlendirmesinde etkili olmuştur. Yıllar içinde kentsel mekânın kontrol edilemez şekilde büyümesinden dolayı Yücel-Uybadin planı yapılmış ve bu plan kenti Etimesgut, Keçiören, Yıldız, Yenimahalle bölgelerine yönlendirmiştir. 1990 Nazım imar planı ile birlikte kentin gelişmesi özellikle batı koridoru ve İstanbul yolu aksı boyunca gelişme göstermiştir. Bu gelişim önerisi, kentin güney batı yönündeki saçaklanmasını ön plana çıkarmış ve bu bölgelerde Çukurambar, Söğütözü, Bilkent, Çayyolu gibi yeni kentsel merkezler ortaya çıkmıştır.

Ankara kentin de geçmişten bu yana ortaya çıkan geleneksel kent merkezi, planlı kent merkezleri ve yeni gelişim bölgelerinde ortaya çıkan alt merkezlerin akşam ve gece saatlerinde kullanımlarının araştırılmasına yönelik olarak tez çalışması ve bu kapsamda da araştırma yapılmıştır.

Şekil 33: Çalışma alanı Ankara'nın Türkiye'deki konumu

Araştırma görgül bir saha çalışmasına dayanmaktadır. Ankara kentinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri çalışmanın öznesini oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında seçilen örnekleme bir Vakıf üniversitesi olan Çankaya Üniversitesi'nin Ankara'da bulunan her iki yerleşkesinde okumakta olan öğrenciler oluşturmaktadır. Evren büyüklüğü 8800 öğrenciyi bulmakta olup, çalışma kapsamında 250 öğrenciye ulaşılması hedeflenmektedir. Kentsel merkezi alanları akşam ve gece saatlerinde kullanımı incelenmesinde veri toplama yöntemi olarak anket çalışması yapılmıştır. Anket, seçilen örneklem için yüz yüze tabakalı rastlantısal örneklem yöntemi kullanılarak uygulanmıştır.

Çankaya Üniversitesi'nin, Ankara'da biri kent merkezinde bir diğeri ise kent çeperinde olmak üzere iki adet yerleşkesi yer almaktadır. Kent merkezinde yer alan Balgat Kampüsünde 3016, kent çeperinde yer alan Merkez Kampüsünde ise 5771 öğrenci bulunmaktadır. Anket yapma aşamasında Balgat Kampüsünde öğrenim gören öğrencilerden 120 kişiye, Merkez Kampüste öğrenim gören öğrencilerden 130 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir.

Araştırmanın ana kısmını oluşturan anket soruları hazırlanırken Tablo 2'de yer alan kentsel gece mekanları hakkında çalışmalar yapmış olan araştırmacıların yapmış olduğu çalışmalardan yararlanılmıştır.

Tablo 2: Kentsel gece mekanları çalışmaları hakkında literatür özet tablosu

ARAŞTIRMACI(LAR)	YIL	ÇALIŞMA ALANI	ÇALIŞMANIN KONUSU	VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ
Bromley	2000	1993 ve 1994 yılları Swansea ve Cardiff, Birleşik Krallık	Şehir merkezlerinin yeniden canlandırılması, akşam ve gece şehirlerinde güvenlik ve korku sorunları	Yüz yüze anket N:433 katılımcı
Hsieh	2006	2002,2003 yılları Taiwan	Turist gece pazarlarında alışveriş ve turistlerin aktiviteleri	Akşam 7 ve 10 saatleri arasında Yüz yüze anket N:600 katılımcı
Adoren vd.	2017	Bairro Alto, Lisbon	Kentsel gece hayatının canlandırılmasına yönelik uygulanan planlama ile bölgede turistleşme, öğrencileşme ve soylulaşma yaşanması	Yarı yapılandırılmış görüşme, katılımcı gözlem
Santani	2016	İsviçre, Zurich ve Lozan	Gençlerin Gece hayatı kalıplarının akıllı telefon uygulaması ile araştırılması	Mobil veri toplama N:204 katılımcı Cuma ve cumartesi günleri akşam 8 ve sabah 4 arası Mobil veri toplama
Rowe vd.	2008	Parramatta	Hava karardıktan sonra güvenlik, 24 saatlik gece kenti, kültürel planlama	Gözlemsel saha çalışmasını, görüşmeler
Berthet	2016	İsviçre	İsviçre'nin gece hayatında yaşanan sorunlara gençler üzerinden değinmek	Gözlemsel saha çalışması
Bromley	2000	1994 yılı Swansea ve Cardiff	Gece saatlerinde güvenlik, gece ekonomisi	Yüz yüze anket N= 1396
Gallan	2015	Oxford	Gece kültürel altyapı alanlarındaki gençlik geçişlerini anlamak	Gözlemsel saha çalışması

Pieroni	2016	Cenevre, İsviçre	Gece ekonomisine yönelik alınan kararların kentte oluşturduğu etkiler	Yüz yüze görüşme N:30 katılımcı Katılımcı Gözlem Metodu
Hae	2011	New York City	Endüstrileşme Sonrası ve Gece Hayatının Soylulaştırılması	Haziran 2007 Gözlemsel saha çalışması
Olt vd.	2019	2006 yılı Budapeşte	Soylulaştırma, Turizm ve Gece Ekonomisi	Kartopu örnekleme kullanılarak 50 den fazla kişi ile görüşme
Shaw	2015	Newcastle, Tyne Nehri	Hava karardıktan sonra gece hayatının inşası	Gözlemsel saha çalışması
Tadie	2015	Jakarta	Endonezya da gece hayatı	Gözlemsel saha çalışması
Thomas ve Bromley	2000	1993-1999 yılları arasında Swansea ve Cardiff	Şehir merkezlerinin yeniden canlandırılması ve Gece hayatında güvenlik	Yüz yüze anket N:433 katılımcı Gözlemsel saha çalışması
Elbridge	2010	-	Gece zaman ekonomisinin kullanıcıları	Literatür araştırması
Chew	2009	Çin	Gece zaman ekonomisi ve kültürü	Literatür araştırması
Edensor	2012	2008-2010 yıllarında Blackpool, Birleşik Krallık	Aydınlatmanın gece hayatına etkisi	Gözlemsel saha çalışması Literatür araştırması
Eldridge	2019	İngiltere	Gece hayatı ve gece turizmi	Gözlemsel saha çalışması Literatür araştırması
Gill	2017	Londra	Gece ekonomisinin hem ekonomik hem de kültürel açıdan önemi	Görüşmeler
Jiang	2017	Çin	Sosyal entegrasyonda kentsel gece hayatının rolü	30 kişiyle (10 koreli, 20 batılı öğrenci ile) yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme
Lovatt ve O'Connor	1995	-	Şehirler ve gece ekonomisi	Gözlemler, Literatür araştırma

Roberts	2006	1996-2006 yılları arası İngiltere	Şehir merkezlerin gece ekonomisinin geliştirilmesi	Gözlemsel saha çalışması
Mohammed	2017	Hartum, Sudan	Gece kentlerinde aydınlatmanın önemi	Gözlemsel saha çalışması
Karim	2012	East Village, Newyork, ABD	Gece hayatının olumsuzlukları	Yüz yüze anket N:53 katılımcı
Karim ve Riduan	2011	Shah Alam, Malezya	Müslüman bir ülkede gece hayatında yaşanan sosyal davranışlar	Derinlemesine görüşmeler, Gözlemsel araştırmalar
Wei	2015	Beijing, Çin	Gece ile gündüz kentin nüfus dağılımını	Çok kaynaklı veri entegrasyonu (nüfus verilerini, arazi kullanım verilerini, yapı verilerini ve ızgara verileri)
Giordino	2017	2015 Yılı Valladolid, İspanya	Aydınlatma politikaları ile gece turizminin gelişmesi	Yüz yüze görüşme Röportajlar
Gwiazdzinski	2014	-	Gece kentlerinde aydınlatma	Literatür araştırması
Stone	2018	-	Aydınlatmanın olumsuzlukları, ışık kirliliği	Literatür araştırması
Guo	2012	Çin	24 saatlik şehir kavramı	Gözlemsel saha çalışması, Literatür araştırması
Brands vd.	2014	Rotterdam ve Utrecht, Hollanda	Gece hayatı kentlerinde gençlerin rolü	Yüz yüze anket N:936 katılımcı
Ibrar	2014	New Delhi	Gece hayatında parkların önemi	Yüz yüze anket N: 220 katılımcı
Finney	2004	Galler, İngiltere	Gece hayatında yaşanan şiddet olaylarının alkolle bağlantısı	Gözlemsel saha çalışması
Sheard	2011	İngiltere	Kadınların geceleri barlar ve kulüplerde yaşadıkları sorunlar	N: 40 kadın katılımcı ile görüşme

Roberts ve Eldridge	2009	-	Gece kentlerinin planlanması	Literatür araştırması
Riduan	2014	Shah Alam ve Putrajaya	Gece boş zaman aktivitelerinde kamusal parkların planlanması	Gözlemsel saha çalışması
House of Commons	2003	Madrid	Gece ekonomisi ile ilgili öneriler	Literatür araştırması Gözlemsel saha çalışması
Hollands	2002	-	Gece Ekonomisinde Gençlik Kültürleri, Geçişleri	Literatür araştırması
Chatterton ve Hollands	2002	İngiltere	Gençler için gece hayatı kentsel alanları üretmek	Gözlemsel saha çalışması, Literatür araştırması
Nofre vd.	2017	Bairro Alto, Lisbon	Gece Hayatı ve Kentsel Değişim	Literatür araştırması, Görüşmeler, Gözlemsel saha çalışması
Chatterton ve Hollands	2003	İngiltere (Leeds, Bristol ve Newcastle)	Gençlik kültürü ve gece hayatı	Yüzyüze anket Literatür araştırması

Brands vd (2014) üniversite öğrencilerinin akşam ve gece saatlerinde en çok hangi mekanı tercih ettiklerini, varış ve ayrılış saatlerini, dışarı çıkma sıklıklarını, kimlerle gitmeyi tercih ettiklerini incelemiştir. Bunların yanı sıra tercih edilen mekânlarının yerinin de önemli olduğu vurgulanmaktadır. Gece hayatı eğlencesi, gençlerin yaşam tarzı ve kimlik oluşumlarının inşasında hayati hale gelmiştir (Hollands, 1996; Chatterton ve Hollands, 2003; Cattan ve Vanola, 2013; Brands vd., 2014). Öğrencilerin kendilerini nasıl ifade ettiklerini, kiminle en çok zaman geçirdiklerini ve gece mekânı sahnelerinde kiminle nasıl etkileşimde bulduklarını belirlemek gerekliliğinden hareketle tasarlanan araştırmada Ankara örneğinde üniversite öğrencilerinin tercihleri incelenmiştir (Brands vd., 2014).

Çalışmada kullanılan araştırma materyali 3 bölümden oluşan soruları içermektedir. İlk bölümde anketi yanıtlayan kişilerin genel profili, ikinci bölümde ise akşam ve gece saatlerinde kentsel alan kullanımını anlamaya yönelik genç nüfusun

akşam ve gece saatlerinde dışarı çıkma ve dönme saatleri, kimlerle dışarı çıkmayı tercih ettikleri, hangi ulaşım türünü kullandıkları, hangi amaçla dışarı çıktıkları gibi sorulara yanıt aranacaktır. Üçüncü bölümde kentsel alanları akşam ve gece kullanımının değerlendirilmesi ile ilgili sorular bulunmaktadır. Soruların büyük bölümü yapılandırılmış yanıtları içermekte ve kapalı uçludur. Merkezi iş alanlarını kullanım tercihleri 5 noktalı Likert ölçeği kullanılarak yanıtlanacaktır.

Veri toplama ve sayısallaştırma sürecinin ardından tanımlayıcı istatistiksel bilgilere yer verilecektir. Kentsel merkezi alanları akşam ve gece saatlerinde kullanımını belirleyen etkenler belirlemek için regresyon analizi yapılacaktır. Üniversite öğrencilerinin yaşı, cinsiyeti, medeni hali, okudukları bölüm, araba sahipliliği, Ankara'da yaşama süreleri, Ankara'nın hangi semtinde yaşadıkları ve ikamet türleri gibi bağımsız değişkenler incelenecektir. Bağımlı değişkenler olarak; üniversite öğrencilerinin akşam ve gece saatlerinde merkezi alanlara ne sıklıkla çıktıkları, hangi günler çıktıkları, vakit geçirme süreleri, çıkarken ve dönerken kullanılan ulaşım türü, hangi saatler arası dönüldüğü, kimlerle çıktığı, nereye gidildiği, ne kadar harcandığı, kentin hangi bölgesinin tercih edildiği, bölgelerin ne sıklıkla ziyaret edildiği, kent merkezlerine karşı duyulan endişe ve korkuların neler olduğu, kent merkezlerinin tercih edilme ve tercih edilmeme nedenlerinin neler olduğu incelenecektir. Bu sayede, üniversite öğrenimi gören gençlerin kenti akşam ve gece saatlerinde nasıl kullandıkları, nereyi tercih ettikleri ve aralardaki farklılaşmanın açıklanması beklenmektedir.

Araştırma, yüz yüze anket uygulamasına dayanmaktadır. Çankaya Üniversitesi öğrencileri ile görüşmesine dayalı olarak yanıtlanan anketler ile araştırmanın temel sorularının yanıtlanması hedeflenmektedir. Görüşülen üniversite öğrencilerinin verdiği bilgiler yalnızca bilimsel amaçlı yürütülen araştırma kapsamında kullanılacaktır. Anket sorularının içeriğinde tanımlayıcı kimlik bilgileri yer almamaktadır. Soruların, katılımcılar üzerinde olumsuz bir etki yaratması beklenmemektedir. Anket çalışmasına katılım gönüllülük esasına dayanılarak yapılmıştır.

BÖLÜM 4

4. ANKARA KENT MERKEZLERİ

4.1. ANKARA'NIN BAŞKENT OLMA SÜRECİ

Birinci Dünya Savaşının kaybedilmesi sonucu Osmanlı devletinin ağır şartlarda antlaşmalar imzalaması üzerine tam bağımsız bir ülke kurmayı hedefleyen Mustafa Kemal Atatürk harekete geçmiştir. Aytepe (2004), 27 Aralık 1919'da Mustafa Kemal Atatürk ve beraberindeki heyetin Ankara'ya geldiğini ve bu tarihten sonra Ankara'nın “ulusal hareketin yönlendirildiği merkez” olarak kabul edildiğini söylemektedir. Kurtuluş Savaşı'nın yönetimi de Ankara'dan yapılmıştır.

Nitekim, Cumhuriyetin ilan edilmesinden 16 gün önce, 13 Ekim 1923 tarihinde TBMM'de Ankara'nın başkent olmasına karar verilmiştir. Bazı kesimler İstanbul olması yönünde fikir sunarlarken Mustafa Kemal Atatürk bu düşüncenin tam tersine ülkenin yönetim merkezinin daha doğuda bir yerde olması gerektiği anlayışındadır. Mustafa Kemal Atatürk'ün İstanbul'u istememesinin en önemli nedeninin kolay işgal edilebileceğini bundan dolayı da bir liman kentinden daha çok denize kıyısı olmayan bir kentin olması, ülkenin tam orta noktası olan Kayseri-Sivas-Ankara üçlüsünde olması gerektiği yönünde düşünmektedir.

Hilafetin kaldırıldığı 3 Mart 1924 tarihe kadar ülkede birisi Cumhuriyetin başkenti Ankara, bir diğeri Hilafetin başkenti İstanbul olmak üzere iki adet başkent bulunmakta idi. 491 sayılı 1924 Anayasasında “Türkiye Devletinin... başkenti

Ankara kentidir” maddesinin bulunması ile birlikte Ankara’nın başkent olması anayasal olarak da güvenceye alınmıştır (Geray, 2008).

Ankara’nın başkent olarak belirlenmesinde 1927 ve 1980 yılına ait nüfus verileri kullanılarak ağırlık merkezi hesaplaması yapılmıştır (Tankut, 1988). Bu veriler başkentin Ankara olması sonucunu getirmiştir.

4.2. ANKARA’NIN PLANLAMA TARİHİ

Türkiye’nin bağımsızlığını ilan etmesi ile birlikte, devletin geleneksel bağlarından koparak halkın egemenliğinin benimsendiği bir yönetim biçimine geçilmiştir. Modernite vizyonu doğrultusunda Ulus-devleti inşa edilirken çeşitli radikal değişimler gerçekleşmiş ve bu değişimler spontane bir bütünleşme değil, tepeden inme ve önceden çizilmiş bir modeldir (Orhan, 2013b). Ulus-devlet fikrini besleyen köklü değişimlerden biri Cumhuriyetin başkentinin Ankara olarak belirlenmesidir. Hilafetin başkenti olan İstanbul’un yerine yeni rejimin simgesi olabilecek bir başkente ihtiyaç duyulmuştur. Bunun içinde emperyalist güçlerden uzak, jeopolitik konum açısından ülkenin her yerine erişim sağlanabilecek ve ulus-devlet rejimini betimleyebilecek bir başkent olması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ankara’nın başkent olarak ilan edilmesinin temelinde bağımsızlık ilkesi yatmaktadır.

Ankara’nın başkent ilan edilmesi ile birlikte başkente yakışmayan kentsel çevre standartlar ve kentsel hizmetler gündeme gelmeye başlamıştır (Tankut, 1988). Şenyapılı (2004), kentte yaşayanların mahallelerde yer alan çeşmelerden içme sularını tedarik ettiği, elektriğin 1925 yılında geldiği ve kanalizasyonun olmadığı söylemektedir. Kent yangın, sıtma felaketiyle uğraşmakta, susuz ve çorak bir Orta Anadolu yerleşimi konumundaydı (Cantek, 2016). İstanbul yönetimi tarafından ihmal edilmiş dar kapsamlı ticari faaliyetlerle ve küçük zanaatlarla geçimini sağlamaktaydı. Bugün kent merkezini oluşturan Kızılay’dan Çankaya’ya kadar olan bölge tamamen boş bir alandan oluşmakta, bu boş arazinin bir bölümü bataklık, bir bölümü otlak, bir bölümü de ekin için kullanılmaktadır (Şenyapılı, 2004). Demiryolu sisteminin az gelişmiş olması da Ankara’nın yoksunluklarını artıran unsurların

başında gelmektedir (Duru, 2012). Uludağ (1998), İstanbul'dan Ankara'ya gelmek isteyen birinin üç dört kez aktarma yapması gerektiği için yolcuğun en az bir gün sürdüğünü, Ankara'ya geldikten sonrada istasyondan Ulus kent merkezine gidebilmenin de çok büyük sorun olduğunu söylemektedir.

Türkiye Cumhuriyetini modern dünyada temsil edemeyecek kaynak bakımında yoksun olan Ankara İstanbul'a benzemesi mümkün olmadığı anlaşılınca batılı ve modern bir kent imajına dönüştürülmeye çalışılmıştır (Cantek, 2016). Kentte yaşanan sorunlar sadece altyapı eksikliği değil; modern, batılı bir başkente uygun olanaklar bulunmamaktadır. Bütün bunları sağlamak için Ankara'nın kentsel gelişiminin düzenli olmasını sağlayacak bir kent planına gereksinim duyulmaktadır. Uluğ (2004), bu durumu "başkentlik işlevlerini bir Anadolu şehrine taşıma fikri kabul edilirken aynı zamanda da planlanmış yeni milli başkent inşa etmek ve bunun da yaşantı ve imgesiyle diğer Türk şehirlerine model olması amaçlarına ulaşılmak isteniyordu" diyerek açıklamıştır (Uluğ, 2004,43).

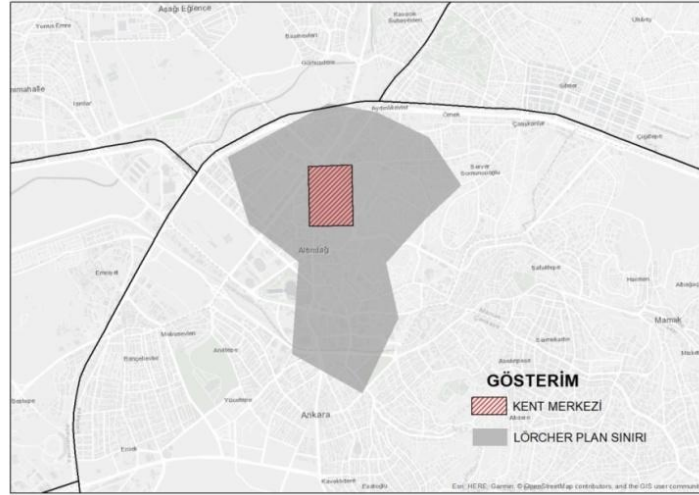
Bu amaç doğrultusunda gündeme gelen ilk girişim de "Lörcher Planı" olmuştur. Cumhuriyeti ilk somutlaştırma girişiminin "Ankara'nın imarı" olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Tanyeli'nin belirttiği gibi Ankara "Türkiye'de kentsel yaşam biçiminin modernleştiği ilk kenttir." (Tanyeli,1997,82). Ankara bir yandan yeni devletin başkentliğini üstlenmiş, bir yandan da Batılı yaşam tarzının, yeni planlama anlayışının ve modern yaşam biçiminin yaklaşımının ülkeye yerleştirilmesine ön ayak olmuştur (Duru, 2012). Önder (2012), Ankara'nın modern ve planlı bir başkent olarak inşa edilirken aynı zamanda modern yaşam biçiminin inşa edileceği mekân olarak tasarlandığını söylemektedir. Lörcher ile başlayan planlama girişimi, Herman Jansen tarafından hazırlanan planla devam etmiştir.

4.2.1.Lörcher Planı

Ankara'nın 1925 yılında onaylanan ilk planı, bugünün merkezi olan Kızılay ve Yenışehir'in temel kararlarını ortaya koymuştur. Kent güneye doğru büyüme göstermiş ve kentin bugün kalbini oluşturan Kızılay merkezi ve çevresini

biçimlendiren Yenişehir önerisi Lörcher Planı ile oluşmuştur (Şekil 34). Ali Cengizkan, 1924-1925 tarihli Lörcher Planı'nın kendisinden sonraki tüm planlama çalışmalarını yönlendirdiğini belirtir (Cengizkan, 2004). Bu plan yalnızca Kızılay (Yenişehir) bölgesini yapılaşmaya açmamış aynı zamanda Ankara kentinde sonradan onaylanacak olan bütün plan çalışmalarının yönlendirilmesini sağlamıştır (Cengizkan, 2002). Carl Christoph Lörcher tarafından 1924 yılında yapılan plan, eski şehir ve geleneksel şehir merkezinde yeni ofis ve ticari faaliyetlerin yapıldığı yeni yerleşim bölgeleri üretmeyi amaçlıyordu (Cengizkan, 1998).

Lörcher'le kentin planının hazırlanması için anlaşılmış ancak eski kentin dönüşümünü içeren öneriler konusundaki anlaşmazlıklar nedeniyle plan kısmen reddedilmiştir (Orhan, 2013b). Bu ilk plan kapsamının yetersizliği kent için yeni bir plan ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Kentin gelişmesini planlı bir hale getirme gereğiyle 1928 yılında 1351 sayılı yasa ile Ankara İmar Müdürlüğü kurulmuş ve Ankara nazım planı için uluslararası bir yarışma düzenlenmiştir. Ankara'nın yeniden planlanması için açılan yarışmada birincilik kazanan Jansen'in planı 23 Temmuz 1932 tarihinde onaylanmış ve uygulamaya sokulmuştur.

Şekil 34: Lörcher Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.

Kaynak: Yazar,2019

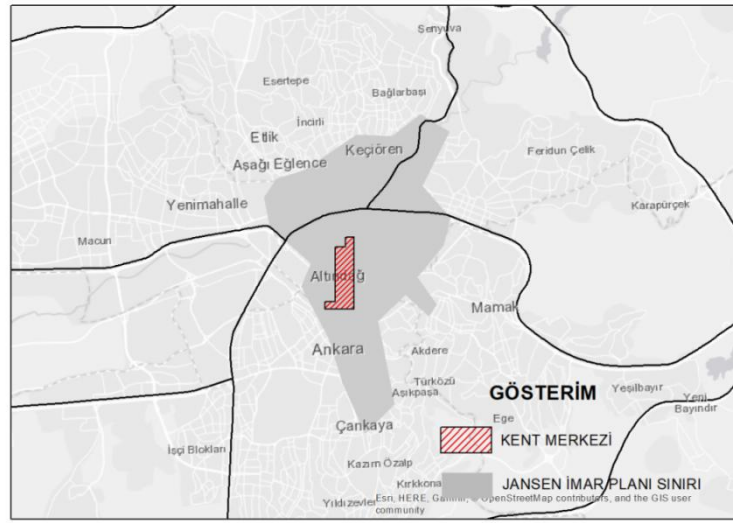

4.2.2.Jansen Planı

Jansen Planı gelecek elli yıl için 300.000 nüfus projeksiyonuyla hazırlanmıştır. Jansen'in Planı'nda kent formu Ankara Kalesi'nin etrafını sarmış ve kentin gelişmesini güneye yönlendirmiştir. Jansen bu planında kentsel işlevlerin farklılaştırıldığı bir bölgeleme tekniği kullanılarak kentin idari, konut, sağlık, eğitim, rekreasyon, ticaret bölgeleri oluşturulmuştur (Altaban, 1997; Orhan, 2013a). Bu kapsamda Ulus'ta idari, ticaret ve kültürel faaliyet alanlarının oluşturulmasının yanı sıra Jansen Planında kentin güneyine sıçratılan yeni gelişme alanı olan Kızılay bölgesine ise bakanlık binaları yerleştirilmiş ve yeni konut alanları bu bölgede oluşturulmuştur. Cumhuriyet döneminde modernleşme simgesi olan ve kentte yaşayanların gündelik yaşamlarını geçirmelerini sağlayacak iki büyük kamu alanı olan Gençlik Parkı ve Atatürk Orman Çiftliği oluşturulmuştur (Uludağ, 2016). Atatürk Bulvarı kentin kuzey ve güney aksı boyunca eski kenti ve yeni kenti birbirine bağlayacak bir eksen olarak tasarlanmıştır. Altaban'a göre, "Ankara'da özellikle ilk on beş yılda, kent merkezinin gelişmesinde; Yenişehir'in planlı olarak biçimlenmesinde, kamu yapı ve alanlarının yer seçimi çok önemli bir etken olmuştur" (1987:31).

Jansen, Planında kentin mekânsal organizasyonu içinde idari ve ticari kuruluşlarla bir merkez oluşturmayı amaçlamıştır. Jansen Planında Ankara Kalesi bir müze, konferans salonu gibi yapıların yer alacağı kültürel bir merkez olarak değerlendirilmiştir (Jansen, 1935). Jansen hazırlamış olduğu planda Lörcher Planı'na ek olarak yeni bir kent merkezi ve ticaret alanı önerisi getirmemiş olmakla birlikte gerek 1924-1925 Lörcher Planı'nda gerekse 1932 Jansen Planı'nda eğlence aktivitesi, modern kentin yapısal bir elemanı olarak ele alınmış ve kent, kamusal eğlence mekânları sunacak şekilde tasarlanmıştır (Önder, 2012). 1930'larda Ulus hem kentin merkezi hem de eğlence ve dinlenme aktivitelerinin yoğunlaştığı bölgedir. Bu yıllarda eğlence mekânları Ulus'ta kentin erişilebilir bölgesinde kümelenmiştir.

Jansen Planı'nın karşılaştığı en büyük sorunlar arasında nüfusun hızla artması gelmektedir. O dönemlerde ülkede hiçbir kentte olmadığı kadar Ankara'ya nüfus göçü olduğu görülmektedir. Örneğin 1935 yılı nüfus sayımına göre, son sekiz yılda İstanbul % 7,2, İzmir %10,3 dolayında büyürken aynı rakam Ankara için %65,9 olarak gerçekleşmiştir (Duru, 2012). Bu durum kentte yol, altyapı, konut yetersizliğini beraberinde getirmiştir. Zamanla planda konut alanı olarak ayrılmamış olan park alanlarına konut yapılması ve konut alanlarının mevcut kat sayılarının artırılması yönünde izinler verilmiştir (Geray, 2008).

Şekil 35: Jansen Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.

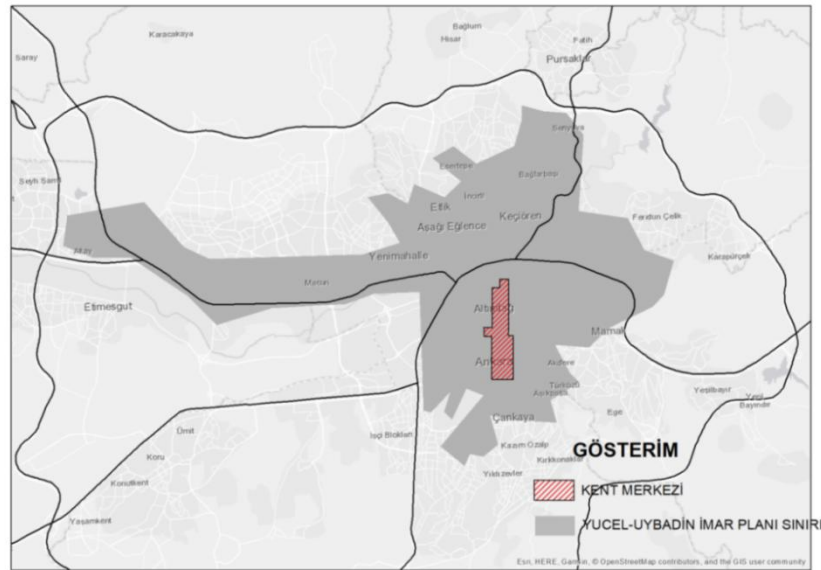
Kaynak: Yazar, 2019

4.2.3. Yücel-Uybadin Planı

1950'lerde çok partili döneme geçilmesi ile birlikte ekonomik ve politik açıdan önemli değişimler ortaya çıkmıştır. Liberal politikaların belirlenmesi kentlerde ekonomik, sosyal ve fiziki olarak mekânsal gelişimi etkilemiştir. Kırdan kente yapılan göç ve artan konut ihtiyacının yanı sıra popülist yaklaşımlar ve piyasa odaklı bir yaklaşımı baskın hale gelmiştir. 1950'li yıllara gelindiğinde Lörcher ve Jansen planlarının sınırlarına erişilmiş, Jansen Planı'na göre 1970'lerde erişilmesi planlanan nüfusa 1950'lerde ulaşılmıştır. Artan nüfus bu sınırların ötesine

saçaklanmalar (Bahçelievler, Yenimahalle, Gazi mahallesi, Aydınlikevler) başlatmış ve kaçak yapılaşma süreci ile gecekondular ortaya çıkmıştır. Bu durumlar yeni bir plan düzenlemesini zorunlu kılmış ve 1955 yılında yapılan yarışmayı kazanan Raşit Uybadin-Nihat Yücel ikilisine Ankara'nın yeni planını yapma görevi verilmiştir.

1957 Yücel-Uybadin Planı ile kentsel alan ilk kez Ankara çanağının dışına doğru büyümeye başlamıştır. Dolayısıyla Ankara'nın çanak içinde sınırlı kalan makroformu daha sonra 'batı koridoru' olarak adlandırılacak gelişme hattı doğrultusunda yeni bir büyüme alanına yönlendirilmiştir. Bakanlıklara bağlı kuruluşlar 1950 senelerinde Eskişehir Yolu üzerinde yer seçmeye başlamıştır. Merkezin yaklaşık 10 km uzağında ilk yerleşke üniversitesi olan ODTÜ, Eskişehir Yoluna yerleşmiştir (Orhan, 2013a).

Şekil 36: Yücel-Uybadin Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.

Kaynak: Yazar,2019

Yücel-Uybadin Plan'ında yeni bir kent merkezi oluşturma öngörüsü bulunmamakta, Ulus ve Kızılay merkezleri arasındaki ilişki yine yalnızca Atatürk

Bulvarı'na bırakılmakta, kentin bir sonraki aşamada nasıl büyüyeceğine ilişkin bir kurgu geliştirilmemektedir (Günay, 2006). Merkez ticaret bölgeleri olarak adlandırılan Ulus, Saman Pazarı ve Anafartalar Caddesi üzerindeki oluşumlara dikkat çekilmekte, bunların Yıldırım Beyazıt'a doğru kaymakta olduğu ve bu bölgelerde konut alanlarından işyerine bir işlevsel dönüşüm olduğu; buna ek olarak Kızılay bölgesinde de ticari kullanıma dönüşüm olduğu vurgulanmaktadır (Cengizkan, 2006). Bu dönemde Ulus geleneksel kent merkezi karakterini korurken, diğer taraftan Kızılay ise alt merkez olmaktan çıkmış ve MİA olma özelliği göstermeye başlamıştır (Bademli, 1987). Kent merkezinin Ulus'tan Kızılay'a doğru kaydığı, bu kaymanın 1961'de açılacak olan yeni parlamento yapısı ile desteklendiği görülmektedir (Cengizkan, 2006).

4.2.4.1990 Nazım İmar Planı

1980'li yıllarla birlikte Dünya'da ve Türkiye'de neoliberal politikaların etkisini göstermesi Ankara'nın kentsel mekânı üzerinde alınan kararları da etkilemiştir.

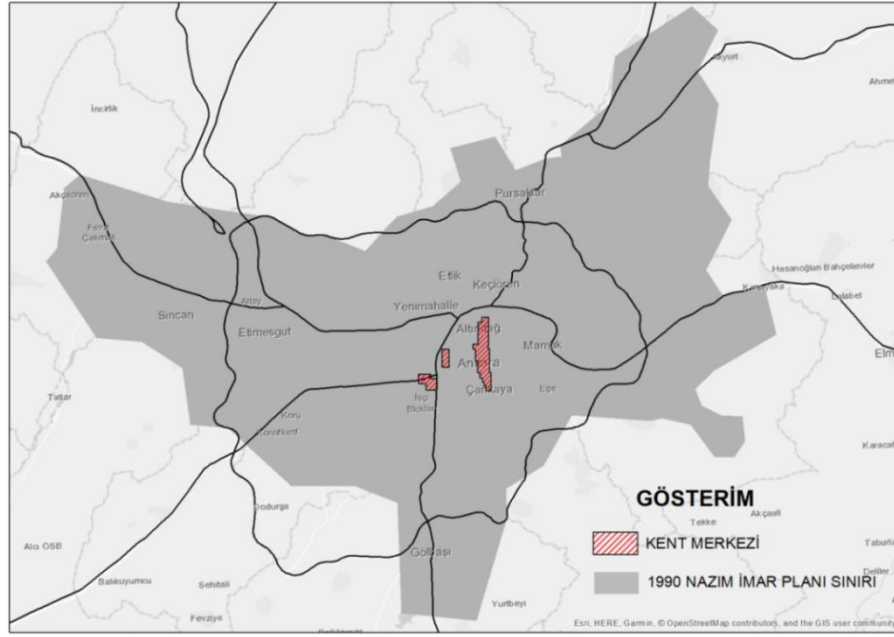
Yücel-Uybadin Planı'nın nüfus ve yerleşim öngörülerine cevapsız kalması yeni plan çalışmasının yapılmasını gündeme getirmiştir. Ankara kent makroformunun gelişiminde ve çeperin oluşturulması sürecinde Ankara Metropolitan Alan Nazım Planının önemi çok büyüktür. 1969 yılı başlarında Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na kurulan Ankara Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosu (AMANPB) yöneticileri tarafından 2007 yılına kadar yürürlükte kalacak olan Ankara 1990 Nazım Planı hazırlanmıştır. Buna göre, Planın iki temel stratejisi vardır: İlki, kentsel gelişmeyi batı koridoruna yönlendirmek, ikincisi ise kent merkezindeki yoğunluğu bu koridorda yer alan Eskişehir aksı boyunca desantralize etmek ve böylece oluşturulan kentsel gelişme koridorunu ticari ve idari birimlerle desteklemek amaçlanmıştır (Orhan, 2013a).

1990 Nazım İmar Planı ile kentin batı koridoruna doğru büyümesinin önünün açıldığı görülmekte olup planda İstanbul yolu boyunca konut ve çalışma alanları,

Eskişehir yolu boyunca ise idari yapı, eğitim ve konut alanlarının ayrıldığı anlaşılmaktadır. Yapılan planların kentteki fiziksel dokudan ziyade toplumsal yapıyı da şekillendirdiği görülmektedir. Şenyapılı (2006a,217) “Eskişehir yolu boyunca orta-üst gelir gruplarının, İstanbul yolu boyunca ise alt-üst gelir gruplarının yöneleceği” ni düşündüğünden bahsetmiştir.

Ancak Ankara kenti, kentin büyümesini etkileyen ekonomik, sosyal ve politik etkenlerle kent planının öngördüğünden farklı bir biçimlenmeye evrilmiştir. 1980’li yıllarda sermayenin kent mekânındaki dağılımının farklılaşması sonucu kentsel planlamada da parçacıl bir yaklaşım benimsenmiş ve bunun sonucunda kent kontrolsüz bir şekilde büyümeye ve saçaklanmaya başlamıştır. 2007 yılında onaylanan 2023 Ankara Nazım Planı’na kadar kent mevzi planlarla saçaklanarak büyüme göstermiştir. Bu durum kent merkezlerine de etki etmiştir. Kent merkezleri banliyölere taşınmış ve bu bölgelerde yeni alt merkezler oluşturulmuştur. Neoliberal politikaların etkisi ile artan alışveriş merkezleri, kent merkezi fonksiyonları, kent çeperlerinde oluşan yeni konut alanları kentin gelişimini ve sosyal yapısını da etkilemiş bu durumda kentin kaynak dağıtımının değişmesinde etkili olmuştur. Ankara’nın batı ve güneybatı koridoru boyunca yeni oluşan konut alanlarına ve kent merkezlerine ulaşım altyapısında ve toplu taşımalarda da değişimler görülmüştür. Özellikle bu yerleşim alanlarında yaşayanlarda özel otomobil sahipliğinin arttığı anlaşılmaktadır. Ulaşım üzerine yapılan değişikliklerde artan alışveriş merkezlerinin de etkili olduğu görülmektedir (Uyanıker, 2017).

Ankara Metropolitan Alan Nazım Plan Bürosu (AMANPB) 1983 yılında kapatılmıştır. Büyükşehir Belediyesi bünyesinde Metropolitan Planlama Dairesi kurulmuş ve bu süreçten sonra 3030 sayılı kanun ile Büyükşehir Belediyesine Nazım İmar Planı yapma yetkisi verilmiştir (ABB, 2007).

Şekil 37:1990 Nazım Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.

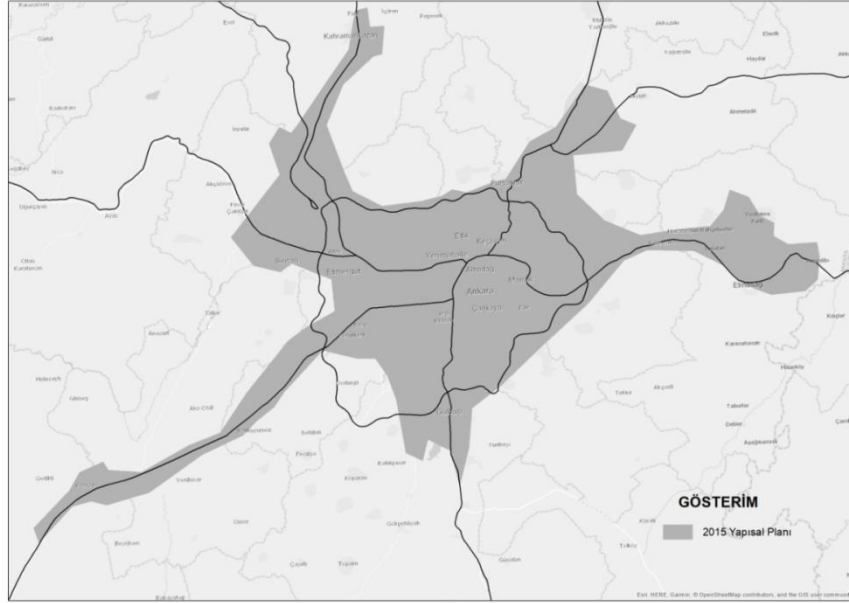
Kaynak: Yazar,2019

4.2.5. 2015 Yapısal Planı

Ankara kentinde yaşanan ulaşım sorunu ve hava kirliliğinin önüne geçmek için 1989 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Çalışma grubu tarafından bir ulaşım ana planı ve buna paralel olarak imar planı yapılmasını gerekli kılmış olup bu doğrultuda 2015 Yapısal Planı hazırlanmıştır. Bu plan “sistem yaklaşımli planlama” mantığıyla 1990 Nazım imar planı altlık alınarak hazırlanmıştır (Günay, 2006). 2015 Yapısal Planı bir önceki plan olan 1990 Nazım İmar Planından farklı olarak tek koridor önermeyerek çoklu koridorlu bir sistem önerilmiştir.

Planda, Ankara'nın güneyi olan Ahiboş bölgesi teknoloji ağırlıklı sanayi bölgesi, Temelli- Polatlı'nın yer aldığı batı bölgesi çalışma odağı, Kazan bölgesinin yer aldığı kuzey bölgesi sanayi odağı, Akyurt-Çubuk'un yer aldığı kuzeybatı gelişme alanı, Elmadağ'ın yer aldığı doğu bölgesi savunma sanayi alanı, kent merkezi ise

hizmet sektörünün yoğun olduğu bölge olarak ayrılmıştır. Ancak 2015 Yapısal Planda sistem yaklaşımli planlama yöntemi ile kentte oluşturulmaya çalışılan konut, işyeri, sanayi kararları uygulanmamıştır. 2015 Yapısal Planı onaylanmamış fakat bu planın etkisinde 1993 Ankara Ulaşım Ana Planı hazırlanarak onaylanmıştır.

Şekil 38:2015 Yapısal İmar Planı sınırları

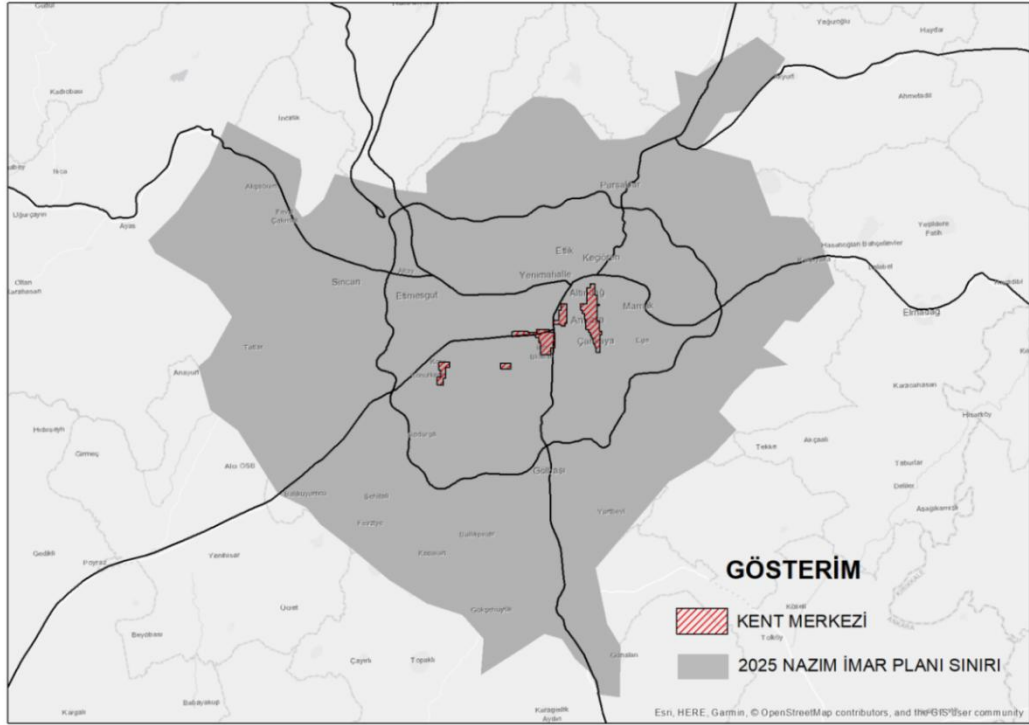
4.2.6. 2025 Ankara Nazım İmar Planı

2015 Planının onaylanmaması ve parçacıl alınan plan kararları kentte yeni problemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Büyükşehir Belediyesi İmar Dairesi Başkanı Raci Bademli tarafından hazırlanan ekiple bu problemlere çözüm olması için hedef yılı 2025 olan plan çalışmalarına başlanmıştır.

Daha önceki dönemlerde parçacıl alınan kararlardan birisi olan gecekondular bölgelelerinde uygulanan ıslah imar planları ile çekirdekte ve yeni yerleşime açma kararları ile ise çeperlerde yoğunluklar meydana gelmiştir. Ankara'da uygulanan ıslah imar planları, bölgede yaşayanları yerinden etmiş ve üst gelir grupları da kentin güneybatı yönünde yayılım göstermiştir. Bu durumu neoliberal politikaların etkisi

olan alışveriş merkezlerinin kent içinde yer seçmesi tetiklemiş ve kent düzeyine hizmet veren alışveriş merkezleri kent merkezlerinin zayıflamasına neden olmuştur (Uyaniker, 2017).

2025 Ankara Nazım İmar planı çalışmaları 1999 yılında “İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik” ile plan yapımını merkezi yönetime bırakılmış ve bu plan hayata geçememiştir. Bu durumun sonucunda kent hem çekirdek alanda yoğunlaşırken hem de çeperde büyümeye devam etmiştir (Günay, 2006).

Şekil 39: 2025 Nazım Planının ve kent merkezinin kapsadığı sınır.

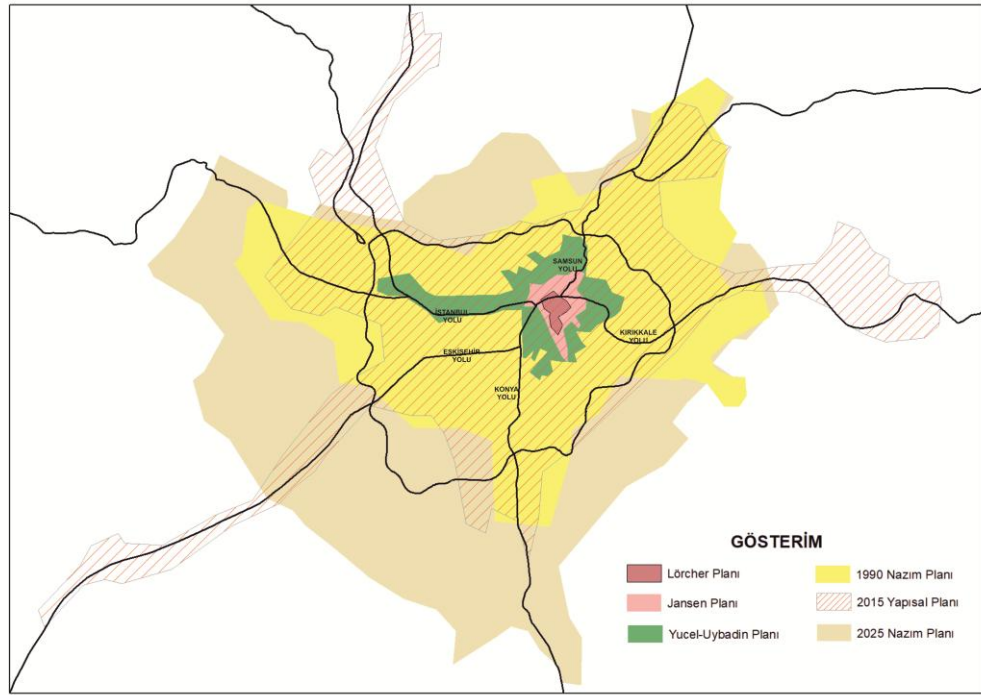
Kaynak: Yazar,2019

Ankara için hazırlanan son imar planı ise 16.02.2007 tarihinde onaylanmış olan 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı'dır. Yürürlükte onaylı bir planın bulunmaması ve kentin planlı gelişmesi hedeflenmiş olup bilim, kültür, hizmet

merkezi ve dünya kenti vizyonu ile hareket edilmiştir. Planlama alanı 850.000 ha olup öngördüğü nüfus ise 7.500.000'dir. Belediye sınırları altı bölgeye ayrılmış ve Merkez Planlama Bölgesi, Batı Planlama Bölgesi, Güneybatı Planlama Bölgesi, Güney Planlama Bölgesi, Doğu Planlama Bölgesi ve Kuzey Planlama Bölgesi olarak belirlenmiştir (ABB, 2007).

1990 Nazım İmar Planından sonra kenti bütünüyle kapsayan bir imar planı çalışması yapılamamıştır. Küreselleşen dünyada, sermayenin piyasa eliyle kentsel gelişmeye yönlendirilmesi ile kent mekânı yeniden biçimlenmiş ve 1990 Nazım İmar Planı ile kent daha önce onaylanan planlarda görülmediği şekilde batı koridorunca büyümeye başlamıştır. Bu durum kent merkezlerinde de değişimlere neden olmuş ve çepelerde alt merkezi bölgeler oluşturmuştur.

Şekil 40: Ankara kentinde hazırlanan imar planlarının sınırları

Kaynak: ABB, 2007

Sonuç olarak başkent ilan edildikten sonra nüfus artışı yaşanan Ankara’da kentsel mekân kentin çekirdeğinden çıkarak çepere doğru büyüme göstermiş ve konut alanlarının geliştiği noktalarda iş yerleri, eğitim alanları, kamu kurum binaları, ticaret ve ofis kullanım çalışma alanları ortaya çıkmıştır. İmar planlarının etkisi altında oluşan konut alanları kentin farklı bölgelerinde alt merkezler biçiminde yeniden örgütlenmesine yol açmıştır. Ancak, kentin merkezi alanlarının ve kentin gelişmesine paralel olarak ortaya çıkan alt merkezlerin akşam ve gece saatlerinde kullanımlarına, işlevlerin yer seçimine, etkinliklerin dağılıma yönelik planlama kararları geliştirilmediği, özellikle artan eğlence mekânlarına dair parçacı kamu politikalarının geliştirilerek konunun planlama çerçevesi içine alınmadığı mekansal politikalar üretilmediği görülmektedir.

4.3. ANKARA’DA YER ALAN KENT MERKEZLERİNİN DAĞILIMI

Tez çalışmasının temelini Ankara kentinde yer alan yedi adet merkezi bölge oluşturmaktadır. Bu merkezlerden ilki Cumhuriyet’in kurulduğu dönemlerde önemli bir konumda olan fakat sonraki dönemlerde eğlence-dinlence mekânlarının Kızılay bölgesine kaydığı geleneksel kent merkezi Ulus ve Kale çevresidir.

Ulus ve Kale çevresinde yer alan eğlence-dinlence mekânlarının Yenişehir’e geçmeye başlaması Kızılay bölgesinin 1930’lu yıllarla birlikte kent merkezi konumuna dönüşmesine yol açmıştır. Akçura’nın (1971:156) dediği gibi, “Ulus kırsal kesimin ağırlıklı olduğu kentin fakir kısmıyken, 1950’lerin başında Kızılay elçiliklerin ve zengin halk kesiminin bulunduğu prestijli aks” konumundadır (Resuloğlu, 2014). Burası sahip olduğu idari, ticari ve eğitim gibi çeşitli işlevler sebebiyle kentin merkezi iş alanı olma özelliğinin dışında meydana yapılan eylemler, mitinglerle politik ve simgesel mekân olma özelliği de taşımaktadır (İlkay, 2014).

1950’li yıllarda meclisin Çankaya-Kavaklıdere eksenini üzerinde konumlanması, elçiliklerin güneye doğru kayması, ulaşım imkânlarının bölgede

artması ve bürokratların bölgede yer alan konut alanlarını tercih etmeleri, bölgeyi üst gelir grupları tarafından tercih edilen bir alan konumuna getirmiş ve ticari etkinlikler Kavaklıdere yönünde gelişme göstermiştir. Bu durum Tunalı Hilmi Caddesi'nde yeni bir alt kent merkez gelişmesini etkilemiştir.

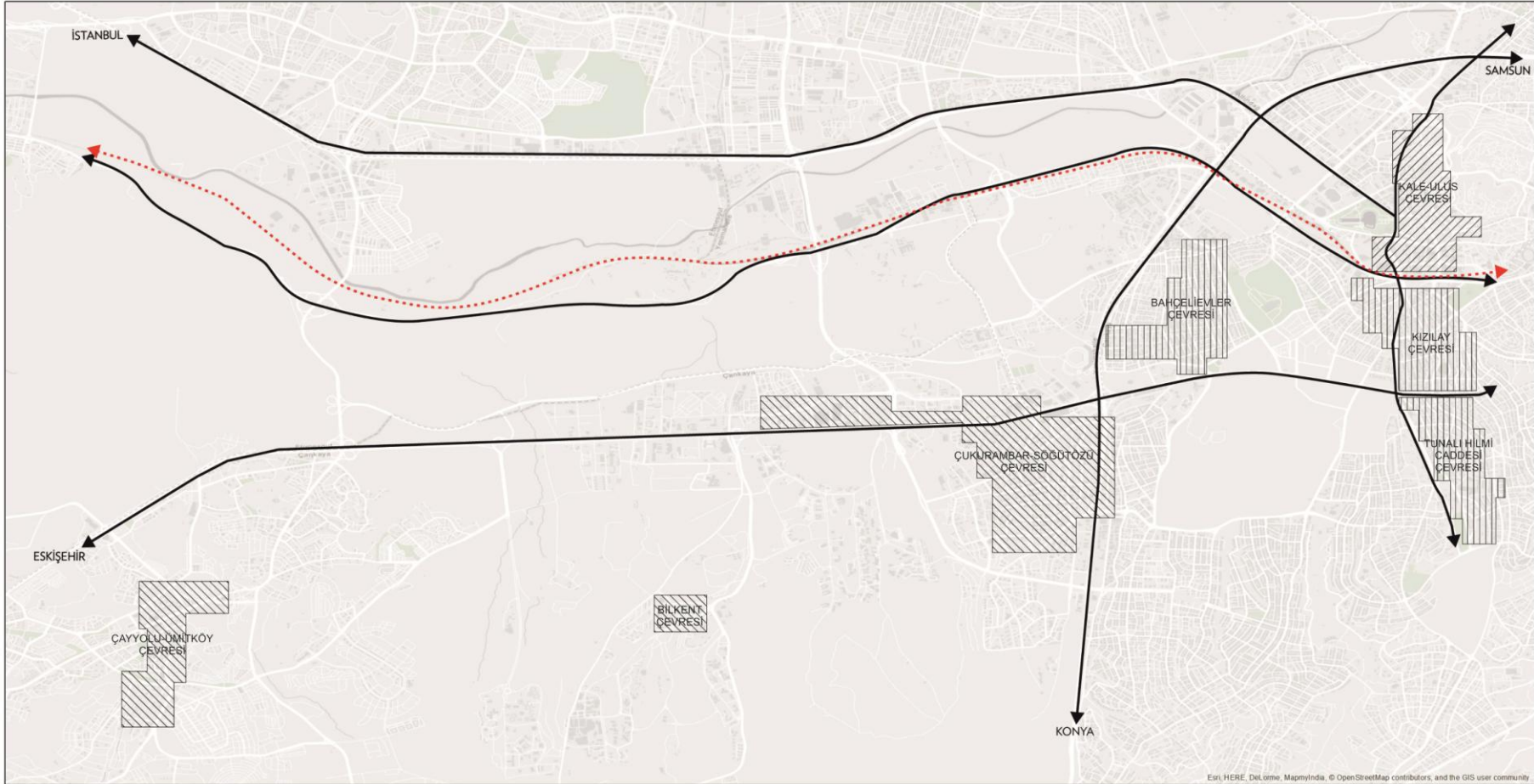
1957 yılında onaylanan Yücel-Uybadin İmar Planı ile ilk kez kent çanağından çıkılmış ve batı koridoru boyunca üniversiteler, kamu binaları, iş yerleri konumlanmaya başlamıştır. 1990'larda İsmet İnönü Bulvarı ve Celal Bayar Bulvarı üzerinde kamu binalarının ve üniversitelerin yer seçmeye başlaması Bahçelievler bölgesini cazibe noktası haline dönüştürmüştür. Bölge piyasa eliyle konut alanlarının içinde ve belirli cadde ve sokaklarda, konutların zemin katlarında yeme-içme ve perakende faaliyetlerinin toplanması sonucu Bahçelievler kent merkezini oluşturmuştur.

1990 Nazım İmar Planının öngördüğü “Batı Koridoru” boyunca yeni iş yerlerinin, kamu kurumlarının ve otellerin yoğunlaştığı bölgelerde yeni alt merkezler ortaya çıkmaya başlamış ve kent merkezlerinin desantralizasyona uğraması sonucu Çukurambar-Söğütözü, Bilkent, Ümitköy-Çayyolu alt merkezleri oluşmuştur.

Sonuç olarak, Ankara, Cumhuriyet tarihindeki batılı anlamda ilk planlı şehir olmuştur. Lörcher'in ilk planı ve ardından Jansen planı yeni planlama teorilerine göre kentin mekânsal yapısını belirlemiştir. 1930'larda Ulus hem kentin merkezi hem de eğlence etkinliklerinin konumlandığı yer iken 1940'larda Yenişehir hem alt merkez niteliği kazanmış hem de eğlence mekânlarının konumlandığı bölgeye dönüşmüştür. 1960'lı yıllara gelindiğinde ise daha önce alt merkez özelliği taşıyan Kızılay merkez özelliği taşımaya başlayarak, eğlence mekânları da ikili merkezlerde (Ulus-Kızılay) ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu dönemlerde beklenenden hızlı artan kent nüfusu yeniden planlama çalışması yapılmasını gündeme getirmiştir. Yücel-Uybadin Nazım planı kentin makraformunu Ankara çanağından çıkarmış ve batı koridorunun açılması yönünde ilk çalışma olmuştur. Bu plan kent merkezlerinde de değişime sebep olmuştur. 1970'li yıllarda prestijli eğlence mekânları Ulus'la

bağlarını koparmış ve eğlence mekânlarının gelişme yönü üst gelir gruplarının yer seçtiği Kavaklıdere bölgesi olmuştur. 1980’lerde Kızılay merkez bölgesi, güney hattı boyunca gelişme göstermeye devam etmiş ve 1970’lerin Ulus-Kızılay ikiliği, 1980’lerde Ulus-Kızılay-Tunalı olmak üzere üçlü bir yapıya dönüşmüştür. 1990 Nazım İmar Planının onaylanması ile birlikte kentin önemli kamusal yapılarının, üniversite alanlarının, alışveriş merkezlerinin Eskişehir yolu aksına konumlandırılması ile kent merkezlerinde kırılma noktası yaşanmış ve Eskişehir yolu aksı boyunca Söğütözü-Çukurambar, Bilkent, Çayyolu-Ümitköy gibi alt kentsel mekânlar oluşmuştur. Eğlence mekânları da kent merkezleri ile banliyölere ve kent çeperine taşınmıştır.

Çalışmanın altlığı olarak bu yedi adet merkezden oluşan Şekil 41’deki harita kullanılmıştır. Tezin ana kısmını oluşturan arazi çalışması da bu merkezler temel alınarak yapılmıştır.

Şekil 41: Ankara'da yer alan kent merkezleri haritası

4.4. ANKARA'DA YER ALAN ÜNİVERSİTELERİN MEKÂNSAL YERSEÇİMİ

Kentsel merkezi alanların akşam ve gece saatlerinde kullanımlarının araştırılması kapsamında örneklem alan olarak üniversite öğrencileri tercih edilmiş olmasından dolayı Ankara genelinde yer alan üniversite alanlarının kuruluş yıllarının ve konumlarının Ankara mekânsal gelişimi açısından değerlendirilmesini gerektirmiştir. Bu başlık altında Ankara'da yer alan vakıf ve özel üniversitelerin Ankara geneli kapsamında onaylanan planlarla nasıl kent içinde kendilerine yer bulduklarına değinilecektir.

Türkiye'de devlet ve vakıf olarak yüksek öğrenim veren kurumlar bir arada yer almaktadır. Vakıf Yükseköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin Tanımlar başlığı altında Vakıf Yükseköğretim Kurumu'nu "Kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile Vakıflar tarafından kurulmuş bulunan üniversite ile yüksek teknoloji enstitüsü ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, meslek yüksekokulu konservatuarlar, araştırma uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı olmayan meslek yüksekokuludur." olarak tanımlanmıştır.

Cumhuriyetin ilan edilmesinde bugüne Ankara kentinde toplam 21 adet üniversite kurulmuş olup bunların 8'inin devlet üniversitesi 13'ünün ise vakıf üniversitesi olduğu görülmektedir.

Cumhuriyetin ilan edilmesi ile birlikte modern ve planlı bir kent kurulması hedeflenen Ankara'da eğitim öğretiminde gelişmesi hedeflenmiş ve Gazi Üniversitesi'nin 1926 yılında temelleri atılmıştır. Gazi Üniversitesi Ankara'da kurulan ilk üniversite olma özelliğini de taşınmaktadır. Gazi Üniversitesi başkent Ankara'da, 1925 yılında onaylanan Lörcher planında öngörülmeyen bir alanda, plan sınırları dışında kurulmuştur.

Lörcher Planının kent için yetersiz kalması yeni bir plan yapımını gündeme getirmiş ve 1938 senesinde Jansen Planı onaylanmıştır. Jansen Planı'nda kentsel işlevler bölgeleme tekniği ile gösterilmiş ve ticaret, konut alanı, idari yapı ve eğitim alanları farklılaştırılarak gösterilmiştir.

Gazi Üniversitesi'nden sonra bu dönemde iki devlet üniversite daha kurulmuştur. İlki 1946 senesinde kurulan Ankara Üniversitesi, bir diğeri ise 1956 senesinde kent merkezinden uzakta, ilk yerleşke üniversitesi olma özelliği taşıyan Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) dir.

1950'li yıllar dünyada liberal politikaların hâkim olması sonucu ekonomik, politik anlamda kentlerde farklılıklar oluşturmuş, kırdan kente göçler gerçekleşmiştir. Bu durumda kentlerde değişimlerin yaşanmasına sebep olmuştur. Dolayısıyla Jansen Planında öngörülen nüfusa erişilmiş ve kentte planlı sınırlar yetersiz kalmıştır. 1957 senesinde Yücel-Uybadin Planı onaylanmış, bu plan ile ilk kez kent çanağı dışına çıkmıştır. Bu planın onaylı olduğu süre boyunca 1967 senesinde devlet üniversitesi olan Hacettepe Üniversitesi (Sıhhiye) kurulmuştur. Bu üniversitenin ilk kurulduğu alan kent merkezin de olmakla birlikte Eskişehir yolu üzerinde yer alan Beytepe Yerleşkesi 1970 senesinden sonra inşa edilmiştir.

1984 senesine kadar Ankara'da toplam dört adet üniversite bulunmaktadır. Bu üniversitelerin hepsinin de devlet üniversitesi olduğu görülmektedir. Vakıf üniversiteleri 1980 sonrası Eskişehir yolu boyunca açılmışlardır.

1980 sonrası tüm Dünyada etkili olan neoliberal politikaların en çok etkisini gösterdiği alan kentsel mekânlar olmuştur. Bu dönemden itibaren sermayenin piyasa eliyle yönlendirilmiş olması Ankara kentinde de kendini göstermiştir. Bu durum sadece konut ve ticaret sektöründe kendini göstermemiş olup Ankara kentinde 1969 yılında onaylanan 1990 Nazım İmar Planı'yla yeni gelişme alanı olarak yönlendirilen batı koridoru boyunca yeni açılan üniversiteler içinde geçerli olmuştur. 1984 yılında Ankara'nın ilk vakıf üniversitesi olan Bilkent Üniversitesi Eskişehir yolu aksı üzerinde yer seçmiştir. Bunun devamında 1994 yılında yine bir vakıf üniversite olan Başkent Üniversitesi Eskişehir yolu üzerinde öğrenime başlamıştır. 1996 yılında

Atılım Üniversitesi, 1997 yılında Çankaya Üniversitesi (Balgat ve Merkez Kampüsü), 1999 yılında Ufuk Üniversitesi, 2003 yılında ise TOBB Üniversitesi 1990 Nazım İmar Planlarının etkisi altında Eskişehir yolu koridoru boyunca açılmışlardır (Şekil 4.9). 1990 Nazım İmar Planı'nın onay süresinde açılan üniversitelerin hepsinin Eskişehir yolu boyunca yer seçmiş olması kentte yaşanan desantralizasyon sürecinden eğitim alanlarının etkilendiğini göstermektedir. Aynı zamanda bu süreçte açılan üniversitelerin hepsinin vakıf üniversitesi olması, sermayenin etkisinin üniversiteler üzerinde de olduğunun kanıtıdır. 1990 Nazım İmar Planı'nın kentte sadece konut alanlarının, idari yapıların, kamu yapılarının ve ticari yapılarının konumlanmasında etkili olmasının yanı sıra eğitim alanlarının yer seçimini de etkilediği görülmektedir.

2007 senesinde sonra kentte 11 adet üniversitenin açıldığı görülmektedir. Bunların 4 ü devlet üniversitesi olmak üzere, 2010 senesinde açılan Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Etlik de, 2013 senesinde açılan Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Ulus'ta, 2017 senesinde açılan Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Dikmen'de, 2018 senesi Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Çankaya'da açılmıştır. 7 tanesi ise vakıf üniversitesidir ve 2009 senesinde TED Üniversitesi Çankaya'da, 2009 senesinde Ankara Medipol Üniversitesi TCDD eski gar binasının yanında, 2011 senesinde Türk Hava Kurumu Üniversitesi Etimesgut'ta, 2013 senesi Yüksek İhtisas Üniversitesi Balgat'ta, , 2017 senesinde Lokman Hekim Üniversitesi Söğütözü'nde ve 2017 senesinde Ostim Teknik Üniversitesi Ostim OSB'de açılmıştır (Tablo 3). Daha önceki dönemlerde görüldüğünün aksine bu dönemde açılan üniversiteler kentin belirli kısımlarında açılmamış olup kentin çeşitli bölgelerine dağılım göstermişlerdir.

Tablo 3: Ankara'da yer alan üniversitelerin kuruluş yılları

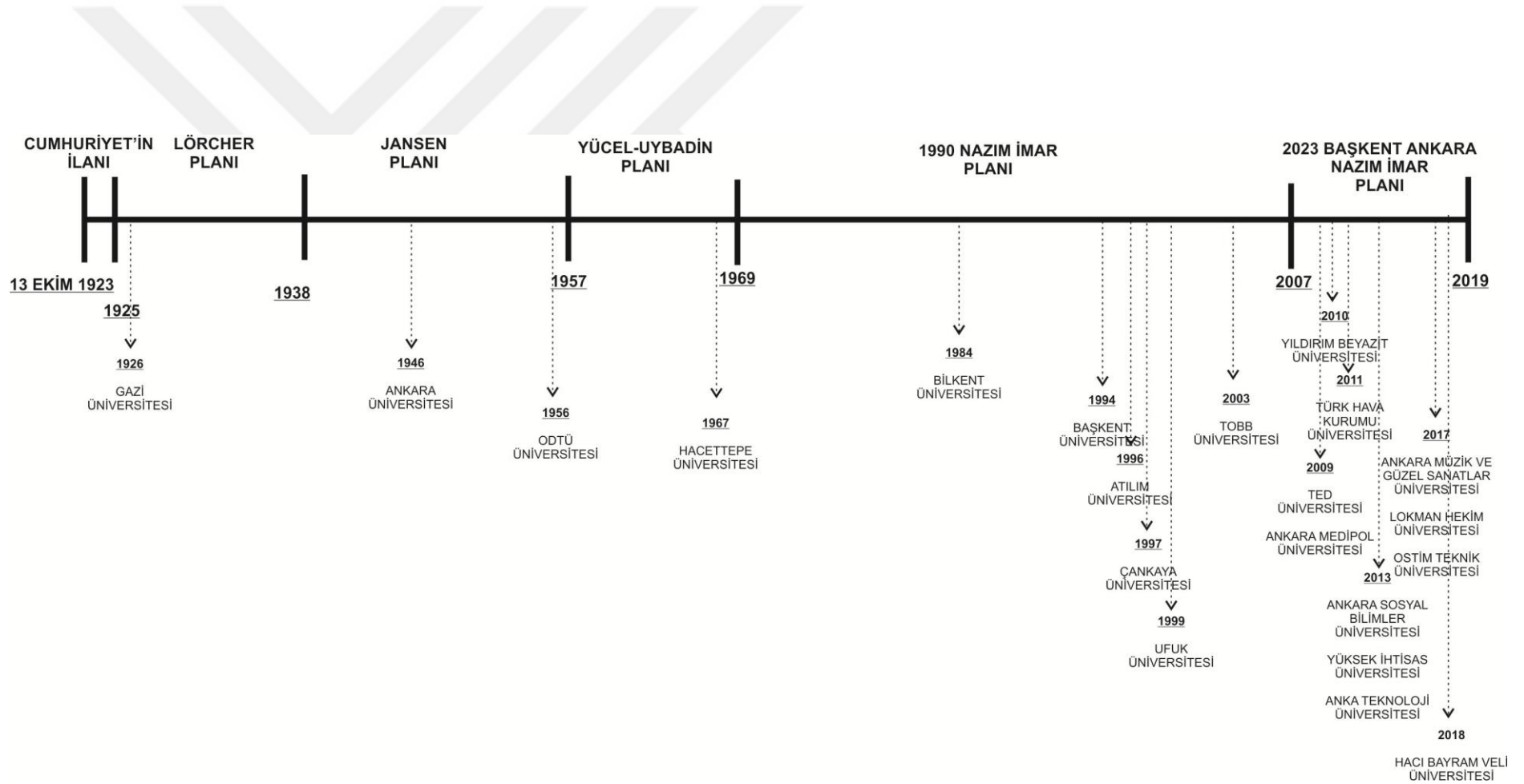
ÜNİVERSİTE ADI	DEVLET/VAKIF ÜNİVERSİTESİ	KURULUŞ YILI
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Devlet	1926
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	Devlet	1946
ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Devlet	1956
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	Devlet	1967
İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	1984
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	1994
ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	1996
ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	1997
UFUK ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	1999
TOBB ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	2003
TED ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	2009
ANKARA MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	2009
YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ	Devlet	2010
TÜRK HAVA KURUMU ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	2011
ANKARA SOSYAL BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ	Devlet	2013
YÜKSEK İHTİSAS ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	2013
ANKA TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	2013
ANKARA MÜZİK VE GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	Devlet	2017
LOKMAN HEKİM ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	2017
OSTİM TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Vakıf	2017
ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ	Devlet	2018

Sonuç olarak kent üzerinde alınan politik kararlar, kentte yer alan kamu yapılarının, ticaret ve konut alanlarının yanı sıra eğitim alanlarının yer seçiminde etkili olmuştur. Kentte onaylanan planlar ile özellikle batı koridoru boyunca eğitim alanları yer seçmiş ve 1980'ler sonrası neoliberal politikaların etkili olmaya başlaması ile kent piyasa eliyle değişim sürecine girmeye başlamıştır. Kentte açılan ilk üniversitelerin 1970'li yıllara kadar kentin merkezinde yer seçtiği ve devlet üniversitesi oldukları görülürken 1970 senesinden sonra açılan üniversitelerin vakıf üniversitesi oldukları ve kent çeperine doğru yer seçmeye başladıkları görülmektedir.

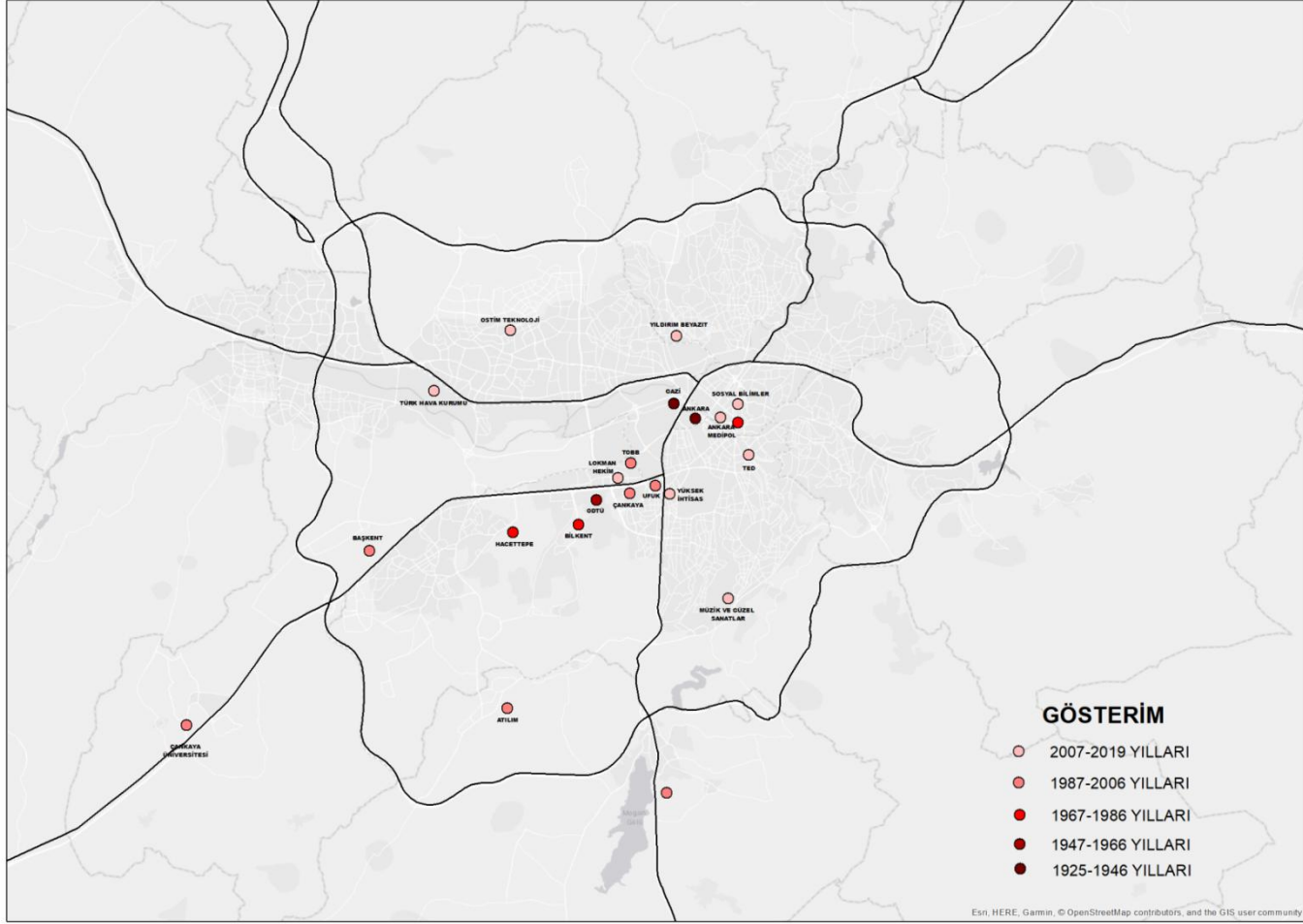
2007 sonrasında ise kentte devlet ve vakıf üniversitelerinin sayısının arttığı ve dağınık olarak kent içinde yer seçtikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversitelerin kuruluş yılları ve yerleşkelerin kentsel mekândaki konumlarına göre dağılımları Şekil 42 ve 43’de sunulmaktadır.

Şekil 42: Ankara'da yer alan üniversitelerin kuruluş yılları ve planlama tarihi ile ilişkisi

Şekil 43: Ankara'da yer alan üniversitelerin konumları

4.5. ANKARA’DA YER ALAN EĞLENCE VE DİNLENCE MEKÂNLARININ TARİHİ

Kentsel merkezi alanların akşam ve gece saatlerinde kullanımları olan tez konusu kapsamında çalışmanın odak noktasını eğlence ve dinlence mekânları oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, konu başlığı altında Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar olan dönem içerisinde, çalışma alanı olarak belirlenen Ankara’da yer alan kent merkezlerinin dönüşümü ve buna paralel olarak eğlence ve dinlence mekânlarında yaşanan değişimler incelenecektir.

Eğlence mekânlarının değişim ve dönüşümleri Cumhuriyet dönemi, 1930-1950 dönemi, 1950-1980 dönemi ve 1980 sonrası dönem olmak üzere dört başlık altında incelenmiştir.

4.5.1. Erken Cumhuriyet dönemi

Türkiye’de, 1923 devrimiyle ulus-devlet olarak tanımlanan yeni bir sosyal, ekonomik ve politik yapı önerilmektedir. Başkent Ankara’nın bu konudaki önemi ise “modernleşme proje”sinin ilk mekânı olmasıdır. Ankara’nın başkent ilan edilmesi ile birlikte, ulus-devlet kavramı altında “modern bir başkent” oluşturulması hedeflenmiş bu doğrultuda da ekonomide, siyasette ve sosyal yaşamda batılı yaşam tarzına uygun değişimler yaşanmıştır (Mutluay, 2015). Bu durum eğlence mekânlarının kurulması sürecinde de etkili olmuştur. Sumbas (2013), batılı anlamda kurulan Karpiç Lokantası ve Anadolu Kulübü gibi eğlence mekânlarının devlet eliyle teşvik edilerek kurulduğunu söylemektedir.

Ankara’da yer alan kent merkezlerinde faaliyet gösteren eğlence ve dinlence mekânlarının dönüşümü Cumhuriyet’in ilan edilmesi ile birlikte başlamıştır. 1900’lü yılların başında Ankara’da, Meclis’in yanında yer alan Kemal Lokantası, Anafartalar’daki Kuyulu Meyhane ve Merkez Kırathanesi gibi birkaç küçük meyhaneden ibaret olan eğlence mekânları Cumhuriyet’le birlikte modernleşmenin ekseninde oluşmaya başlamıştır (Gültekin ve Onsekiz, 2005). Ankara başkent

olmadan önce erkekler cami, türbe, medrese, pazar yeri gibi mekânlarda sosyalleşirken kadınların buralarda görünmeleri olağan dışı varsayılır ve kadınlar konutlarında vakit geçirirlerdi. Bu noktada Ankara'nın Başkent olmasının ve Cumhuriyetin ilan edilmesinin Ankara'nın sosyal yaşantısı üzerinde önemli bir yeri olduğunu söylemek yanlış olmaz. Cumhuriyet'in ilan edilmesi ile Başkent Ankara modernleşme sürecinin en önemli uygulama alanı olarak belirlenmiş ve bu süreçte kentsel mekânların dönüşümünün dışında insanların sosyal aktiviteleri ve faaliyetlerinin de değiştirilmesi hedeflenmiştir.

Eğlence ve dinlence mekânları tarih boyunca kent merkezlerinde yer seçmiş ve kent merkezlerinin yer değiştirmesi eğlence ve dinlence mekânlarının da yer değiştirmesinde etkili olmuştur (Önder, 2012). Ankara'yı Cumhuriyet dönemi öncesinden ayıran temel özellik planlı bir gelişim kararıyla hareket edilmesidir (Gültekin ve Onsekiz, 2005). Cumhuriyetin ilan edilmesi ile birlikte modern ve batılı bir kent oluşturulması hedeflenen Ankara'da hazırlanan kent planları, kent merkezlerinin dolayısıyla eğlence ve dinlence mekânlarının oluşumunda ve dönüşümünde de etkili olmuştur.

Çağdaş kalıplarla eğlence ve dinlence mekânlarının hızla oluşturulması için Lörcher Planı ile Cumhuriyet öncesinde eğlence mekânlarının yoğunlaştığı Taşhan çevresindeki bazı imar faaliyetleri ve yeni konut alanlarına paralel olarak açılan cadde ve sokaklar, yeni eğlence mekânlarının yer seçiminde belirleyici olmuştur (Gültekin ve Onsekiz, 2005). Ankara Kalesi Ankara'nın yeniden planlaması için açılan yarışmada birincilik kazanan Jansen'in hazırladığı imar planında "kültürel bir mabed" olarak ele alınmıştır (Jansen, 1935). Jansen hazırlamış olduğu planda Lörcher Planı'na ek olarak yeni bir kent merkezi ve ticaret alanı önerisi getirmemiş olmakla birlikte gerek Lörcher Planı'nda gerekse Jansen Planı'nda eğlence aktivitesi, modern kentin yapısal bir elemanı olarak ele alınmış ve kent, kamusal eğlence mekânları sunacak şekilde tasarlanmıştır (Önder, 2012). 1930'larda Ulus hem kentin merkezi hem de eğlence ve dinlence aktivitelerinin yoğunlaştığı bölgedir.

1930'ların ikinci yarısından itibaren eğlence mekânları Yenişehir de yer seçmeye başlamıştır. Geleneksel kent merkezine alternatif modern yeni bir kent merkezi üretme anlayışı doğrultusunda, Ankara'da Ulus-Kızılay ikiliği ortaya çıkmıştır (Gökçe, 2005). Kızılay zamanla kültürel etkinlikleri ve mekânları ile öne çıkmaya başlamış ve Ulus'ta sinemanın kapanması ile kültürel etkinlikler tamamen Ulus'tan Kızılay'a kaymıştır (Bayraktar, 2016). Eğlence ve dinlence mekânlarında segresyon yaşanmasında sinema salonlarının yer seçiminin etkisi bu dönemde önemli olmuştur.

O dönemler üst düzey bürokratların ve entelektüel insanların gidebilecekleri mekânların bulunmamasından dolayı 1928'de İstanbul'dan Karpiç lokantası getirilmiş ve baloların verildiği yeni bir yaşamın ve toplumun simgesi olan Ankara Palas Atatürk'ün talimatı ile açılmıştır (Tunçer, 2014). Cumhuriyetin batılı yüzünü gösteren, modern kent yaşamının sunulmasına vesile olan, işletmesi Fransızlara ait olan Ankara Palas'ın önemi bu bağlamda oldukça önemlidir. Bu mekânda batılı yaşamın öncelikleri olan kılık kıyafet, görgü kuralları, kadın-erkek ilişkisinin gösterilmesini amaçlayan balo salonları oluşturulmuştur. Bu dönemlerde müzikal beğenilerde de değişiklikler yaşanmış ve Osmanlı kültürü ürünü olan Klasik Türk müziğinden uzaklaşarak Klasik Batı müziğine yönelilmeye başlanmıştır. Cumhuriyet sonrası gündelik yaşamda, alışkanlıklarda ve zevklerde önemli dönüşümler yaşanması hedeflenmektedir. Cumhuriyet rejimi ile birlikte kentlinin gündelik yaşamında değişiklikler yapılmaya başlanmıştır. Kılık-kıyafet, çatal-bıçak kullanımı ve medeniyetin sembolü olan şapka kullanımı gibi konulara Atatürk özellikle önem vermiş ve halk onu örnek almaya başlamıştır.

Yeni Devlet'in, modern toplum yaratma projesindeki en önemli aracı "modern Türk kadını" yaratılması ve kadının kamusal çıkartılmasıdır (Sumbas, 2013). Kadınların modern kıyafetlerle dışarı çıkması, erkekli-kadınli eğlencelere katılmaları radikal bir dönüşümün simgesi olmuştur. Ankara Palas bu bağlamda kadınların şık kıyafetlerle görünebildiği, erkekli-kadınli eğlendikleri modern bir mekân olmuştur.

Seçkin insanların tercih ettiği Ankara Palas dışındaki mekânların diğeri Karpiç ve Anadolu Kulübüdür. Karpiç Cumhuriyet tarihine damga vuran bir lokanta olmakla birlikte, müzikli ve danslı yemek alışkanlığı sunarak sosyal yaşamda radikal dönüşümlere sebep olan en önemli mekânlardan olmuştur.

Bayraktar (2016), Ankara'da Cumhuriyet sonrası meydanlar, sokaklar, sanat ve kültür mekânlarının modern bir kent kurgusuna uygun olarak tasarlandığı ve kentte halkın birbiri ile temas edebileceği açık kamusal alanlara özel bir önem verildiğinden bahsetmiştir. İlk yenileme çalışmaları İstasyondan Kaleye uzanan İstasyon Caddesi'nin düzenlenmesiyle başlamıştır. İstasyon Caddesi üzerine modern bir başkent oluşturulması için: meclis binası, bankalar, lüks otel vb yapılar inşa edilmiştir. Böylelikle modern bir kent sakininin tüm ihtiyaçlarını vakit kaybetmeden karşılayabilmesine imkân verilmiş olur (Cantek, 2016). Bu amaç doğrultusunda Jansen planıyla, ulus-devleti temsil etmesi için su ve yeşil birlikteliğinin hayata geçirildiği ilk alan olan Gençlik Parkı ve kamusal mekân olarak tasarlanan Kızılay Meydanı, Güvenpark, Atatürk Bulvarı en canlı eğlence mekânlarının bulunduğu alanlar olmuştur (Gültekin ve Onsekiz, 2005; Bayraktar, 2016).

İstanbul'a karşı modern bir başkent üretilmeye uğraşılan Ankara'da İstanbul'la kıyaslandığında en önemli eksiklik kentte suyun olmamasıydı. Bu soruna çözüm oluşturulabilmek için kente havuzlar, fiskiyeler inşa edilmeye başlandı. Bunların en önemli örnekleri birisi Karadeniz bir diğeri ise Marmara'nın kopyası olan Marmara ve Karadeniz havuzlarıydı (Yılmaz, 2017). Bu eksikliğin giderilmesi için kıraç, yeşilliği ve suyu olmayan Ankara için yokluğu hissedilen, Jansen'in İmar Planı'nda yer alan 270 hektarlık bataklık ve taşkın sahası alanında Gençlik Parkı kurulmuştur. Park, kentte yaşayanların suya olan özleminin giderilmesinin yanı sıra yeşil alanları, spor ve yüzme müsabakalarının yapıldığı büyük havuzu, içinde yer alan gazinosu ve kente saçılan ışıkları ile kentin eğlence ve dinlence mekânı haline de gelmiştir. Gençlik parkı uzun seneler modern Ankara ile özdeşleşmiş ve günümüzde de hala eğlence ve dinlence mekânı olma özelliğini korumaktadır.

4.5.2. 1950-1980 dönemi

1950'li yıllarla birlikte çok partili yaşama geçilmiş ve Ankara'nın model bir kent olarak inşa edilme kaygısı giderek önemini yitirmiş ve kamusal kaynaklar, imar faaliyetleri yerine kalkınma politikalarına bırakmıştır. Daha önceki dönemlerde kenti ve merkezini biçimlendiren kamu otoritesi ve kamunun kontrolü altındaki özel sermaye, yerini kamu tarafından kontrol edilemeyen, sınırları ulus devlet sınırlarını aşmış, çok uluslu şirket ve kurumlarca yönlendirilebilen bir ekonomik yapıya bırakmaktadır (Gökçe, 2005). Eğlence ve dinlence mekânları da piyasa eliyle şekillenmeye başlamış ve bu dönemlerde eğlence mekânları değişmiş ve dönüşüme uğramıştır. Cumhuriyet dönemi ile özdeşleşmiş Karpiç, Ankara Palas ve Süreyya mekânları 1960'lı yıllarla birlikte eğlence mekânlarının değişen coğrafyasına uyum sağlayamayarak kapanmışlardır.

Ankara Metropolitan Alan Nazım Planlama Bürosunun (AMANPB) hazırlamış olduğu planla kent batı koridoruna yönlendirilmiş böylelikle kentin eğlence-dinlence mekânları da bu koridor boyunca yer seçmesinin önü açılmıştır. 1970'lere gelindiğinde ise kentin ikili yapısındaki ayırım derinleşmeye başlamış, eğlence dinlence mekânları kentin merkezinden ayrılmış ve banliyölere taşınmıştır. Ulus kentin geleneksel işlevlerinin yoğunlaştığı merkez iken, Kızılay'da modern işlevler kümelenmiştir (Önder, 2013). Bu dönemlerde Kızılay kentsel hizmetlerin yoğunlaştığı ikinci merkezi iş alanı konumuna dönüşmüş bu durumda Kavaklıdere Çankaya hattında yeni eğlence mekânlarını oluşmasına neden olmuştur (Gültekin ve Onsekiz, 2005). Eğlence mekânları Tunalı Hilmi Caddesi ve çevresinde yer alan alt merkezlerde gelişim gösterirken kamu kuruluşları ve iş merkezlerinin merkez dışına taşınmasıyla Bahçelievler bölgesi ticaret ve eğlence merkezine dönüşmüştür (Gültekin ve Onsekiz, 2005). Bu dönemlerde artık Ulus alt gelir grupları tarafından tercih edilmeye başlarken Kızılay orta gelir grubu tarafından tercih edilmektedir.

1946 yılında çok partili döneme geçişle birlikte Demokrat Partinin iktidara geçmesi eğlence anlayışında da değişim yaşanmasına sebep olmuş sadece gazino,

lokanta, restoranlar değil Gençlik Parkı da dönüşüm sürecine girmiştir. 1952 yılında Gençlik Parkında bugünde varlığını sürdüren lunapark yerleştirilmiş ve büfe, restoran gibi ticari faaliyetler içeren yapılar açılmıştır. Parkta festivaller, güzellik yarışmaları yapılarak parkın çekim noktası haline getirilmesi hedeflenmiştir. Hatta bu dönemlerde “Gençlik Parkı” adı ile parkta yapılan etkinlikleri, eğlenceleri anlatan gazete yayınlanarak halka dağıtılmaya başlanmıştır (Yılmaz, 2017). 1960’lı yılların sonlarına doğru kentin Kızılay’a doğru büyümesiyle birlikte Gençlik Parkı artık modernliğini kaybetmeye başlamıştır.

Atatürk Bulvarı da, Cumhuriyetle birlikte kentte yaşanan modern sosyal hayat, kültürel yapılarda ki değişim ve dönüşümlerden en çok etkilenen ve sembolik önem kazanan bir hat olmuştur. Bulvar üzerinde tiyatrolar, sinemalar, kentlinin akşamüzeri yemek ve eğlenmek için geldiği kafe ve restoranlar bu hat üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu hat bir ulaşım aksı olmaktan ziyade eğlence ve dinlence mekânına dönüşmüş yeşil bir yaya yolu özelliği taşımıştır (Al, 2011). 1950’lerle birlikte kent merkezinin Ulus’tan Kızılay’a kayması bulvarın ve bulvarda yer alan mekânların önemini kaybetmesine neden olmuş, artan nüfus ve otomobilleşme ile birlikte 1970’li yıllara gelindiğinde tamamen bulvar eski popülerliğini kaybetmiş ve yaya yolu olma özelliğini yitirmiştir.

Ankara’nın eğlence ve dinlence mekânlarının şekillenmesinde o dönemlerde yeni açılan sinema salonları etkili olmuştur. Bu dönemlerde en önemli eğlence-dinlence mekânlarının sinema salonları olduğu görülmektedir. 1960’lı yıllarla birlikte yaygınlaşmaya başlayan sinema salonları 1970’li yıllarda doruk noktasına ulaşmıştır (Önder, 2012). 1960’lı yıllarda Bahçelievler’de ve Tunalı Hilmi Caddesinde yeni sinema salonları hizmete girmiştir (Şenyapılı, 2006b). 1970’lerin sonlarında televizyonun yaygınlaşması ve sokaklarda yaşanan şiddetlerin artması ile sinema salonları azalmaya başlamıştır.

Sinema salonlarının dışında 1950’li ve 1960’lı yıllarda Ankara’da önde gelen bir diğer sanat dalı tiyatro olmuştur (Şenyapılı, 2006b). Bu durum Ulus ve Kızılay

kent merkezlerine ek olarak yeni alt merkezlerin oluşmasında eğlence ve dinlence merkezlerinin bu bölgelere kaymasında en önemli etken olmuştur.

Bu dönemler yeme içme sektöründe de değişimler yaşanmaya başlamıştır. Batılı yaşama özenilerek açılan Ankara Palas, Karpiç gibi müzikli yeme mekânlarından, Amerikan yaşamında var olan “fast-food” mekânlarına dönüşüm yaşanmıştır. Bunların en bilineni 1953 yılında kentte daha önce hiç görülmemiş alışık olunmayan fast-food mantığıyla kurularak tüm halka açık bir şekilde hizmet veren Piknik olmuştur. Bu mekân sunduğu pratik yemek yeme mantığıyla kentli tarafından kısa süre benimsenmiştir. Dönemin Ankaralıları tarafından oldukça tercih edilen hiç boş kalmayan bir mekân haline dönüşen Piknik 1986 yılına kadar kentte hizmet vermeye devam etmiştir (Ergir, 2019).

4.5.3. 1980 sonrası dönem

1980 sonrası küreselleşmenin tüm dünyada etkisini göstermesi ve teknolojik gelişmelerin eğlence alanlarında da kullanımı Ankara kentinde de etkili olmuştur. Teknolojik gelişmelerin eğlence mekânlarına girmesi, eğlence mekânlarının kent merkezlerini terk ederek büyük alan kullanımlarına elverişli kentin dış noktalarında yer seçmesine neden olmuştur. Kentin desantralizasyonuna koşut üst gelir gruplarının kentin güneybatı koridorunda yer seçmeleri ve kent merkezinde yer alan kamu yapılarının 1990 Nazım Planında ön görüldüğü gibi kentin batı doğrultusundaki gelişme yönü olan Eskişehir yolu ve çevresinde yer seçmesi (Orhan, 2013a) sonucunda eğlencenin yeni bölgesi olarak “alışveriş merkezleri” kent yaşamına girmiştir.

Günümüz eğlence mekânları arasında alışveriş merkezlerinin yeri oldukça önem kazanmaya başlamıştır. Küreselleşmenin tüm dünyada etkili olması ile birlikte teknolojik gelişmeler eğlence dünyasında da etkili olmuş ve eğlence anlayışlarında da değişimler yaşanmaya başlamıştır. Alışveriş merkezlerinin bir arada sunduğu sinema, oyun salonları, alışveriş mekânları, yeme-içme mekânları gibi olanaklarla birlikte sunduğu otopark imkânı ile kullanıcıları kent merkezlerinde yer alan açık

mekânlardan uzaklaştırarak bu mekânların kullanımının yaygınlaşmasına sebep olmuştur (Aksel, 2009).

Alışveriş merkezlerinin kent yaşamına girmesi ile birlikte yeni eğlence yaşamına, üst ve üst-orta gelir grubu da dâhil olmuştur. Günay (2006), Ankara'da üst gelir gruplarının güneybatı yönünden çepere doğru yayıldığını ve merkezden uzaklaşma süreci alışveriş merkezlerinin de yeni odaklar yaratmasıyla desteklediğini vurgulamış. Bu alışveriş merkezlerinin kimisinin semt düzeyinde kaldığı kimisinin ise tüm kente hizmet vermekte olduğu her iki durumda da kent merkezlerinin gücünün azaldığı görülmektedir.

Kentin ilk alışveriş merkezi olan Atakule 1989 senesinde, 1991 senesinde ise ikinci alışveriş merkezi olan Karum aynı bölgelerde açılmıştır. Bu durum 1990'lı yılların ilk yarısında kent merkezinin Tunalı Hilmi Caddesine kaymasına sebep olmuştur. Ankara 1990 Nazım İmar Planının da öngördüğü şekilde 2000 sonrasında batı koridoru boyunca özellikle Eskişehir yolu aksında alışveriş merkezleri konumlanmaya başlamıştır. Eskişehir yolu aksı boyunca bu dönemlerde açılan alışveriş merkezleri kentte yeni merkezi alanların oluşmasına sebep olmuştur. 2010 senesi öncesinde alışveriş merkezleri yeni merkezi alanların oluşmasına neden olurken 2010 sonrası bu durum farklılık göstermeye başlamıştır. Şekil 44'de de görüldüğü gibi ilk zamanlar AVM'ler kentin merkezlerinde yer seçerlerken son dönemlerde özellikle 2010 sonrası zamanlarda AVM'lerin kent merkezleri dışında kendilerine yer seçmeye başladıkları görülmektedir.

Alışveriş merkezleri kentli için barındırdığı birçok aktiviteden dolayı yeni eğlence mekânı olarak varsayılmaktadır. Dolayısıyla eğlence mekânları da alışveriş merkezleri ile birlikte Önder'in (2012) de dediği gibi kent merkezi gibi erişilebilir bir coğrafyadan alışveriş merkezlerine taşınarak veya kent çeperinde gelişigüzel desantre yerlerde kümelenerek yer değiştirmiştir.

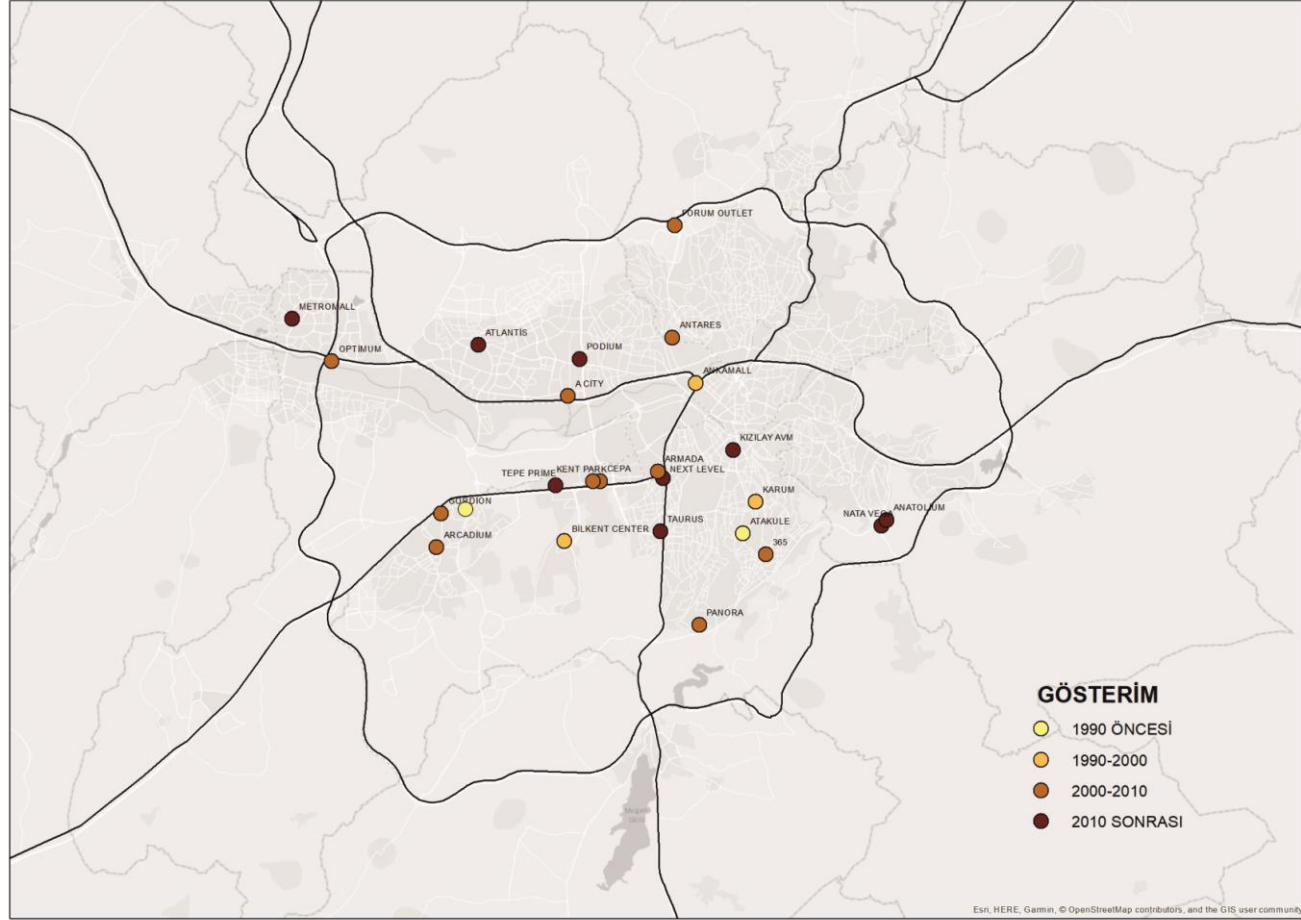
Böylelikle Ulus, Kızılay, Tunalı Hilmi gibi caddeler eski ve zarif alışveriş alanları çekiciliğini kaybetmeye başlamıştır. Kentin merkezi dışında üst ve orta-üst gelir grubunun yer seçtiği alanlarda alışveriş merkezlerinin de yaygın olarak konumlandığı yeni merkezi alanlar olan Çukurambar-Söğütözü, Çayyolu-Ümitköy, Bilkent'te yeni eğlence-dinlence mekânları oluşmuştur. Bu süreçte geleneksel kent merkezi olan Ulus eğlence-dinlence mekânlarını tamamen kaybetmiş ve alışveriş merkezleri kentin eğlence-dinlence mekânlarını bünyesinde toplamaya başlamıştır.

Sonuç olarak kent merkezlerinde yaşanan değişimler paralelinde eğlence ve dinlence mekânlarında da değişimlere sebep olmuştur. Cumhuriyetin kurulması ile “modern bir başkent” projesi kapsamında radikal kararlar alınarak kentin eğlence anlayışında değişimler yaşanmıştır. Bu proje kapsamında sadece yeni mekânlar açılarak değişim yapılmamış aynı zamanda bu mekânlara gelecek halkın çatal-bıçak kullanımı, kılık-kıyafeti ve en önemlisi de kadının kamusal çıkarılarak erkekli-kadınli eğlencelerin yapılması gibi sosyal yaşantısında da değişimler yapılmıştır. Bu durumdan iktidarın farklı dönemlerde izlediği politikaların eğlence ve dinlence mekânları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. 1950’li yıllarla birlikte çok partili yaşama geçilmesi ve iktidara geçen partinin daha önceki dönemlerde sosyal yaşantı üzerinde benimsediği önceliklerin dışında öncelikler belirlemesi ve ülkede sanayileşme sürecinin başlaması kırdan kente göçün artması, otomobil sayısının artmış olmasıyla birlikte kentte yaşanan büyüme kentin eğlence mekânlarında da değişim yaşanmasına sebep olmuştur. Daha önceki dönemlerde eğlence mekânları Ulus Kızılay arasında yer seçerken bu dönem sinemaların, tiyatroların, kafe ve restoranların Kavaklıdere aksı boyunca yer seçmeye başladıkları görülmektedir. Bu dönem özellikle yeme içme sektöründe ciddi değişimler yaşanmıştır. Daha önceki dönemlerde müzikli danslı daha çok üst düzey insanların, bürokratların tercih ettikleri yeme mekânları varken bu dönem Amerikan yeme kültürü olan fast-food mantığı Ankara’da görülmeye başlamıştır. Bu mekânlar halk tarafından benimsenmiş zamanla bu tür mekânlarda boş yer bulunamaz hale gelmiştir. 1980’li yıllarla birlikte dünya genelinde yaşanan küreselleşme ve teknolojik gelişim eğlence mekânlarına da yansımış kentte büyük kullanım

gerektiren alışveriş merkezleri açılmaya başlamıştır. Alışveriş merkezleri sunduğu sinema, alışveriş, eğlence aynı zamanda otomobil sahiplerine sunduğu ücretsiz otopark olanaklarıyla zarif, şık ve mütevazî olan mekanların önüne geçmiş ve kullanımını azaltmıştır. Yeni eğlence anlayışı olarak alışveriş merkezi ilk zamanlarda kentin merkezinde yer seçerken daha sonraları kentin farklı noktalarında yer seçmeye başladığı ve kurulduğu yerlerde yeni alt kent merkezleri oluşturdukları görülmektedir.

Tablo 4’de Cumhuriyet döneminden günümüze Ankara kentindeki eğlence mekanlarında yaşanan değişimler ve yer seçim etkenleri özetlenmiştir.

Şekil 44: Ankara Kentinde Alışveriş Merkezlerinin (AVM) kuruluş yıllarına göre yer seçimi haritası

Tablo 4: Cumhuriyet Döneminden günümüze Ankara kentinde eğlence mekânlarının oluşumu ve yer seçim etkenleri

Etkenler	Cumhuriyetin ilk yılları	1930-1950 dönemi	1950-1980 dönemi	1980 dönemi sonrası
Politik Yapı	Başkent olan kentin modernleştirilme çabası doğrultusunda devletçilik ilkesinin benimsenmesi	Ulus-devlet anlayışının benimsenmesi	Çok partili dönem, Kamunun etkisinin azalması, özel sektörün yaygınlaşması (Ankara'nın model kent olma anlayışından uzaklaşma)	Küreselleşmenin tüm dünyada etkili olması, teknolojinin yaygınlaşması, Devletçi politikaların tamamen terk edilmesi
Kent Planları	Başkentlik vizyonuna uygun planlı kentleşme çalışmaları	Lörcher Planı (1920-1932) Jansen Planı (1932-1957)	Uybadin-Yücel Planı (1957-1969) 1990 Nazım Planı (1969-1983)	2025 Nazım Planı (1983 sonrası)
Kent Merkezleri	Ulus Kent merkezi ve Yenişehir'in planı	Planlı modern yeni kent merkezi ile Eski geleneksel kent merkezi ikilemi	Alt gelir grubunun geleneksel merkezi; Ulus Orta gelir grubu ve yeni gelişen kent merkezi; Kızılay, Tunalı Hilmi Caddesi, Bahçelievler	Kent merkezlerinin desantralizasyona uğraması, Orta-üst gelir grubunun konut alanlarına değişmesi ve Yeni alt merkezlerin oluşması; Söğütözü-Çukurambar, Bilkent, Çayyolu-Ümitköy
Popüler Eğlence-Dinlence mekânları	Batılı anlamda devlet eliyle desteklenen batılı yaşam tarzı (restoran, otel, park vb.)	Çağdaş kalıplarla modern eğlence ve dinlence mekânları, Ulus-devleti temsil eden kamusal alanlar (Gençlik Parkı, Kızılay meydanı, Güvenpark, Atatürk Bulvarı), Sinema salonları (Ulus Sineması)	Lokantaların yerlerine Fast-food mekânları, meyhaneler, gazinolar oluşmuş Yeni kentlilerin eğlence-dinlence mekânları olan Sinema salonları ve Tiyatro	Kentin eğlence ve dinlence mekânlarının değişimine sebep olan Alışveriş Merkezleri, alt merkezlerde örgütlenen eğlence alanları Ulus geleneksel kent merkezi, MİA'da toplanan eğlence ve dinlence mekanları

BÖLÜM 5

5. SAHA ARAŞTIRMASI: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ANKARA KENT MERKEZLERİNİ AKŞAM VE GECE SAATLERİNDE KULLANIMI

Çalışmanın bu bölümde, araştırma sahasında yapılan anket sonuçlarından elde edilen bulguların tezin çözümlenmesi çerçevesinde değerlendirilmesine yer verilecektir. Bu çözümleme çerçevesinde değerlendirmeler kullanıcı profili, alan kullanımı ile ilgili tercihler, bağımlı/bağımsız değişken ilişkisi ve regresyon analizi olmak üzere dört başlık altında yapılacaktır.

5.1. KULLANICI PROFİLİ

Saha araştırmasıyla örneklem olarak seçilen ve Çankaya Üniversitesinde okumakta olan öğrencilere ait bilgilere yer verilecek olup cinsiyet, medeni hal, öğrenim görme düzeyi, öğrenim görülen kampüs, araba sahipliliği, Ankara'da yaşama süreleri, ikamet edilen bölge ve ikamet türü değişkenlerinin tanımlamayıcı istatistiklerine bu bölümde değinilmektedir (Tablo 5).

Araştırma sahasında öğrenim görmekte olan öğrencilerin yaş ortalamalarının 22.3 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anket yapılanların %56.8'i kadın %43.2'si erkeklerden oluşmakta olup öğrenim görmekte olan öğrencilerin %98.4'ü bekâr %1.6'sı ise evlidir. Öğrencilerin öğrenim görme düzeylerinin %97.2'si üniversite/yüksekokul iken %2.8'i yüksek lisans/doktora olduğu saptanmıştır.

Tablo 5: Kullanıcı Profili tablosu

Yaş Ortalaması	22.3		
		N	%
Cinsiyet	Kadın	142	56.8
	Erkek	108	43.2
Medeni hal	Bekar	246	98.4
	Evli	4	1.6
Öğrenim görme düzeyi	Üniversite/Yüksekokul	243	97.2
	Yüksek Lisans/Doktora	7	2.8
Kampüs	Merkez	130	52
	Balgat	120	48
Araba sahipliliği	Evet	86	34.4
	Hayır	118	47.2
	Diğer	46	18.4
Ankara'da yaşama süresi	0-4	31	12.4
	5-9	19	7.6
	10-14	10	4
	15-19	27	10.8
	20+	163	65.2
Ankara'da ikamet edilen bölge	Merkez	243	97.2
	Yakın Çevre	6	2.4
	Dış Çevre	1	0.4
İkamet türü	Ailemle	200	80
	Yurtta	11	4.4
	Kendi Dairemde	38	15.2
	Diğer	1	0.4

Alanda araştırma yapılırken anket yapılanların %52'si Merkez Kampüste eğitim görenlerden seçilirken %48'i ise Balgat Kampüsünde eğitim görenlerden seçilmiştir. Öğrenim görenlerin %34.4'ünün araç sahibi olduğu %47.2'sinin ise aracının olmadığı geri kalan yüzdenin ise ailesinin ya da tanıdığı kişilerin araçlarını

kullandıkları görülmektedir. Araba sahipliğinin fazla çıkmasında araştırma alanı olarak vakıf üniversitesinin seçilmiş olmasının etkisi olduğu görülmektedir.

Ankara’da 20 yıldan fazla yaşayanların %65.2 olması, ailelerin aslında çocuklarının kendi yanlarında okumasını istedikleri için bir vakıf üniversitesini seçtiklerini ortaya koymaktadır. İkamet türü dağılımına bakıldığında da ailesi ile yaşayanların %80 oranında olması bu durumu destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Anket yapılan kişilerin %97.2’si merkez ilçelerde (Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Keçiören, Mamak, Yenimahalle), %2.4’ü ise yakın çevrede (Sincan, Gölbaşı, Kazan, Pursaklar, Akyurt, Çubuk, Ayaş, Elmadağ) geri kalan kısmının ise dış çevrede (Bala, Beypazarı, Çamlıdere, Evren, Güdül, Haymana, Kalecik, Kızılcahamam, Nallıhan, Polatlı, Şereflikoçhisar) ikamet ettikleri tespit edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin ilçelere göre dağılımlarını gösteren Tablo 6’da %45.6 oranla Çankaya ilçesi ilk sırada gelmekte olup sonrasında %22 oranla Yenimahalle ilçesi olduğu görülmektedir.

Tablo 6: Örneklemin İkamet ettikleri İlçelere göre dağılımı

Anket Yapılan Kişilerin İkamet Ettikleri İlçe Dağılımları	N	%
Altındağ	9	3.6
Çankaya	115	46
Etimesgut	37	14.8
Gölbaşı	1	0.4
Keçiören	17	6.8
Mamak	9	3.6
Polatlı	1	0.4
Sincan	5	2
Yenimahalle	56	22.4
Toplam	250	100

5.2. ALAN KULLANIMI

Bu bölümde Üniversite öğrencilerinin kentsel merkezi alanları akşam ve gece saatlerinde kullanımları ile ilgili alanda yapılan anket sonuçlarının analizlerine yer verilecektir. Alan kullanımları ile ilgili öğrencilerin dışarı çıkma sıklıkları, çıkılan günler, vakit geçirme süreleri, akşam yemeği için tercih ettikleri mekân, dışarı çıkarken ve dönerken kullandıkları araç türü, dışarı çıkış noktaları, dönüş saatleri, kiminle dışarı çıkmayı tercih ettikleri, gittikleri mekân türü ve sıklığı, etkinliklerinin türü ve dışarıda harcadıkları ortalama tutar verilerine ve tanımlayıcı istatistiklere yer verilmiştir.

Üniversite öğrencileri akşam ve gece saatlerinde çoğunlukla haftada birden çok kez dışarı çıkmayı (%62.4) tercih ettikleri görülmektedir (Tablo 7). En çok dışarı çıkmayı tercih ettikleri günler ise % 59.8 oranla Cuma-Cumartesi günleri olduğu görülmektedir (Tablo 8). Cuma ve Cumartesi günlerinin dışarı çıkarken hafta içi ve Pazar günlerinden daha çok tercih edilmesinin nedeni ise hafta sonu öğrencilerin derslerinin olmaması ve öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmek istediklerine bağlanabilir.

Tablo 7:Öğrencilerin akşam ve gece saatlerinde dışarı çıkma sıklıkları

Dışarı çıkma sıklığı	N	%
Haftada birden çok kez	156	62.4
Haftada bir kez	54	21.6
İki haftada bir kez	15	6
Ayda bir kez	14	5.6
Sıkça değil	11	4.4
Asla	0	0
TOPLAM	250	100

Tablo 8:Dışarı çıkılan günlerin dağılımı

Dışarı Çıkılan Günler	N	%
Pazartesi-Salı- Çarşamba-Perşembe	92	26.6
Cuma- Cumartesi	207	59.8
Pazar	47	13.6
Toplam	346	100.0

Tablo 9’da da görüldüğü üzere öğrencilerin dışarı çıktıklarında en çok geçirdikleri süre 4-6 saat arası olduğu (%44) bunu 2-4 saat arası (%39.6) takip ettiği görülmektedir.

Tablo 9: Dışarıda Vakit geçirme süresi

Dışarıda Vakit geçirme süresi	N	%
0-2	16	6.4
2-4	99	39.6
4-6	110	44
6 ve üstü saat	25	10
Toplam	250	100

Akşam ve gece saatlerinde kentsel mekânlarının kullanımı araştırmasında yer alan akşam yemeklerini nerede yemeyi tercih ettikleridir. Etkenlerden bir diğeri dışarı çıkmayı tetikleyen akşam yemeğini dışarıda yemeği bir sosyalleşme etkinliği olduğu ve merkezde canlılık yaratacağı gibi, günlük bir ihtiyacın karşılanması olarak düşünülen düzenli yeme etkinliğinin dışarıda gerçekleştiren grubun büyüklüğünü anlamak ve sosyalleşme amaçlı dışarıda akşam yemeği yiyen gruptan ayırtırmak için yemek yeme mekânı anket ile sorgulanmıştır. Çıkan sonuçlara göre akşam yemeği için tercih edilen yerin daha çok ev olduğu (%58.4) daha sonra ise merkez olduğu (%26.8) tespit edilmiştir (Tablo 10).

Tablo 10: Akşam yemeği için tercih edilen mekan dağılımı

Akşam Yemeği için tercih edilen mekân	N	%
Ev	146	58.4
Eve yakın bir yerlerde	37	14.8
Merkezde	67	26.8
Toplam	250	100

Bir diğer değişken ise akşam ve gece saatlerinde kullanılan ulaşım türlerini incelemektedir. Araba sahipliliği oranının yüksek olmasının etkisini akşam dışarı çıkarken kullanılan ulaşım türü örneklemede yer alan kullanıcılar arasındaki tercihlerde de görülebilmektedir. Dışarı çıkarken Tablo 11’de özetlendiği gibi en çok tercih edilen ulaşım türünün özel araç olduğu (%54.4) özel araçtan sonra en çok kullanılan ulaşım türünün ise otobüs olduğu (20.8) dikkat çekmektedir. Metro kullanımının ise özel araç ve otobüsten sonra geldiği görülmektedir (%13.6). Metronun diğer araç türlerine göre daha az kullanılmasının nedeni, kent merkezlerine hizmet eden metro ağlarının bulunmasına karşın, bu ağın merkezi alanları besleyici diğer ulaşım sistemlerine yeterince desteklememesi ve gece saatlerinde sınırlı bir süresinin olmasıyla ilişkilendirilebilmektedir.

Tablo 11: Akşam dışarı çıkarken kullanılan ulaşım türü

Akşam dışarı çıkarken kullanılan ulaşım türü	N	%
Yürüyerek/ Bisikletle	6	2.4
Özel araç	136	54.4
Taksi	7	2.8
Dolmuş	14	5.6
Otobüs	52	20.8
Metro	34	13.6
Diğer	1	0.4
Toplam	250	100.0

Öğrencilerin dışarı çıkarken çıkış noktalarının (ev, işyeri, okul vb.) neresi olduğu incelenmiş ve öğrencilerin akşam ve gece saatlerinde dışarı çıkarken daha çok evden kentsel merkezi alanlara gittikleri (72.8), okuldan kentsel merkezi alanlara gidenlerin yüzdesinin ise evden gidenlere göre çok daha düşük olduğu Tablo 12’de de görülmektedir (%25.2).

Tablo 12: Akşam saatlerin dışarı çıkarken çıkış noktası

Akşam saatlerinde dışarı çıkarken çıkış noktası	N	%
Ev	182	72.8
İşyeri	2	0.8
Okul	63	25.2
Diğer	3	1.2
Toplam	250	100.0

Akşam ve gece saatlerinde kent merkezlerinden dönerken kullanılan araç türünün çıkışta kullanılan ulaşım türünden farklılaştığı ve taksi kullanımının arttığı Tablo 13’de de görülmektedir (%8.4). Buna karşın metro kullanımının ise çıkışa oranla dönüş yolculuklarında daha az tercih edildiği, bunun sebebinin metro ve otobüs seferlerinin Ankara ilinde saat gece 00:00’dan sonra sıklıklarının azalması ve 01:00 itibariyle hizmet vermemesine bağlıdır. Bununla birlikte tüm toplu taşıma türlerinin dönüş seyahatleri tercih edilme oranlarının düştüğü görülmekte ve en önemli düşme yüzdesinin otobüs kullanımda olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 13: Akşam saatlerinde dönerken kullanılan araç türü

Akşam saatlerinde Dönerken kullanılan ulaşım türü	N	%
Yürüyerek/ Bisikletle	6	2.4
Özel araç	144	57.6
Taksi	21	8.4
Dolmuş	13	5.2
Otobüs	36	14.4

Metro	30	12.0
Diğer	0	0.0
Toplam	250	100.0

Tablo 14’de ise öğrencilerin kent merkezlerinden dönüş saatleri sunulmuştur. Üniversite öğrencilerinin, 22.30-24.00 saatleri arasında çoğunlukla eve dönmeyi tercih ettikleri görülmektedir (%38.4). Akşam 21.00-22.30 saatleri arasında dönenlerin sayısı 22.30-24.00 saatleri arasında dönenlerin sayısında daha azdır (%24.8).

Tablo 14: Akşam saatlerinde eve dönüş saati

Dönüş Saatleri	N	%
18.00-19.30	6	2.4
19.30-21.00	32	12.8
21.00-22.30	62	24.8
22.30-24.00	96	38.4
24.00-02.30	39	15.6
02.30 ve sonrası	15	6
Toplam	250	100

Öğrenciler ile yapılan anket sonuçlarından gençlerin akşam saatlerinde daha çok dışarıya arkadaşlarıyla çıktıkları (%76.4) tespit edilmiştir. Eşi ve sevgilisiyle çıkanların oranı arkadaşlarıyla çıkanların oranına göre daha düşük olduğu görülmekte (%18.4) olup gençlerin dışarı tek başına (%2.8) ve akrabalarıyla (%2.4) çıkmayı tercih etmemekte oldukları görülmektedir (Tablo 15).

Tablo 15: Akşam saatlerinde kimlerle dışarı çıktığını gösterir tablo

Akşam Saatlerinde Dışarı Çıkılan Kişiler	N	%
Tek başıma	7	2.8
Eşim/Sevgilimle	46	18.4
Akrabalarımle	6	2.4
Arkadaşlarımla	191	76.4
Toplam	250	100.0

Kentsel merkezi alanlar birçok etkinlik mekânlarını (kafe, bar, restoran, tiyatro vb) barındırmaktadır. Bu mekânların kullanımı herkesin beklentilerine ve isteklerine göre değişkenlik gösterebilmektedir. Öğrencilerle yapılan anket sonuçlarına göre bu mekânların kullanımlarının dağılımı Tablo 16’da özetlenmektedir. Tablo 16’da da görüldüğü gibi gençlerin dışarı çıktıklarında en çok tercih ettikleri yerin kafeler olduğu (%25.7) sonrasında ise restoran (%15.2), sinema (%15.1), bar (%14) türü mekanlarını tercih ettikleri görülmektedir. Öğrencilerin tercih ettiği mekânlar arasında en düşük oranın opera/bale/klasik konser olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 16: Akşam saatlerinde nereye gidildiğini gösterir tablo

Akşam saatlerinde nereye gidildiği	N	%
Kafe	218	25.7
Bar/Pub	119	14.0
Restoran	129	15.2
Sinema	128	15.1
Tiyatro	37	4.4
Disko/Klüp	30	3.5
Konser	59	6.9
Sokak/mezdan/park benzeri	66	7.8
Nargileci/oyun salonu	33	3.9
Maç yayını	22	2.6
Opera/bale/ klasik konser	8	0.9
Toplam	849	100.0

Öğrenciler tarafından tercih edilen ilk üç mekan sıralamasında kafenin ilk tercih edilen yer olduğu (%59.2) ikinci tercihin restoran olduğu (%20.4), üçüncü en çok tercih edilen mekanın ise sinema olduğu (%22) tespit edilmiştir (Tablo 17).

Tablo 17: Akşam saatlerinde gidilen yerlerin Tercih edilme sıralaması tablosu

Gidilen yerlerin Tercih edilme sıralaması	1.Tercih		2. Tercih		3. Tercih	
	N	%	N	%	N	%
Kafe	148	59.2	36	14.4	23	9.2
Bar/Pub	37	14.8	46	18.4	30	12.0
Restoran	28	11.2	51	20.4	35	14.0
Sinema	6	2.4	44	17.6	55	22.0
Tiyatro	7	2.8	3	1.2	12	4.8
Disko/Klüp	4	1.6	6	2.4	12	4.8
Konser	-	-	12	4.8	20	8.0
Sokak/mezdan/park benzeri	10	4.0	18	7.2	21	8.4
Nargileci/Oyun Salonu	7	2.8	15	6.0	5	2.0
Maç yayını	3	1.2	5	2.0	7	2.8
Opera/bale/ klasik konser	-	-	1	0.4	1	0.4
Cevap vermeyen	-	-	13	5.2	29	11.6
Toplam	250	100	250	100	250	100

Tablo 18’de kent merkezlerini tercih eden kullanıcıların merkezlerde gerçekleştirdiği aktivitelerin merkezlere göre dağılımlarına yer verilmiştir. Buna göre Kale ve Ulus bölgesinin tiyatroya gitmek amacıyla tercih edildiği diğer bölgelerin ise en çok kafeye gitmek için kullanıldığı görülmektedir. Tunalı Bölgesinin kafeden sonra bar/pub ı kullanmak için tercih edildiği görülürken Çukurambar-Söğütözü, Bilkent ve Ümitköy-Çayyolu bölgelerinin restoran kullanımı için tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 19’da kent merkezlerinde gerçekleştirilen aktivite türlerinin dağılımları görülmektedir. Bu tabloya göre disko ve klüp için Kızılay’ın tercih edildiği, Kafe için Çukurambar’ın tercih edildiği aynı zamanda nargilecilerin, oyun salonlarının, ma yayını yapan mekânların en fazla Çukurambar-Söğütözü bölgesinde yer aldığı, bar/pub ve tiyatro mekânlarının ise Bahçelievler ve Tunalı Hilmi Caddesinde yer seçtiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 18: Bölgede gerçekleştirilen aktivite türlerinin dağılımı

	Kafe %	Bar/Pub %	Restoran %	Sinema %	Tiyatro %	Disko/Klüp %	Konser %	Sokak/Meydan/ Park benzeri %	Nargileci/ Oyun salonu %	Maç Yayını %	Opera/Bale/ Klasik konser %	TOPLAM
KALE VE ULUS	0.0	16.7	16.7	16.7	33.3	17.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100
KIZILAY VE ÇEVRESİ	25.9	14.1	11.1	13.3	3.7	6.7	9.6	8.1	4.4	1.5	1.5	100
BAHÇELİEVLER	25.2	17.6	16.0	14.5	5.3	1.5	9.9	4.6	2.3	3.1	0.0	100
TUNALI HİLMİ CADDESİ	21.8	19.1	11.8	15.5	6.4	4.5	7.3	8.2	1.8	2.7	0.9	100
ÇUKURAMBAR SÖĞÜTÖZÜ	28.7	11.0	16.7	15.3	2.9	1.4	4.3	9.1	5.3	4.3	1.0	100
BİLKENT	28.9	10.5	23.7	15.8	5.3	5.3	2.6	5.3	2.6	0.0	0.0	100
ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU	25.0	13.6	17.9	15.0	2.9	5.7	5.7	7.1	5.0	0.7	1.4	100

Tablo 19: Kent merkezlerinde gerçekleştirilen aktivite türlerinin bölgelere göre dağılımı

	Kafe %	Bar/Pub %	Restoran %	Sinema %	Tiyatro %	Disko/Klüp %	Konser %	Sokak/Meydan/ Park benzeri %	Nargileci/Oyun salonu %	Maç Yayını %	Opera/Bale/ Klasik konser %
KALE VE ULUS	0.0	0.9	0.8	0.9	6.1	0.0	1.9	0.0	0.0	0.0	0.0
KIZILAY VE ÇEVRESİ	17.7	17.3	12.6	15.8	15.2	31.0	24.5	19.3	20.0	10.5	28.6
BAHÇELİEVLER	16.7	20.9	17.6	16.7	21.2	6.9	24.5	10.5	10.0	21.1	0.0
TUNALI HİLMİ CADDESİ	12.1	19.1	10.9	14.9	21.2	17.2	15.1	15.8	6.7	15.8	14.3
ÇUKURAMBAR											
SÖĞÜTÖZÜ	30.3	20.9	29.4	28.1	18.2	10.3	17.0	33.3	36.7	47.4	28.6
BİLKENT	5.6	3.6	7.6	5.3	6.1	6.9	1.9	3.5	3.3	0.0	0.0
ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU	17.7	17.3	21.0	18.4	12.1	27.6	15.1	17.5	23.3	5.3	28.6
TOPLAM	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kentsel mekânlar birçok etkinliğin yapıldığı bunun yanı sıra etkinliğin türü ve yaşam tercihleri gibi etkenlerle bağlı olarak da kullanıcıları için harcama miktarının değiştiği mekânlardır. Bu doğrultuda anket çalışması yapılırken öğrencilere sorulan bir diğer değişken akşam ve gece saatlerinde dışarı çıktığında ortalama harcadıkları tutardır. Anketlerden çıkan sonuçlara göre öğrencilerin akşam ve gece saatlerinde dışarı çıktıklarında ortalama harcadıkları tutar Tablo 20’de özetlenmektedir. Akşam ve gece saatlerinde dışarıda ortalama harcanan tutarın en çok 51-100 TL arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır (%55.6). Öğrencilerin %98’inin 200 TL ve altı harcama yaptıkları tespit edilmiştir.

Tablo 20: Akşam saatlerinde dışarıda ortalama harcama tutarı

Ortalama Harcama Tutarı	N	%
0-50 TL	79	31.6
51-100 TL	139	55.6
101-200 TL	27	10.8
201-500 TL	3	1.2
501-1000 TL	2	0.8
1000 TL üstü	0	0
Toplam	250	100

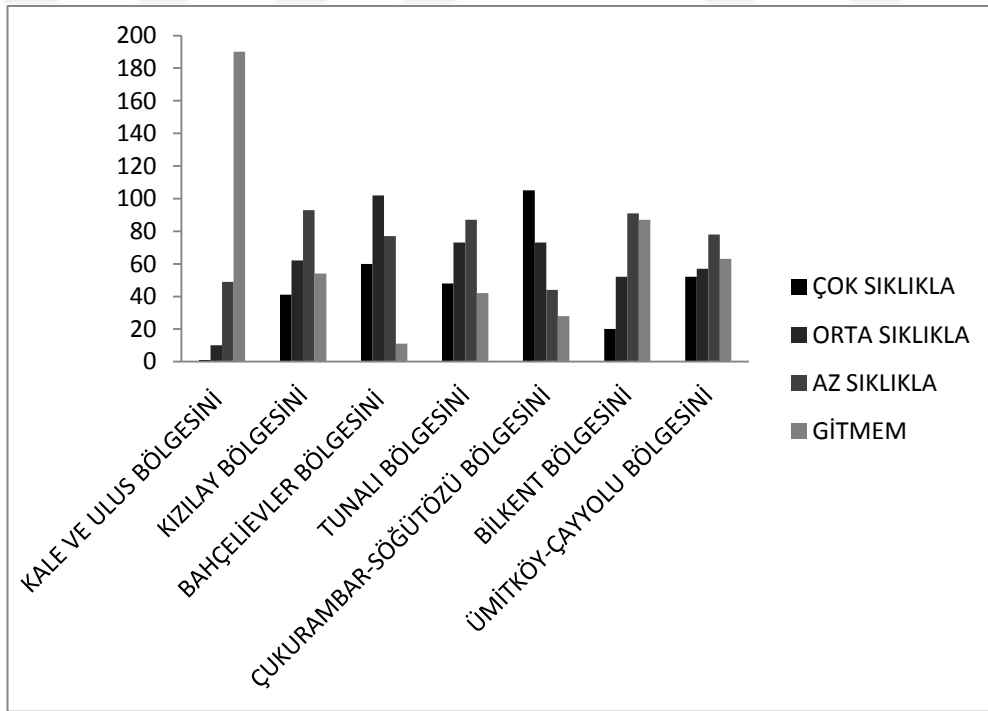
Araştırma yapılırken Ankara’da kentsel merkezi alan olarak Kale-Ulus, Kızılay, Bahçelievler, Tunalı, Çukurambar-Söğütözü, Bilkent, Ümitköy-Çayyolu olmak üzere yedi adet bölge belirlenmiştir. Yapılan çalışma bu yedi adet merkezi alan üzerinden yürütülmüştür. Tablo 21 ve Şekil 45’de kentsel merkezi alan olarak belirlenen bölgelerin akşam ve gece saatlerin tercih edilme dağılımları özetlenmektedir. Bu merkezi alanlardan akşam ve gece saatlerinde dışarı çıkarken en çok tercih edilen kent merkezinin Çukurambar-Söğütözü bölgesi olduğu (%28), bunu takip eden kentsel merkezlerin Bahçelievler (%16.4), Kızılay (%16) ve Ümitköy-Çayyolu (%15.6) olduğu tespit edilmiştir. Geleneksel kent merkezi olan Kale ve Ulus bölgesinin ise akşam saatlerinde en az tercih edilen (%0.8), öte yandan “kent merkezlerinde yaşanan işlev yer değişiklikleri sonucu” Eskişehir yolu boyunca

gece saatlerinde en az gidilen bölgeler olduğu tespit edilmiştir. Kızılay bölgesi, Ümitköy- Çayyolu bölgesi, Tunalı bölgesi ve Bilkent bölgelerinin az sıklıkla tercih edilen bölgeler olduğu, Bahçelievler bölgesinin ise orta sıklıkla tercih edildikleri görülmektedir (Şekil 46).

Tablo 22: Kent merkezlerine gidilme sıklığı tablosu

	ÇOK SIKLIKLA		ORTA SIKLIKLA		AZ SIKLIKLA		GİTMEM	
	N	%	N	%	N	%	N	%
KALE VE ULUS BÖLGESİNİ	1	0.3	10	2.3	49	9.4	190	40.0
KIZILAY BÖLGESİNİ	41	12.5	62	14.5	93	17.9	54	11.4
BAHÇELİEVLER BÖLGESİNİ	60	18.3	102	23.8	77	14.8	11	2.3
TUNALI BÖLGESİNİ	48	14.7	73	17.0	87	16.8	42	8.8
ÇUKURAMBAR-SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİNİ	105	32.1	73	17.0	44	8.5	28	5.9
BİLKENT BÖLGESİNİ	20	6.1	52	12.1	91	17.5	87	18.3
ÜMITKÖY-ÇAYYOLU BÖLGESİNİ	52	15.9	57	13.3	78	15.0	63	13.3
TOPLAM	327	100	429	100	519	100	475	100

Şekil 46: Kent merkezlerine gidilme sıklığı dağılım grafiği

Akşam ve gece saatlerinde üniversite öğrencilerinin kent merkezlerine karşı olan deneyimlerine yönelik sorular örneklemedeki üniversite öğrencilerine yöneltilmiştir. Bu deneyimlerin değerlendirilmesine ilişkin analizler Tablo 23’de özetlenmektedir. Öğrencilerin, 5 noktalı likert ölçeğine göre, kendilerine sorulan ifadelere katılıp katılmamaları değerlendirmeleri istenmiştir. Buna göre, “5” kesinlikle katılıyorum, “1” ise kesinlikle katılmıyorum ifadesine karşılık gelmektedir.

Yapılan anketler sonucu oluşturulan Tablo 23’de de görüldüğü üzere üniversite öğrencilerinin akşam ve gece saatlerinde kent merkezine gitmekten kaçınmadıkları görülmektedir. Kent merkezlerinin tehlikeli ve güvensiz olduğunu düşünmedikleri fakat güvenlik güçlerinin görünür olmasının güvenlik hissini artırdığını düşündükleri tespit edilmektedir. Üniversite öğrencilerinin akşam ve gece saatlerinde kent merkezlerine tek başına gitmekten kaçınmadıkları fakat başkasıyla birlikte dışarı çıktıklarında kendilerini daha güvende hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin akşam ve gece saatlerinde toplu taşıma araçlarını ve taksiyi kullanmaktan kaçınmadıkları fakat kendi aracını kullanmalarının daha güvenli olduğunu düşündükleri görülmektedir. Bunların yanı sıra üniversite öğrencileri kent merkezlerinin akşam ve gece saatlerinde canlılığını yitirdiğini düşündükleri görülmektedir. Ankara’da yer alan gece mekânlarının daha çok yerel halkın beklentisine yönelik olduğunu düşündükleri, gece mekânlarının turistleri hedef almadığını düşündükleri görülmektedir. Akşam ve gece saatlerinde gece hayatını düzenleyen kararlar alınması gerektiğini fakat sıklıkla gittikleri yerlerin eğlence anlayışlarını yansıttığını ve eğlence anlayışlarıyla örtüştüğünü düşündükleri görülmektedir. Bunların dışında kent merkezlerinin akşam ve gece saatlerinde yeterince aydınlatılması konusunda kararsız kaldıkları, herhangi bir fikir belirtmedikleri tespit edilmiştir.

Tablo 23: Akşam ve gece saatlerinde dışarı çıkma deneyimlerinin değerlendirilmesi

AKŞAM VE GECE SAATLERİNDE DIŞARI ÇIKMA DENEYİMLERİ	KESİNLİKLE KATILYORUM		KATILYORUM		KARARSIZIM		KATILMIYORUM		KESİNLİKLE KATILMIYORUM		TOPLAM	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Akşam saatlerinde kent merkezinde dışarı çıkmaktan kaçınıyorum.	28	11.2	35	14.0	42	16.8	92	36.8	53	21.2	250	100
Akşam saatlerinde kent merkezinin tehlikeli/ güvensiz olduğunu düşünürüm.	24	9.6	64	25.6	60	24.0	68	27.2	34	13.6	250	100
Polislerin akşam saatlerinde daha görünür olması güvenlik hissimi artırır.	55	22.0	84	33.6	53	21.2	33	13.2	25	10.0	250	100
Tek başıma akşam saatlerinde kent merkezine gitmem.	42	16.8	46	18.4	36	14.4	78	31.2	48	19.2	250	100
Başkalarıyla birlikte olduğumda akşam saatlerinde kent merkezinde güvende hissederim.	55	22.0	131	52.4	42	16.8	13	5.2	9	3.6	250	100
Akşam saatlerinde otobüs/dolmuş/metroya binmekten kaçınıyorum.	31	12.4	34	13.6	52	20.8	79	31.6	54	21.6	250	100
Akşam saatlerinde taksiye binmekten kaçınıyorum.	17	6.8	46	18.4	54	21.6	83	33.2	50	20.0	250	100
Akşam saatlerinde kendi aracımı kullanmaktan kaçınıyorum.	7	2.8	10	4.0	31	12.4	55	22.0	147	58.8	250	100
Ankara'da kent merkezi akşam saatlerinde canlılığını yitirir.	39	15.6	70	28.0	62	24.8	56	22.4	23	9.2	250	100
Akşam saatlerinde kullandığım alanların yeterli aydınlatılmadığını düşünürüm.	27	10.8	76	30.4	69	27.6	57	22.8	21	8.4	250	100
Ankara'nın gece mekânları daha çok turistleri hedefler; yerel halkın beklentisine yönelik değildir.	18	7.2	30	12.0	52	20.8	87	34.8	63	25.2	250	100
Gece hayatını düzenleyen kararlar alınmalı/denetimler yapılmalıdır.	84	33.6	110	44.0	36	14.4	13	5.2	7	2.8	250	100
Akşam saatlerinde sıklıkla gittiğim yerlerin eğlence anlayışımı yansıttığını ve örtüşüğünü düşünürüm.	49	19.6	97	38.8	69	27.6	27	10.8	8	3.2	250	100

Örnekleme yer alan öğrencilerin akşam ve gece saatlerinde kent merkezlerini kullandımlarına yönelik sebepleri sorulmuştur. Buna göre öncelikle öğrencilerin kent merkezlerini eğlenme tercihleri açısından tercih etme sebepleri araştırılmıştır. Tablo 24 ve Şekil 47’de kentsel merkezi alanların akşam ve gece saatlerinde tercih edilme sebepleri özetlenmiştir.

Akşam ve saatlerinde sınırlı sayıda kullanıcısı olduğu anlaşılan Kale ve Ulus bölgesinin en çok tercih edilme nedenlerinin ilgi çeken gece mekanlarının/etkinliklerinin olması (%16.7) ve yeterli ulaşım araçlarının olmasıdır (%16.7). Onu takiben bölgenin tercih edilme nedenleri arasında üniversite öğrencilerinin bütçesine uygun mekanların bulunmasıdır (%11.5).

Kentin merkezi çekirdeği olan Kızılay Bölgesinin en çok tercih edilme nedenlerinin yeterli ulaşım araçlarının olması (%21.2), ilgi çeken gece mekanlarının aktivitelerin olması (%16.1), çoğunlukla bütçeye uygun mekanların/aktivitelerin bulunması (%14.8) ve çıkış dönüş noktalarına yakın olması (%14.3) ile ilişkileri görülmüştür. Bu sonuçlardan, kentin diğer bölgelerine doğrudan ulaşım imkânı sunan Kızılay bölgesinin erişilebilirlik nedeniyle öğrenciler arasında tercih edilen bir bölge olduğu anlaşılmaktadır. Onu takiben Kızılay bölgesinin bir diğer tercih edilme nedenleri arasında yaş aralığına hitap etmesi gelmektedir (%10.5).

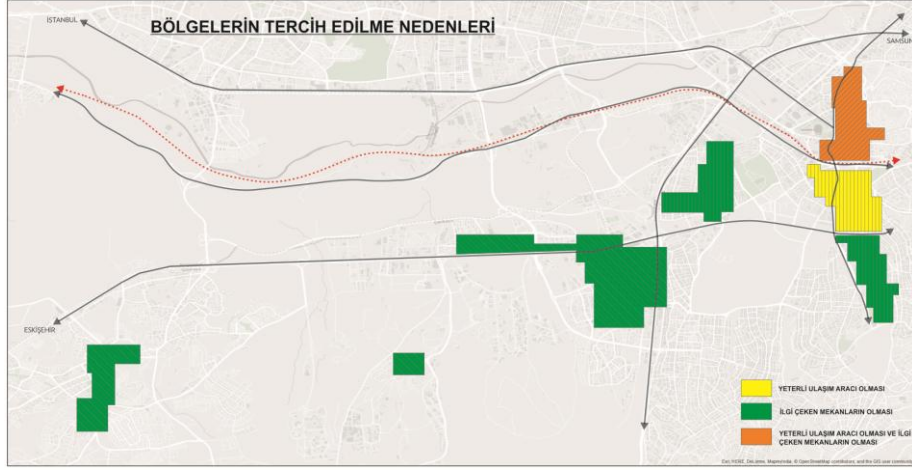
Bahçelievler bölgesinin en çok tercih edilme nedenlerinin ilgi çeken gece mekanlarının/aktivitelerin olması (%18.1) ve yaş aralığına hitap ediyor olması görülmektedir (%17.2). Onu takiben sırasıyla bölgenin tercih edilme nedenleri arasında yeterli ulaşım aracının olması (%12.1), çoğunlukla bütçeye uygun mekanların/etkinlikleri bulunmasıdır (%11.9) ve çıkış dönüş noktalarına yakın olması (%9.8) gelmektedir.

Kent merkezinin güneyinde yer alan ve rekreatif, kültürel merkez olarak tanımlanabilecek Tunalı Hilmi Bölgesinin en çok tercih edilme nedenlerinin ilgi çeken gece mekanlarının etkinliklerin olmasıdır (%21.9). Onu takiben bölgenin

tercih edilme nedenleri arasında sırasıyla yaş aralığına hitap etmesi (%18.8), kalabalık ve çok tercih edilen bir yer olması (%12.3), güvenlik sorunları olmaması (%9.6) ve çoğunlukla bütçeye uygun mekanların/etkinliklerin bulunması (%8.5) gelmektedir.

Araştırma alanı olan Çankaya Üniversitesinin Balgat Kampüsünü yakın çevresinde yer alan Çukurambar ve Söğütözü bölgelerinin tercih edilme sebeplerinin ilgi çeken gece mekanlarının, etkinliklerinin olmasıdır (%15.2). Onu takiben sırasıyla bölgenin tercih edilme nedenleri arasında güvenlik sorunlarının olmaması (%12.9), yaş aralığına hitap etmesi (%12.9) ve park yeri sorunu olmaması (%9.2) gelmektedir. Bilkent bölgesinin en çok tercih edilme nedenlerinin ilgi çeken gece mekanlarının aktivitelerinin olması (%15.7), yaş aralığına hitap eden mekanların olması (%15.4), güvenlik sorunları olmamasıdır (%14.8). Onu takiben bölgenin tercih edilme nedenlerinin sırasıyla tekinsiz bireylerin olmaması (%9.5) ve park yeri sorunu olmamasıdır (%8.6).

Batı ekseninde yeni gelişim bölgesi olan ve araştırma alanı Çankaya Üniversitesi'nin Merkez Kampüsüne yakın olan Ümitköy-Çayyolu bölgesinin en çok tercih edilme nedeninin ilgi çeken gece mekanlarının etkinliklerin olmasıdır (%19.7). Onu takiben sırasıyla bölgenin tercih edilme nedenlerinin yaş aralığına hitap eden mekanların olması (%13.0), güvenlik sorunları olmaması (%12.0), park yeri sorunu olmaması (%7.4) ve çıkış/dönüş noktalarına yakın olmasıdır (%7.4).

Şekil 47: Bölgelerin tercih edilme nedenlerinin dağılımı

Tablo 24: Kent merkezlerinin tercih edilme nedenlerinin dağılımı

AKŞAM VE GECE SAATLERİNDE BÖLGELERİN TERCİH EDİLME NEDENLERİ	KALE VE ULUS BÖLGESİNİ		KIZILAY BÖLGESİNİ		BAHÇELİEVLER BÖLGESİNİ		TUNALI BÖLGESİNİ		ÇUKURAMBAR -SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİNİ		BİLKENT BÖLGESİNİ		ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU BÖLGESİNİ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
İlgimi çeken gece mekanlarının/ aktivitelerinin olması	13	16.7	63	16.1	102	18.1	105	21.9	98	15.2	53	15.7	85	19.7
Güvenlik sorunları olmaması (yankesicilik, hırsızlık, diğer suçlar)	3	3.8	10	2.6	46	8.2	46	9.6	83	12.9	50	14.8	52	12.0
Park yeri sorunu olmaması	2	2.6	4	1.0	6	1.1	10	2.1	59	9.2	29	8.6	32	7.4
Çıkış/Dönüş noktama yakın olması	4	5.1	56	14.3	55	9.8	32	6.7	50	7.8	15	4.4	32	7.4
Yeterli ulaşım aracı olması	13	16.7	83	21.2	68	12.1	30	6.3	38	5.9	7	2.1	13	3.0
Trafik sıkışıklığı sorunu olmaması	1	1.3	6	1.5	2	0.4	2	0.4	22	3.4	22	6.5	27	6.3
Gürültüsüz olması	6	7.7	1	0.3	4	0.7	1	0.2	31	4.8	17	5.0	17	3.9
Kalabalık, çok tercih edilen bir yer olması	6	7.7	32	8.2	51	9.1	59	12.3	34	5.3	13	3.8	19	4.4
Tenha olması	3	3.8	0	0.0	2	0.4	1	0.2	14	2.2	9	2.7	9	2.1
Benim yaş aralığıma hitap etmesi	5	6.4	41	10.5	97	17.2	90	18.8	83	12.9	52	15.4	56	13.0
Altyapı sorunu olmaması (Tuvalet, çöp)	1	1.3	5	1.3	11	2.0	12	2.5	22	3.4	12	3.6	14	3.2
Başiboş sokak hayvanların olmaması	1	1.3	7	1.8	6	1.1	3	0.6	7	1.1	4	1.2	6	1.4
Tekinsiz bireylerin olmaması	1	1.3	3	0.8	23	4.1	24	5.0	38	5.9	32	9.5	26	6.0
Aydınlatma sorunu olmaması	3	3.8	19	4.9	22	3.9	23	4.8	27	4.2	13	3.8	16	3.7
Çoğunlukla bütçeme uygun mekanların/aktivitelerin bulunması	9	11.5	58	14.8	67	11.9	41	8.5	34	5.3	7	2.1	25	5.8
Diğer	7	9.0	3	0.8	1	0.2	1	0.2	3	0.5	3	0.9	3	0.7
TOPLAM	78	100.0	391	100.0	563	100.0	480	100.0	643	100.0	338	100.0	432	100.0

Örnekleme yer alan öğrencilerin akşam ve gece saatlerinde kent merkezlerini tercih etmeme sebepleri sorulmuştur. Buna göre öncelikle öğrencilerin kent merkezlerini eğlenme tercihleri açısından tercih etmeme sebepleri araştırılmıştır. Tablo 25’de kentsel merkezi alanların akşam ve gece saatlerinde tercih edilmeme sebepleri özetlenmiştir.

Akşam ve gece saatlerinde kullanıcı sayısı bakımından en çok tercih edilmeyen bölge olduğu anlaşılan Kale ve Ulus bölgesinin tercih edilmeme nedenlerinin sırasıyla güvenlik sorunlarının olması (%19.7), tekinsiz bireylerin varlığı (%15.3), ilgi çeken gece mekanlarının/etkinliklerin olduğu anlaşılmaktadır (%14.7). Bu sonuçlardan anlaşılmaktadır ki Kale ve Ulus bölgesi akşam ve gece saatlerinde güvenli bir bölgeye sahip olmadığı ve kullanıcıların kendilerini güvende hissetmemesinden dolayı tercih etmedikleri görülmektedir.

Kentin merkezi çekirdeği olan Kızılay bölgesinin en çok tercih edilmeme nedenlerinin sırasıyla park yeri sorununun olması (%18.0), güvenlik sorunlarının olması (%16.0), kalabalık olması (%14.5). Bunların dışında bölgenin tercih edilmeme nedenlerinin oran dağılımları incelendiğinde trafik sıkışıklığı (%10.9), ilgi çeken gece mekanlarının/aktivitelerin olmaması (%10.6), tekinsiz bireylerin olması (%8.5), gürültülü olması (%8.3) anlaşılmaktadır.

Bahçelievler bölgesinin en çok tercih edilmeme nedenlerinin sırasıyla bölgede park yeri sorununun yaşanması (%26.1), bölgenin kalabalık olması (%18.2), bölgede yaşanan trafik sıkışıklığı (%15.2) ve gürültü olduğu anlaşılmaktadır (%10.9). Bölgede yaşanan sorunlar incelendiğinde Bahçelievler bölgesinde ciddi anlamda park yeri sorunu yaşandığı ve bu durumda kullanıcılar açısından Bahçelievler bölgesini tercih etmelerini olumsuz yönde etkilediği görülmektedir.

Kent merkezinin güneyinde yer alan, rekreatif ve kültürel merkez olarak tanımlanabilecek Tunalı Hilmi bölgesinin en çok tercih edilmeme nedenlerinin sırasıyla bölgede yaşanan park yeri sorunu (%20.1), bölgenin kalabalık olması

(%16.4), bölgede yaşanan trafik sıkışıklığı (%13.0) ve bölgenin gürültülü olması (%10.2) gelmektedir.

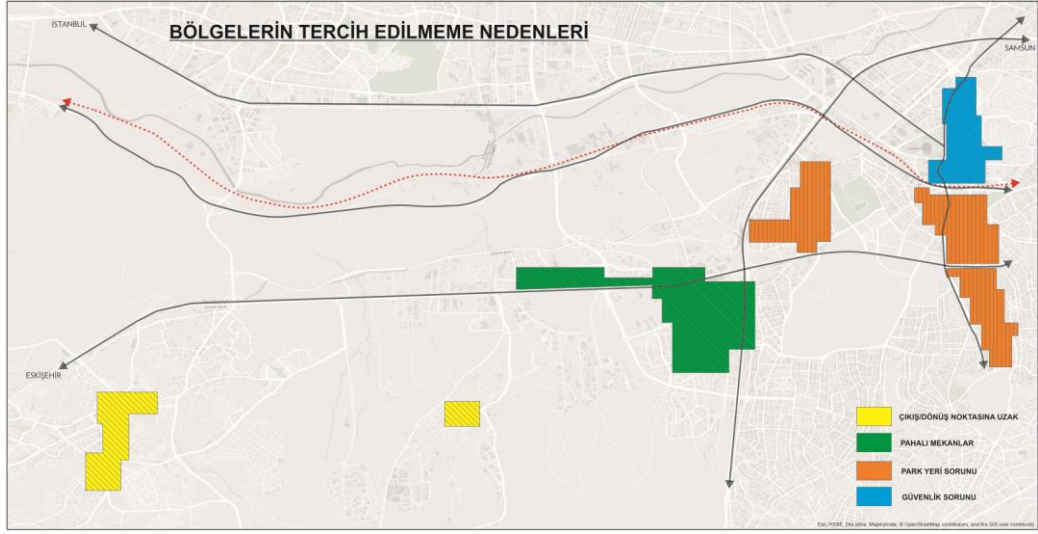
Araştırma alanı olan Çankaya Üniversitesi'nin Balgat Kampüsünü yakın çevresinde yer alan Çukurambar-Söğütözü bölgesinin en çok tercih edilmeme nedenleri incelendiğinde çoğunlukla pahalı mekanların bulunmasından dolayı olduğu tespit edilmiştir (%23.4). Bu sonuçlara göre Çukurambar ve Söğütözü bölgesinin kullanıcılar açısından pahalı görüldüğü ve bundan dolayı da bölgenin tercih edilmediği anlaşılmaktadır. Onu takiben bölgenin tercih edilmeme nedenlerinin oran dağılımları incelendiğinde yeterli ulaşım aracı olmaması (%11.9), ilgi çeken gece mekanlarının/etkinliklerinin olmaması (%11.5), çıkış/dönüş noktalarına uzak olması (%10.1) gelmektedir.

Bilkent bölgesinin en çok tercih edilmeme nedenlerinin çıkış/dönüş noktalarına uzak olması (%22.4), çoğunlukla pahalı mekanların bulunması (%21.1), yeterli ulaşım aracı olmamasından (%16.6) dolayı olduğu anlaşılmaktadır.

Batı ekseninde yeni gelişim bölgesi olan ve araştırma alanı Çankaya Üniversitesi'nin Merkez Kampüsüne yakın olan Ümitköy-Çayyolu bölgesinin en çok tercih edilmeme nedenlerinin çıkış/dönüş noktalarına uzak olması (%23.2), çoğunlukla pahalı mekanların bulunması (%22.5) ve bölgeye yeterli ulaşım aracının olmamasından (%13.7) dolayı olduğu görülmektedir.

Kentin merkezi çekirdeğinden uzak, batı ekseninde yer alan Bilkent ve Çukurambar Söğütözü bölgelerinin erişilebilirlik bakımından öğrenciler açısından tercih edilmedikleri anlaşılmaktadır.

Şekil 48: Bölgelerin tercih edilmeme nedenlerinin dağılımı

Tablo 25: Kent merkezlerinin tercih edilmeme nedenlerinin dağılımı

TERCİH EDİLMEME NEDENİ	KALE VE ULUS BÖLGESİNİ		KIZILAY BÖLGESİNİ		BAHÇELİEVLER BÖLGESİNİ		TUNALI BÖLGESİNİ		ÇUKURAMBAR-SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİNİ		BİLKENT BÖLGESİNİ		ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU BÖLGESİNİ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bu alana gitmedim; fikrim yok.	57	9.0	6	1.1	6	1.8	16	4.5	7	3.2	29	8.8	20	7.0
İlgimi çeken gece mekanlarının/ aktivitelerinin olmaması	93	14.7	60	10.6	17	5.2	11	3.1	25	11.5	29	8.8	21	7.4
Güvenlik sorunları olması (yankesicilik, hırsızlık, diğer suçlar)	125	19.7	91	16.0	5	1.5	7	2.0	2	0.9	1	0.3	2	0.7
Park yeri sorunu olması	47	7.4	102	18.0	86	26.1	71	20.1	11	5.0	8	2.4	7	2.5
Çıkış/Dönüş noktama uzak olması	34	5.4	24	4.2	29	8.8	35	9.9	22	10.1	74	22.4	66	23.2
Yeterli ulaşım aracı olmaması	11	1.7	10	1.8	11	3.3	22	6.2	26	11.9	55	16.6	39	13.7
Trafik sıkışıklığı	24	3.8	62	10.9	50	15.2	46	13.0	12	5.5	10	3.0	10	3.5
Gürültülü olması	15	2.4	47	8.3	36	10.9	36	10.2	12	5.5	10	3.0	5	1.8
Kalabalık olması	17	2.7	82	14.5	60	18.2	58	16.4	15	6.9	17	5.1	7	2.5
Tenha olması	47	7.4	10	1.8	3	0.9	5	1.4	2	0.9	6	1.8	5	1.8
Diğer yaş aralığına hitap etmesi (daha genç veya daha yaşlılar için)	31	4.9	8	1.4	8	2.4	7	2.0	13	6.0	8	2.4	15	5.3
Altyapı sorunu olması (Tuvalet, çöp)	11	1.7	11	1.9	4	1.2	7	2.0	2	0.9	3	0.9	1	0.4
Başiboş sokak hayvanları	6	0.9	3	0.5	2	0.6	0	0.0	11	5.0	3	0.9	18	6.3
Tekinsiz bireylerin varlığı	97	15.3	48	8.5	7	2.1	10	2.8	2	0.9	2	0.6	3	1.1
Karanlık olması / aydınlatma sorunu	16	2.5	3	0.5	1	0.3	2	0.6	3	1.4	5	1.5	2	0.7
Çoğunlukla pahalı mekanların bulunması	2	0.3	0	0.0	4	1.2	20	5.6	51	23.4	70	21.1	64	22.5
Diğer	0	0.0	0	0.0	1	0.3	1	0.3	2	0.9	1	0.3	0	0.0
TOPLAM	633	100	567	100	330	100	354	100.0	218	100.0	331	100.0	285	100.0

5.3. BAĞIMLI/BAĞIMSIZ DEĞİŞKEN İLİŞKİSİ

Bu bölümde bağımlı/bağımsız değişkenlere ilişkin istatistik bilgiler ve birbirleri arasındaki ilişkiler incelenmektedir. Bunun için, öncelikle bağımsız değişkenlerin parametreleri yeniden gruplandırılarak çözümleme çerçevesine uygun hale getirilmiştir (Tablo 26). Bağımsız değişken parametreleri regresyon analizine anlamlı gruplara ayrılarak hazırlanmıştır.

Çalışmada kullanılacak bağımsız değişkenler cinsiyet, kampüs, araba sahipliliği, ikamet süresi, ikamet türü, çıkma sıklığı ve ortalama harcama tutarıdır. Bağımlı değişkenler ise kentin merkezi bölgelerinin tercih edilme ve edilmeme nedenleri ve kent merkezlerinin kullanılma sıklıklarıdır.

Değişkenlerden cinsiyet, kampus, araba sahipliliği, vakit geçirme süresi, çıkma sıklığı, dönüş saati dikotom ver, ikamet süresi, ikamet türü ve ortalama harcama tutarı ordinal veri olarak yeniden gruplandırılmıştır.

Araba sahipliliği değişkeni yeniden gruplandırılarak evet-hayır olacak şekilde dikotom veri haline getirilmiştir. Bunun için “diğer” seçeneğini seçen kullanıcılar “evet” seçeneğini seçenlere eklenmiştir. İkamet süresi değişkeni ise gruplandırma sonucu “0-4”, “5-19” ve “20+” olmak üzere ordinal istatistiksel veri formatına getirilmiştir. İkamet türü değişkeni “aile”, “yurt” ve “kendi dairesi”nde olmak üzere ordinal istatistiksel veri formatına getirilmiştir. Anket sürecinde “diğer” grubunu seçen kullanıcılar “kendi dairesi” seçeneğini seçenlere eklenmiştir. Bir diğer değişken olan çıkma sıklığı “haftada birden çok” ve “haftada bir ve daha az” olarak dikotom istatistiksel veri formatına dönüştürülmüştür. Anket sürecinde “haftada bir kez”, “iki haftada bir kez”, “ayda bir kez”, “sıkça değil” ve “asla” seçeneğini seçen kullanıcılar “haftada bir ve daha az” olarak yeniden gruplandırılarak analiz prosedürüne uygun hale dönüştürülmüştür. Dışarıda vakit geçirme süresi değişkeni ise “4 saat ve altı” ve “4 saat ve üstü” olmak üzere dikotom istatistiksel veri formatına dönüştürülmüştür. Anket sürecinde “0-2”, “2-4” saati seçen kullanıcılar “4

saat ve altı”, “4-6”, “6 üstü” saati seçen kullanıcılar ise “4 saat ve üstü” olmak üzere yeniden gruplandırılarak analiz prosedürüne uygun hale getirilmiştir.

Tablo 26: Özet tablosu

ÖZET TABLOSU		N	%
Cinsiyet	Kadın	142	56.8
	Erkek	108	43.2
Kampüs	Merkez	130	52
	Balgat	120	48
Araba Sahipliliği	Evet	132	52.8
	Hayır	118	47.2
İkamet Süresi	0-4	31	12.4
	5-19	56	22.4
	20+	163	65.2
İkamet Türü	Aile	200	80
	Yurt	11	4.4
	Kendi Dairesi	39	15.6
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	156	62.4
	Haftada bir ve daha az	94	37.6
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	115	46
	4' ve üstü	135	54
Dönüş saati	22:30 öncesi	100	40
	22:30 sonrası	150	60
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	79	31.6
	51-100 TL	139	55.6
	100 TL ve üstü	32	12.8

Dışarı çıkma saati değişkeni “22:30 öncesi” ve “22:30 sonrası” olmak üzere dikotom veri formatına getirilmiştir. Bunun için “18:00-19:30”, “19:30-21:00” ve “21:00-22:30” saat aralığını seçenler “22:30 öncesi”, “22:30-24:00”, “24:00-02:30” ve “02:30 sonrası” saat aralığını seçenler ise “22:30 sonrası” olmak üzere yeniden gruplandırılarak analiz formatına uygun hale dönüştürülmüştür. Bir diğer değişken olan ortalama harcama tutarı “0-50 TL”, “51-100 TL” ve “100 TL ve üstü” olmak üzere ordinal veri formatına getirilmiştir. Bunun için anket sürecinde “0-50 TL” ve

“51-100 TL” seçeneklerini işaretleyenlerin verisi korunmuş olup “100-200 TL”, “200-500 TL”, “500-1000 TL” ve “1000 TL ve üstü” seçeneklerini işaretleyenler “100 TL ve üstü” olmak üzere yeniden gruplandırılmıştır.

Bu düzenleme ile çalışmanın bağımsız değişkenlerinin tamamına ilişkin tanımlayıcı istatistiksel Tablo 26’da özetlenmiştir.

Değişken 1: Cinsiyet

Örnekleme alanında 142 adet kadın kullanıcıya ulaşılmıştır. Kadın kullanıcıların genel profilinin değerlendirilebilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların değerlendirilmesi Tablo 27’de özetlenmiştir.

Tablo 27’de de görüldüğü üzere kadın kullanıcılarının %55.6’sının Balgat Kampüsünde eğitim görmekte olduğu %44.4’ünün ise Merkez Kampüste olduğu, araba sahiplilik oranlarının kadın kullanıcılar arasında yaygın olmadığı (%38.7) tespit edilmiştir. Ankara’da 20 yıldan fazla süredir ikamet eden kadın kullanıcıların oranının fazla olduğu (%65.5), bunun yanı sıra 4 yıldan daha az yaşayanların sayısının en az orana sahip olduğu (%12) görülmektedir. 4 yıldan fazla süredir Ankara ikamet eden kadın kullanıcı oranının %88 olduğu tespit edilmiştir. Buradan eğitim görmek üzere Üniversiteye Ankara dışından gelen kadın öğrencilerin oranının düşük olduğu anlaşılmaktadır. Kadın kullanıcıların ikamet türü dağılımlarına bakıldığında ise ailesi ile yaşayanların yoğunlukta olduğu (%82.4), onu kendi dairesinde yaşayanların takip ettiği (%12), yurttan yaşayanların oranının ise en az orana (%5.6) sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Haftada birden çok dışarı çıkan kadın kullanıcıların dışarı çıkma oranlarının fazla olduğu (%55.6) görülmektedir. Dışarı çıkan kadın kullanıcılardan 4 saat ve altı vakit geçirenlerin, 4 saat ve üstü vakit geçirenlere göre daha fazla olduğu (%53.5), 22:30 öncesi dönenlerin (%57) 22:30 sonrası dönenlere oranla daha fazla olduğu (%43) tespit edilmiştir. Kadın kullanıcılarının dışarıda vakit geçirme süreleri boyunca ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan kadın kullanıcıların oranının

%59.2, 0-50 TL harcama tutarının %28.2, 100 TL ve üstü harcamaların %12.7 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan kadın kullanıcıları oranının %87.4 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 27: Kadın kullanıcı profili

KADIN KULLANICI		N	%
Kampüs	Merkez	63	44.4
	Balgat	79	55.6
Araba Sahipliliği	Evet	55	38.7
	Hayır	87	61.3
İkamet Süresi	0-4	17	12.0
	5-19	32	22.5
	20+	93	65.5
İkamet Türü	Aile	117	82.4
	Yurt	8	5.6
	Kendi Dairesi	17	12.0
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	79	55.6
	Haftada bir ve daha az	63	44.4
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	76	53.5
	4' ve üstü	66	46.5
Dönüş saati	22:30 öncesi	81	57.0
	22:30 sonrası	61	43.0
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	40	28.2
	51-100 TL	84	59.2
	100 TL ve üstü	18	12.7

Örnekleme alanında 108 adet erkek kullanıcıya ulaşılmıştır. Erkek kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilebilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 28'de özetlenmiştir.

Erkek kullanıcılarının %62'sinin Merkez Kampüste eğitim görmekte olduğu %38'inin ise Balgat Kampüste olduğu Tablo 28'de görülmektedir. Erkek kullanıcıların araba sahiplilik oranlarının dağılımları incelendiğinde ise kadın kullanıcılara kıyasla araba sahibi olan erkek sayısının daha çok olduğu, araba sahibi olanların oranının %71.3 olduğu tespit edilmiştir. Ankara'da 20 yıldan fazla süredir ikamet eden erkek kullanıcıların oranının fazla olduğu (%64.8), bunun yanı sıra 4 yıldan daha az yaşayanların sayısının en az orana sahip olduğu (%13) görülmektedir. 4 yıldan fazla süredir Ankara ikamet eden erkek kullanıcı oranının %87 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 28: Erkek kullanıcı profili

ERKEK KULLANICI		N	%
Kampüs	Merkez	67	62.0
	Balgat	41	38.0
Araba Sahipliliği	Evet	77	71.3
	Hayır	31	28.7
İkamet Süresi	0-4	14	13.0
	5-19	24	22.2
	20+	70	64.8
İkamet Türü	Aile	83	76.9
	Yurt	3	2.8
	Kendi Dairesi	22	20.4
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	77	71.3
	Haftada bir ve daha az	31	28.7
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	39	36.1
	4' ve üstü	69	63.9
Dönüş saati	22:30 öncesi	19	17.6
	22:30 sonrası	89	82.4
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	39	36.1
	51-100 TL	55	50.9
	100 TL ve üstü	14	13.0

Erkek kullanıcıların ikamet türü dağılımlarına bakıldığında ise ailesi ile yaşayanların yoğunlukta olduğu (%76.9), onu kendi dairesinde yaşayanların takip ettiği (%20.4), yurttan yaşayanların oranının ise en az orana (%2.8) sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Haftada birden çok dışarı çıkan erkek kullanıcıların dışarı çıkma oranlarının fazla olduğu (%71.3) görülmektedir. Dışarı çıkan erkek kullanıcılardan 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin, 4 saat ve altı vakit geçirenlere göre daha fazla olduğu (%63.9), saat 22:30'dan sonra dönenlerin 22:30 öncesi dönenlere oranla daha fazla olduğu (%82.4) tespit edilmiştir. Erkek kullanıcılarının dışarıda vakit geçirme süreleri boyunca ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan erkek kullanıcıların oranının %50.9, 0-50 TL harcama tutarının %36.1, 100 TL ve üstü harcamaların %13 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan erkek kullanıcıları oranının %87 olduğu tespit edilmiştir.

Cinsiyet değişkeni incelendiğinde erkek kullanıcıların araba sahiplilik oranlarının kadın kullanıcılara göre oldukça fazla olduğu kadın kullanıcıların araba sahiplilik oranlarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Erkek kullanıcıların kadın kullanıcılara oranla haftada birden daha çok dışarı çıktıkları görülmektedir. Akşam ve gece saatlerinde dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçiren erkek kullanıcı sayısının fazla olduğu kadın kullanıcıların ise akşam ve gece saatlerinde dışarıda 4 saat altında vakit geçirdikleri anlaşılmaktadır. Akşam ve gece saatlerinde dışarı çıkan erkek öğrencilerin çoğunlukla 22:30 sonrasında döndükleri, kadın öğrencilerin ise 22:30 öncesinde döndükleri görülmektedir. Buradan kadın kullanıcıların akşam ve gece saatlerinde dışarıda erkek kullanıcılara oranla daha az vakit geçirdikleri ve erkek kullanıcılara oranla erken saatlerde dönmeyi tercih ettikleri sonuçlarına ulaşılmaktadır.

Değişken 2: Kampüs

Merkez Kampüste öğrenim görmekte olan 130 kullanıcıya ulaşılmıştır. Merkez Kampüste öğrenim görmekte olan kullanıcıların genel profillerinin

değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımları Tablo 29'da özetlenmiştir.

Merkez Kampüste öğrenim gören kullanıcıların %48.5 kadın %51.5'i ise erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Merkez Kampüste öğrenim gören kullanıcıların araba sahiplilik oranlarının dağılımları incelendiğinde ise araba sahibi olanların oranının %53.1 olduğu araba sahibi olmayanların oranının ise %46.9 olduğu tespit edilmiştir. Ankara'nın merkez çekirdeğine uzak olan Merkez Kampüse araba sahibi olmayan kullanıcıların üniversite servisleri ile ulaştığı bilinmektedir. Ankara'da 20 yıldan fazla süredir ikamet etmekte olan Merkez Kampüste eğitim gören kullanıcıların oranın fazla olduğu (%68.5), bunun yanı sıra 4 yıldan az ikamet eden kullanıcıların en az orana (%10.8) sahip olduğu görülmektedir. 4 yıldan fazla süredir Ankara'da ikamet eden Merkez Kampüste öğrenim görmekte olan kullanıcıların oranının % 89.3 olduğu tespit edilmiştir. Merkez Kampüste öğrenim görmekte olan kullanıcıların ikamet türü dağılımlarına bakıldığında ise ailesi ile yaşayanların yoğunlukta olduğu (%83.8), onu kendi dairesinde yaşayanların takip ettiği (%10.8), yurtda yaşayanların oranının ise en az orana (%5.4) sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Haftada birden çok dışarı çıkan Merkez Kampüs kullanıcılarının dışarı çıkma oranlarının fazla olduğu (%58.5) görülmektedir. Dışarı çıkan Merkez Kampüs kullanıcılarından 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin, 4 saat ve altı vakit geçirenlere göre daha fazla olduğu (%53.8), saat 22:30'dan sonra dönenlerin 22:30 öncesi dönenlere oranla daha fazla olduğu (%66.2) tespit edilmiştir. Merkez Kampüste öğrenim gören kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan erkek kullanıcıların oranının %57.7, 0-50 TL harcama tutarının %29.2, 100 TL ve üstü harcamaların %13.1 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan Merkez Kampüs kullanıcıları oranının %70.8 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 29: Merkez Kampüste öğrenim gören kullanıcı profili

MERKEZ KAMPÜS KULLANICISI		N	%
Cinsiyet	Kadın	63	48.5
	Erkek	67	51.5
Araba Sahipliliği	Evet	69	53.1
	Hayır	61	46.9
İkamet Süresi	0-4	14	10.8
	5-19	27	20.8
	20+	89	68.5
İkamet Türü	Aile	109	83.8
	Yurt	7	5.4
	Kendi Dairesi	14	10.8
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	76	58.5
	Haftada bir ve daha az	54	41.5
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	60	46.2
	4' ve üstü	70	53.8
Dönüş saati	22:30 öncesi	44	33.8
	22:30 sonrası	86	66.2
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	38	29.2
	51-100 TL	75	57.7
	100 TL ve üstü	17	13.1

Balgat Kampüsünde öğrenim görmekte olan 120 kullanıcıya ulaşılmıştır. Balgat Kampüste öğrenim görmekte olan kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 30'da özetlenmiştir.

Balgat Kampüste öğrenim gören kullanıcıların %65.8'i kadın %34,2'sinin ise erkek olduğu Tablo 30'da görülmektedir. Balgat Kampüste öğrenim gören kullanıcıların araba sahiplilik oranlarının dağılımları incelendiğinde ise araba sahibi olanların oranının %52.5 olduğu araba sahibi olmayanların oranının ise %47.5

olduğu tespit edilmiştir. Ankara’da 20 yıldan fazla süredir ikamet etmekte olan Balgat Kampüste eğitim gören kullanıcıların oranının fazla olduğu (%61.7), bunun yanı sıra 4 yıldan az ikamet eden kullanıcıların en az orana (%14.2) sahip olduğu görülmektedir. 4 yıldan fazla süredir Ankara’da ikamet eden Balgat Kampüste öğrenim görmekte olan kullanıcıların oranının % 85.9 olduğu tespit edilmiştir. Balgat kampüste öğrenim görmekte olan kullanıcıların ikamet türü dağılımlarına bakıldığında ise ailesi ile yaşayanların yoğunlukta olduğu (%75.8), onu kendi dairesinde yaşayanların takip ettiği (%20.8), yurttan yaşayanların oranının ise en az orana (%3.3) sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 30: Balgat Kampüsünde öğrenim gören kullanıcı profili

BALGAT KAMPÜSÜ KULLANICISI		N	%
Cinsiyet	Kadın	79	65.8
	Erkek	41	34.2
Araba Sahipliliği	Evet	63	52.5
	Hayır	57	47.5
İkamet Süresi	0-4	17	14.2
	5-19	29	24.2
	20+	74	61.7
İkamet Türü	Aile	91	75.8
	Yurt	4	3.3
	Kendi Dairesi	25	20.8
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	80	66.7
	Haftada bir ve daha az	40	33.3
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	55	45.8
	4' ve üstü	65	54.2
Dönüş saati	22:30 öncesi	56	46.7
	22:30 sonrası	64	53.3
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	41	34.2
	51-100 TL	64	53.3
	100 TL ve üstü	15	12.5

Haftada birden çok dışarı çıkan (%66.7) Balgat Kampüs kullanıcılarının haftada bir ve daha az dışarı çıkanların oranından (%33.3) fazla olduğu görülmektedir. Dışarı çıkan Balgat Kampüs kullanıcılarından 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin (%54.2), 4 saat ve altı vakit geçirenlere (%45,8) göre daha fazla olduğu, saat 22:30 dan sonra dönenlerin (%53.3) 22:30 öncesi dönenlere (%46.7) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Balgat Kampüste öğrenim gören kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan Balgat Kampüs kullanıcılarının oranının %53.3, 0-50 TL harcama tutarının %34.2, 100 TL ve üstü harcamaların %12.5 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan Balgat Kampüsü kullanıcıları oranının %87.5 olduğu tespit edilmiştir.

Kentin merkezi alanları dışında kalan Merkez Kampüste öğrenim gören öğrencilerin Balgat Kampüsüne kıyasla yurttan kalma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların akşam saatlerinde Balgat Kampüse oranla daha erken döndükleri ve haftada bir ve daha az sayıda akşam ve gece saatlerinde dışarı çıktıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Değişken 3: Araba Sahipliliği

Örnekleme alanında araba sahibi olan 132 kullanıcıya ulaşılmıştır. Araba sahibi olan kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 31’de özetlenmiştir.

Araba sahibi olan kullanıcıların %41.7’si kadın %58.3’ünün ise erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araba sahibi olan kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanlarının oranı %52.3 Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %47.7 olduğu verisine ulaşılmıştır. Ankara’da 20 yıldan fazla süredir ikamet etmekte olup araba sahibi olan kullanıcıların oranının fazla olduğu (%68.7), bunun yanı sıra 4 yıldan az ikamet edip araba sahibi olan kullanıcıların en az orana (%10.6) sahip olduğu görülmektedir. 4 yıldan fazla süredir Ankara’da ikamet eden araba sahibi

olan kullanıcıların oranının % 89.4 olduğu tespit edilmiştir. Araba sahibi olan kullanıcıların ikamet türü dağılımlarına bakıldığında ise ailesi ile yaşayanların yoğunlukta olduğu (%81.8), onu kendi dairesinde yaşayanların takip ettiği (%17.4), yurttan yaşayanların oranının ise en az orana (%0.8) sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Haftada birden çok dışarı çıkan (%70.5) araba sahibi kullanıcılarının haftada bir ve daha az dışarı çıkanların oranından (%29.5) fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 31: Araba sahibi olan kullanıcı profili

ARABASI OLAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	55	41.7
	Erkek	77	58.3
Kampüs	Merkez	69	52.3
	Balgat	63	47.7
İkamet Süresi	0-4	14	10.6
	5-19	28	21.2
	20+	90	68.2
İkamet Türü	Aile	108	81.8
	Yurt	1	0.8
	Kendi Dairesi	23	17.4
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	93	70.5
	Haftada bir ve daha az	39	29.5
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	63	47.7
	4' ve üstü	69	52.3
Dönüş saati	22:30 öncesi	37	28.0
	22:30 sonrası	95	72.0
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	34	25.8
	51-100 TL	75	56.8
	100 TL ve üstü	23	17.4

Araba sahibi kullanıcıların akşam ve gece saatlerinde 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin (%52.3), 4 saat altı vakit geçirenlere (%47.7) göre daha fazla olduğu, saat 22:30 dan sonra dönenlerin (%72) 22:30 öncesi dönenlere (%28) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Araba sahibi kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan araba sahibi kullanıcıları oranının %56.8, 0-50 TL harcama tutarının %25.8, 100 TL ve üstü harcamaların %17.4 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan araba sahibi kullanıcıları oranının %72.6 olduğu tespit edilmiştir. Buradan araba sahibi olanların, ortalama harcama tutarlarının da yüksek olmasından varlıklı bir kesim oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Örnekleme alanında araba sahibi olmayan 118 kullanıcıya ulaşılmıştır. Araba sahibi olan kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 32’de özetlenmiştir.

Araba sahibi olmayan kullanıcıların %73.7’sinin kadın %26.3’ünün ise erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araba sahibi olmayan kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanlarının oranı %51.7 Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %48.3 olduğu verisine ulaşılmıştır. Ankara’da 20 yıldan fazla süredir ikamet etmekte olup araba sahibi olmayan kullanıcıların oranının fazla olduğu (%61.9), bunun yanı sıra 4 yıldan az ikamet edip araba sahibi olmayan kullanıcıların en az orana (%14.4) sahip olduğu görülmektedir. 4 yıldan fazla süredir Ankara’da ikamet eden araba sahibi olmayan kullanıcıların oranının %84.9 olduğu tespit edilmiştir. Araba sahibi olmayan kullanıcıların ikamet türü dağılımlarına bakıldığında ise ailesi ile yaşayanların yoğunlukta olduğu (%78), onu kendi dairesinde yaşayanların takip ettiği (%13.6), yurttan yaşayanların oranının ise en az orana (%8.5) sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Haftada birden çok dışarı çıkan (%53.4) araba sahibi olmayan kullanıcılarının haftada bir ve daha az dışarı çıkanların oranından (%46.6) fazla olduğu görülmektedir. Dışarı çıkan araba sahibi olmayan kullanıcılarından 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin (%55.9), 4 saat ve altı vakit geçirenlere (%44.1) göre daha fazla olduğu, saat 22:30 dan sonra dışarı çıkanların

(%46.6) 22:30 öncesi dışarı çıkanlara (%53.4) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Araba sahibi kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan araba sahibi kullanıcıları oranının %54.2, 0-50 TL harcama tutarının %38.1, 100 TL ve üstü harcamaların %7.6 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan araba sahibi kullanıcıları oranının %92.3 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 32: Araba sahibi olmayan kullanıcı profili

ARABASI OLMAYAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	87	73.7
	Erkek	31	26.3
Kampüs	Merkez	61	51.7
	Balgat	57	48.3
İkamet Süresi	0-4	17	14.4
	5-19	27	22.9
	20+	73	61.9
İkamet Türü	Aile	92	78.0
	Yurt	10	8.5
	Kendi Dairesi	16	13.6
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	63	53.4
	Haftada bir ve daha az	55	46.6
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	52	44.1
	4' ve üstü	66	55.9
Dönüş saati	22:30 öncesi	63	53.4
	22:30 sonrası	55	46.6
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	45	38.1
	51-100 TL	64	54.2
	100 TL ve üstü	9	7.6

Araba sahipliği değişkeni incelendiğinde yurttan yaşayanların araba sahibi olmadıkları, ailesi ve kendi dairesinde yaşayanların araba sahibi oldukları

görülmektedir. Arabası olan kullanıcıların arabası olmayan kullanıcılara oranla dışarı çıktıklarında ortalama 100 TL ve üstü harcayanların çoğunlukta olduğu buradan da varlıklı bir kesimin olduğu görülmektedir. Araba sahibi olan kullanıcıların kent merkezlerine akşam ve gece saatlerinde arabası olmayan kullanıcılara oranla erişilebilirlik konusunda sıkıntı yaşamadıklarından dolayı haftada birden daha çok dışarı çıktıkları ve 22:30 sonrası dönenlerin yoğunlukta olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Değişken 4: İkamet Süresi

Örneklem alanda Ankara’da 0-4 yıl arası ikamet eden 31 kullanıcıya ulaşılmıştır. Anket yapılan 0-4 yıl arası ikamet eden kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 33’de özetlenmiştir.

Ankara’da 0-4 yıl arası ikamet edenlerin %54.8 inin kadın, %45.2’sinin erkek olduğu tespit edilmiştir. Ankara’da 0-4 yıl arası ikamet eden kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanlarının oranı %45.2 Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %54.8 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise Ankara’da 4 yıldan daha az yaşayanlardan araba sahibi olanlar %45.2 orana sahipken araba sahibi olmayanların %54.8 orana sahip oldukları görülmektedir. Ankara’da 0-4 yıl arası yaşayanların %61.3 ünün kendi dairelerinde yaşadıkları, %25.8 inin yurttan yaşadıkları, geri kalan %12.9’unun ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. Buradan üniversite eğitimi almak için öğrencilerin kent dışından Ankara’ya geldikleri sonucuna varılmaktadır. Haftada birden çok dışarı çıkan (%48.4) ikamet süresi 0-4 yıl arası olan kullanıcılarının haftada bir ve daha az dışarı çıkanların oranından (%51.6) az olduğu görülmektedir. 0-4 yıl arası ikamet eden kullanıcılardan 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin (%58.1), 4 saat ve altı vakit geçirenlere (%41.9) göre daha fazla olduğu, saat 22:30 dan sonra dönenlerin (%54.8) 22:30 öncesi dönenlere (%45.2) oranla daha az olduğu tespit edilmiştir. Ankara’da 0-4 yıl arası ikamet eden kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan ikamet süresi 20 yıldan fazla olan

kullanıcıların oranının %48.4, 0-50 TL harcama tutarının %41.9, 100 TL ve üstü harcamaların %9.7 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan Ankara’da 0-4 yıl arası ikamet eden kullanıcıların oranının %90.3 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 33: Ankara’da ikamet süresi 0-4 yıl arası olan kullanıcı profili

İKAMET SÜRESİ 0-4 YIL ARASI OLAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	17	54.8
	Erkek	14	45.2
Kampüs	Merkez	14	45.2
	Balgat	17	54.8
Araba Sahipliliği	Evet	14	45.2
	Hayır	17	54.8
İkamet Türü	Aile	4	12.9
	Yurt	8	25.8
	Kendi Dairesi	19	61.3
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	15	48.4
	Haftada bir ve daha az	16	51.6
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	13	41.9
	4' ve üstü	18	58.1
Dönüş saati	22:30 öncesi	14	45.2
	22:30 sonrası	17	54.8
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	13	41.9
	51-100 TL	15	48.4
	100 TL ve üstü	3	9.7

Örnekleme alan Ankara’da 5-19 yıl arası ikamet eden 56 kullanıcıya ulaşılmıştır. Anket yapılan 5-19 yıl arası ikamet eden kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 34’de özetlenmiştir.

Ankara’da 5-19 yıl arası ikamet edenlerin %57.1’inin kadın, %42.9’unun erkek olduğu tespit edilmiştir. Ankara’da 5-19 yıl arası ikamet eden kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanlarının oranı %48.2 Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %51.8 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise Ankara’da 5-19 yıl arası yaşayanlardan araba sahibi olanların ve araba sahibi olmayanların oranlarının eşit oldukları tespit edilmiştir. Ankara’da 5-19 yıl arası yaşayanların %82.1’inin aileleriyle yaşadıkları, %14.3’ünün aileleriyle birlikte yaşadıkları, geri kalan %3.6’nın ise yurtta yaşadıkları verisine ulaşılmıştır.

Tablo 34: Ankara’da ikamet süresi 5-19 yıl arası olan kullanıcı profili

İKAMET SÜRESİ 5-19 YIL ARASI OLAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	32	57.1
	Erkek	24	42.9
Kampüs	Merkez	27	48.2
	Balgat	29	51.8
Araba Sahipliliği	Evet	28	50.0
	Hayır	28	50.0
İkamet Türü	Aile	46	82.1
	Yurt	2	3.6
	Kendi Dairesi	8	14.3
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	38	67.9
	Haftada bir ve daha az	18	32.1
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	32	57.1
	4' ve üstü	24	42.9
Dönüş saati	22:30 öncesi	24	42.9
	22:30 sonrası	32	57.1
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	15	26.8
	51-100 TL	34	60.7
	100 TL ve üstü	7	12.5

Haftada birden çok dışarı çıkan (%67.9) ikamet süresi 5-19 yıl arası olan kullanıcılarının haftada bir ve daha az dışarı çıkanların oranından (%32.1) daha fazla olduğu görülmektedir. Dışarı çıkan 5-19 yıl arası ikamet eden kullanıcılardan dışarıda 4 saat ve altı vakit geçirenlerin (%57.1), 4 saat ve üstü vakit geçirenlere (%42.9) göre daha fazla olduğu, saat 22:30 dan sonra dönenlerin (%57.1) 22:30 öncesi dönenlere (%42.9) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ankara'da 5-19 yıl arası ikamet eden kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan ikamet süresi 20 yıldan fazla olan kullanıcıların oranının %60.7, 0-50 TL harcama tutarının %26.8, 100 TL ve üstü harcamaların %12.5 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan Ankara'da 5-19 yıl arası ikamet eden kullanıcıların oranının %87.5 olduğu tespit edilmiştir.

Örnekleme alan Ankara'da 20 yıldan fazla süredir ikamet eden 163 kullanıcıya ulaşılmıştır. Anket yapılan 20 yıldan fazla süredir ikamet eden kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 35'de özetlenmiştir.

Ankara'da 20 yıldan fazla süredir ikamet edenlerin %57.1'inin kadın, %42.9'unun erkek olduğu tespit edilmiştir. Ankara'da 20 yıldan fazla süredir ikamet eden kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanlarının oranı %54.6 Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %45.4 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise Ankara'da 20 yıldan fazla yaşayanlardan araba sahibi olanların %55.2, araba sahibi olmayanların %44.8 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Ankara'da 20 yıldan fazla süredir %92'sinin aileleriyle yaşadıkları, %7.4'ünün aileleriyle birlikte yaşadıkları, geri kalan %0.6 sının ise yurttta yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Ankara'da 4 yıldan fazla süredir yaşayan öğrenci sayısının fazla olduğu görülmektedir. Buradan üniversite öğrencilerinin aileleri çocuklarını kent dışına eğitim için göndermek istemedikleri ve bir Vakıf Üniversitesi olan Çankaya Üniversitesine göndermeyi tercih ettikleri sonucuna ulaşılabilir. Hafta da birden çok dışarı çıkan (%63.2) ikamet süresi 20 yıldan fazla olan kullanıcıların haftada bir ve daha az dışarı çıkanların oranından (%36.8) daha fazla olduğu görülmektedir. Dışarı

çıkın 20 yıldan fazla süredir ikamet eden kullanıcılardan dışarıda 4 saat ve altı vakit geçirenlerin (%42.9), 4 saat ve üstü vakit geçirenlere (%57.1) göre daha az olduğu, saat 22:30 dan sonra dönenlerin (%62) 22:30 öncesi dönenlere (%38) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ankara'da 20 yıldan fazla ikamet eden kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan ikamet süresi 20 yıldan fazla olan kullanıcıların oranının %55.2, 0-50 TL harcama tutarının %31.3, 100 TL ve üstü harcamaların %13.5 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan Ankara'da 20 yıldan fazla ikamet eden kullanıcıların oranının %86.5 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 35: Ankara'da ikamet süresi 20 yıldan fazla olan kullanıcı profili

İKAMET SÜRESİ 20 YILDAN FAZLA OLAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	93	57.1
	Erkek	70	42.9
Kampüs	Merkez	89	54.6
	Balgat	74	45.4
Araba Sahipliliği	Evet	90	55.2
	Hayır	73	44.8
İkamet Türü	Aile	150	92.0
	Yurt	1	0.6
	Kendi Dairesi	12	7.4
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	103	63.2
	Haftada bir ve daha az	60	36.8
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	70	42.9
	4' ve üstü	93	57.1
Dönüş saati	22:30 öncesi	62	38.0
	22:30 sonrası	101	62.0
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	51	31.3
	51-100 TL	90	55.2
	100 TL ve üstü	22	13.5

Değişken 5: İkamet Türü

Ailesi ile ikamet eden 200 kullanıcıya ulaşılmıştır. Ailesi ile ikamet eden kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 36’da özetlenmiştir.

Tablo 36: Ailesi ile ikamet eden kullanıcı profili

AİLESİ İLE İKAMET EDEN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	117	58.5
	Erkek	83	41.5
Kampüs	Merkez	109	54.5
	Balgat	91	45.5
Araba Sahipliliği	Evet	108	54.0
	Hayır	92	46.0
İkamet Süresi	0-4	4	2.0
	5-19	46	23.0
	20+	150	75.0
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	127	63.5
	Haftada bir ve daha az	73	36.5
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	95	47.5
	4' ve üstü	105	52.5
Dönüş saati	22:30 öncesi	83	41.5
	22:30 sonrası	117	58.5
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	63	31.5
	51-100 TL	113	56.5
	100 TL ve üstü	24	12.0

Ailesi ile ikamet edenlerin %58.5’inin kadın, %41.5’inin erkek olduğu tespit edilmiştir. Ailesi ile ikamet eden kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanlarının oranı %54.5 Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %45.5 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliliği verisi incelendiğinde ise ailesi

ile yaşayan araba sahibi olanların %54.0, araba sahibi olmayanların %46.0 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Ailesi ile ikamet edenlerin %75 inin 20 yıldan fazla süredir Ankara'da yaşadıkları, %23'ünün Ankara'da 5-19 yıl arasında yaşadıkları, geri kalan %2'sinin ise 0-4 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Haftada birden çok dışarı çıkan (%63.5) ailesi ile ikamet eden kullanıcıları haftada bir ve daha az dışarı çıkanların oranından (%36.5) daha fazla olduğu görülmektedir. Ailesi ile birlikte ikamet eden kullanıcılardan dışarıda 4 saat ve altı vakit geçirenlerin (%47.5), 4 saat ve üstü vakit geçirenlere (%52.5) göre daha az olduğu, saat 22:30'dan sonra dönenlerin (%58.5), 22:30 öncesi dönenlere (%41.5) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Ailesi ile ikamet eden kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL harcama yapan ailesi ile birlikte yaşayan kullanıcıların oranının %56.5, 0-50 TL harcama tutarının %31.5, 100 TL ve üstü harcamaların %12 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan ailesi ile ikamet eden kullanıcıların oranının %88 olduğu tespit edilmiştir.

Örnekleme alanında yurttan ikamet eden 11 kullanıcıya ulaşılmıştır. Yurttan ikamet eden kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 37'de özetlenmiştir.

Yurttan ikamet edenlerin %72.7 sinin kadın, %27.3 ünün erkek olduğu tespit edilmiştir. Yurttan ikamet eden kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %63.6 Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %36.4 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise yurttan yaşayanlardan araba sahibi olanların %9.1, araba sahibi olmayanların %90.9 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Yurttan ikamet edenlerin %72.7 sinin 0-4 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları, %18.2 sinin Ankara'da 5-19 yıl arasında yaşadıkları, geri kalan %9.1 inin ise 20 yıldan fazla süredir Ankara'da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Buradan yurttan kalan öğrencilerin üniversite öğrenimleri için Ankara'ya geldikleri görülmektedir. Haftada birden çok dışarı çıkan (%72.7) yurttan ikamet eden kullanıcıları haftada bir ve daha az dışarı çıkanların oranından (%27.3) daha fazla olduğu görülmektedir. Yurttan kalan öğrencilerin yemek yemek için ve ders çalışmak

için haftada birden çok dışarı çıktıkları sonucuna bağlanmaktadır. Yurtta ikamet eden kullanıcılardan dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin (%36.4), 4 saat ve üstü vakit geçirenlere (%63.6) göre daha az olduğu, saat 22:30 dan sonra dönenlerin (%45.5), 22:30 öncesi dönenlerin (%54.5) oranla daha az olduğu tespit edilmiştir. 22:30 sonrası dönenlerin oranının düşük olmasının yurtlara belli bir giriş saati olmasına bağlanabilir.

Tablo 37: Yurtta ikamet eden kullanıcı profili

YURTTA İKAMET EDEN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	8	72.7
	Erkek	3	27.3
Kampüs	Merkez	7	63.6
	Balgat	4	36.4
Araba Sahipliliği	Evet	1	9.1
	Hayır	10	90.9
İkamet Süresi	0-4	8	72.7
	5-19	2	18.2
	20+	1	9.1
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	8	72.7
	Haftada bir ve daha az	3	27.3
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	4	36.4
	4' ve üstü	7	63.6
Dışarı çıkma saati	22:30 öncesi	6	54.5
	22:30 sonrası	5	45.5
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	5	45.5
	51-100 TL	5	45.5
	100 TL ve üstü	1	9.0

Yurtta ikamet eden kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL ve 0-50 TL harcama yapan kullanıcıları oranının %45.5, 100 TL ve üstü harcama yapanların oranının %9.1 olduğu görülmektedir. 100 TL ve

altı harcama yapan ailesi ile ikamet eden kullanıcıların oranının %91 olduğu tespit edilmiştir. Buradan yurttan kalan öğrencilerin varlıklı kesim olmadığı sonucuna varılabilir.

Örnekleme alanında yurttan ikamet eden 39 kullanıcıya ulaşılmıştır. Kendi dairesinde ikamet eden kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 38'de özetlenmiştir.

Kendi dairesinde ikamet edenlerin %43.6'sının kadın, %56.4'ünün erkek olduğu tespit edilmiştir. Kendi dairesinde ikamet eden kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %35.9 Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %64.1 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise kendi dairesinde yaşayanlardan araba sahibi olanların %59.0, araba sahibi olmayanların %41.0 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Kendi dairesinde ikamet edenlerin %48.7'sinin 0-4 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları, %30.8'inin Ankara'da 20 yıldan fazla yaşadıkları, geri kalan %20.5'inin ise 5-19 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Haftada birden çok dışarı çıkan (%53.8) kendi dairesinde ikamet eden kullanıcıların haftada bir ve daha az dışarı çıkanların oranından (%46.2) daha fazla olduğu görülmektedir. Kendi dairesinde ikamet eden kullanıcılardan dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin (%41.0), 4 saat ve üstü vakit geçirenlere (%59.0) göre daha az olduğu, saat 22:30 dan sonra dönenlerin (%71.8), 22:30 öncesi dönenlerin (%28.2) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Buradan kendi dairesinde yaşayanların 22:30 sonrasında dönme oranlarının fazla olmasını öğrencilerin, aile baskısı ve yurtlara giriş çıkış saati denetimi olmaması sonucuna bağlanabilir. Kendi dairesinde ikamet eden kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL arası harcama yapanların oranının %53.8, 0-50 TL harcama yapan kullanıcıları oranının %28.2, 100 TL ve üstü harcama yapanların oranının %17.9 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan kendi dairesinde ikamet eden kullanıcıların oranının %82 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 38: Kendi dairesinde ikamet eden kullanıcıların profili

KENDİ DAİRESİNDE İKAMET EDEN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	17	43.6
	Erkek	22	56.4
Kampüs	Merkez	14	35.9
	Balgat	25	64.1
Araba Sahipliliği	Evet	23	59.0
	Hayır	16	41.0
İkamet Süresi	0-4	19	48.7
	5-19	8	20.5
	20+	12	30.8
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	21	53.8
	Haftada bir ve daha az	18	46.2
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	16	41.0
	4' ve üstü	23	59.0
Dönüş saati	22:30 öncesi	11	28.2
	22:30 sonrası	28	71.8
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	11	28.2
	51-100 TL	21	53.8
	100 TL ve üstü	7	17.9

Değişken 6: Dışarı Çıkma Sıklığı

Örnekleme alanında haftada birden az dışarı çıkan 156 kullanıcıya ulaşılmıştır. Haftada birden az dışarı çıkan kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 39'da özetlenmiştir.

Haftada birden az dışarı çıkan kullanıcıların %50.6'sının kadın, %49.4'ünün erkek olduğu tespit edilmiştir. Haftada birden az dışarı çıkan kullanıcılardan Merkez

Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %48.7 Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %51.3 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliliği verisi incelendiğinde ise haftada birden az dışarı çıkanlardan araba sahibi olanların %59.6, araba sahibi olmayanların %40.4 orana sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 39: Haftada birden az dışarı çıkan kullanıcı profili

HAFTADA BİRDEN AZ DIŞARI ÇIKAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	79	50.6
	Erkek	77	49.4
Kampüs	Merkez	76	48.7
	Balgat	80	51.3
Araba Sahipliliği	Evet	93	59.6
	Hayır	63	40.4
İkamet Türü	Aile	15	9.6
	Yurt	38	24.4
	Kendi Dairesi	103	66.0
İkamet Süresi	0-4	127	81.4
	5-19	8	5.1
	20+	21	13.5
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	67	42.9
	4' ve üstü	89	57.1
Dönüş saati	22:30 öncesi	57	36.5
	22:30 sonrası	99	63.5
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	51	32.7
	51-100 TL	80	51.3
	100 TL ve üstü	25	16.0

Haftada birden az dışarı çıkanların %66'sının kendi dairelerinde, %24.4'ünün yurtda geri kalan %9.6'sının ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. Haftada birden az dışarı çıkanların %81.4'ünün 0-4 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları, %13.5'inin Ankara'da 20 yıldan fazla yaşadıkları, geri kalan %5.1'inin ise 5-19 yıl arasında

Ankara’da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Haftada birden az dışarı çıkan kullanıcılardan dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin (%42.9), 4 saat ve üstü vakit geçirenlere (%57.1) göre daha az olduğu, saat 22:30’dan sonra dönenlerin (%63.5), 22:30 öncesi dönenlerin (%36.5) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Haftada birden az dışarı çıkan kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL arası harcama yapanların oranının %51.3, 0-50 TL harcama yapan kullanıcıları oranının %32.7, 100 TL ve üstü harcama yapanların oranının %16.0 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan haftada birden az dışarı çıkan kullanıcıların oranının %84 olduğu tespit edilmiştir.

Örnekleme alanında haftada birden çok dışarı çıkan 94 kullanıcıya ulaşılmıştır. Haftada birden çok dışarı çıkan kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 40’da özetlenmiştir.

Haftada birden çok dışarı çıkan kullanıcıların %67’sinin kadın, %33’ünün erkek olduğu tespit edilmiştir. Haftada birden çok dışarı çıkan kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %57.4, Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %42.6 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise haftada birden çok dışarı çıkanlardan araba sahibi olanların %41.5, araba sahibi olmayanların %58.5 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Haftada birden çok dışarı çıkanların %63.8’sinin kendi dairelerinde, %19.1’inin yurttan, geri kalan %17’sinin ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. Haftada birden çok dışarı çıkanların %77.7’sinin 0-4 yıl arasında Ankara’da yaşadıkları, %19.1’inin Ankara’da 20 yıldan fazla yaşadıkları, geri kalan %3.2’sinin ise 5-19 yıl arasında Ankara’da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Haftada birden çok dışarı çıkan kullanıcılardan dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin (%51.1), 4 saat ve üstü vakit geçirenlere (%48.9) göre daha fazla olduğu, saat 22:30’dan sonra dönenlerin (%54.3), 22:30 öncesi dönenlerin (%45.7) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Haftada birden çok dışarı çıkan kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL arası harcama yapanların oranının %62.8, 0-50 TL

harcama yapan kullanıcıları oranının %29.8, 100 TL ve üstü harcama yapanların oranının %7.4 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan haftada birden az dışarı çıkan kullanıcıların oranının %92,6 olduğu tespit edilmiştir. Haftada birden çok dışarı çıkanların dışarı çıktıklarında ortalama harcama tutarlarının haftadan birden az dışarı çıkanlara oranla daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 40: Haftada birden çok dışarı çıkan kullanıcı profili

HAFTADA BİR DEN ÇOK DIŞARI ÇIKAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	63	67.0
	Erkek	31	33.0
Kampüs	Merkez	54	57.4
	Balgat	40	42.6
Araba Sahipliliği	Evet	39	41.5
	Hayır	55	58.5
İkamet Türü	Aile	16	17.0
	Yurt	18	19.1
	Kendi Dairesi	60	63.8
İkamet Süresi	0-4	73	77.7
	5-19	3	3.2
	20+	18	19.1
Vakit Geçirme Süresi	4' ve altı	48	51.1
	4' ve üstü	46	48.9
Dışarı çıkma saati	22:30 öncesi	43	45.7
	22:30 sonrası	51	54.3
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	28	29.8
	51-100 TL	59	62.8
	100 TL ve üstü	7	7.4

Değişken 7: Vakit Geçirme Süresi

Örnekleme alanında dışarıda 4 saat altı vakit geçiren 115 kullanıcıya ulaşılmıştır. Dışarıda 4 saat altı vakit geçiren kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 41’de özetlenmiştir.

Tablo 41: Dışarıda 4 saat ve altı vakit geçiren kullanıcı profili

DIŞARIDA 4 SAAT ALTI VAKİT GEÇİREN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	76	66.1
	Erkek	39	33.9
Kampüs	Merkez	60	52.2
	Balgat	55	47.8
Araba Sahipliliği	Evet	63	54.8
	Hayır	52	45.2
İkamet Türü	Aile	13	11.3
	Yurt	32	27.8
	Kendi Dairesi	70	60.9
İkamet Süresi	0-4	95	82.6
	5-19	4	3.5
	20+	16	13.9
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	67	58.3
	Haftada bir ve daha az	48	41.7
Dönüş saati	22:30 öncesi	65	56.5
	22:30 sonrası	50	43.5
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	47	40.9
	51-100 TL	59	51.3
	100 TL ve üstü	9	7.8

Akşam ve gece saatlerinde dışarıda 4 saat altı vakit geçiren kullanıcıların %66.1’inin kadın, %33.9’unun erkek olduğu Tablo 41’de de görülmektedir. Dışarıda 4 saat altı vakit geçiren kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %52.2, Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %47.8

olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise dışarıda 4 saatin altında vakit geçiren araba sahibi olan kullanıcıların %54.8, araba sahibi olmayanların %45.2 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin %60.9'unun kendi dairelerinde, %27.8'inin yurtta, geri kalan %11.3'ünün ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. Dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin %82.6'sının 0-4 yıl arasında, %13.9'unun 20 yıldan fazla, geri kalan %3.5'inin ise 5-19 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Dışarıda 4 saat altı vakit geçiren kullanıcılardan haftada birden çok dışarı çıkanların (%58.3), haftada birden az dışarı çıkanlardan (%41.7) daha fazla olduğu, saat 22:30'dan sonra dönenlerin (%43.5), 22:30 öncesi dönenlerin (%56.5) oranla daha az olduğu tespit edilmiştir. Dışarıda 4 saat altı vakit geçiren kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL arası harcama yapanların oranının %51.3, 0-50 TL harcama yapan kullanıcıları oranının %40.9, 100 TL ve üstü harcama yapanların oranının %7.8 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan haftada birden az dışarı çıkan kullanıcıların oranının %92,2 olduğu tespit edilmiştir.

Örnekleme alanında dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçiren 135 kullanıcıya ulaşılmıştır. Dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçiren kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 42'de özetlenmiştir.

Akşam ve gece saatlerinde dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçiren kullanıcıların %48.9'unun kadın, %51.1'inin erkek olduğu tespit edilmiştir. Dışarıda 4 saat üstü vakit geçiren kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %51.9, Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %48.1 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise dışarıda 4 saatin ve üstünde vakit geçiren araba sahibi olan kullanıcıların %51.1, araba sahibi olmayanların %48.9 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Dışarıda 4 saat üstü vakit geçirenlerin %68.9'unun kendi dairelerinde, %17.8'inin yurtta, geri kalan %13.3'ünün ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. Dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin %77.8'inin 0-

4 yıl arasında, %17'sinin 20 yıldan fazla, geri kalan %5.2'sinin ise 5-19 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır.

Tablo 42: Dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçiren kullanıcı profili

DIŞARIDA 4 SAAT VE ÜSTÜ VAKİT GEÇİREN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	66	48.9
	Erkek	69	51.1
Kampüs	Merkez	70	51.9
	Balgat	65	48.1
Araba Sahipliliği	Evet	69	51.1
	Hayır	66	48.9
İkamet Türü	Aile	18	13.3
	Yurt	24	17.8
	Kendi Dairesi	93	68.9
İkamet Süresi	0-4	105	77.8
	5-19	7	5.2
	20+	23	17.0
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	89	65.9
	Haftada bir ve daha az	46	34.1
Dönüş saati	22:30 öncesi	35	25.9
	22:30 sonrası	100	74.1
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	32	23.7
	51-100 TL	80	59.3
	100 TL ve üstü	23	17.0

Dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçiren kullanıcılardan haftada birden çok dışarı çıkanların (%65.9), haftada birden az dışarı çıkanlardan (%34.1) daha fazla olduğu, saat 22:30'dan sonra dönenlerin (%74.1), 22:30 öncesi dönenlerin (%25.9) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçiren kullanıcıların dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL arası harcama

yapanların oranının %59.3, 0-50 TL harcama yapan kullanıcıları oranının %23.7, 100 TL ve üstü harcama yapanların oranının %17 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçiren kullanıcıların oranının %83 olduğu tespit edilmiştir.

Değişken 8: Dönüş Saati

Örnekleme alanında saat 22:30 öncesi dönenlerin 100 kullanıcıya ulaşılmıştır. Saat 22:30 öncesi dönen kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 43'de özetlenmiştir.

Saat 22:30 öncesi dönen kullanıcıların %81'inin kadın, %19'unun erkek olduğu tespit edilmiştir. Saat 22:30 öncesi dönen kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %44, Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %56 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise dışarı 22:30 öncesi dönen araba sahibi olan kullanıcıların %37, araba sahibi olmayanların %63 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. 22:30 öncesi dönenlerin %62 sinin kendi dairelerinde, %24'ünün yurtdışı, geri kalan %14'ünün ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. 22:30 öncesi dönenlerin %83 ünün 0-4 yıl arasında, %11'inin 20 yıldan fazla, geri kalan %6 sınıfın ise 5-19 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. 22:30 öncesi dönen kullanıcılardan haftada birden çok dışarı çıkanların (%57), haftada birden az dışarı çıkanlardan (%43) daha fazla olduğu, dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin (%65), dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin (%35) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Dışarıya saat 22:30 öncesi dönenlerin ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL arası harcama yapanların oranının %53, 0-50 TL harcama yapan kullanıcıları oranının %41, 100 TL ve üstü harcama yapanların oranının %6 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan 22:30 öncesi dönen kullanıcıların oranının %94 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 43: Dışarı saat 22:30 öncesi dönen kullanıcıların profili

22:30 ÖNCESİ DÖNEN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	81	81.0
	Erkek	19	19.0
Kampüs	Merkez	44	44.0
	Balgat	56	56.0
Araba Sahipliliği	Evet	37	37.0
	Hayır	63	63.0
İkamet Türü	Aile	14	14.0
	Yurt	24	24.0
	Kendi Dairesi	62	62.0
İkamet Süresi	0-4	83	83.0
	5-19	6	6.0
	20+	11	11.0
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	57	57.0
	Haftada bir ve daha az	43	43.0
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	65	65.0
	4' ve üstü	35	35.0
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	41	41.0
	51-100 TL	53	53.0
	100 TL ve üstü	6	6.0

Örnekleme alanında saat 22:30 sonrası dönen 150 kullanıcıya ulaşılmıştır. Saat 22:30 sonrası dönen kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 44'de özetlenmiştir.

Saat 22:30 sonrası dönen kullanıcıların %40.7'sinin kadın, %59.3'ünün erkek olduğu tespit edilmiştir. Saat 22:30 sonrası dönen kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %57.3, Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %42.7 olduğu verisine ulaşılmıştır.

Tablo 44: Dışarı saat 22:30 sonrası dönen kullanıcıların profili

22:30 SONRASI DÖNEN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	61	40.7
	Erkek	89	59.3
Kampüs	Merkez	86	57.3
	Balgat	64	42.7
Araba Sahipliliği	Evet	95	63.3
	Hayır	55	36.7
İkamet Türü	Aile	17	11.3
	Yurt	32	21.3
	Kendi Dairesi	101	67.3
İkamet Süresi	0-4	117	78.0
	5-19	5	3.3
	20+	28	18.7
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	99	66.0
	Haftada bir ve daha az	51	34.0
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	50	33.3
	4' ve üstü	100	66.7
Ortalama Harcama Tutarı	0-50 TL	38	25.3
	51-100 TL	86	57.3
	100 TL ve üstü	26	17.3

Araba sahipliliği verisi incelendiğinde ise saat 22:30 sonrası dönen araba sahibi olan kullanıcıların %63.3, araba sahibi olmayanların %36.7 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. 22:30 sonrası dönen %67.3'ünün kendi dairelerinde, %21.3'ünün yurttan, geri kalan %11.3'ünün ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. 22:30 sonrası dönenlerin %78'inin 0-4 yıl arasında, %18.7'sinin 20 yıldan fazla, geri kalan %3.3'ünün ise 5-19 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. 22:30 sonrası dönen kullanıcılardan haftada birden çok dışarı çıkanların (%66), haftada birden az dışarı çıkanlardan (%34) daha fazla olduğu, dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin (%33.3), dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin (%66.7) oranla

daha az olduğu tespit edilmiştir. 22:30 sonrası dönenlerin dışarıda ortalama harcama yaptıkları tutarlar incelendiğinde 51-100 TL arası harcama yapanların oranının %57.3, 0-50 TL harcama yapan kullanıcıları oranının %25.3, 100 TL ve üstü harcama yapanların oranının %17.3 olduğu görülmektedir. 100 TL ve altı harcama yapan 22:30 sonrası dönen kullanıcıların oranının %82.6 olduğu tespit edilmiştir.

Değişken 9: Ortalama Harcama Tutarı

Örneklem alanda dışarıda 0-50 TL arası harcayanlardan 79 kullanıcıya ulaşılmıştır. Dışarıda 0-50 TL arası harcayan kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 45’de özetlenmiştir.

Dışarıda 0-50 TL arası harcayan kullanıcıların %50.6’sının kadın, %49’4’ünün erkek olduğu tespit edilmiştir. Dışarıda 0-50 TL arası harcayan kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %48.1, Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %51.9 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise dışarıda 0-50 TL arası harcayan araba sahibi olan kullanıcıların %43, araba sahibi olmayanların %57 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Dışarıda 0-50 TL arası harcayan kullanıcıların %64.6’sının kendi dairelerinde, %19’unun yurttan, geri kalan %16.5’inin ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. Dışarıda 0-50 TL arası harcayan kullanıcıların %79.7’sinin 0-4 yıl arasında, %13.9’unun 20 yıldan fazla, geri kalan %6.3’ünün ise 5-19 yıl arasında Ankara’da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Dışarıda 0-50 TL arası harcayan kullanıcılardan haftada birden çok dışarı çıkanların (%64.6), haftada birden az dışarı çıkanlardan (%35.4) daha fazla olduğu, dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin (%59.5), dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin (%40.5) oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Dışarıda 0-50 TL arası harcayan kullanıcılardan dışarıya 22:30 öncesi dönenlerin %51.9 orana, dışarıya 22:30 sonrası dönenlerin %48.1 orana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 45: Dışarıda 0-50 TL arası harcayan kullanıcı profili

DIŞARIDA 0-50 TL ARASI HARCAYAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	40	50.6
	Erkek	39	49.4
Kampüs	Merkez	38	48.1
	Balgat	41	51.9
Araba Sahipliliği	Evet	34	43.0
	Hayır	45	57.0
İkamet Türü	Aile	13	16.5
	Yurt	15	19.0
	Kendi Dairesi	51	64.6
İkamet Süresi	0-4	63	79.7
	5-19	5	6.3
	20+	11	13.9
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	51	64.6
	Haftada bir ve daha az	28	35.4
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	47	59.5
	4' ve üstü	32	40.5
Dönüş saati	22:30 öncesi	41	51.9
	22:30 sonrası	38	48.1

Örnekleme alanında dışarıda 50-100 TL arası harcayanlardan 139 kullanıcıya ulaşılmıştır. Dışarıda 50-100 TL arası harcayan kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 46'da özetlenmiştir.

Dışarıda 50-100 TL arası harcayan kullanıcıların %81'inin kadın, %19'unun erkek olduğu tespit edilmiştir. Dışarıda 50-100 TL arası harcayan kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %44, Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %56 olduğu verisine ulaşılmıştır.

Tablo 46: Dışarıda 50-100 TL arası harcayan kullanıcıların profili

DIŞARIDA 50-100 TL ARASI HARCAYAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	84	81.0
	Erkek	55	19.0
Kampüs	Merkez	75	44.0
	Balgat	64	56.0
Araba Sahipliliği	Evet	75	37.0
	Hayır	64	63.0
İkamet Türü	Aile	15	14.0
	Yurt	34	24.0
	Kendi Dairesi	90	62.0
İkamet Süresi	0-4	113	83.0
	5-19	5	6.0
	20+	21	11.0
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	80	57.0
	Haftada bir ve daha az	59	43.0
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	59	65.0
	4' ve üstü	80	35.0
Dönüş saati	22:30 öncesi	53	56.5
	22:30 sonrası	86	43.5

Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise dışarıda 50-100 TL arası harcayan araba sahibi olan kullanıcıların %37, araba sahibi olmayanların %63 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Dışarıda 50-100 TL arası harcayan kullanıcıların %62'sinin kendi dairelerinde, %24'ünün yurttan, geri kalan %14'ünün ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. Dışarıda 50-100 TL arası harcayan kullanıcıların %83'ünün 0-4 yıl arasında, %11'inin 20 yıldan fazla, geri kalan %6'sının ise 5-19 yıl arasında Ankara'da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Dışarıda 50-100 TL arası harcayan kullanıcılardan haftada birden çok dışarı çıkanların (%57) haftada birden az dışarı çıkanlardan (%43) daha fazla olduğu, dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin (%65), dışarıda 4 saat üstü vakit geçirenlerin (%35) oranla daha az olduğu tespit

edilmiştir. Buradan dışarıda daha az vakit geçirenlerin ortalama harcama tutarlarının az olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Dışarıda 50-100 TL arası harcayan kullanıcılardan dışarıya 22:30 öncesi dönenlerin %56.5 orana, dışarıya 22:30 sonrası dönenlerin %43.5 orana sahip olduğu görülmektedir.

Örnekleme alanında dışarıda 100 TL üstü harcayanlardan 32 kullanıcıya ulaşılmıştır. Dışarıda 100 TL üstü harcayan kullanıcıların genel profillerinin değerlendirilmesi için değişkenlerin çapraz sorgulaması yapılmış ve bu dağılımların analizleri Tablo 47’de özetlenmiştir.

Dışarıda 100 TL üstü harcayan kullanıcıların %56.3’ünün kadın, %43.8’inin erkek olduğu tespit edilmiştir. Dışarıda 100 TL üstü harcayan kullanıcılardan Merkez Kampüste öğrenim görmekte olanların oranının %53.1, Balgat Kampüste öğrenim görmekte olanların ise %46.9 olduğu verisine ulaşılmıştır. Araba sahipliği verisi incelendiğinde ise dışarıda 100 TL üstü harcayan araba sahibi olan kullanıcıların %71.9, araba sahibi olmayanların %28.1 orana sahip oldukları tespit edilmiştir. Dışarıda 100 TL ve üstü harcayan kullanıcıların %68.8’inin kendi dairelerinde, %21.9’unun yurttan, geri kalan %9.4 ünün ise aileleri ile yaşadıkları görülmektedir. Dışarıda 100 TL üstü harcayan kullanıcıların %75’inin 0-4 yıl arasında, %21.9’unun 20 yıldan fazla, geri kalan %3.1’inin ise 5-19 yıl arasında Ankara’da yaşadıkları verisine ulaşılmıştır. Dışarıda 100 TL ve üstü harcayan kullanıcılardan haftada birden çok dışarı çıkanların (%78.1) haftada birden az dışarı çıkanlardan (%21.9) daha fazla olduğu, dışarıda 4 saat altı vakit geçirenlerin (%28.1), dışarıda 4 saat üstü vakit geçirenlerin (%71.9) oranla daha az olduğu tespit edilmiştir. Buradan dışarıda 4 saat ve üstü vakit geçirenlerin ortalama harcama yaptıkları tutarların 100 TL üstünde olduğu sonucuna varılmaktadır. Dışarıda 100 TL ve üstü harcayan kullanıcılardan dışarıya 22:30 öncesi dönenlerin %18.8 orana, dışarıya 22:30 sonrası dönenlerin %81.2 orana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 47: Dışarıda 100 TL ve üstü harcayan kullanıcıların profili

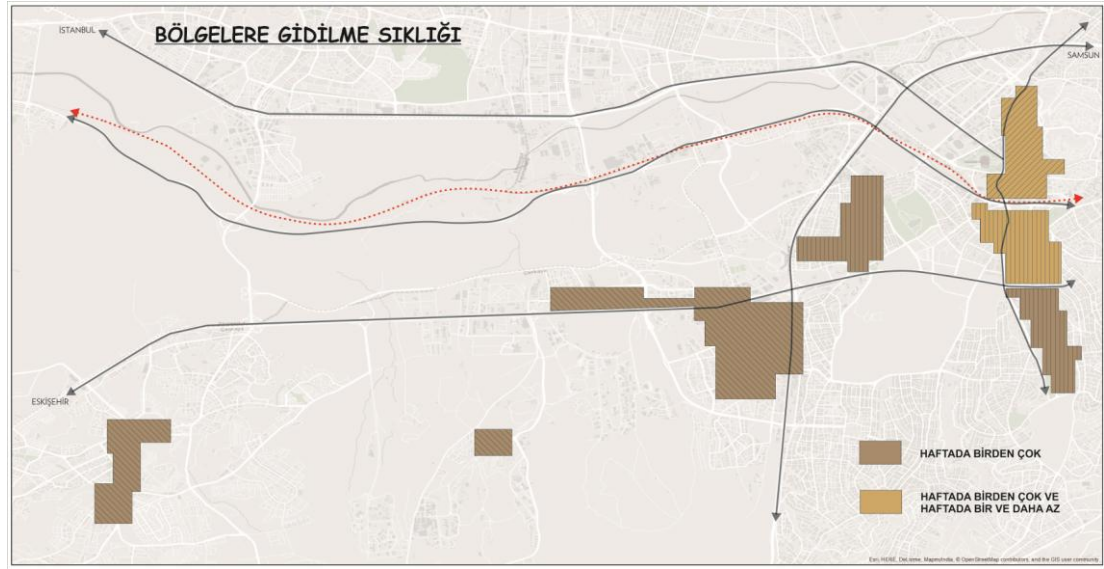
DIŞARIDA 100 TL VE ÜSTÜ HARCAYAN KULLANICI		N	%
Cinsiyet	Kadın	18	56.3
	Erkek	14	43.8
Kampüs	Merkez	17	53.1
	Balgat	15	46.9
Araba Sahipliliği	Evet	23	71.9
	Hayır	9	28.1
İkamet Türü	Aile	3	9.4
	Yurt	7	21.9
	Kendi Dairesi	22	68.8
İkamet Süresi	0-4	24	75.0
	5-19	1	3.1
	20+	7	21.9
Çıkma Sıklığı	Haftada birden çok	25	78.1
	Haftada bir ve daha az	7	21.9
Vakit Geçirme Süresi	4' altı	9	28.1
	4' ve üstü	23	71.9
Dönüş saati	22:30 öncesi	6	18.8
	22:30 sonrası	26	81.2

Değişken 10: Bölgelere gidilme sıklığı

Bölgelere göre gidilme sıklıkları incelendiğinde Tablo 48 ve Şekil 49'da da görüldüğü üzere Kızılay Bölgesi ve Kale-Ulus Bölgelerine “haftada birden çok giderim” diyenlerin oranı ile “haftada bir ve daha az giderim” diyenlerin oranının aynı olduğu görülmektedir. Diğer bölgelere ise haftada birden çok gidildiği tespit edilmiştir.

Tablo 48: Bölgelere gidilme sıklığı dağılım tablosu

	HAFTADA BİRDEN ÇOK		HAFTADA BİR VE DAHA AZ	
	N	%	N	%
KALE VE ULUS BÖLGESİ	1	50.0	1	50.0
KIZILAY BÖLGESİ	20	50.0	20	50.0
BAHÇELİEVLER BÖLGESİ	29	70.7	12	29.3
TUNALI BÖLGESİ	21	61.8	13	38.2
ÇUKURAMBAR-SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİ	40	57.1	30	42.9
BİLKENT BÖLGESİ	10	76.9	3	23.1
ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU BÖLGESİ	30	76.9	9	23.1

Şekil 49: Bölgelere gidilme sıklığı dağılım haritası

Değişken 11: Bölgelerden dönüş saati

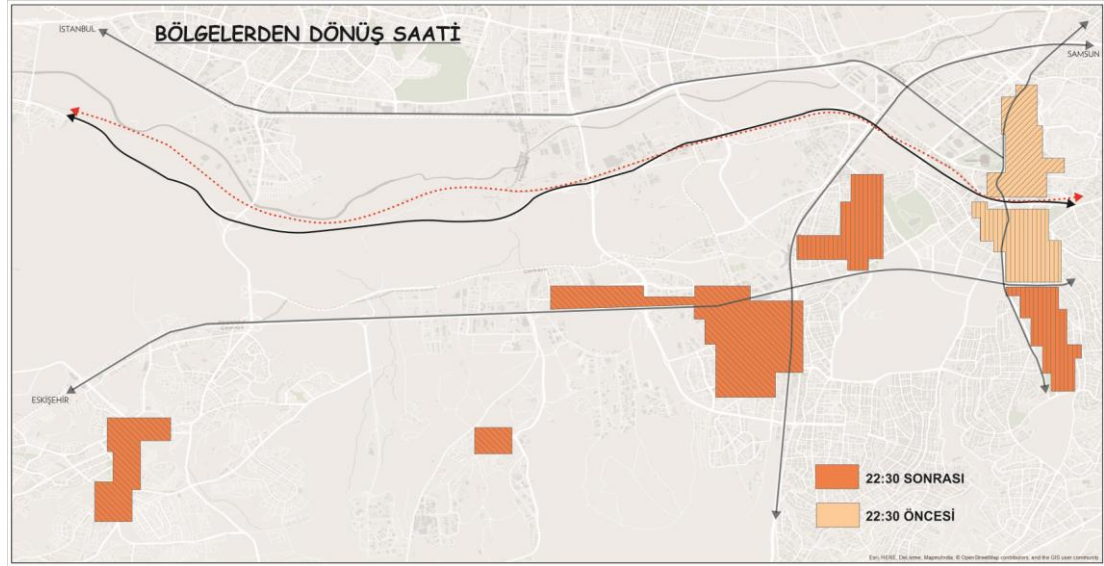
Tablo 49 ve Şekil 50'de bölgelerden dönüş saatleri ile ilgili bilgilere yer verilmektedir. Kale ve Ulus bölgesini 22:30 öncesinde kullanan kullanıcı oranı ile 22:30 sonrası kullanan kullanıcı oranının eşit olduğu görülmektedir. Kızılay

bölgesinin çoğunlukla 22:30 öncesinde kullanıldığı diğer bölgelerin ise genelde 22:30 sonrası kullanıldıkları tespit edilmiştir. Kentin çekirdeği olan ve erişilebilirlik açısından iyi bir konumda bulunan Kızılay'ı 22:30 sonrası kullananların oranının düşük olması dikkat çekmektedir.

Tablo 49: Bölgelerden dönüş saati dağılım tablosu

	22:30 ÖNCESİ		22:30 SONRASI	
	N	%	N	%
KALE VE ULUS BÖLGESİ	0	0	2	100
KIZILAY BÖLGESİ	23	57.5	17	42.5
BAHÇELİEVLER BÖLGESİ	17	41.5	24	58.5
TUNALI BÖLGESİ	11	32.4	23	67.6
ÇUKURAMBAR-SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİ	31	44.3	39	55.7
BİLKENT BÖLGESİ	4	30.8	9	69.2
ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU BÖLGESİ	9	23.1	30	76.9

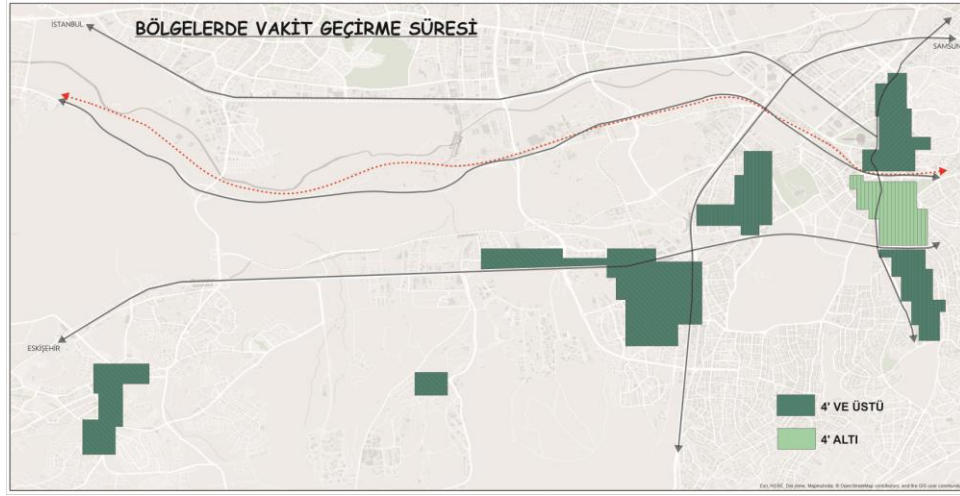
Şekil 50: Bölgelerden dönüş saati dağılımı haritası

Değişken 12: Bölgelere gidilme süresi

Bölgelerde geçirilen süreler Tablo 50 ve Şekil 51’de incelenmektedir. Tablo ve Şekilde de görüldüğü üzere çoğunlukla kullanıcıların 22:30 öncesi döndükleri Kızılay Bölgesinde 4 saatten daha az süre geçirildiği görülmektedir. Diğer bütün bölgelerde ise 4 saat ve üstü vakit geçirildiği tespit edilmektedir. Kızılay bölgesi daha çok otobüs-metro gibi taşıma araçlarıyla ulaşılan bir bölge niteliği gösterir. Bunların servis süreleri gece saatlerinde devam etmediği/kısıtlı olduğu için bölgeyi gece saatlerinde kullananların dönüş saatleri diğer bölgelere göre daha azdır.

Tablo 50: Bölgelere gidilme sürelerinin dağılım tablosu

	4' ALTI		4' VE ÜSTÜ	
	N	%	N	%
KALE VE ULUS BÖLGESİ	0	0	2	100
KIZILAY BÖLGESİ	15	54.5	15	45.5
BAHÇELİEVLER BÖLGESİ	21	44.7	21	55.3
TUNALI BÖLGESİ	17	45.2	17	54.8
ÇUKURAMBAR-SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİ	36	45.5	36	54.5
BİLKENT BÖLGESİ	8	33.3	8	66.7
ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU BÖLGESİ	22	42.1	22	57.9

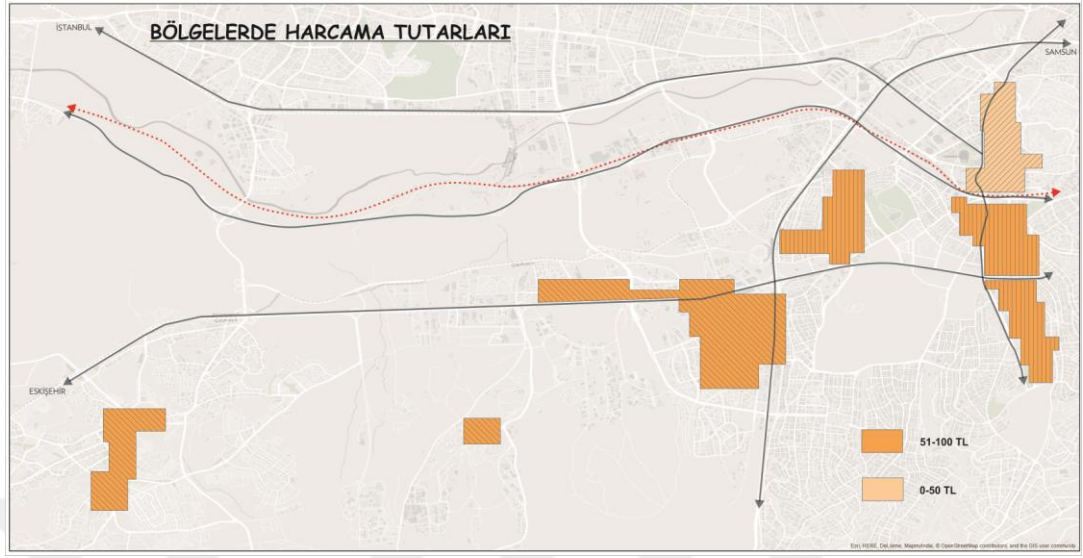
Şekil 51: Bölgelede vakit geçirme süresi dağılım haritası

Değişken 13: Bölgelede harcama tutarları

Bölgelede göre harcama tutarlarının incelemesi yapıldığında Tablo 51 ve Şekil 52'de de görüldüğü üzere Kale ve Ulus bölgesinin 0-50 TL arası harcama oranının çoğunlukta olduğu diğer bölgelede harcama tutarlarının ise çoğunlukla 51-100 TL arasında olduğu görülmektedir.

Tablo 51: Bölgelede harcama tutarları dağılımı tablosu

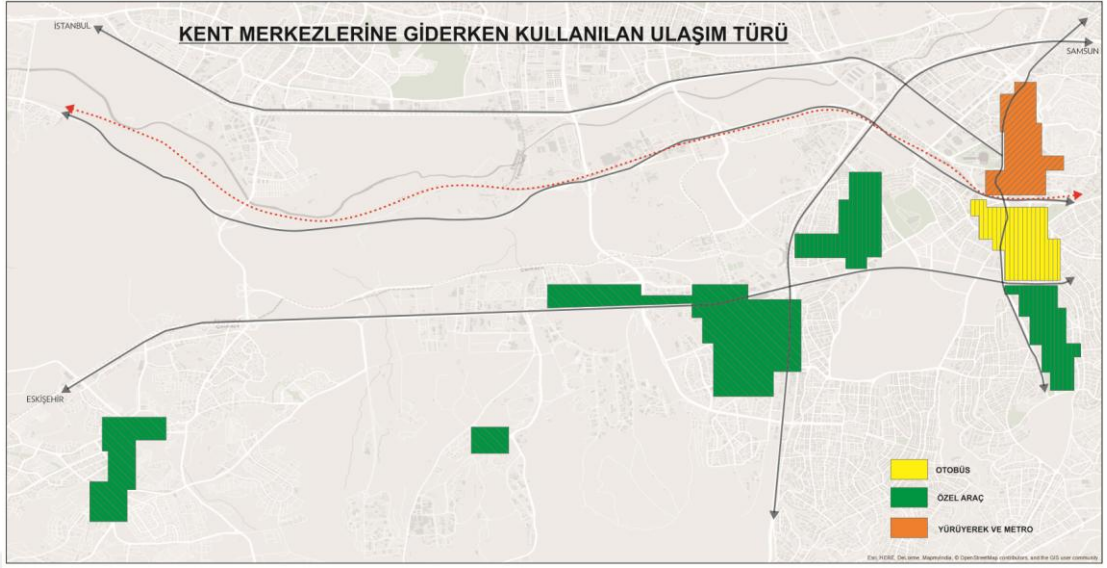
	0-50 TL		51-100 TL		100 TL üstü	
	N	%	N	%	N	%
KALE VE ULUS BÖLGESİ	1	50.0	1	50.0	0	0.0
KIZILAY BÖLGESİ	15	40.0	15	50.0	4	10.0
BAHÇELİEVLER BÖLGESİ	10	24.4	25	65.9	4	9.8
TUNALI BÖLGESİ	8	23.5	18	61.8	5	14.7
ÇUKURAMBAR-SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİ	25	38.6	37	55.7	4	5.7
BİLKENT BÖLGESİ	1	7.7	6	53.8	5	38.5
ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU BÖLGESİ	7	17.9	21	56.4	10	25.6

Şekil 52: Bölgelere göre harcama tutarı dağılımı haritası

Değişken 14: Bölgelere çıkarken kullanılan ulaşım türü

Akşam ve gece saatlerinde kent merkezlerine giderken kullanılan ulaşım türü dağılımları Tablo 52 ve Şekil 53’de görülmektedir. Bu verilere göre Kale ve Ulus Bölgesine giderken kullanılan ulaşım türünün metro olduğu ve yürümenin tercih edildiği, kentin çekirdeği olan Kızılay bölgesine giderken ise çoğunlukla otobüsün kullanıldığı görülmektedir. Diğer bölgelere giderken ise özel aracın kullanıldığı tespit edilmiştir. Verinin bu şekilde çıkmasında çalışmanın yapıldığı örneklem alanın bir vakıf üniversitesi olan Çankaya Üniversitesi’nde yapılmış olmasının ve burada öğrenim gören öğrenciler arasında araba sahiplilik oranının yüksek olmasının etkisi görülmektedir.

Şekil 53: Bölgelere giderken kullanılan ulaşım türü dağılımı haritası

Tablo 52: Dışarıya çıkarken kullanılan ulaşım türü dağılımı

DIŞARI ÇIKARKEN KULLANILAN ULAŞIM TÜRÜ	KALE VE ULUS BÖLGESİ		KIZILAY BÖLGESİNİ		BAHÇELİEVLER BÖLGESİ		TUNALI BÖLGESİ		ÇUKURAMBAR- SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİ		BİLKENT BÖLGESİ		ÜMİTKÖY- ÇAYYOLU BÖLGESİ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yürüyerek/ Bisikletle	1	50.0	1	2.5	0	0.0	0	0.0	3	4.6	0	0.0	0	0.0
Özel araç	0	0.0	10	25.0	22	57.9	12	37.5	41	63.1	10	83.3	29	74.4
Taksi	0	0.0	0	0.0	2	5.3	1	3.1	2	3.1	2	16.7	0	0.0
Dolmuş	0	0.0	3	7.5	2	5.3	3	9.4	4	6.2	0	0.0	1	2.6
Otobüs	0	0.0	17	42.5	6	15.8	8	25.0	10	15.4	0	0.0	5	12.8
Metro	1	50.0	9	22.5	6	15.8	7	21.9	5	7.7	0	0.0	4	10.3
Diğer	0	0.0	0	0.0	0	0.0	1	3.1	0	0.0	0	0.0	0	0.0

Tablo 53: Dışarıdan dönerken kullanılan ulaşım türü dağılımı

DIŞARIDAN DÖNERKEN KULLANILAN ULAŞIM TÜRÜ	KALE VE ULUS BÖLGESİ		KIZILAY BÖLGESİNİ		BAHÇELİEVLER BÖLGESİ		TUNALI BÖLGESİ		ÇUKURAMBAR- SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİ		BİLKENT BÖLGESİ		ÜMİTKÖY- ÇAYYOLU BÖLGESİ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yürüyerek/ Bisikletle	1	50.0	2	5	0	0.0	0	0.0	2	3.1	0	0.0	0	0.0
Özel araç	0	0.0	12	30	23	60.5	16	50.0	42	64.6	10	83.3	29	74.4
Taksi	0	0.0	1	2.5	6	15.8	5	15.6	2	3.1	2	16.7	2	5.1
Dolmuş	0	0.0	3	7.5	1	2.6	2	6.3	6	9.2	0	0.0	0	0.0
Otobüs	0	0.0	12	30	1	2.6	4	12.5	8	12.3	0	0.0	7	17.9
Metro	1	50.0	10	25	7	18.4	5	15.6	5	7.7	0	0.0	1	2.6
Diğer	0	0.0	0	0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0

Tablo 54’de bölgelerin cinsiyet, kampüs, araba sahipliliği, ikamet süresi, ikamet türü, çıkma sıklığı, vakit geçirme süresi, dönüş saati ve dışarı harcama tutarı değişkenleri ile çapraz ilişkisi gösterilmektedir.

Şekil 55’de cinsiyet ve kampüs değişkenlerinin bölgesel dağılımı görülmektedir. Cinsiyet değişkeninin grafiksel dağılımına bakıldığında Ümitköy-Çayyolu Bölgesi hariç bütün bölgeleri tercih eden kadın sayısının fazla olduğu Kale ve Ulus bölgesini ise tercih eden kadın erkek kullanıcı sayısının eşit olduğu görülmektedir. Kampüs değişkeni incelendiğinde ise Balgat Kampüsünde öğrenim görmekte olan öğrencilerin Tunalı, Çukurambar-Söğütözü merkezlerini tercih ettikleri, Ümitköy-Çayyolu, Bilkent ve Bahçelievler merkezlerinin ise Merkez Kampüste öğrenim görmekte olan öğrenciler tarafından daha çok tercih edildiği görülmektedir. Kızılay kent merkezini ise her iki kampüste öğrenim görmekte olan öğrenciler tarafından tercih edildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Şekil 56’da araba sahiplilik ve ikamet süresi değişkenlerinin dağılımına yer verilmektedir. Araba sahiplilik değişkeninin grafiksel dağılımında Çukurambar-Söğütözü, Ümitköy-Çayyolu, Bilkent bölgelerini tercih edenlerin arabasının olduğu tespit edilmektedir. Arabası olmayan kullanıcıların ise daha çok Kızılay, Bahçelievler, Tunalı ve Kale-Ulus bölgelerini tercih ettikleri görülmektedir. Ankara’da ikamet süreleri incelendiğinde ise bütün merkezlere gidenlerin 20 yıldan fazla süredir Ankara’da ikamet ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

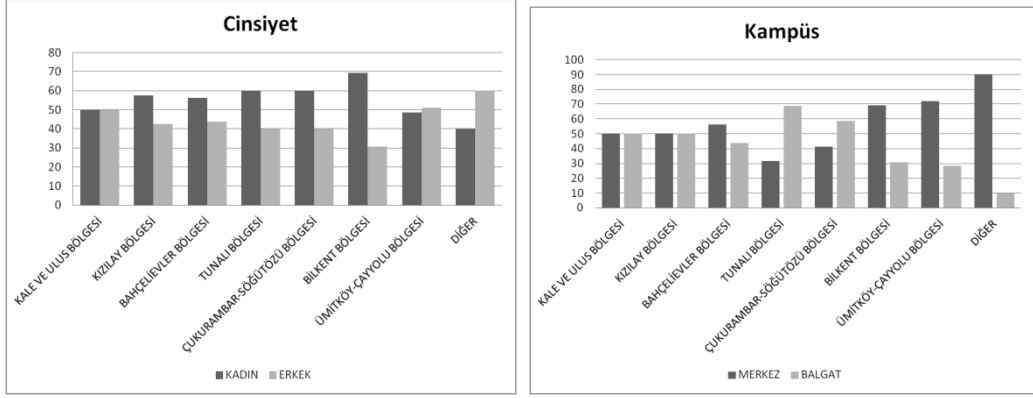
Şekil 57’de ikamet türü ve dışarı çıkma sıklığı değişkenlerinin bölgesel dağılımları görülmektedir. İkamet türü değişkeninin dağılımında tüm merkezlerde ailesiyle yaşayanların fazla olduğu tespit edilmiştir. Şekil 49’da da görüldüğü üzere dışarı çıkma sıklıkları incelendiğinde Kale ve Ulus çevresi ve Kızılay merkezi hariç diğer tüm merkezlere haftada birden çok gidildiği sonucuna ulaşılmıştır. Kale ve Ulus çevresi ve Kızılay merkezine ise haftada birden çok ve haftada bir ve daha az gidildiği görülmektedir.

Şekil 58’de vakit geçirme süresi ve dönüş saati değişkenlerinin dağılımına yer verilmektedir. Vakit geçirme süresi değişkeninin grafiksel dağılımında Şekil 51’de de görüldüğü üzere Kızılay kent merkezine gidenlerin 4 saat ve altında bölgede vakit geçirdikleri diğer bölgelere gidenlerin ise 4 saat üstünde merkezlerde vakit geçirdikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Bölgelerden dönüş saati değişkeni incelendiğinde ise Şekil 50’de de görüldüğü gibi Kızılay bölgesine gidenlerin 10:30’dan önce diğer kent merkezlerine gidenlerin ise 10:30’dan sonra kent merkezlerinden ayrıldıkları tespit edilmektedir.

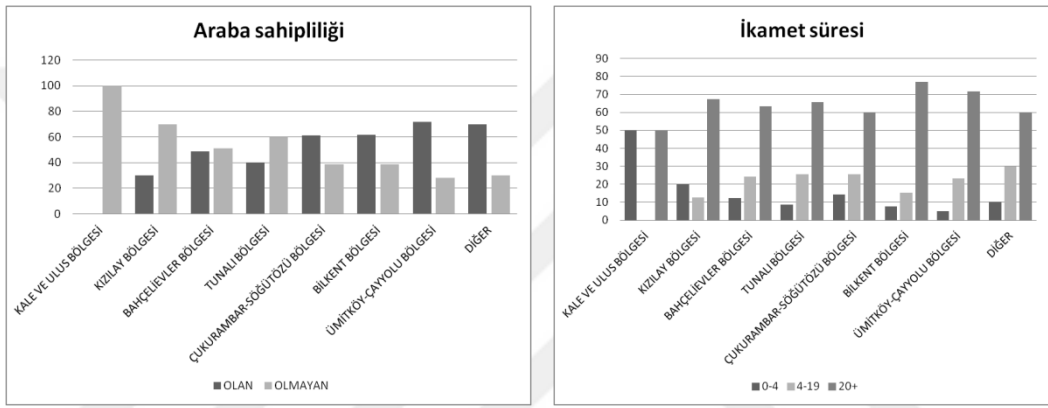
Şekil 59’da ise bölgelerde harcama tutarı değişkeni incelenmiştir. Bu verinin haritasal dağılımı olan Şekil 52’de de görüldüğü üzere Kale ve Ulus bölgesi ve diğer seçeneğini seçen kullanıcılar hariç diğer tüm kent merkezlerinde ortalama harcama tutarının 50-100 TL olduğu Kale ve Ulus bölgesinde harcanan ortalama tutarın ise 0-50 TL olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 54: Bölgelerin değişkenlerle olan çapraz ilişki tablosu

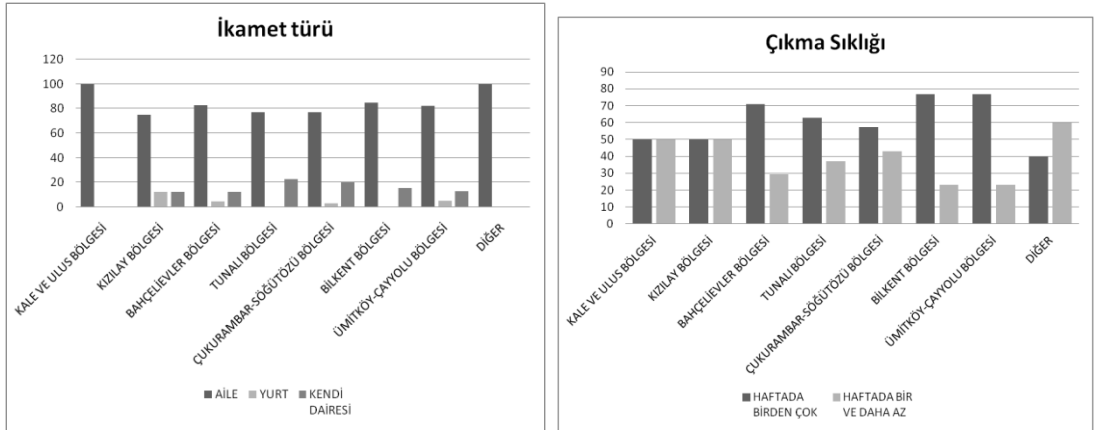
	CİNSİYET (%)		KAMPÜS (%)		ARABA SAHİPLİLİĞİ (%)		İKAMET SÜRESİ (%)			İKAMET TÜRÜ (%)			ÇIKMA SIKLIĞI (%)		VAKİT GEÇİRME (%)		DIŞARI ÇIKMA (%)		HARCAMA TUTARI (%)		
	KADIN	ERKEK	MERKEZ	BALGAT	OLAN	OLMAYAN	0-4	4-19	20+	AİLE	YURT	KENDİ DAİRESİ	HAFTADA BİRDEN ÇOK	HAFTADA BİR VE DAHA AZ	4' ve altı	4' üstü	22:30 ÖNCESİ	22:30 SONRASI	0-50 TL	51-100 TL	100 TL ve üstü
KALE VE ULUS BÖLGESİ	50	50	50	50	0	100	50	0	50	100	0	0	50	50	0	100	50	50	50	50	0
KIZILAY BÖLGESİ	57.5	42.5	50	50	30	70	20	12.5	67.5	75	12,5	12,5	50	50	52.5	47,5	57.5	42.5	40	50	10
BAHÇELİEVLER BÖLGESİ	56.1	43.9	56.1	43.9	48.8	51.2	12.2	24.4	63.4	83	4.88	12.195	70.7	29.3	46.3	53.7	41.5	58.5	24.4	65.9	9.8
TUNALI BÖLGESİ	60	40	31.4	68.6	40	60	8.57	25.7	65.7	77	0	22.857	62.9	37.1	46	54	31	69	23	63	14
ÇUKURAMBAR-SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİ	60	40	41.4	58.6	61.4	38.6	14.3	25.7	60	77	2.86	20	57.1	42.9	45.7	54.3	44.3	55.7	38.6	55.7	5.7
BİLKENT BÖLGESİ	69.2	30.8	69.2	30.8	61.5	38.5	7.7	15.4	76.9	85	0	15.4	76.9	23.1	30.8	69.2	30.8	69.2	7.7	53.8	38.5
ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU BÖLGESİ	48.7	51.3	71.8	28.2	71.8	28.2	5.1	23.1	71.8	82	5.13	12.8	76.9	23.1	41.0	59.0	23.1	76.9	17.9	56.4	25.6
DIĞER	40	60	90	10	70	30	10	30	60	100	0	0	40	60	70	30	40	60	90	10	0

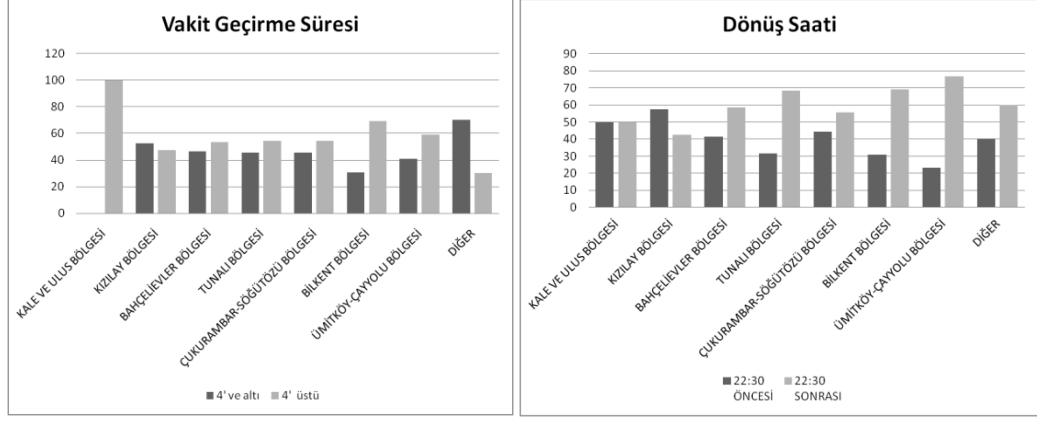
Şekil 55: Bölgerin cinsiyet (sol) ve kampüs (sağ) ile ilişkisi

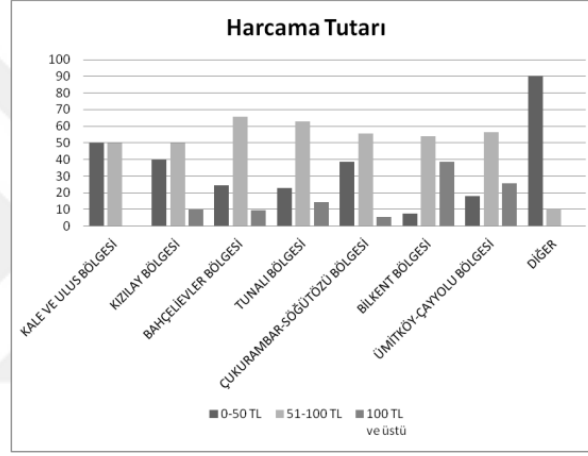
Şekil 56: Bölgerin araba sahipliği (sol) ve ikamet süresi (sağ) ile ilişkisi

Şekil 57: Bölgerin ikamet türü (sol) ve çıkma sıklığı (sağ) ile ilişkisi

Şekil 58: Bölgerin vakit geçirme süresi (sol) ve dönüş saati (sağ) ile ilişkisi

Şekil 59: Bölgerin harcama tutarı ile ilişkisi

5.4. KARAR AĞACI VE KORELASYON ANALİZİ

Bu bölüm başlığı altında değişkenlerin ilk aşamada karar ağaçlarının oluşturulması sonucu elde edilen bulgulara yer verilecek ve sonraki aşamada değişkenlerin korelasyon tablosu değerlendirilerek son aşamada ise regresyon analizi yapılması sonucunda ortaya çıkan sonuçlardan bahsedilecektir.

Karar ağaçları bir olay hakkında yapılan seçimler ve bu seçimlerin neden olduğu sonuçların dallanmalar şeklinde ayrılmış şematik gösterimidir. Karar ağaçları

olaylar üzerinden çıkarımlar yapılmasını ve olayların sınıflandırılmasını ve kolaylaştırmak için kullanılmaktadır.

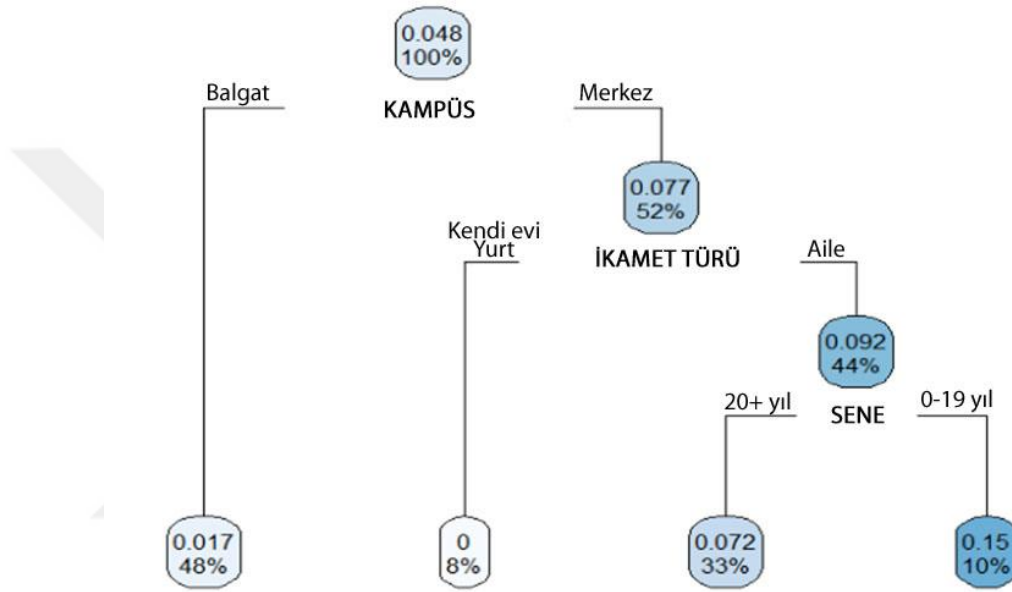
Karar ağacı algoritması oluşturulmasındaki amaç hangi niteliklere sahip üniversite öğrencilerinin kentin bölgelerini seçme koşullarını belirlemektir. Karar ağacı oluşturulurken her değişken kullanılmayıp anlamlı sonuçlar verebilecek olan kampüs, cinsiyet, araba sahipliği, Ankara’da yaşama süresi ve ikamet türü değişkenleri değerlendirilmiştir (Tablo 55).

Tablo 55: Karar ağacı uygulanırken kullanılan değişkenler tablosu

CİNSİYET	KADIN	KENT MERKEZLERİ	
	ERKEK	KALE VE ULUS BÖLGESİ	BÖLGE 1
KAMPÜS	MERKEZ	DİĞER	
	BALGAT	KIZILAY BÖLGESİ	
ARABA SAHİPLİLİĞİ	ARABASI OLAN	BAHÇELİEVLER BÖLGESİ	BÖLGE 2
	ARABASI OLMAYAN	TUNALI BÖLGESİ	
İKAMET TÜRÜ	AİLE	ÇUKURAMBAR-SÖĞÜTÖZÜ BÖLGESİ	BÖLGE 3
	YURT	BİLKENT BÖLGESİ	
	KENDİ EVİ	ÜMİTKÖY-ÇAYYOLU BÖLGESİ	

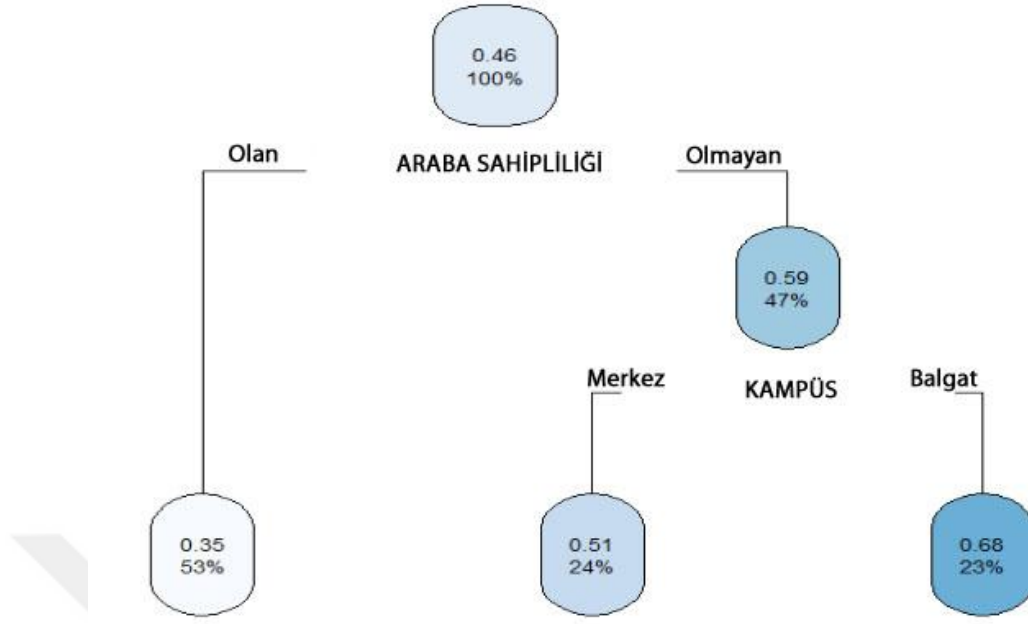
Karar ağacı oluşturulurken her zaman yapılan ilk ayırım diğer bölgelere kıyasla o bölgeyi en iyi açıklayan değişkeni ortaya koymakta ve karar ağaçlarında sağ en alttaki değer her zaman o bölgeyi seçmeye en yakın kullanıcıyı vermektedir.

Şekil 60'da, Bölge 1'e giden kullanıcıların değerlendirildiği karar ağacında kampüs değişkeninin varyansının yüksek çıktığı ve bu değişken üzerinden dallanma yapıldığı görülmektedir. Bölge 1'e giden öğrenci profilinin Merkez Kampüste öğrenim gördüğü, ailesiyle birlikte yaşadığı ve 0-19 yıldan beri Ankara'da yaşamakta olduğu tespit edilmiştir. Balgat Kampüsünde öğrenim gören öğrencilerin ise %1'inin Bölge 1'i seçtiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Şekil 60: Kale ve Ulus bölgesi ve diğer seçeneği için karar ağacı (Bölge 1)

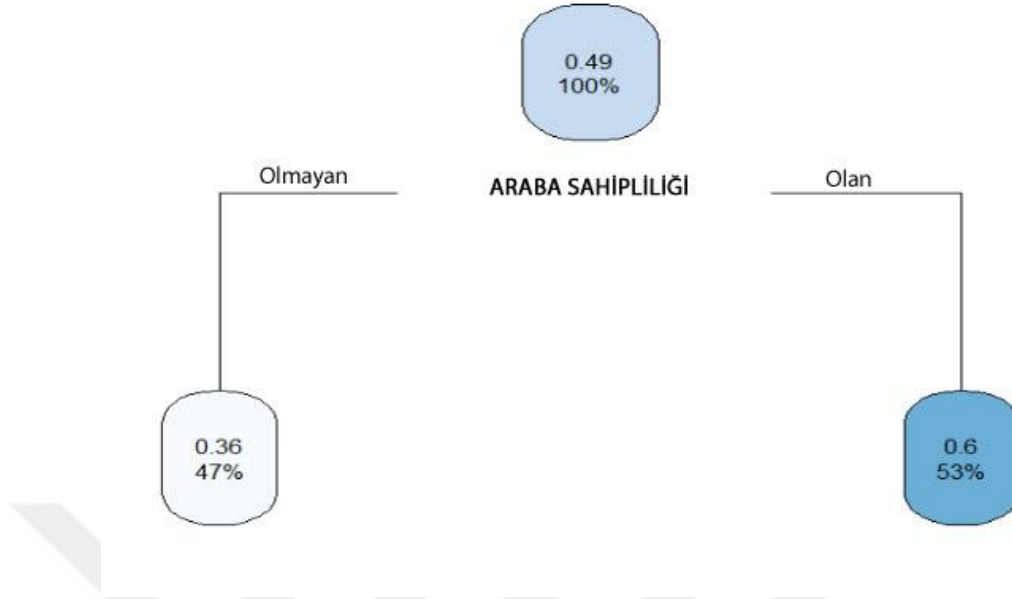
Şekil 61, Bölge 2'ye giden kullanıcıların değerlendirildiği karar ağacında araba sahiplilik değişkeninin varyansının yüksek çıktığı ve bu değişken üzerinden dallanma yapıldığı görülmektedir. Bölge 2'nin tercih edilmesindeki en önemli değişkenin arabası olmayan ve Balgat Kampüsünde öğrenim görmekte olan öğrenci profili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yani bu şartları sağlayan öğrencilerin %68'i Bölge 2'yi seçmiştir. Örnekleme bu profili sergileyen 58 öğrencinin olduğu görülmektedir. Aracı olan öğrencilerin ise sadece %35'i Bölge 2'yi seçtiği tespit edilmiştir.

Şekil 61: Kızılay, Bahçelievler, Tunalı için karar ağacı (Bölge 2)

Bölge 3'e giden üniversite öğrencilerinin karar ağacı Şekil 62'de yer almaktadır. Bölge 3'e ait olan karar ağacına göre araba sahiplilik değişkeni varyansının yüksek çıktığı ve bu değişken dışında diğer değişkenlerden bu bölgenin etkilenmediği görülmektedir. Bu sebepten dolayı bu bölge için sadece bir dallanma yeterli olmuştur. Bölge 3'e giden öğrenci profilinin araba sahipliliği ile tanımlandığı görülmektedir. Araba sahibi olan öğrencilerin %60'ının Bölge 3'ü tercih ettiği, aracı olmayanların bölgeyi tercihlerinin ise %36 orana sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Şekil 62: Çukurambar-Sөгütözü, Bilkent, Ümitköy- Çayyolu için karar ağacı (Bölge 3)

Korelasyon, iki farklı değişken arasındaki ilişkiyi göstermek için kullanılmaktadır. Korelasyon -1 ile 1 arasında bir değere sahiptir ve sonucun 1 ile -1 değerine yakın olması aralarındaki ilişkinin fazla olduğunu göstermektedir. Korelasyonun (+) değere sahip olması pozitif ilişkiyi gösterirken (-) değere sahip olduğu durumlarda bir değişkenin değeri artarken diğer değişkenin değerinin azaldığını göstermektedir. Tablo 56'da çalışma alanına ait yapılmış olan korelasyon tablosuna yer verilmiştir.

Bölge 3 ve araba arasındaki ilişkiye baktığımızda korelasyonun 0.23 olduğu ve aralarında ufak da olsa pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir. Ancak bölge 2 ile araba arasındaki ilişkiye bakıldığında korelasyonun -0.24 olduğu görülmektedir. Yani, arabası olan kullanıcının bölge 3 e gitme ihtimali artarken arabaya sahip olmayan birinin bölge 2 ye gitmesi daha olasıdır.

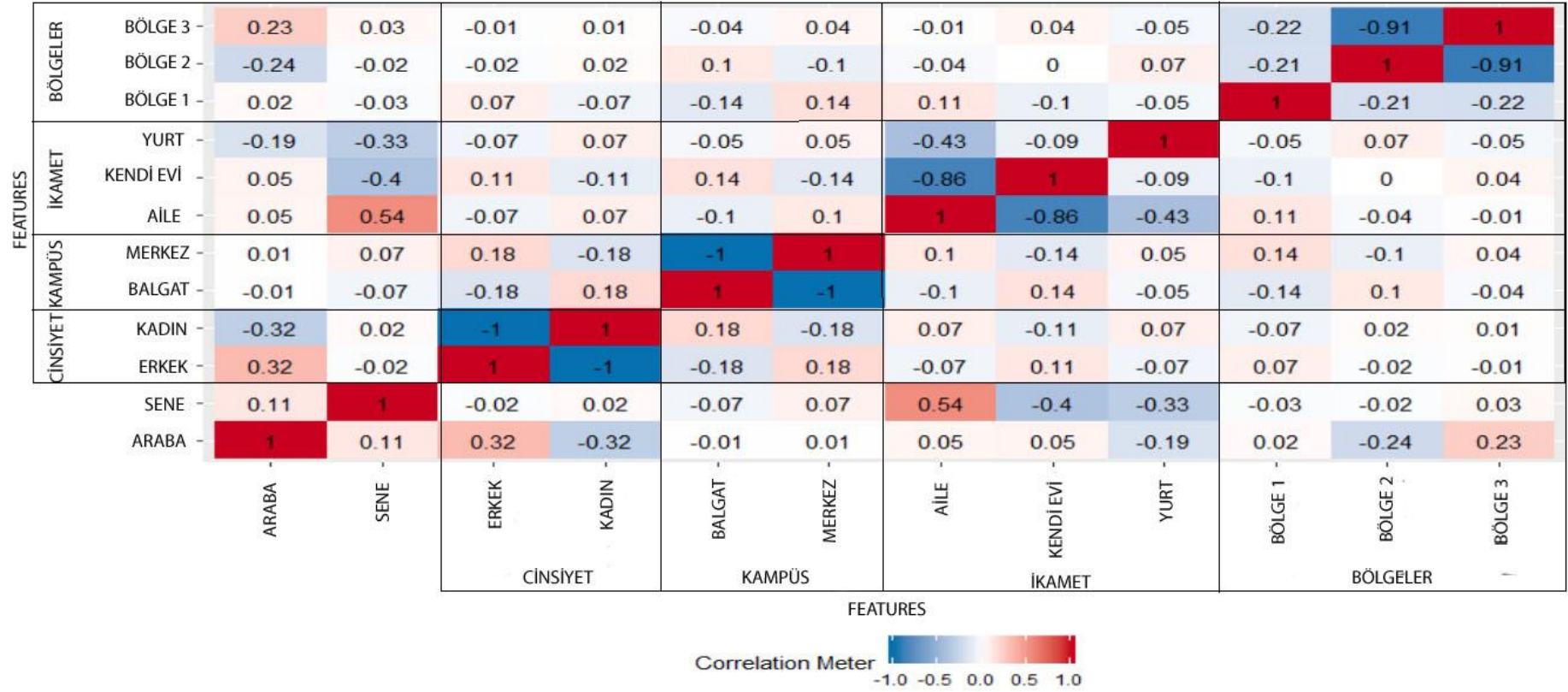
İkamet türü (yurt, kendi evi, aile) ve sene ilişkisine bakıldığında yurttan kalanlarının sene ile korelasyonunun -0.33 ve kendi evinde kalanların sene ile

ilişkinin -0.4 olduğu ancak ailesi ile yaşayanların korelasyonunun ise 0.54 olduğu görülmektedir. Bu durumda öğrenim için Ankara'ya gelmiş olan öğrencilerin kendi evlerinde ya da yurttan yaşadıkları, uzun yıllar Ankara'da yaşamakta olan öğrencilerin aileleriyle birlikte yaşamayı tercih ettikleri görülmektedir.

Araba sahipliği ve cinsiyet ilişkisi incelendiğinde erkeklerin korelasyonunun 0.32 olduğu ve aralarında ufak da olsa pozitif ilişki olduğu ancak kadınların korelasyonunun ise -0.32 olduğu ve negatif ilişki olduğu görülmektedir. Bu durumda erkeklerin araba sahipliğinin kadınlara göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Kendi evinde yaşayanlar ve kampüs ilişkisi incelendiğinde korelasyonun Balgat Kampüsü ile 0.14 olduğu ve aralarında çok ufak da olsa pozitif ilişki olduğu görülmektedir. Ancak Merkez Kampüs ile -0.14 olduğu ve negatif ilişki kurulduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda Balgat Kampüsünde öğrenim görenlerin kendi evlerinde yaşamayı tercih etme ihtimalleri artarken Merkez Kampüste öğrenim görenlerin yurttan ya da aileleri ile yaşamayı tercih etmesi olasıdır.

Tablo 56: Korelasyon tablosu

5.5. REGRESYON MODELLERİ VE SONUÇLARI

Eğlence mekânları tercihlerine göre akşam ve saatlerinde kentin farklı bölgelerini kullanan üniversite öğrencilerinin seçimlerini açıklamak üzere istatistiksel analiz yapılmıştır. Farklı profillere sahip olan öğrencilerin kent merkezleri seçimlerini açıklamak için niteliksel analiz yöntemlerinden yararlanılmıştır. niteliksel olarak toplanan veri seti öğrencilerin profillerini tanımlayan, ölçülebilir ve niceliksel değişkenlere dönüştürülmüştür. Niceliksel yöntemler bağımsız ve bağımlı değişkenlerin betimleyici istatistiklerini göstermek üzere kullanılmıştır. Ayrıca, bağımsız ve bağımlı değişkenler arasındaki ilişkiyi göstermek için ikili lojistik regresyon (binary logistic regression) modeli kurulmuştur. Analiz R programlama dili kullanılarak yürütülmüştür. Analizde her bir bölge için ayrı birer ikili regresyon modeli kurulmuş ve öğrenci profilinin her bir bölgenin seçilmesine etkisi araştırılmıştır. Lojistik regresyonda her bir değişkenin merkezi alanı tercih etmeye ilişkisinin ağırlığı ve yönü ortaya konulmaktadır.

Regresyonda kullanılan bağımsız değişkenler; cinsiyet, kampüs, araba sahipliliği, Ankara'daki ikamet süresi, ikamet yeri, dışarı çıkma sıklığı, dışarıda vakit geçirme süresi, dönüş saati, ortalama harcama tutarı iken bağımlı değişken kentin belirlenen merkezi alanını tercih etmesi ve etmemesidir.

Bağımsız değişkene göre 3 ayrı regresyon modeli kurulmuştur; kentin tarihi merkezini oluşturan Kale ve Ulus Bölgesi, kentin planlı merkezini içeren Kızılay, Tunalı ve Bahçelievler Bölgesi, kentin yeni gelişim alanındaki alt merkezleri kapsayan Çukurambar-Söğütözü, Bilkent, ve Ümitköy-Çayyolu Bölgeleri. Analizde her bir merkezi alan gözlem sayısı düşük olması nedeniyle tekil olarak ele alınmamış, bunun yerine kentin merkezi alanlarını tarifleyen ve ortaklaşan özellikler gösteren kent merkezleri gruplandırılmıştır. Adımsal seçim (*stepwiseselection*) ile analize ilk aşamada tüm bağımsız değişkenler girmiş olup, bu değişkenler arasında en düşük hata değerine sahip (*stepAICfunction*) modeller kurulmuştur. Böylelikle

modeller, istatistiksel olarak anlamlı değişkenleri içeren optimum modeller haline getirilmiştir.

Model-1: Tarihi merkezin akşam ve gece saatlerinde kullanımı

Kentin tarihi merkezini oluşturan Kale ve Ulus Bölgesini tercih eden öğrenciler 1, diğerleri ise 0 olarak kodlanarak 1. regresyon modeli kurulmuştur. İlk aşamada tüm bağımsız değişkenler analize girmiş, yapılan optimizasyon sonucu Bölge 1'in tercih edilmesini açıklayan değişkenler “kampüs”, “ikamet süresi”, “ikamet yeri”, “dışarı çıkma sıklığı“, “ortalama harcama tutarı” olarak tespit edilmiştir (Tablo 57).

Tablo 57: Öğrenci profiline göre tarihi merkezin tercih edilmesi

Öğrenci profili		Estimate	Std. Error	zvalue	Pr(> z)
	Sabit - Intercept	-0.22232	1.37962	-0.161	0.871978
Cinsiyet	Kadın	-0.12009	0.90937	-0.132	0.894938
Kampüs	Merkez	2.52167	1.06257	2.373	0.017636*
Araba sahipliği	Arabası olan	0.70045	0.84917	0.825	0.40945
İkamet süresi	4 yıl ve üzeri	-1.59296	0.60698	-2.624	0.008680 **
İkamet yeri	Kendi evi	-20.16709	2063.3614	-0.01	0.992202
İkamet yeri	Yurt	-20.76384	2063.3614	-0.005	0.996108
Dışarı çıkma sıklığı	Haftada birden çok	-1.45132	2063.3614	-1.811	0.07011 .
Dışarıda vakit geçirme süresi	4 saat ve üstü	-0.09533	2063.3614	-0.118	0.905874
Dönüş saati	22.30 sonrası	0.16909	2063.3614	0.184	0.854225
Ortalama harcama tutarı	51-100 TL	-3.36039	2063.3614	-3.419	0.000628 ***

Not. Önemlilik (*significance*) değerleri:0 '***'; 0.001 '**'; 0.01 '*'; 0.05 '!'; 0.1 ' '; 1

Tarihi merkezin akşam ve gece saatlerinde eğlence mekanı olarak seçilmesi ile kullanıcı profiline arasındaki ilişkiyi inceleyen ilk modelde kadınların erkeklere kıyasla Ulus ve Kale bölgesine gitme eğilimi düşüktür ($p < 0.1$). Aynı şekilde, daha

uzun süre Ankara’da ikamet edenlerin üniversite öğrenimi nedeniyle kentte gelenlere kıyasla tarihi merkezini daha az tercih ettikleri görülmektedir ($p<0.001$). Kendi evinde ve yurttan kalanlar ailesiyle birlikte kalanlara kıyasla tarihi merkezi tercih etmemektedir ($p<0.1$). Ortalama harcama tutarının artmasıyla tarihi merkeze gitme eğilimi azalmaktadır ($p=0$). Benzer şekilde, haftada birden çok kez dışarı çıkanlar için Ulus ve Kale çevresine gitme olasılığı düşmektedir; sıklıkla dışarı çıkanlar için tarihi merkeze gitme eğilimi seyrek çıkanlara göre daha düşüktür ($p<0.05$). Buna ek olarak, dışarıda vakit geçirme süresi uzun olanlar diğerlerine göre tarihi merkezi daha az tercih etmektedir ($p<0.1$). Ortalama harcama tutarı yüksek olanlar az olanlara kıyasla tarihi merkezini daha az tercih etmektedir. Negatif yönlü ilişkiler, kentte ikamet süresi, ikamet yeri, çıkma sıklığı, süresi, dönüş saati ve harcama tutarı etkenlerinde görülmüş olup, dışarı çıkma deseninin belirleyicilerinin tarihi merkezin akşam ve gece saatlerinde kullanımını olumsuz etkilediği anlaşılmıştır. Öte yandan, Merkez Kampüste öğrenim gören öğrenciler Balgat Kampüsündeki öğrencilere kıyasla tarihi merkezi daha çok tercih etmektedir ($p<0.01$). Bununla birlikte, dönüş saati 22:30 ve sonrası olan öğrenciler için tarihi merkez daha erken saatlerde dönenlere kıyasla daha çok tercih edilmektedir ($p<0.1$).

Model-2: Kentin planlı merkezinin akşam ve gece saatlerinde kullanımı

Kentin planlı merkezlerini oluşturan Kızılay, Bahçelievler ve Tunalı Hilmi merkezlerini tercih eden öğrenciler 1, diğerleri ise 0 olarak kodlanarak 2. regresyon modeli kurulmuştur. İlk aşamada tüm bağımsız değişkenler analize girilmiş, yapılan optimizasyon sonucu Bölge 2’nin tercih edilmesini açıklayan değişkenler “cinsiyet”, “kampüs”, “araba sahipliliği”, “dışarıda vakit geçirme süresi“, “ortalama harcama tutarı” olarak tespit edilmiştir (Tablo 58).

Tablo 58: Öğrenci profiline göre kentin planlı merkezinin tercih edilmesi

Öğrenci profili		Estimate	Std. Error	zvalue	Pr(> z)
	Sabit - Intercept	1.092800	0.4067	2.687	0.00721**
Cinsiyet	Kadın	-0.556600	0.3056	-1.821	0.06859 .
Kampüs	Merkez	-0.555300	0.274	-2.026	0.04274*
Araba sahipliliği	Arabası olan	-1.302800	0.3015	-4.322	1.55e-05 ***
Dışarıda vakit geçirme süresi	4 saat ve üstü	-0.420600	0.2836	-1.483	0.13808
Ortalama harcama tutarı	51-100 TL	0.330900	0.2227	1.486	0.13733

Not. Önemlilik (*significance*) değerleri:0 '***'; 0.001 '**'; 0.01 '*'; 0.05 '!'; 0.1 ' '; 1

Kentin planlı merkezlerinin akşam ve gece saatlerinde eğlence mekânı olarak seçilmesi ile kullanıcı profili arasındaki ilişkiyi inceleyen ikinci modelde kadınların 2. Bölgede yer alan kent merkezlerini erkeklere kıyasla tercih etme olasılıkları daha düşüktür ($p<0.05$). Aynı şekilde Merkez Kampüste öğrenim gören öğrencilerin planlı kent merkezlerini tercih etme ihtimalleri Balgat Kampüsünde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerine göre daha düşüktür ($p<0.01$). Araba sahibi olan üniversite öğrencilerinin araba sahibi olmayan öğrencilere göre planlı kent merkezlerini tercih etme eğilimleri azalmaktadır ($p=0$). Bölge 2’de vakit geçirme süresi uzun olanların kısa olanlara göre düşük olduğu anlaşılmaktadır ($p<0.1$). Negatif yönlü ilişkiler, cinsiyet, kampüs, araba sahipliliği ve dışarıda vakit geçirme süresi etkenlerinde görülmüş olup, dışarı çıkma deseninin belirleyicilerinin planlı kent merkezlerini akşam ve gece saatlerinde kullanımını olumsuz etkilediği anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra ortalama harcama tutarı arttıkça bölge 2’nin tercih edilmesinin arttığı görülmektedir ($p<0.1$).

Model-3: Kentin yeni gelişim bölgesindeki alt merkezlerin akşam ve gece saatlerinde kullanımı

Kentin yeni gelişim alt merkezlerini oluşturan Çukurambar-Söğütözü, Bilkent ve Ümitköy-Çayyolu merkezlerini tercih eden öğrenciler 1, diğerleri ise 0 olarak

kodlanarak 3. regresyon modeli kurulmuştur. İlk aşamada tüm bağımsız değişkenler analize girmiş, yapılan optimizasyon sonucu Bölge 3'ün tercih edilmesini açıklayan değişkenler “cinsiyet”, “araba sahipliliği”, “dışarı vakit geçirme süresi“ olarak tespit edilmiştir (Tablo 59).

Tablo 59: Öğrenci profiline göre kentin yeni gelişim bölgesindeki alt merkezlerin tercih edilmesi

Öğrenci profili		Estimate	Std. Error	zvalue	Pr(> z)
	Sabit Intercept	-1.1779000	0.3550000	-3.318	0.000906***
Cinsiyet	Kadın	0.5127000	0.2917000	1.758	0.078761 .
Araba sahipliliği	Arabası olan	1.1543000	0.2865000	4.029	5.61e-05***
Dışarıda vakit geçirme süresi	4 saat ve üstü	0.4163000	0.2704000	1.54	0.123681

Not. Önemlilik (*significance*) değerleri:0 '***'; 0.001 '**'; 0.01 '*'; 0.05 '!'; 0.1 ' '; 1

Son olarak, kentin yeni gelişim merkezlerinin akşam ve gece saatlerinde eğlence mekânı olarak seçilmesi ile kullanıcı profili arasındaki ilişkiyi inceleyen üçüncü modelde kadınların 3. Bölgede yer alan kent merkezlerini erkeklere kıyasla tercih etme eğilimlerinin daha fazla olduğu görülmektedir ($p < 0.05$). Araba sahibi olan üniversite öğrencileri araba sahibi olmayan öğrencilere göre yeni gelişim kent merkezlerini daha çok tercih etmektedir ($p = 0$). Bölge 3'de daha uzun vakit geçirenlerin daha kısa kalanlara kıyasla yeni gelişim kent merkezlerini tercih etmektedir ($p < 0.1$). Pozitif yönlü ilişkiler, cinsiyet, araba sahipliliği ve dışarıda vakit geçirme süresi etkenlerinde görülmüş olup, dışarı çıkma deseninin belirleyicilerinin yeni gelişim kent merkezlerini akşam ve gece saatlerinde kullanımını olumlu etkilediği anlaşılmıştır.

BÖLÜM 6

6. SONUÇ

Tez çalışması, gece kentini yeniden ele alarak kentlerin akşam ve gece saatlerinde kullanımını ve farklılıklarını, eğlence mekânları odağında ele almıştır. Bu çalışma, kentsel merkezi alanların akşam ve gece saatlerinde kullanımlarını etkileyen etkenlerin neler olduğunu, gençler üzerinde yapılan görgül araştırma ile ortaya koymayı amaçlamıştır.

Çalışma, “Ankara’nın farklı özellikler gösteren merkezi alanlarında eğlence mekânlarının kullanımını belirleyen etkiler nelerdir?” araştırma sorusu etrafında yapılmıştır. Bu soru kapsamında çalışmanın yürütülebilmesi amacıyla üç alt araştırma sorusuna cevap aranmıştır. İlk olarak, kent merkezlerinden akşam ve gece saatlerinde hangilerinin tercih edildiği ortaya konulmuştur. İkinci olarak, üniversite öğrencilerinin kent merkezlerini kullanmalarını etkileyen etkenler incelenmiştir. Üçüncü olarak ise bu kullanıcıların kent merkezlerini tercih etme ve etmeme sebeplerinin neler olduğu konularına değinilmiştir.

Araştırma soruları kapsamında Ankara kentinde öğrenim görmekte olan üniversite öğrencileri ile anket uygulaması yoluyla elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Bir saha çalışması olarak kurgulanan araştırmada Çankaya Üniversitesi öğrencilerinin verdiği yanıtlardan hareketle kentin merkezi alanlarının kullanımı incelenmiştir.

Örneklemedeki öğrencilerin büyük bölümünün aileleriyle birlikte ve yirmi yıldan fazla süredir Ankara’da yaşadıkları görülmektedir. Kent merkezine akşam ve gece saatlerinde haftada birden çok gittikleri, gittiklerinde genellikle 4 saat ve üstü vakit geçirdikleri, 22:30 sonrası kent merkezlerinden döndükleri tespit edilmiştir. Öğrencilerin dışarı çıkma alışkanlıklarının akşam yemeği gibi zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak olmadığı, genellikle akşam yemeği için ev tercih ettikleri, sosyalleşmek üzere akşam ve gece saatlerinde kentin farklı merkezlerine gittikleri ve yoğunlukla arkadaşlarıyla çıktıkları görülmektedir. Öğrencilerin kafe, restoran ve sinemaya gitmeyi tercih ettikleri ve bu zaman diliminde ortalama 51-100 TL arası harcama yaptıkları tespit edilmiştir. Örneklemedeki öğrencilerin akşam ve gece saatlerinde en fazla gitmeyi tercih ettikleri kent merkezinin Çukurambar-Söğütözü bölgesi olduğu, en az tercih edilen kent merkezinin ise geleneksel kent merkezi olan Kale-Ulus çevresi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Örneklemede yer alan öğrenciler arasında araba sahipliğinin fazla olması kent merkezlerine giderken ve kent merkezlerinden dönerken kullanılan ulaşım türünü etkilediği ve özel araç kullanımından kaynaklanan merkezi alan tercihlerini oluşturduğu görülmüştür. Yaygın araç sahipliğinin araştırmanın öznesi olan öğrencilerin vakıf üniversitesinde öğrenim görmekte olmaları ile ilişkilendirilebilir. Kent merkezlerini tercih etmelerinde araç odaklı tercihler yapıldığı, otopark imkânı olan, park yeri sıkıntısı olmayan kent merkezlerinin tercih edilirliğinin öncelikli olduğu tespit edilmiştir.

Erkek öğrencilerin araba sahipliğinin kadın öğrencilere göre daha fazla olduğu, erkek öğrenciler 4 saat üstünde kent merkezinde vakit geçirerek 22:30 ve sonrası dönerken, kadın öğrencilerin daha az vakit geçirdikleri ve genellikle 22:30 öncesinde kent merkezinden ayrıldıkları görülmektedir. Kentin merkezinde yer alan Balgat Kampüsünde öğrenim gören öğrencilerin kentin çeperinde yer alan Merkez Kampüste öğrenim gören öğrencilere oranla daha sık gece saatlerinde çıktıkları tespit edilmiştir. Arabası olan öğrencilerin 22:30 sonrasında kent merkezlerinden ayrılırken araba sahibi olmayan öğrencilerin 22:30 öncesinde kent merkezlerinden

ayrılmaktadırlar. Bu durumunda toplu taşıma yetersizliğinden ve güvenlik endişesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Ankara'da 0-4 yıl arası yaşamış olan yani öğrenim için Ankara'ya gelmiş olan öğrencilerin kendi dairelerinde ya da yurttta kaldıkları ve arabasının olmadığı görülürken, Ankara'da uzun yıllardır yaşamakta olan öğrencilerin aileleriyle yaşadıkları ve arabaya sahip oldukları tespit edilmiştir. Aynı zamanda öğrenim için Ankara'ya gelen öğrencilerin haftada bir ve daha az kent merkezlerine çıktıkları görülürken uzun yıllardır kentte yaşayan öğrencilerin ise haftada birden çok kent merkezlerine gittikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Yurttta kalan öğrencilerin yurt giriş çıkış saatlerinde denetim olmasından dolayı kent merkezlerinden 22:30 öncesinde ayrıldıkları düşünülebilir. Ailesiyle veya kendi dairesinde yaşayan ve belirli bir kısıtlılığı olmayan öğrencilerin ise 22:30 sonrasında kent merkezlerini terk ettikleri görülmektedir. Haftada bir ve daha az kent merkezlerini kullanan öğrenciler kent merkezinde 4 saat ve üstü vakit geçirirken haftada birden çok kent merkezine gidenlerin 4 saat altında kent merkezinde vakit geçirdikleri görülürken 4 saat altında kent merkezinde vakit geçirenlerin 22:30 öncesinde kent merkezinde ayrıldıkları 4 saat ve üstünde kent merkezinde vakit geçirenlerin ise 22:30 sonrasında kent merkezinden ayrıldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Kent merkezlerini kullanan öğrenci profiline göre kentin tanımlanmış alt merkezlerine ilişkin dağılımları öğrenciler arasındaki farklılıkları ortaya koymaktadır.

Kale ve Ulus bölgesini tercih eden öğrencilerin arabasının olmadığı, kent merkezine giderken ve dönerken ulaşım türü olarak metroyu tercih ettikleri ve yürüyerek gittikleri görülmektedir. Aynı zamanda Kale ve Ulus kent merkezinde 4 saat ve üstü vakit geçirdikleri tespit edilmiştir. Kent merkezini kullanan öğrencilerin bölgede ortalama harcama tutarlarının 0-100 TL olduğu görülmektedir. Kale ve Ulus bölgesi dışarıdan öğrenim için gelen, yurttta kalan öğrenciler tarafından tercih

edilmediği ailesi ile yaşayan öğrenciler tarafından tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Kızılay kent merkezini tercih edenlerin çoğunlukla araba sahibi olmadığı, kent merkezine giderken ve dönerken başta otobüs olmak üzere toplu taşımayı tercih ettikleri anlaşılmıştır. Toplu taşıma saatlerinin belirli saatlere kadar olmasının etkisiyle kent merkezine giden kullanıcıların bu merkezi alanda genellikle daha kısa süre geerdikleri ve 22:30 öncesinde kent merkezinden ayrıldıkları görülmektedir.

Bahçelievler merkezi alanının, sıklıkla Merkez Kampüste ğrenim gören ve haftada birden çok merkeze giden kullanıcılar tarafında tercih edildiği görülmektedir. Merkez Kampüste ğrenim görmekte olan öğrencilerin genellikle çepere yakın kent merkezleri olan Çayyolu-Ümitköy ve Bilkent kent merkezlerini tercih ederlerken burada dikkat çekici olarak kentin çekirdeğinde yer alan Bahçelievler kent merkezini kullandıkları da görülmektedir. Bahçelievler merkezinin arabası olmayan öğrenciler tarafından tercih edildiği, kent merkezine giden öğrencilerin 4 saat altında vakit geerdikleri ve 22:30 öncesinde kent merkezinden ayrıldıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tunalı Bölgesinin ise, Balgat Kampüsünde ğrenim görmekte olan öğrenciler tarafından tercih edildiği ve kent merkezlerini kullanan öğrencilerin arabasının olmadığı görülmektedir. Bölgenin arabası olmayan kullanıcılar tarafından kullanılmasının bölgede yaşanan park yeri sıkıntısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Arabası olmayan kullanıcılar tarafından bölgenin tercih ediliyor olmasına rağmen kent merkezini kullanan öğrencilerin merkezde 4 saat üstü vakit geermeleri ve 22:30 sonrasında bölgeden ayrılmaları merkezde toplu taşıma imkanının yer alıyor olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çukurambar-Söğütözü bölgesini ziyaret eden kullanıcı profilleri incelendiğinde örneklem alan olarak tercih edilen ankaya niversitesine olan yakınlık avantajının da etkisiyle Balgat Kampüsünde ğrenim görmekte olan

öğrenciler ve arabası olan kullanıcılar tarafından tercih edildiği görülmektedir. Çukurambar-Söğütözü bölgesini kullananların kent merkezinde 4 saat üstü vakit geçirdikleri ve 22:30 sonrasında bölgeden ayrıldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bir diğer kent merkezi olan üniversiteler bölgesinde yer alan Bilkent çevresini ziyaret edenlerin ise Merkez Kampüste öğrenim görmekte olan öğrencilerden oluştuğu ve merkezi kullanan öğrencilerin arabaya sahip oldukları görülmektedir. Bilkent bölgesini kullananların kent merkezinde 4 saat üstü vakit geçirdikleri ve 22:30 sonrasında bölgeden ayrıldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Son olarak incelenen örneklem alan olarak seçilen Çankaya Üniversitesi'nin Merkez Kampüsüne yakın konumda yer alan Ümitköy-Çayyolu kent merkezini ise kullanan öğrencilerin diğer kent merkezlerinden farklı olarak erkeklerden oluştuğu, Merkez Kampüsünde öğrenim gören öğrenciler ve arabaya sahip olan öğrenciler tarafından tercih edildiği tespit edilmiştir. Kent merkezini kullanan öğrencilerin merkezde 4 saat üstü vakit geçirdikleri ve 22:30 sonrasında bölgeden ayrıldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Farklılaşan öğrenci profillerinden hareketle merkezi alanların tercih edilme ve edilmeme sebepleri araştırılmıştır. Kale ve Ulus bölgesinin tercih edilme sebebinin yeterli ulaşım aracının olmasından dolayı olduğu görülmektedir. Geleneksel kent merkezlerinin akşam ve gece saatlerinde tercih edilmeme sebeplerinin ise en başında güvenlik sorununun geldiği görülmektedir. Cumhuriyet döneminin hem eğlence hem ticaret hem de yönetim merkezi olan bölgenin, günümüzde, tekinsiz bireylerin yer aldığı, yan kesicilik ve hırsızlık olaylarının yaşandığı bir alan olarak algılandığı görülmektedir. Bu durum kullanıcılar üzerinde olumsuz etki yaparak geleneksel kent merkezinin hava karardıktan sonra tercih edilmesini etkilediği ve bölgenin köhneme bölgesi haline dönüştüğü tespit edilmiştir.

Son yıllarda kentin merkezi olmanın yanı sıra erişilebilirlik bakımında bir düğüm noktası haline gelen ve Ankara'da bulunan her ulaşım türünün kesiştiği

Kızılay kent merkezinin gece saatlerinde tercih edilme sebeplerinin en başında ise Kale ve Ulus bölgesi gibi yeterli ulaşım aracının bulunması geldiği görülmektedir. Kızılay'da yer alan mekânların bütçeye uygun ve ilgi çeken mekânlardan oluşması da merkezin tercih edilirliliğini etkilemektedir. Merkezin akşam ve gece saatlerinde tercih edilmeme sebebinin ise çoğunlukla araba sahibi olan öğrenciler için park yeri sıkıntısından kaynaklandığı ve bu yüzden de araba sahibi olan kullanıcılar tarafından bölgenin tercih edilmemesine sebep olduğu aynı zamanda bölgenin kalabalık olması merkezin güvenli olmadığı hissini uyandırmaktadır. Bu sebepler merkeze olan tercih edilirliliği etkilemektedir.

Bahçelievler ve Tunalı bölgeleri incelendiğinde ise her iki kent merkezi için de tercih edilme ve tercih edilmeme nedenlerinin benzerlik gösterdiği görülmektedir. Buna göre, bu merkezi bölgeler gençler için ilgi çekici mekânları barındırması ve yaş aralığına hitap eden mekânları bulundurmasından dolayı tercih edilirken, genellikle yaya sirkülasyonu yoğun olan her iki bölgenin de arabası olmayan öğrenciler tarafından tercih edildiği ve bölgenin tercih edilmemesinin bölgede yaşanan park yeri sıkıntısı ve trafik sıkışıklığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrenciler tarafından akşam ve gece saatlerinde en çok gidilen kent merkezi olan Çukurambar-Söğütözü merkezi alanının tercih edilme sebeplerinin başında öğrenciler için ilgi çekici ve yaş aralığına hitap eden mekânların yer alması gelmektedir. Öte yandan gece saatlerinde kullanmama nedeninin ise genellikle pahalı mekânların bulunması ile ilişkilendirilmiştir.

1990 Nazım İmar Planı'nın onaylanmasından sonra kentin desantralizasyonu ile birlikte Eskişehir yolu aksı üzerinde yeni gelişme bölgelerinde ortaya çıkan Bilkent ve Ümitköy-Çayyolu alt merkezlerinin tercih edilme ve tercih edilmeme nedenlerinin benzer oldukları tespit edilmiştir. Her iki alt merkezin de tercih edilme sebeplerinin bu bölgelerde ilgi çekici ve yaş aralığına hitap eden mekânların bulunmasıdır. Özellikle Bilkent merkezini kadın kullanıcıların daha çok kullandıkları görülmektedir. Bu durumdan bölgenin güvenli bir alan olduğu

sonucuna ulaşılmaktadır. Diğer taraftan, bu bölgeleri akşam ve gece saatlerinde, öğrencilerin tercih etmeme sebeplerinin ulaşımla ilgili olduğu ve kentin desantralizasyonu sonucu oluşan merkezlerin çıkış ve dönüş noktalarına uzak olmasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Yeni gelişme merkezi alanlarında ortaya çıkan ve üst orta gelir grubuna sahip kişilerin yaşadığı bölgede yer alan merkezi alanların çoğunlukla pahalı mekânlardan oluşması öğrencilerin tercih etmemesinde etkili olmaktadır.

Üniversite ğrencilerinin Ankara kentinde yer alan kent merkezlerini akşam ve gece saatlerinde kullanımları ile ilgili yapılan çalışmada kent merkezlerinde temel sorunlar tespit edilmiştir.

Cumhuriyet Dönemi öncesinden 1950’li yıllara kadar kentin önemli ticaret ve idare merkezi olan ve ülkenin önde gelen yöneticilerinin, bürokratlarının eğlence ve dinlence amaçlı kullandıkları mekânların yer aldığı Ulus, günümüzde hava karardıktan sonra öğrencilerin kullanmaktan kaçındıkları bir bölge olduğu anlaşılmıştır. Örneklemedeki ğrenciler için bölge tekinsiz bireylerin, yan kesicilerin mekânı olarak görülmektedir. Geleneksel kent merkezi olan Kale ve Ulus çevresine karşı öğrenciler açısından güvensizlik hissi yaşanmaktadır. Aynı zamanda bölgede gençler için eğlence ve dinlence amaçlı ilgi çeken mekânlar yer almamakta ve aracı olanlar için otopark alanı eksikliği yaşanmaktadır. Ayrıca, kente öğrenim görme amaçlı gelen ve kısa süredir Ankara’da ikamet eden öğrenciler için tarihi merkez gece saatlerinde kullanılmamaktadır. Bu durum bölgenin akşam ve gece saatlerinde tercih edilirliliğini etkilemiş, bölge toplum üzerinde güvenli olmayan, hırsızlık ve yan kesicilik olayların yaşandığı alan olarak algılanması ve bu sebeplerde geleneksel kent merkezinin köhneme bölgesi haline dönüşmesine neden olmuştur.

Kentin ekirdeği ve eğlence bölgesi olan Ulus ve çevresinin merkezi fonksiyonlarının planlama çalışmaları ile Yenişehir’e kaymış ve zamanla eğlence dinlence alanları Kızılay bölgesinde şekillenmiştir. Jansen Planı ile kentin güneye doğru büyümesi ve idari fonksiyonların bu doğrultuda yer seçmesiyle kentin

güneyinde yeni merkezi alanın oluşmasının önünü açılmıştır. Elçilikler ve Cumhurbaşkanlığı konutu ile prestij kazanan Kavaklıdere bölgesinde konut dokusunun arasında yeni bir ticaret alanı biçimlenmiştir. Benzer şekilde, üniversite yerleşkeleri ve idari işlevlerin çevrelediği, bir diğer konut bölgesi olan Bahçelievler Bölgesinde de merkezi faaliyetler ortaya çıkmıştır. Kızılay, Bahçelievler ve Tunalı merkezi bölgesinde konut, kamu, ticaret yapılarının bir arada yer alması bölgede trafik sıkışıklığı ve gürültü problemlerinin yaşanmasına neden olmaktadır. Aynı zamanda bölgede otopark sıkıntısının yaşandığı ve bölgenin arabası olanlar tarafından tercih edilmediği görülmektedir. Bölgede toplu taşıma sistemleri ağırlıklı olarak kullanılmakta, ancak belli bir saatten sonra toplu taşıma hizmetleri azaldığından uzun süre dışarıda kalmak isteyenler için bu bölgelerin cazibesi azalmaktadır. Bölgeyi genellikle arabası olmayanlar tercih ettiği için gece saatlerinde daha kısa süreli vakit geçirdikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Planlı gelişen Kızılay, Tunalı ve Bahçelievler bölgeleri için günümüzdeki değişime uyum sağlayacak yeni planlama kararları ve düzenlemelere ihtiyaç vardır. Kızılay'ın işlevlerinin desantralize edilmesi ve prestij kaybetmesiyle geleneksel kent merkezinin geçirdiği kentsel çöküntü sürecine benzer sorunlar yaratabilir ve bu alan köhneme alanı haline gelme tehlikesi taşımaktadır. Diğer yandan hala konut ve ticaret alanı olarak kullanılan Tunalı ve Bahçelievler Bölgeleri için buralardaki gece ekonomisinin konut sakinleri açısından çevre ve gürültü kirliliği gibi olumsuz etkileri olabileceği ve bu alanlardaki konut kullanıcılarının artan fiyatlar ve değişen yaşam biçimine göre bölgeden uzaklaşma sorununu doğurabileceği düşünülmektedir. Bazıları için iyi bir gece geçirmenin başkası için iyi bir gece uykusunu mahvetmemesi gerekmektedir.

Kentlerde nüfusun artması ile kentin makroformunda değişimlerle merkezi işlevler çepere doğru yayılma eğilimi göstermiştir. Kentin büyümesine ve gelişen konut, eğitim ve kamu alanlarına paralel olarak büyüyen gelişme alanlarında yeni alt merkezler ve eğlence alanları ortaya çıktığı görülmektedir. 1990 Nazım İmar Planının onaylanması ve tüm dünyada hakim neoliberal politikaların benimsenmesinin etkisiyle kent, batı koridoru boyunca desantralizasyona uğramış ve Eskişehir yolu aksı boyunca gelişme göstermiştir. Kentin, batı koridoru boyunca

gelişmesi ve kamu yapılarının, üniversite alanlarının ve konut dokusunun gelişme aksları boyunca yer seçmeye başlaması beraberinde küresel kent kimliğini temsil eden ofis ve ticaret hizmetlerinin yanı sıra eğlence sektöründe biçimlenmesine yol açmıştır. Bu gelişme eğilimine koşut Eskişehir aksı boyunca başta Çukurambar-Söğütözü bölgesi, Bilkent ve çevresi, Ümitköy-Çayyolu merkezleri olmak üzere öğrenciler tarafından akşam ve gece saatlerinde en çok tercih edilen yeni merkezi iş alanlarının ortaya çıktığı görülmektedir. Yeni iş alanlarını, özellikle arabası olan kullanıcılar tercih etmekte olup arabası olmayanlar bölgeye yeterli ulaşım aracının olmaması ve çıkış-dönüş noktalarına uzaklığından dolayı bölgeyi akşam ve gece saatlerinde tercih etmemektedirler. Aynı zamanda, bölgenin genellikle pahalı mekanlara ev sahipliği yapması, farklı ekonomik düzeylere sahip öğrenciler arasında bölgenin akşam ve gece saatleri için tercih edilirliliğini düşürmektedir.

6.1. ÇALIŞMA KAPSAMINDA ULAŞILAN SORUNLAR VE ÖNERİLER

Şehirler gündüz saatleri için planlanmakta fakat hava karardıktan sonrası için kent planlaması geri plana atılmaktadır. Gündüz ve gece arasında kullanımdan dolayı oluşan farkı azaltmak şehir planlamasının ana kaygılarından biri haline gelmiştir. Kent, kent merkezleri yeni ekonomik yapının parçası olarak bu ayrışmanın aşıldığı yerler olarak görülmeye başlamış; planlama yoluyla yeni politikalar, kurallar, düzenlemeler, izinler geliştirilerek, aktörler tanımlanmıştır. Gece herkesi ilgilendirir ve yakından günlük yaşamla bağlantılıdır. Kentin yeniden yaratılmasında alternatif bir yoldur. Tüm bu yönleriyle, gece zamanı, araştırmacılar, kamu otoriteleri, sanatçılar ve tasarımcıların üzerinde politikalar üretmesi gereken bir alan haline gelmiştir.

Gece ekonomisinin gelişimi ve yönetimi dünyadaki bütün şehirlerin sorunları arasında görülmektedir. Gece ekonomisinin iyileştirilmesi için katılımcıların çeşitliliği, kültürel canlılık, emniyet ve güvenlik, çevreyi iyileştirmek önemli etkenlerdendir. Gece ekonomisine yönelik politikalar ve uygulamalar, yüksek düzeyde esneklik ve incelik gerektirdiği gibi sürekli gözden geçirmeyi de gerekli

kılar. Bu bağlamda merkezin kullanımının arttırılmasında güvenlik, erişilebilirlik, altyapı sunumu, mekânsal düzenlemeler, kültürel ve sosyal aktiviteler gibi politikalar geliştirilmelidir.

Gençler açısından tezden çıkan sorunlar ve öneriler;

- Kentlerin hava karardıktan sonra kullanımlarını etkileyen en önemli etken güvenlik problemidir. Hava karardıktan sonra kentin karanlık bir yüzünün ortaya çıktığı ve bu durum da akşam ve gece saatlerinde merkezin öğrenciler tarafından tercih edilmesini etkilediği görülmektedir. Üniversite öğrencileri akşam ve gece saatlerinde dışarı çıkmaktan kaçınmadıkları fakat güvenlik görevlilerinin kent merkezlerinde görünür olması güvenlik hissini arttırdığı, kent merkezlerinde başkalarıyla birlikte olduğunda kendilerini daha güvenilir hissettikleri görülmektedir. Kent merkezlerinde güvenlik önemlerinin arttırılması kullanıcıların kendilerini güvende hissetmelerini sağlayarak kent merkezlerinin kullanımını arttıracaktır. Eğlence bölgelerinde kamusal güvenlik önlemleri alınarak hem eğlence mekânlarında hem kentsel açık alanlarda ortaya çıkan şiddet ve saldırganlık olaylarının azaltılması sağlanmalıdır.
- Kent merkezlerinin kullanımında konforlu ulaşım ve erişilebilirliğin önemi fazladır. Üniversite öğrencilerinin kent merkezlerinde akşam ve gece saatlerinde toplu taşıma ve taksi kullanımdan kaçındıkları fakat özel araç kullanmaktan kaçınmamaktadırlar. Özel araç sahipliğine bağlı olmaksızın kullanıcılara ulaşım ve erişim kolaylığı sağlanmalıdır. Aracı olmayan ya da kullanmayan kullanıcıların gece saatlerinde kent merkezlerine karşı kaygı problemlerinin giderilebilmesi için toplu taşıma araçlarının sıklıkları arttırılmalıdır. Aracı olan kullanıcılar için merkezlerde 24 saat hizmet veren ve güvenli otopark alanlarının olması kent merkezlerinin hava karardıktan sonrada tercih edilebilirliğinin artması yönünden önemlidir. Gece ekonomisinin iyileştirilmesi için kullanıcıları daha iyi ve doğru yönlendiren yer işaretleri ve tabelalarının merkezlerde

kullanılması gerekmektedir. Böylelikle kentlinin daha emin ve güvenle kent merkezlerini kullanmalarının önü açılmış olacaktır.

- Öğrenciler Ankara’da hava karardıktan sonra merkezlerin canlılığını yitirdiğini ve yeterince aydınlatılmadığını düşünmektedirler. Gece saatlerinde mekânların kullanılmasında aydınlatmanın rolü büyüktür. İyi bir aydınlatma sağlamak şehir merkezinin estetik bir görünüm kazanmasının yanı sıra merkezin daha güvenli olduğu hissini uyandırır. Merkezi bölgeler arasında daha güçlü bağlantılar kurmayı sağlar. İyi aydınlatılmış caddeler ıssız ve kalabalık olmayan alanlara göre daha tercih edilir hale gelir. Kent merkezlerinde aydınlatma sayıları artırılmalıdır. Böylelikle kent merkezlerinin her köşesine yaya sirkülasyonu ve erişilebilirlik sağlanmış olacaktır. Farklı aydınlatma ve ışıklandırma kent merkezlerine olan çekiciliği ve kente karşı olan merak hissini arttırmaktadır. Kent merkezlerinde hava karardıktan sonra farklı ışık şovları yapılmalıdır.
- Kent merkezlerinde oluşan ses, gürültü ve çevre kirliliğinden dolayı kullanıcıların ve bölgede yaşayanların rahatsız olmalarının önüne geçilmelidir. Kent merkezleri hava karardıktan sonra özellikle yoğun kullanılan yaya alanlarında belirli saat aralıklarla temizlenmelidir. Altyapı problemlerinin çözülmesi kentte yaşayanları estetik ve sağlık açısından etkilediği gibi kentin gece ekonomisine de katkı sağlayacaktır. Kamusal tuvaletlerin eksikliği kullanıcıların özellikle açık alanları kullanmalarını etkilemektedir. Kent merkezlerinde sürekli temizliği yapılan kamuya açık tuvaletlerin bulunması gerekmektedir.
- Öğrenciler gece mekânlarının turistlerin ve yerel halkın beklentisine yönelik olmadığını düşünmektedirler. Bu doğrultuda kent merkezlerinde kültürel planlama stratejileri geliştirilmelidir. Kentin imajını ve kimliğini yansıtan bölgelerin gece turizmi düşünülerek planlanması gerekmektedir. Yerel otoriteler tarafından turistlere yönelik gece ekonomisini canlandırarak kararlar alınmalıdır. Gece hayatı bir taraftan canlandırılırken diğer tarafta merkezde yaşayan sakinlerin gece hayatının olumsuzlarından kaynaklı bölgeyi terk etmemesi

sağlanmalıdır. Merkeze müzeler, sanat galerileri, kütüphaneler, gece fuarları ve gece festivalleri gibi kullanımların getirilmesi gece ekonomisinde hem kullanıcı hem de kültürel faaliyet çeşitliliğini arttıracaktır. Kültürel planlama stratejisi kent merkezlerinin kullanımını arttırabileceği gibi gece aktivitelerinde de çeşitlilik ve özgünlük sağlanmış olacaktır. Bölgelere göre kültürel festivaller ve çağdaş sanat etkinliklerini tanıtmak için gece zamanının sunduğu olanaklar kullanılmalıdır.

- Üniversite öğrencileri gece hayatını düzenleyen kararların alınması ve denetimlerin yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Yerel makamlar ve kamu otorileri tarafından gece ekonomisinin tanınması ve halkın katılımı sağlanması amaçlanmalıdır. Yerel makamlar gece ekonomisinde yaşanan sorunları temel alarak bunların yaşanmasının önüne geçebilmek için yönetmelik getirilmelidir. Gece hayatının düzenlenmesi için paydaşların katılımları sağlanarak ve görüşleri alınarak bir çalışma yapılmalıdır.
- Kent merkezlerinde yaş, cinsiyet, ekonomik durumla ilgili olarak sosyo-zamansal ayrışma sorunları yaşanmaktadır. Bu sorunun önüne geçilmesi ve merkezler kentte yaşayan her grup tarafından günün 24 saati kullanılacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Kentte yaşayan herkesin ilgisini çekecek ve her bütçeye hitap edecek mekânların kent merkezlerinde bulunması önemlidir.

Bütün bu sonuçlardan kent merkezlerinin 24 saatlik kullanımının sağlanabilmesi için güvenlik, ulaşım, altyapı, ekonomi, kültürel ve sosyal planlamayı birbirinden ayırmadan çalışma yapılmasının önemli olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

6.2. ÇALIŞMANIN SINIRLILIKLARI VE YENİ TARTIŞMA ALANLARI

Bu tez, temelde eğlence mekânlarının akşam ve gece saatlerinde kullanımını anlamaya yönelik bilimsel bir yaklaşım geliştirmiştir. Tez konusu kapsamında keşfedilmesi gereken hala önemli sorular olduğu görülmektedir. Bu tez çalışmasından çıkan sonuçlar doğrultusunda, gece kentleri ile ilgili daha kapsamlı

çalışmalar yapılarak gece zamanına ilişkin planlama ve tasarım konuları hakkında üretilebilir. Mevcut araştırmada yer alan tartışma, aşağıda değinilen araştırma konularıyla daha da ileriye götürülebileceği gibi, tezin bulguları farklı araştırma soruları da önermektedir. Bu çalışma sırasında ortaya atılan muhtemel, araştırma konuları ve sorular şu şekildedir;

İlk olarak bu çalışma çerçevesinde çizilen yöntem doğrultusunda, eğlence mekânlarının akşam ve gece saatlerinde kullanımını doğrulayacak daha geniş ölçekli araştırmalar yürütülebilir. Çalışma farklı örneklem büyüklüğü ile güçlendirilebilir.

Çalışmada, örneklem alan olarak bir vakıf üniversitesi belirlenmiştir. Çalışmanın, ekonomik gelir düzeyi devlet üniversitesinde okuyan öğrencilere kıyasla daha yüksek olması muhtemel öğrencilerle yürütülmesi anket kapsamında yöneltilen sorulara verilen cevapların, devlet üniversitesi örneğinde uygulandığında değişebileceği öngörülmektedir. Bu nedenle, benzer bir çalışma devlet üniversitesinde okumakta olan öğrenciler ile yapılarak geliştirilebilir.

Bu tez çalışması yaşları 18-24 yaş aralığında olan üniversite öğrencilerine yapılmıştır. Benzer şekilde, çalışma farklı yaş gruplarına da yönelik geliştirilebilir. Bu şekilde, sadece gençlerin beklentilerinin araştırılması yerine tüm yaş gruplarının akşam saatlerinde kentten beklentileri ile ilgili konular araştırılmış ve politikalar geliştirilmiş olacaktır.

Tez çalışması kapsamında Ankara kentinde yer alan kent merkezi üzerinde bir çalışma yapılmıştır. Fakat Ankara kent merkezleri arasından anket çalışması yapılırken seçilen yedi merkezi iş alanı temel alınarak öğrencilere sorular sorulmuştur. Çalışmaya kentin merkezi bölgeleri üzerinde belirli kısıtlamalar getirilerek başlanılmıştır. Ankara kentinde belirlenmiş olan kent merkezlerinin dışında da farklı nitelikler gösteren alt merkezler yer almaktadır. Çalışmanın geliştirdiği metodoloji kent merkezleri üzerinde kısıtlamalar getirilmeden daha

kapsamlı olarak uygulanabilir. Yapılacak olan bu genişletilmiş çalışmalar kullanıcı profillerinde de farklılıkların okunmasını sağlayacaktır.

Çalışmada kullanılan metodoloji, diğer kentlerle karşılaştırmalı çalışmalarda kullanılabilir. Tezin bulguları, ülkemizde yer alan diğer kentlerle karşılaştırma için kullanılabileceği gibi bu konu ile ilgili çalışmalar yapan diğer ülkelerle karşılaştırma yapmak için de kullanılabilir. Sorun, kentlerin farklılaşan sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik koşullarının gece mekân kullanımlarını nasıl etkilediğidir. Diğer çalışmaların sonuçlarındaki benzerlikler ve farklılıklar, araştırmacılara, eğlence mekânlarının akşam ve gece saatlerinde kullanımı ile ilgili tanımlamalar ve farklı örneklerle kıyaslamalar yapılmasında yardımcı olabilir.

Diğer bir olası araştırma alanı da, kent merkezlerinin akşam ve gece saatlerinde kullanımını ülkemizde uygulanan politikaların ne şekilde desteklediğini incelemektir. Ülke politikalarının mekânsal anlamda eleştirilmesi, ileriye dönük bir yaklaşımla daha güvenli, aktif, yaşanabilir ve faaliyet gösterebilen canlı gece kentleri oluşturmak için kullanılabilir. Şehir plancıları, kentsel tasarımcılar, yerel yönetimler, diğer aktörler ve karar vericiler gece ekonomisinin yerel ekonomiye sağladığı faydaları göz önüne alarak politikalar geliştirilebilir ve kent merkezlerinin tasarım, altyapı, güvenlik, ulaşım sorunlarına çözümler üretebilecek kararlar alabilir.

Bu araştırma, kentte yaşayanların sosyal yaşamlarını savunmak için küçük bir adım olsa da, kentsel gece peyzajını daha geniş bir şekilde ele almak için çok çeşitli yollar açmaktadır. Böylece bu soruların ve bu tezin tüm cevapları, Türkiye örneğinde doldurulmamış bir alan olan gece kentleri ve ekonomisi alanında bilimsel yaklaşımın geliştirilmesine katkıda bulunabilir.

KAYNAKLAR

ABB: İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı (2007). “2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı Açıklama Raporu”, Fersa Matbaacılık: Ankara.

Aksel, B. (2009). Impact Of Shopping Centers on The Fragmentation of The City Center. Doktora Tezi, ODTÜ.

Al, M. (2011). Kentte Bellek Yıkımı ve Kimlik İnşası- Palimpsest: Ankara Atatürk Bulvarı Bağlamında Bir İnceleme. *İdeal Kent* , 22-36.

Altaban, Ö. (1987). ‘Kamu Yapıları Yer Seçim Süreçleri’, ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Çalışma Grubu, *Ankara 1985’den 2015’e*, Ankara: Ankara Büyükşehir Belediyesi EGO Genel Müdürlüğü, 31-49.

Altaban, Ö. (1997). Ulusal Yönetimin ve Toplumsallığın Kurgulandığı Bir Başkent. *Arredamento Mimarlık*, 3, 89-94.

Arslanoğlu, R. A. (2000). *Kent, Kimlik ve Küreselleşme*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Aytepe, O. (2004). Ankara'nın Merkez ve Başkent Olması. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Mayıs-Kasım 2004, s. 15-22.

Bademli R.(2000). Az Gelişmiş Ülkelerde Kent Merkezleri Nasıl Dönüşüyor?. *İstanbul Dergisi*, Sayı:35.

Bademli, R. (1987). Ankara'da Kent Planlama Deneyi ve Ulaşılan Sonuçlar, Tekeli, İ., *Ankara 1985'ten 2015'e içinde*, Ajans İletişim, Ankara.

Batuhan, B. (2002). Mekan, Kimlik ve Sosyal Çatışma: Cumhuriyet'in Kamusal Mekanı olarak Kızılay Meydanı. G. A. Sargin içinde, *Başkent Üzerine Mekan-Politik Tezler Ankara'nın Kamusal Yüzleri* (s. 41-77). İstanbul: İletişim Yayınları.

Bayraktar, A. (2016). Başkent Ankara'da Cumhuriyet Sonrası Yaşanan Büyük Değişim: Modern Yaşam Kurgusu ve Modern Mekânlar. *Ankara Araştırmaları Dergisi Journal of Ankara Studies*, 4(1), Ankara, s. 67-80.

Bianchini, F (1993). 'Remaking European cities: the role of cultural policies', F. Bianchini ve M. Parkinson (eds.) *Cultural Policy and urban Regeneration* içinde, Manchester University Press, Manchester ve New York.

Brands, J., Schwanen, T., van Aalst, I. (2014). Spatiotemporal variations in nightlife consumption: A comparison of students in two Dutch cities. *Applied Geography*, 54, 96-109.

Bromley, R., Thomas, C., Millie, A. (2000). Exploring safety concerns in the night-time city. *Liverpool University Press* , 71-96.

Bolzoni, M. (2016). Nightlife and consumption in a central neighbourhood of Turin. *Méediterranée* , 59-68.

Büyükcivelek, B. A. (2012). Merkezi İş Alanı. M. Ersoy içinde, *Kentsel Planlama Ansiklopedik Sözlük* (s. 337-340). İstanbul: Ninova.

Cantek, F. (2016). "Yaban"lar ve Yerliler Başkent Olma Sürecinde Ankara. İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Cattan, N., & Vanolo, A. (2014). Gay and lesbian emotional geographies of clubbing: reflections from Paris and Turin. *Gender, Place & Culture*, 21(9), 1158-1175.

Cengizkan, A. (1998). Cumhuriyet ve Mimarlık, *Arredamento Mimarlık*, Aralık 1998, pp 34-6.

Cengizkan, A. (2002). Cumhuriyet Dönemi Kamusal Mekanları için Bir Çalışma Programı. In. G. A. Sargın, *Ankara'nın Kamusal Yüzleri* (pp 215-243). İstanbul: İletişim Yayınları.

Cengizkan, A. (2006). 1957 Yücel-Uybadin İmar Planı ve Ankara Şehir Mimarisi. T. Şenyapılı içinde, *Cumhuriyet'in Ankara'sı* (s. 24-60). Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı.

Chatterton, P. & Hollands, R. (2000). City-centre Revitalisation: Problems of Fragmentation and Fear in the Evening and Night-time City. *Urban Studies* 37, 8: 1403-1429.

Chatterton, P. & Hollands, R. (2002). 'Theorising Urban Playscapes: Producing, Regulating and Consuming Youthful Nightlife City Spaces'. *Urban Studies* 39, 1: 95-116.

Chatterton, P., & Hollands, R. (2003). *Urban nightscapes: Youth cultures, pleasure spaces and corporate power* (Vol. 18). Psychology Press.

Childs, M. C. (2004). *Squares: A Public Place Design Guide for Urbanists*, University of Mexico Press, Albuquerque.

Duru, B. (2012). "Mustafa Kemal Döneminde Ankara'nın İmarı", *Cumhuriyetin Ütopyası: Ankara*, Haz. Funda Şenol Cantek, Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara, s. 173-192.

Edensor, T. (2012). Illuminated Atmospheres: Anticipating And Reproducing The Flow of Affective Experience İn Blackpool. *Environment and Planning 30*, 1103-1122.

Eldridge, A. (2010). The urban renaissance and the night-time economy: who belongs in the city at night? in: Manzi, T., Lucas, K., Lloyd-Jones, T. and Allen, J. (ed.) Social sustainability in urban areas: communities, connectivity, and the urban fabric London, UK. Earthscan.

Elker, C. (2012). Kentsel Ulaşım Politikaları. T. Kılınçaslan içinde, *Kentsel Ulaşım* (s. 235-316). İstanbul: Ninova.

Ergin, Y. (2019). Piknik. F. Cantek içinde, *İcad Edilmiş Şehir: Ankara* (s. 162-173). İstanbul: İletişim.

Finney, A. (2004). *Violence in the night-time economy: key findings from the research*. Londra: Home Office.

Güzelsoy, S. (2008). İstanbul Kent Merkezi'nin Dönüşümü: Gelişme Ve Planlama İkilemi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hae, L. (2011). Dilemmas of the Nightlife Fix: Post-industrialisation and the Gentrification of Nightlife in New York City. *Urban Studies 48(16)*, 3449–3465.

Hannigan, J. (1998). *Fantasy City: Pleasure and Profit in the Postmodern Metropolis*. London: Routledge.

Heath, T. (1997). The twenty-four hour city concept—A review of initiatives in British cities. *Journal of Urban Design*, 193-204.

Hsieh, A., & Chang, J. (2006). Shopping and Tourist Night Markets in Taiwan. *Tourism Management (27)* , 138–145.

Hollands, R. G. (1996). From shipyards to nightclubs: Restructuring young adults' employment, household, and consumption identities in the North-East of England. *Berkeley Journal of Sociology*, 41, 41-66.

House of Commons ODPM: Housing, Planning, Local Government and the Regions Committee (2003). The Evening Economy and the Urban Renaissance Twelfth Report of Session 2002-3 HC396-1 London: The Stationery Office.

İlkay, Y. (2014). Ankara'da Her Yolun Çıktığı Semt: Kızılay. *İdeal Kent* , Sayı 11, 118-132.

Jansen, H. (1935). “Ankara İmar Planı Raporu”, *Belediyeler Dergisi*, Sayı 2, s.23–40.

Mutluay, E. (2015). Ankara: Yeni Kurulan Ulus Devlet'in “Temsili” Olarak İnşa Edilen Başkent (Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul).

Jiang, W. (2017). *The Role Of Urban Nightlife In Perceived Social Integration: Perspectives of international students in Nanjing*. Utrecht University.

Gallan, B. (2015). Night lives: Heterotopia, youth transitions and cultural infrastructure in the urban night. *Urban Studies* 52 (3) , 555-570.

Geray, C. (2008). Şehirciliğimiz ve Ankara, *Mülkiye 2008* Cilt:XXXII, 261-287.

Günay, B. (2006). Ankara Çekirdek Alanının oluşumu ve 1990 nazım planı hakkında bir değerlendirme. In. T. Şenyapılı, Cumhuriyet'in Ankara'sı (pp. 61-118). Ankara: METU.

Gwiadzinski, L. (2014). translated by Oliver Waine, The sustainable city: when night enlightens day, *Metropolitics*, 5 Aralık 2019. URL: <http://www.metropolitiques.eu/The-sustainable-metropoliswhen.html>.

Gottmann, J. (1976). *Şehirsel Merkeziyetin Gelişmesi*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaa.

Göçer, O. (1974). *Şehirsel Merkezler ve Şehirsel Kademelenme*. İstanbul: İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi.

Gökçe, B. (2005). Ankara'da Merkezi İş Alanı ve Merkezler Sistemi Dönüşümünü Kuramlar ve Merkezlerin Yapısını Etkileyen Siyasalar Üzerinden Tartışmak. *Planlama (2005/4)*, 73-83.

Gökçe, B. (2008). Spatial Dynamics of Producer Services in Ankara. Doktora Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi.

Gill, T. (2017). *'The lid is on the pot, but every now and then that lid bounces off... and that needs to be managed' Exploring the impact of the night time economy on a London borough*. Londra: LSE.

Guo, Z. (2012). *Let's Call It a Night: 24-hour cities for the Post-Tiananmen generation*. Çin.

Gültekin, N. & Onsekiz, D. (2005). Ankara kentinde eğlence mekânlarının oluşumu ve yer seçimi. *G.Ü. Mühendislik Mimarlık Dergisi*, 20(1), 137-144.

Günay, B. (2006). “Ankara Çekirdek Alanının Oluşumu ve 1990 Nazım Planı Hakkında Bir Değerlendirme”, (Der.) Tansı Şenyapılı, Cumhuriyet'in Ankarası, ODTU Yayıncılık, Ankara, 2006, s.60-119.

Güzelsoy, S. (2008). İstanbul Kent Merkezi'nin Dönüşümü: Gelişme Ve Planlama İkilemi. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Karim, H. A. & Ngesan, M. R. (2012a). Impact of Night Commercial Activities towards Quality Of Life of Urban Residents. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 35 , 546 – 555.

Karim, H. A. & Ngesan, M. R. (2012b). Night Time Social Behavior in Urban Outdoor Spaces of Shah Alam. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 50, 959 – 968.

Kılınçaslan, T. (2012a). Ulaşım Tarihsel Gelişimi. T. Kılınçaslan içinde, *Kentsel Ulaşım* (s. 2-46). İstanbul: Ninova Yayıncılık.

Kılınçaslan, T. (2012b). Ulaşım Sistemi ve Yol Ağları. T. Kılınçaslan içinde, *Kentsel Ulaşım* (s. 49-123). İstanbul: Ninova.

Kılınçaslan, T. (2012c). Ulaşım Politikası. T. Kılınçaslan içinde, *Kentsel Ulaşım* (s. 179-232). İstanbul: Ninova.

Landry, C., Greene, L., Matarasso, F. & Bianchini, F. (1995). *The Art of Regeneration: Urban Renewal Through Cultural Activity*. London: Comedia.

Liempt, I., Van Aalst, I., & Schwanen, T. (2015). Introduction: Geographies of the urban night.

Lynch, K. (2011). *Kent İmgesi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Lovatt, A. & O'Connor, J. (1995). Cities And The Night-Time Economy. *Planning Practice and Research*, 10(2), 127-134.

Matthew M. & Chew (2009). Research on Chinese Nightlife Cultures and Night-Time Economies, *Chinese Sociology & Anthropology*, 42:2, 3-21.

Mohamed, N. A. (2017). *Role of Urban Nightscape in Good Perception of The City*. Sudan: Sudan University of Science and College of Postgraduate Syudies.

Murphy, R. E. (1972). *The Central Business District*. London: A division of Transaction Publishers.

Mutluay, D. (2015). Ankara: Yeni Kurulan Ulus Devleti'nin "Temsili" Olarak İnşa Edilen Başkent (*Lisans Bitirme Ödevi, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul*).

Nofre, J., Sánchez-Fuarros, I., Martins, J. C., Pereira, P., Soares, I., Malet-Calvo, D.,...López Díaz, A. (2017). Exploring nightlife and urban change in Bairro Alto, Lisbon. *City & Community*, 16 (3), 330–344.

Tadie, J. & Permanadeli, R. (2015). Night and the city: Clubs, brothels and politics in Jakarta. *Urban Studies* 52 (3) , 471–485.

Talbot, D. (2004). Regulation and Racial Differentiation in the Construction of Night-Time Economies: A London Case Study. *Urban Studies*, 41, 887-901.

Tankut, G. (1988). Ankara'nın Başkent Olma Süreci. *ODTÜ MFD* , 93-104.

Tanyeli, U. (1997). Türk Modernleşmesinin Kentsel Sahnesini Yeniden Düşünmek. *Arredamento mimarlık*, 3,81-82.

Tekeli, İ. (2011). Kuramlarda Kent Merkezi. *Toplum Eserleri* , 49-58.

Tellan, D. (2016). Mekan, Eğlence ve Popüler Kültür İlişkisini Değerlendirmek. *TRTakademi*, 136-153.

Thomas, C. J., & Bromley, R. (2000). City-centre Revitalisation: Problems of Fragmentation and Fear in the Evening and Night-time City. *Urban Studies*, 1403–1429.

Thomas, S. L. (2000). Ties that bind: A social network approach to understanding student integration and persistence, . *The journal of higher education*, 71 (5), 591-615.

Oldenburg, R. (1989). *The great good place: Café, coffee shops, community centers, beauty parlors, general stores, bars, hangouts, and how they get you through the day.* Paragon House Publishers.

Olt, G., Smith, M. K., Csizmady, A., & Sviza, I. (2019). Gentrification, tourism and the night-time economy in Budapest's district VII – the role of regulation in apost-socialist context. *Journal Of Policy Research In Tourism, Leisure And Events* , 394-406.

Orhan, E. (2013a). Kent Yönetiminin Kentsel Kamusal Mekan Üretimi ve Tarihsel Değişimi: Ankara Örneği. *Kent Yönetimi ve Planlama* (s. 169-185). Ankara: Aydan Yayıncılık.

Orhan, E. (2013b). Politik yeniden yapılanmada kamu binalarının mekansal organizasyonu: Başkent Ankara Örneği. *Kentsel ve Bölgesel Araştırmalar Sempozyumu*, (s. 283-299). Mersin.

Önder, D. (2012). Sosyomekânsal Bir Tarih: Ankara Kentinde Eğlence- Dinlence Mekânlarının Değişen Biçimi ve Anlamı. 3. *Kentsel ve Bölgesel Araştırmalar Sempozyumu* (s. 279-293). Ankara: Matsa Basımevi.

Önder, D. (2013). Changing Geography Of Urban Leisure: The Case Of Ankara. (*Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara*).

Özdemir, Dilek (2005). Kent merkezinde kültür eksenli bir dönüşüm projesi: Temple Bar, Dublin. *Arredamento Mimarlık*, s. 98-105.

Pieroni, R. (2015). The Institutionalization of the Night: a Geography of Geneva's Night Policies. *Articulo - Journal of Urban Research*.

Resuloğlu, İ. (2014). Kavaklıdere Senti'nin Oluşum Öyküsü. *İdeal Kent* , Sayı 11, 226-248.

Riduan, N. M. (2014). Implication Of Night-Time Leisure Activities Towards Place Identity Of Urban Public Park In Shah Alam And Putrajaya. Yüksek Lisans Tezi, Mara Teknoloji Üniversitesi.

Roberts, M., & Eldridge, A. (2009). Planning the night-time city. Abingdon: Routledge.

Rowe, D., Stevenson, D., Tomsen, S., Bavinton, N., & Brass, K. (2008). *The City After Dark Cultural Planning and Governance of the Night-time Economy in Parramatta*. Western Sydney: Centre for Cultural Research.

Seijas, A. (2018). *A Guide To Managing Your. By Sound Diplomacy*. URL: <https://www.sounddiplomacy.com/night-time-economy-guide> (Erişim: 7 Aralık 2019).

Sepetçi, A. (2007). İstanbul Kent Merkezinde Ticaret Gelişimi, Etkenleri Ve Ulaşım Odaklı Mekansal Kurgusu Tarihi Yarımada (Eminönü Ve Fatih) Beyoğlu, Şişli Ve Beşiktaş Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi.

Shaw, R. (2015). 'Alive after five': Constructing the neoliberal night in Newcastle upon Tyne. *Urban Studies* 52 (3) , 456-470.

Sheard, L. (2011). 'Anything Could Have Happened': Women, the Nighttime Economy, Alcohol and Drink Spiking. *SAGE* 45(4) , 619–633.

Stevenson, D. (2005). 'Cultural Planning in Australia: Texts and Contexts', *Journal of Arts Management, Law and Society* 35, 1: 36-49.

Stone, T. (2018). Re-envisioning the Nocturnal Sublime: On the Ethics and Aesthetics of Nighttime Lighting. *Springer*.

Sumbas, A. (2013). Türk Modernleşmesi'ni Ankara Palas Üzerinden Okumak: "Doğu'dan Batı'ya Açılan Bir Pencere", *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 31, Sayı 1, Ankara, s. 171-198.

Sutcliffe, E. B. (2012). Toplu Taşıma Sistemleri. T. Kılınçaslan içinde, *Kentsel Ulaşım* (s. 127-177). İstanbul: Ninova.

Şenyapılı, T. (2004). "Baraka"dan Gecekonduya, İletişim, İstanbul.

Şenyapılı, T. (2006a). "Cumhuriyet'in Ankarası, Ankara Kenti "İkili Yapısında" Dönüşümler", Der. Tansı Şenyapılı, Cumhuriyet'in Ankarası (içinde), ODTU Yayıncılık, Ankara, s.216-246.

Şenyapılı, Ö. (2006b). "Gençlik Yıllarımın (ve öncesinin) Ankara'sında Eğlenme-Dinlenme Mekânları", Der. Tansı Şenyapılı, Cumhuriyet'in Ankarası (içinde), ODTU Yayıncılık, Ankara, s.311-356.

Tunçer, M. (2014). 20. Yüzyıl Başlarında Tahtakale, Karaoğlan Çarşısı ve Taşhan'dan Ulus Merkezi'ne Dönüşüm. *İdeal Kent* , Sayı 11, 18-35.

Wycherley, R. E.(1993). *Antik Çağda Kentler Nasıl Kuruldu?*, Çev.:N. Başgelen, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

Ulu, A. (2003). Merkezi İş Alanlarının (MİA) Fiziksel ve Ekonomik olarak Yeniden Yapılanması: Eskişehir Örneği. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Uludağ, Z. (1998). "Cumhuriyet Döneminde Rekreasyon ve Gençlik Parkı Örneği", 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, s. 65-74.

Uludağ, Z. (2016). Modernin Güçlü Sahnesi Erken Cumhuriyet Dönemi Ankara’ında Kolektif Belleğin İnşası ve Toplumsal Unutma Süreci. *İdeal Kent*, Sayı 20, 746-773.

Uluğ, H. (2004). Yeni Başkentler, Tasarım ve Siyasi İktidar. *Planlama Dergisi*, 2004/1, 39-57.

Uyaniker, F. (2017). Neoliberalizmin Kent Üzerindeki Sosyo-Mekânsal Etkisi: Ankara Örneği (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara).

Yavuz, F. (1952). Ankara’nın İmarı ve Şehirciliğimiz, AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını, Ankara, 1952.

Yılmaz, B. (2017). Bozkırdaki cennet: Gençlik Parkı. F. Cantek içinde, *Sanki Viran Ankara* (s. 211-236). İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Zeka, B. (2011). The Humanistic Meaning of Urban Squares: The Case Of Çayyolu Urban Square Project. Yüksek Lisans Tezi, ODTÜ.

İNTERNET ERİŞİMLERİ

URL-1: Roma Dönemi kent yapısı <https://arsartisticadventureofmankind.wordpress.com/2014/05/14/art-of-the-roman-provinces/>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-2: Roma kenti İtalya, <https://docplayer.biz.tr/2658828-Roma-imparatorlugu-roma-kentleri-boyle-yaniti-toplumsal-yapinin-ozelliklerinde-bulabilir-miyiz.html>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-3: Ortaçağ kent planı, <https://www.ideararemaps.com/prodotto/a-plan-of-the-city-of-turin/>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-4: Piazza del Campo, Sienna, <http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS2.pdf>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-5: Cenevre kenti Ortaçağ Dönemi pazar meydanı, <http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS2.pdf>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-6: Palmanova kent planı, <http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS3.pdf>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-7: Versay Saray bahçelerinin görünümü, <http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS4.pdf>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-8: Barok dönemi etkisinde Paris de inşa edilen park, <http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS4.pdf>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-9: Sanayi sonrası kentlerin görünüşü, <http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS5.pdf>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-10: Sanayi dönemi kent sokaklarının görünümü, <http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS10.pdf>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-11: Park planı, http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS11_a.pdf, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-12: Howard'ın Kentsel sistemi kuramı, http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS11_a.pdf, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-13: Viyana Ring Strasse Uygulaması, <http://www.yildiz.edu.tr/~enlil/KPT/DERS8.pdf>, Erişim: 8 Aralık 2019.

URL-14: Roma Trevi Çeşmesi, <https://www.ireminnotdefteri.com/tur-ile-yola-cikip-bireysel-gezmek-roma-2/>, Erişim: 15 Aralık 2019.

URL-15: Unesco Müzik şehri olan Bogota, <https://citiesofmusic.net/festivales-al-parque/>, Erişim: 17 Aralık 2019.

URL-16: Paris kenti Eyfel Kulesinin gece görünüşü, <https://netresim.com/fransa-paris-gece-eyfel-kulesi-manzarasi-5k-masaustu-duvar-kagidi/>, Erişim: 29 Aralık 2019.

URL-17: Sdney yılbaşı gecesinde havai fişek gösterisi, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunya-2019u-karsiladi/1353063>, Erişim: 29 Aralık 2019.

URL-18: İstanbul yılbaşı gecesinden hava fişek gösterisi, <http://seyahat.mynet.com/yeni-yila-ilk-hangi-ulkeler-girecek-1179131>, Erişim: 29 Aralık 2019.

URL-19: Dublin gece hayatı, <http://www.nightlife-cityguide.com/tr/gece-hayat%C4%B1-Rehberi/gece-hayat%C4%B1-Dublin-gece-hayat%C4%B1-gece-kul%C3%BCb%C3%BC/>, Erişim: 17 Aralık 2019.

URL-20: Melbourne'da yer alan sanat sokağı, <https://www.overseasattractions.com/inspirational/cities/best-things-to-do-in-melbourne-at-night/>, Erişim:15 Aralık 2019.

URL-21: İzmir Büyükşehir Belediyesinin Açık hava sinema olanağı sunması, <https://www.izmir.bel.tr/tr/Haberler/acik-havada-sinema-keyfine-devam/40687/156>, Erişim:15 Aralık 2019.

URL-22: Tayvan'da yer alan Shilin Market, <https://eng.taiwan.net.tw/m1.aspx?sNo=0002040>, Erişim:15 Aralık 2019.

EKLER

EK 1- ETİK KURUL RAPORU

ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜK

Çankaya Üniversitesi - UNİVERSİTE ETİK
KURULU

Tarih: 02.01.2019 16:58

Sayı: 80281877-050.99-E.00000026984

E.00000026984

Sayı : 80281877-050.99
Konu : Etik Kurul Raporu

MİMARLIK FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 13.12.2018 tarihli ve 41645618-044/00000025894 sayılı yazınız.

Fakülteniz Şehir ve Bölge Planlama Bölümü öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi Ezgi ORHAN ve yüksek lisans öğrencisi Merve GÜNGÖR tarafından gerçekleştirilmesi düşünülen "Üniversite Öğrencilerinin Kentsel Merkezi Alanları Akşam ve Gece Saatlerinde Kullanımı: Ankara Kenti Örneği" konulu anket çalışmasının etik açıdan uygunluğunun değerlendirilmesi talebiniz, Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından değerlendirilmiş ve uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve ilgiliye bilgi verilmesini rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Can ÇOĞUN
Rektör

Ek: 21.12.2018 tarih ve 164 sayılı Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Proje Onay Formu

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://e-belge.cankaya.edu.tr> adresinden 7f5eacf5-c68c-4cf6-81cb-aec9aa73fed3 kodu ile eri ebilirsiniz. Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Merkez Kampüsü: Yukarıyurtçu Mah. Mimar Sinan Cad. No:4 06790, Etimesgut-ANKARA / Balgat Kampüsü : Çukurambar Mah. Öğretmenler Cad. No: 14, 06530 - ANKARA Tel:0 (312) 233 10 00/1134 / 0 (312) 284 45 00 / 134 Faks:0 (312) 233 11 49 / 0 (312) 286 96 31 E-Posta:genelsekreterlik@cankaya.edu.tr

EK 2- ANKET

A. ANKETİ YANITLAYAN KİŞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

1. Yaş: .....

2. Cinsiyet: Kadın Erkek

3. Eğitim durumunuz: Yok Okur/yazar

İlköğrenimLise ve dengi Üniversite / Yüksekokul Yüksek lisans /Doktora

4. Bölümünüz: .....

5. Araba sahipliliği: evet hayır diğer (başkasının aracını kullanıyorum)

6. Kaç yıldır Ankara'da yaşıyorsunuz? 0-4 5-9 10-14 15-19 20+

7. Ankara'nın hangi bölgesinde ikamet ediyorsunuz?

Merkez (Altındağ · Çankaya · Etimesgut · Keçiören · Mamak · Yenimahalle)

Yakın Çevre (Akyurt · Ayaş · Çubuk · Elmadağ · Gölbaşı · Kazan · Pursaklar · Sincan)

Dış Çevre (Bala · Beypazarı · Çamlıdere · Evren · Güdül · Haymana · Kalecik · Kızılcahamam · Nallıhan · Polatlı · Şereflikoçhisar)

8. Yanıtınız Ankara'nın merkez ilçeleri ise, hangi ilçe ve semt/mahallesinde ikamet ediyorsunuz?

İlçe: .....

Semt/mahalle: .....

9. Ankara'da ikamet türünüzü seçiniz.

Ailem ileYurttanKendi dairemde (arkadaş, vs ile)Diğer .....

B. AKŞAM SAATLERİNDE KENTSEL ALAN KULLANIMI

10. Ne sıklıkla akşam saatlerinde dışarı çıkarsınız?

- Haftada birden çok kez Haftada bir kez İki haftada bir kez
Ayda bir kez Sıkça değil Asla

11. Genellikle haftanın hangi günleri akşam saatlerinde dışarı çıkarsınız?

(10. sorunun yanıtında 1. Seçeneği seçenler için birden çok şık işaretlenebilir)

- Pazartesi-Salı-Çarşamba-Perşembe Cuma-Cumartesi Pazar

12. Akşam saatlerinde çıktığınızda ortalama vakit geçirme süreniz nedir?

- 0-2 saat 2-4 saat 4-6 saat 6 ve üstü saat

13. Akşam yemekleri için genellikle nereyi tercih edersiniz?

- ev eve yakın bir yerlerde (rutin yeme-içme amaçlı)
merkezde (sosyalleşme amaçlı)

14. Akşam saatlerinde dışarı çıkarken genellikle hangi ulaşım türünü kullanmayı tercih edersiniz?

- Yürüyerek/Bisiklet ile Özel araç Taksi Dolmuş
Otobüs Metro Diğer.....

15. Akşam saatlerinde dışarı çıkarken genellikle çıkış noktanız neresidir?

- Ev
İşyeri ise; semt/mahalle adı:.....
Okul ise; semt/mahalle adı:.....
Diğer..... ise; semt/mahalle adı:.....

16. Akşam saatlerinde dönüşte genellikle hangi ulaşım türünü kullanmayı tercih edersiniz?

- Yürüyerek/Bisiklet ile Özel araç Taksi Dolmuş
Otobüs Metro Diğer.....

17. Akşam saatlerinde çıktığınızda genellikle hangi saatler arasında dönersiniz?

- 18.00-19.30 19.30-21.00 21.00-22.30 22.30-24.00
 24.00-02.30 02.30 ve sonrası

18. Akşam saatlerinde genellikle kim(ler)le dışarı çıkarsınız?

- Tek başıma Eşim/sevgilimle Akrabalarımınla Arkadaşlarımla

19. Akşam saatlerinde dışarı çıktığınızda genellikle nereye gidersiniz?

- Kafe Bar/Pub Restoran Sinema
 Tiyatro Disko/Kulüp Konser Sokak/meydan/park benzeri açık alan
 Nargileci/Oyun salonu Maç yayını Opera/Bale/Klasik Konser

19a. Yukarıda listelenen mekanları akşam saatlerinde gitme sıklığına göre sıralayınız.

1. ....
2. ....
3. ....

20. Akşam saatlerinde dışarı çıkma amacınızı teşkil eden aktivite türü nedir?

- Geleneksel kültürel performans izlemek/katılmak
 Modern kültürel performans izlemek/katılmak
 Yeme-içme
 Festival/mevsimsel aktivitelere katılmak
 Gece alışverişi
 Diğer .....

21. Akşam saatlerinde dışarı çıktığınızda ortalama harcama tutarınızı TL cinsinden belirtiniz.

- 0-50 TL 51-100 TL 101-200 TL 201-500 TL
 501-1000 TL 1000 TL üstü

22. Ankara'da akşam saatlerinde dışarı çıktığınızda sıklıkla kentin hangi bölgesine gidersiniz?

Geleneksel kent merkezi;

- Kale ve Ulus Bölgesi
- Diğer .....

Kent merkezi;

- Kızılay Bölgesi (Sakarya, Yüksel, Meşrutiyet, Mithat Paşa, Necati Bey, Akay Cad. ve çevresi)
- Bahçelievler Bölgesi (Beşevler, Bahçelievler çevreleri)
- Tunalı Bölgesi (Tunus, Tunalı, Filistin, Nene Hatun Cad. ve çevresi)
- Diğer .....

Yeni merkezi iş alanları;

- Çukurambar - Söğütözü Bölgesi (Armada, Cema, Kentpark AVMLeri, M. Yazıcıoğlu Cad. ve çevresi)
- Bilkent Bölgesi (Bilkent Station, Mайдan, Tepe Prime ve Bilkent çevresi)
- Ümitköy-Çayyolu Bölgesi (Arcadium, Beysupark AVM, Park, Alacaatlı Cad. ve çevresi)
- Diğer .....

C. KENTSEL ALANLARIN GECE KULLANIMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Aşağıda yer alan bölgelere göre dışarı çıkma deneyimlerinizi değerlendiriniz.

Akşam saatlerinde aşağıdaki bölgeleri rekreasyon amaçlı ziyaret etme sıklıklarınızı belirtin.	Çok sıklıkla	Orta sıklıkla	Az sıklıkla	Gitmeme
	(3)	(2)	(1)	(0)
Kale ve Ulus Bölgesi				
Kızılay Bölgesi				
Bahçelievler Bölgesi				
Tunalı Bölgesi				
Çukurambar - Söğütözü Bölgesi				

Bilkent Bölgesi				
Ümitköy-Çayyolu Bölgesi				

Ankara kenti için akşam saatlerinde dışarı çıkma deneyimlerinizi değerlendiriniz.

Akşam saatlerinde bu bölgeye karşı duyduğunuz korku/endişe düzeyiniz	Kesimlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesimlikle katılmıyorum
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
Akşam saatlerinde kent merkezinde dışarı çıkmaktan kaçınırım.	☐	☐	☐	☐	☐
Akşam saatlerinde kent merkezinin tehlikeli/ güvensiz olduğunu düşünürüm.	☐	☐	☐	☐	☐
Polislerin akşam saatlerinde daha görünür olması güvenlik hissimi artırır.	☐	☐	☐	☐	☐
Tek başıma akşam saatlerinde kent merkezine gitmem.	☐	☐	☐	☐	☐
Başkalarıyla birlikte olduğumda akşam saatlerinde kent merkezinde güvende hissederim.	☐	☐	☐	☐	☐
Akşam saatlerinde otobüs/dolmuş/metroya binmekten kaçınırım.	☐	☐	☐	☐	☐
Akşam saatlerinde taksiye binmekten kaçınırım.	☐	☐	☐	☐	☐
Akşam saatlerinde kendi aracımı kullanmaktan kaçınırım.	☐	☐	☐	☐	☐

Ankara’da kent merkezi akşam saatlerinde canlılığını yitirir.	☐	☐	☐	☐	☐
Akşam saatlerinde kullandığım alanların yeterli aydınlatılmadığını düşünürüm.	☐	☐	☐	☐	☐
Ankara’nın gece mekânları daha çok turistleri hedefler; yerel halkın beklentisine yönelik değildir.	☐	☐	☐	☐	☐
Gece hayatını düzenleyen kararlar alınmalı/denetimler yapılmalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
Akşam saatlerinde sıklıkla gittiğim yerlerin eğlence anlayışımı yansıttığını ve örttüğünü düşünürüm.	☐	☐	☐	☐	☐

Aşağıda listelenen her bir bölge için akşam saatlerinde dışarı çıkmayı tercih etmeme sebeplerinizi belirtiniz. (22. Soruda sıklıkla kullandığınızı bildirdiğiniz bölgeyi atlayın ve “x” ile işaretleyin)

	Bölgeler	Sebepler (0-16)	Sebepler;
43	Kale ve Ulus Bölgesi		0. Bu alana gitmedim; fikrim yok. 1. İlgimi çeken gece mekânlarının/aktivitelerinin olmaması 2. Güvenlik sorunları olması
44	Kızılay Bölgesi		(yankesicilik, hırsızlık, diğer suçlar) 3. Park yeri sorunu olması 4. Çıkış/Dönüş noktama uzak olması
45	Bahçelievler Bölgesi		5. Yeterli ulaşım aracı olmaması 6. Trafik sıkışıklığı 7. Gürültülü olması 8. Kalabalık olması
46	Tunalı Bölgesi		9. Tenha olması

			10. Diğer yaş aralığına hitap etmesi (daha genç veya daha yaşlılar için)
47	Çukurambar - Söğütözü Bölgesi		11. Altyapı sorunu olması (Tuvalet, çöp) 12. Başiboş Sokak hayvanları
48	Bilkent Bölgesi		13. Tekinsiz bireylerin varlığı 14. Karanlık olması / aydınlatma sorunu
49	Ümitköy-Çayyolu Bölgesi		15. Çoğunlukla pahalı mekânların bulunması 16. Diğer .....

Aşağıda listelenen her bir bölge için akşam saatlerinde dışarı çıkmayı tercih etme sebeplerinizi belirtiniz.

	Bölgeler	Sebepler (1-16)	Sebepler;
50	Kale ve Ulus Bölgesi		1. İlgimi çeken gece mekânlarının/ aktivitelerinin olması 2. Güvenlik sorunları olmaması (yankesicilik, hırsızlık, diğer suçlar)
51	Kızılay Bölgesi		3. Park yeri sorunu olmaması 4. Çıkış/Dönüş noktama yakın olması 5. Yeterli ulaşım aracı olması
52	Bahçelievler Bölgesi		6. Trafik sıkışıklığı sorunu olmaması 7. Gürültüsüz olması 8. Kalabalık, çok tercih edilen bir yer olması
53	Tunalı Bölgesi		9. Tenha olması 10. Benim yaş aralığıma hitap etmesi 11. Altyapı sorunu olmaması (Tuvalet,

54	Çukurambar - Söğütözü Bölgesi		çöp) 12. Başboş Sokak hayvanları olmaması
55	Bilkent Bölgesi		13. Tekinsiz bireylerin olmaması 14. Aydınlatma sorunu olmaması 15. Çoğunlukla bütçeme uygun mekânların/aktivitelerin bulunması
56	Ümitköy-Çayyolu Bölgesi		16. Diğer .....

EK 3- ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Soyisim, İsim : Merve GÜNGÖR
Uyruğu : T.C.
Doğum Tarihi ve Yeri: 02.10.1991
E-posta : mervegungor@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Yıldız Teknik Üniversitesi	2015
Lise	Beypazarı NKV Anadolu Lisesi	2009

İŞ DENEYİMİ

Yıl	Yer	Pozisyon
2015-2016	Modül Planlama A.Ş.	Şehir Plancısı
2016-Halen	Beypazarı Belediyesi	Şehir Plancısı

YABANCI DİL

Orta Seviyede İngilizce